

TITLE:

Royal Orders of Burma in Burmese

AUTHOR(S):

CITATION:

Royal Orders of Burma in Burmese. THE ROYAL ORDERS OF BURMA,
A.D. 1598-1885 1985, 2: 83-352

ISSUE DATE:

1985

URL:

<http://hdl.handle.net/2433/173787>

RIGHT:

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှ သောဆင်ဖြူများ သခင်ဘဝရှင်မင်း တရား¹⁵⁵⁰
 ကြီး အမိန့်တော်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၁၂ ခုနှစ် ဇေယျဝတီကိုတည်တော်မူသည်။
 တောင်ငူကိုကား လိုသေးသည်။ ဆော ဆောလျှင်လျှင် ချီရန်သီရိ ဇေယျ နော်ရ
 ထာ လျှောက်သည်။ ချီမည်ဆဲဆဲသ ပြေတခိုင်တည်းအောင်လုံး သီးသည်။ အခေါင်ဆုံး မှ
 သီး သောအသီး ကိုဆွတ်၍ စား သည် အိပ်မက်မြင် တော်မူသည်။ မြင်မက်သော နိ
 မိတ် တော်သည်ဇမ္ဗူလုံး ကိုအောင်စေမည်မချွတ်ဖြစ်သည်။ ကိန်း ခန်း တာရာ
 ထွက်သည့်အခါလည်း ငါး စီး ရှင်ရှမ်း ပြည်ကိုအောင်ဘူး သောအခါစန်း လက်ကြိုက်
 နေနှင်သည်။ နိမိတ်နာရာထွင်လည်း လင်း ဆက်ငှက်သည် မြေကိုချီ၍တပ်ဦး ထင်
 ချသည့်နိမိတ်ကောင်း လှသည်။ တဘောင်နာရာထွင်လည်း စား မည်သောက်မည်
 ကြိုး ကြိတ်၍ ပေါက်သတည်း ဖေပြခြင်း တို့ဆိုသောတဘောင်များ နှင်ကျိတ်သည်။
 ကြက်ရိုး ထိုး ရာမှာလည်း ခုန်မှိုင်း ကြီး စော်ဘွား သည်မြန်မာပြည်သို့ရောက်
 ဘူး လေသောကြက်ရိုး နှင်တချက်တည်း ကျိတ်သည်။ နတ်ဆိုရာမှာလည်း စနေနှင်
 ပုခွဟူး ကိုချီလေဆိုသည်။ သိုက်စာမှာလည်း ဆင်မင်း ခံတွင်း ဆင်ဖြူနင်း ပွင့်
 လင်း တိုင်း ကား များ လတံ့ သာသနာလည်း ရောင်ဝါရွှေထက်တိုး လတံ့ဟူသော
 သိုက်စာနှင်သည်။ သို့ဥာဏ်မြတ်အကြံမြတ်ဦး ထင်ခပ်သိမ်း ကောင်း ခြင်း ပြည်
 စုံသည်။ ချီတော်မူမည်ဗိုလ်မှူး စစ်ကဲဝန်ကြီး စစ်ကဲနား ခံတို့အသင့်ရှိနှင်စေ။
 သက္ကရာဇ် ၉၁၂ ခုတန်ဆောင် မုန်းလပြည့် ဘုရင်ရက် နေ့ဒေါဇညား^{29 October 1550}

ထင်ပြန်။
 (သုရိယ၊ ရွှန် ၁၉၃၃၊ စာ ၅၄ ရှေး ဟောင်း စာပေသုတေသီ)

ဘုန်း တော်အဖွဲ့နိဗ္ဗိတိ မြတ်တော်မူလှသောဆင်ဖြူများ သခင်အသွင်တဝှင်မင်း
 တရား ဦး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ယခုနှစ် (သက္ကရာဇ် ၉၁၃) သရေ ¹⁵⁵¹
 ခေတ္တရာကပြန်ကဲ့၍ ရောက်တော်မူစေသည်။ ဟံသာဝတီပဲခူး သား တို့မညီညာ
 အချင်း ချင်း ပုံစား ပုံကန်စနေဘင်္ဂစနင်း ရှိသည်။ ချီတက်လုပ်ကြံကအရေး ပြီး
 မည်တုသီရိဇေယျ နော်ရထာ လျှောက်ချက်သည်သဘောတော်ကြိုက်သည်။ ဗေဒင်
 ကျော်တို့ကိန်း ခန်း ထွက်ရာလည်း အနော်ရထာမင်း သည်တရုတ်ပြည်နှင့်သိန်း
 ဆိုင်ကျွန်း တိုင်အောင်စွမ်းတော်ဉာဏ်ရိုး တော်များ ကိုရှာ၍မင်း ကိုနှိမ်နင်း
 အောင်တော်မူကိန်း နှင့်သည်။ လက်နက်ကြိုက်နေ များ မှာလည်း တချက်တည်း
 ညီသည်။ နိမိတ်နိရသာမှာလည်း လူအရှင်ကိုလင်း ဒုက္ခိသည်နိမိတ်သည်။ တဘောင်
 နာရာလည်း အောင်ပြီး လေအောင်ပြီး လေသဘာလေး ဆိုသည့်တဘောင်သည်။
 စနည်း နာရာမှာလည်း ရေနှင့်မြေကိုအစိုး ရသည့်ကား ထိုမင်း သာဆိုသည်။ စ
 နည်း ကြိုက်သည်။ ကြက်ရိုး ထိုး ရာမှာလည်း အနော်ရထာစောတိုင်း ခွင်လှည့်လည်
 ၍အကျွန်း ကျွန်း ကိုအောင်မြင်သောကြက်ရိုး နှင့်ကြိုက်သည်။ တမည်း ထိုး ရာမှာ
 လည်း သူကအိပ်၍တို့ကထိုး ရသောတမည်း ကျသည်။ စာကောက်ရာမှာလည်း ဗော
 ဓိပင်နှင့်ရွှေပလ္လင်ကိုအောင်မြင်သောပုံစာရေး ကျသည်။ နတ်ဆိုရာမှာလည်း
 ဗုဒ္ဓဘုရား သား နှင့်စနေသား ကိုဆောင်လေအောင်၏ဆိုသည်။ သိုက်စာမှာလည်း
 တဆင်တတန်း နေဆန်း နေကတက်လာ ရွှေခန်း ဘုရား မြန်း ၍ရွှန်း ရွှန်း
 ပေါက်မည်မြင် တေ့မည်မြင် တေ့မည်လေး ပါသည်။ သို့အကြံကောင်း ရသည်။ အ
 တိတ်ကောင်း နိမိတ်ကောင်း စုံသည်နှင့်သို့သော ကြောင့်နှစ် (သက္ကရာဇ် ၉၁၃) ¹⁵⁵¹
 ဟံသာဝတီသို့ရေကြောင်း ချီတော်မူမည်။ ရဲလှေလှော်ကား သံလှေမိကျောင်း
 လှေများ ကိုပြင်။ ညီတော်ပြည်မင်း နှင့်ဗိုလ်ပါအများ ဒလမြို့သို့ချီ။

သက္ကရာဇ် ၉၁၃ ခုပြာသိုလဆန်း ၄ ရက် ဒေါဗညား ထွင်ပြန်။ ^{30 November 1551}
 (သူရိယ၊ ဇွန် ၁၉၃၃၊ စာ ၅၄-၅၊ ရှေး ဟောင်း စာပေသုတေသီ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောဆင်ဖြူများ သခင်အချွင်တဝှင်မင်း
 တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ သတိုး သီရိမဟာဥဇနာသည်တိုင်း ရေး
 ပြည်မှစီရင်ခင်း စီရင်ဘွယ်ရှိသမျှကိုခန့်ထား တော်မူ၍ စီရင်ရသည်ဝန်ကြီး ဖြစ်
 လျက်ငါအချွင်ဇနကရဘိမင်း မြတ်အလိုတော်ရှိသည့်အမှုကိုအမှုမမှတ်မကြည့်မရှုမစီ
 ရင်။ ဇင်း မယ်ကြောင်း ချီတတ်သို့စေသည်မှာလည်း တန်ဆောင်မူန်း လကသည်
 ယခုတောင်မပြန်မရောက်သင်းတို့ကဲ့သို့ နေလိုရာ နေ၍ ရှည်ကြာရလျှင်အရေး
 တော်ကိုကြား သိတော်မူရမည်မဟုတ်။ မင်း မှုတော်ကိုခန့်ထား စီရင်သည်။ ထို
 အမှုသည် နေ့ခန့်ရက်ခန့်အမှုတော်ဘုန်ထွင် အောင်ကြည်ရှုခန့်ထား ရမည်သာဖြစ်
 သည်။ သင်းတို့ နေလိုရုံ နေခေါ်လေ့ရှိကြာရသည်အရသည်ဝန်ကြီး မကြည့်မရှုမစီရင်
 ပေါ့လျော့သော ကြောင့်ရှည်ကြာရသည်မဟုတ်လော။

17 June 1565

သက္ကရာဇ် ၉၂၇ ခုပထမဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၅ ရက် နေ့ဒေါဗညား တွင်

ပြန်။

(သုရိယ၊ ဂျူလိုင် ၁၉၃၂၊ မျက် ၅၀ ၊ ရှေး ဟောင်း စာပေသုတေသီ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောဆင်ဖြူများ ဂွင်လက်နက်စဉ်းသခင်
 ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ သီဟဇ္ဇာတိပတိပဏ္ဍိတမည်
 သောသိန်း ဗိုဗ်ဏ္ဍန်း ရေဝဟနဇနပုဒ်ဝါလီဒဂါမကျောင်း ရဟန်း ရှင်ဓမ္မ
 ရက္ခိတတပည့်အပ္ပဂဟပတိဃေ၊ မဟာဓမ္မေ၊ ကောဇ္ဈဂေါဓေ၊ ဝိတုရေ၊ ဗြာစ
 မနး၊ ဘောဂဟသမာဓဏေဝါး တို့ဇမ္ဘဒီပိတုန်း ဟံသာဝတီမဟာရာဇဌာနီ
 ရွှေပြည်တော်ကြီး သို့လာ ရောက်ကြသည့်အကြောင်း ကိုသာမဏေတို့ ပြောဆိုကြသည်
 မှာဘုန်း တော်ကြီး သောသသနာဒါယကာမဟာဓမ္မရာဇိတရား မင်း မြတ်
 သည်သသနာ တော်မြတ်ကိုသဒ္ဓါကြည်ညိုတော်မူကြောင်း တရား နှင့်အညီသသနာ
 တော်မြတ်ကိုချီးမြှင့်ပြုစုတော်မူကြောင်း ဇမ္ဘဒီပိတုန်း ဟံသာဝတီမဟာရာဇဌာ
 ဌာနီ ရွှေပြည်တော်ကြီး မှာသသနာ တော်မြတ်စည်ပင်ထွန်းလင်းကြောင်း
 စေတီပုထိုး များ ပြားကြောင်း ဓမ္မက္ခန္ဓာစာပေဝိဇ္ဇာကတ်အစုံရှိကြောင်း များ
 ကိုကြား သိရ၍လာ ရောက်ပါလို့ သောကြောင့်သိန်း ဗိုဗ်ရေဝဟနဇနပုဒ်ရဟန်း
 သံဃာတို့ကိုပန်ကြား သွင်သင်တို့ဝါး သွား၍ စေတီပုထိုး ရဟန်း သံဃာများ ကိုဖူး
 မြှော်ကြချေ။ စာပေဝိဇ္ဇာကတ်အစုံရှိမရှိကိုလည်း လျှောက်ထား မေးမြန်းခဲ့ပါ။
 သသနာ တော်စည်ပင်ထွန်းလင်းကြောင်း များကိုလည်း မှတ်သားခဲ့ပါ။ သင်
 တို့လည်း မကြာမမြင့်ပြန်လည်ခဲ့ပါ။ ရဟန်း သံဃာတို့မိန့်ဆိုပါသည့်အကြောင်း အခွင့်
 သင့်လျှင်ဇမ္ဘဒီပိတုန်း ကရဟန်း သိက္ခာယူခဲ့ပါလို့ ကြောင်း ကိုရဟန်း သံဃာတို့မှပြန်
 ကြား လျှင်ဇမ္ဘဒီပိတုန်း သို့သင်တို့ ရောက်၍သသနာ တော်မြတ်အကြောင်း အရာ
 ကိုသိမြင်ရသည်ကလအကြောင်း အခွင့်ကို မြှော်ထောက်၍ ရဟန်း သိက္ခာကိုယူခဲ့သော်
 သင့်မည်ရဟန်း သံဃာတို့မိန့်ဆိုပါသည်။ ယခုလည်း ဇမ္ဘဒီပိတုန်း ဟံသာဝတီမဟာရာ
 ဇဌာနီ ရွှေပြည်တော်ကြီး သို့ခရီး အကြား ထွင်မသေ ရောက်၍သသနာ တော်မြတ်
 အကြောင်း အရာကိုသိမြင်ပါရသည်။ သသနာဒါယကာမဟာဓမ္မရာဇိတရား မင်း
 မြတ်ဘုန်း တော်ပါရမီတော်ကိုအမှီပြု၍ ရဟန်း သိက္ခာကိုရပါလို့ ကြောင်း ကိုတဝိထွင်း
 လုံး နေ့စဉ်မပြတ် လျှောက်ထား တောင်းပန်ကြသည်။ ရဟန်း ပြုလို့သောစိတ်ဖြစ်
 ခြင်း ကိုမျှလည်း အလွန်ရရှိနိုင်ခဲ့သည်။ စိတ်ဖြစ်သည့်အတိုင်း ရဟန်း ပြုလုပ်မှုကား ထို့
 ထက်အဆအသိန်း အသန်း မကရနိုင်ခဲ့သည်ဟူ၍တရား တော်ရှိသည်။ သိန်း ဗိုဗ်သော

မ ဧကတို့လည်း ဆုံး မပြု ဝါဒခံ၍တရား ကျမ်း ဂန် နှင့်အညီကုသိုလ်ဆောင်လို သော သမာသန္တဂိုဏ်းသည်။ လူ့အလုပ်အ ကျွေး အနက်လည်း နာ ဒေဆိုသသူသာ မ ဧကပြုပါမည်။ အကြောင်း ကိုအကြံ ခံကြို မိ တောင်း ပန်သည်။ သိန်း ဗိုဋ်အကွရား စာ ပေအ လေ့အလှယ် ခွဲတရား နှင့်လည်း ပြည့်စုံသည်သာ မ ဧက ဖိပါး တို့ထွက်အကြီး အမှတ်ဂဟပတိ ဇေယျ ကိုသြိုဟ်ကျမ်း ၊ သာမာ ဧက ၅ ပါး ကိုသ ခွဲသင် စေသည်။ အတန်သင် မိလ္လာင်ရဟန်း ပြုလိုကြ သော ဥဿဟသန္တဂိုဏ်း သော ကြောင့် ပါတိ မေဓာန်ကိုသင် စေသည်။ လူနာ ဒေကိုလည်း သာမ ဧကပြုလို သော ကြောင့် သေခံယကိုသင် စေသည်။ သာသနာ တော်မြတ်ကို သ ခွဲကြည်ညိုခြင်း ဂြိုသည့်အတိုင်း ရဟန်း သာမ ဧကအဖြစ်ကိုရထိုက်သည် နှင့်အညီသိန်း ဗိုဋ်သာမ ဧက ဖိပါး နှင့်လူနာ ဒေတို့ကိုရဟန်း သာမ ဧကအဖြစ်ဖြင့်ချီး မြှင့် တော်မူ သော သာသနာ တော် ၅၀၀၀ တိုင် အောင်သိန်း ဗိုဋ်ကျွန်း မှာ သာသနာ တော်ချီး စေ့ထား တော်မူသည် စစ်စစ်ဖြစ် မည်သိန်း ဗိုဋ်ကျွန်း တိုင် အောင်ရဟန်း သာမ ဧကအဖြစ်ဖြင့် သာသနာ တော်မြတ်ကိုချီး မြှင့်ခြင်း ကုသိုလ် တော် ပွား များ မည်။ ပုဂံ၊ မြင်စိုင်း ၊ စစ်ကိုင်း ၊ ပင်း ယ၊ အင်း ဝပြည်ထဲမင်း အဆက်ဆက်သိန်း ဗိုဋ်ကျွန်း သာမ ဧကတို့ကိုရဟန်း သာမ ဧကပြုရသည် မကြား ဘူး ရ၊ ဘုန်း တော်ကြီး သေတရား မင်း မြတ်ထွင်မှဘုန်း ပါရမီ တော် ကြောင့် သာသနာ စောင့်နတ်သိကြားတို့ ဆော်နှိုး မစ၍သိန်း ဗိုဋ်ကျွန်း သား လူသာမ ဧကတို့ကိုရဟန်း သာမ ဧကပြု တော်မူရသည်။ အလွန် ရနီင် ခဲ သောအသာ ဓါရဏ ပုညဝိ သေသကုသိုလ် ပါရမီ တော်သုံး ပွား များ မည်အကြောင်း ကို လောကုတ္တရ သရဏ တော် မေတ္တာ စာဆက်သွင်း သည်အတိုင်း အမှတ်ဂဟပတိ ဇေယျ၊ မဟာမဓမ္မ၊ ကောသလ ဂေါဓေ၊ ဗြာစမန၊ ဝိတုရ၊ ဘောဂဟတို့ကိုပဉ္စင်း အဖြစ်သို့သွင်း တော်မူမည်။ ပဉ္စင်း လောင်း တော်တို့မှာ ပုဆိုး အနား ပါရွှေဖြင့် ဝတ်လုံအံ့ရုံ ခုဆင့်တပ်၊ ရွှေစလွယ်တဆွဲ နှစ်သွယ်၊ ဗောင်း ကတ္တီပါရွှေသား တမာဝှက် ထောင်၊ ရွှေနား ခေါင်း ၊ ရွှေလက် ကောက်၊ ကျောက်စီ ခုဆင့်၊ လက်စွပ် ၅ ကွင်း ဝတ်ဆင် စေ၊ ထမ်း စင်တလဲကိုး ဝန်း ၊ ကျောင်း ရွှေချက်အရိုး အနီသုတ် ၂၊ ထီး နီအရိုး ရွှေကြိဆစ်၊ ရွှေညောင်ဝှက် ခုဆင့်ဆွဲ ၂၊ ကွမ်း ခွက်ဂ ထောင်၊ ပယင်း တပ်ကွမ်း လိပ် ၃ မြွှာ၊ လက်ဘက်အိုး ၊ တကောင်း ဝိတ်ဂ ထောင်၊ ပယင်းတပ်၊ ရွှေကွေး အင်၊ ဆွဲယပ် ရွှေဝိန်း ၊ ရွှေထီး ၂ စီး နင်း ဆောင်ဝှက် စေ၊ ဂွင်

လောဝင်း နာဒေကိုပုဆိုး အနား ပါ။ ရွှေဖျင်တစ်လုံး ရွှေပေါက်ခြင်း ၊ ရွှေကုံး ၊
 ရွှေနား ခြောင်း ၊ ရွှေလက်ကောက် ၂ဆင့်၊ ရွှေလက်စွပ် ၂တွင်း ၊ ခါး ယွန်း
 တို့၊ ကျင်း ဆင်စွယ်ချက်ပြည့်၊ ရွှေဗြဲလက်ဘက်အိုး ၊ တကောင်း ပိတ်အဝန်း ၊ ငွေ
 ထွေး အင်၊ ထမ်း စင်လက်ခတ် ပုံစံ၊ ရွှေမှော်ကြဲ အနား သံဝံ ရွှေထည် ဆွဲ၊
 ယဝ်နီ ရွှေရေ၊ ဝတ်ဆင်စီး နင်း ဆောင်ရွက်စေ၊ ပဉ္စင်း လောဝင်း တော်၊
 ရှင်လောဝင်း တော်တို့ကိုသက္ကရာဇ် ၉၃၀ ပြည့်နှစ် တော်လဆန်း ၁၄ ရက် နေ့က
 ဆောင်စေ၊ ပဉ္စင်း လောဝင်း တော်ရှင်လောဝင်း တော်တို့ကိုအကြီး အကြပ်နှင်
 ခန့်မြဲခန့်၊ သက္ကရာဇ် ၉၃၀ ပြည့်နှစ် တော် လဆန်း ၁၄ ရက် နေ့နံနက်စီစဉ်
 ခင်း ကျင်း ချီအသောကဘုရား မတိုက်ရတနာ ကျောင်း တော်မှာ ပဉ္စင်း လောဝင်း
 တော်ရှင်လောဝင်း တော်တို့ကိုသည့်အစီအစဉ်အခင်း အကျင်း အတိုင်း ရွှေနန်း
 တော်သို့ဝင်၍ပြုမြဲပြု စေ၊ ရေစက် တော်သွန်း ပြီး မှငြိမ်သက်စွာထွက်သွား စေ၊
 ဆင်ကျီး ရွှေကူသိမ် တော်သို့ရောက်လျှင် ပဉ္စင်း လောဝင်း တော်ရှင်လောဝင်း တော်
 တို့ကို ဆောက်ထား သည့်ကန်နား တွင်ငြိမ်သက်စွာ နေစေ၊ ပဉ္စင်း လောဝင်း တော်
 တို့ကိုသိမ် တော်သို့ဝင်မြဲဝင် စေ၊ ငြိမ်သက်လျှင်ရခဲခြင်း ၅ ပါး ကိုအမိန့်တော်ပြန်မြဲ
 ပြန်စေ၊ ပြန်ပြီး လျှင်အခါတော်အတိုင်း ကမ္ဘဝါတင်မြဲတင် စေ၊ ဆရာ တော်သင်္ဃာ
 တော် ၅ ရပါး ကိုလည်း သုဓမ္မဇရတ် တော်သို့ပင့်၍ဆွမ်း ပစ္စည်း လှူဒါန်း ကျွေး မွေး
 စီရင်၍ရှိသည်ကိုပြီး ပြေအောင်စီရင်။

3 April

1568

သက္ကရာဇ် ၉၃၀ ပြည့်နှစ်လဆန်း ၈ ရက် နေ့နေ့မိန့်ရတွင်ပြန်။

(သူရိယ၊ မေ ၁၉၃၃၊ ၈၆၅-၇၊ ရှေး ဟောင်း စာပေသုတေသီ)

5 April 1568

5 April 1568

သက္ကရာဇ် ၉၃၀ ပြည့်ကဆုန်လဆန်း ၁၀ ရက် နေ့နေ မိန့်ရတွင် ပြန်။

(သူရိယ ၊ အတွဲ ၁၇ ၊ အမှတ် ၁ ၊ မတ် ၁၉၃၃ ၊ စီရင် - ၈ ၊ ရှေး ဟောင်း ၊ စာပေ
သုတေသီ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှ သောဆန္ဒနိဆင်မင်း သခင်ဆင်ဖြူများ ဂွင်
လက်နက်စကြာသခင်အသွင်တဝှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။
ရှေး ရှေး သောကိုယ်- တော်အဖြစ် ခွဲဖြည့်ကျင့်ဆည်း ဘူး တော် မူခဲ သောကုသိုလ်
ကံတော် ခြောက်ငယ်ခုတဝှ် မြတ်သောမင်း အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူလျှင် ဘေး လောင်း
တော် မဟာသမတစကြာမဏ္ဍပ်မင်း မြတ်မင်း ကောင်း တို့ဘိသိက်ခံသည့်ထုံး စံသက်
သေရှိသည့်အတိုင်း မုဒ္ဒါဘိသိက်ကိုနှစ်ကြိမ် မြောက်စင်ခံ တော်မူသည်။ မင်း တို့ကျင့်
အပ်သော ဂုဏ်ဓိတရား အပေါင်း ကိုလည်း မစောင်း မမှား စေရကုန်ဆောင်
တော်မူသည်။ သဗ္ဗညုတဘုရား ဟောကြား တော်မူအပ်သောတရား ဒေသနာ
များ စွာယုံဖွင်း သဖြင့် ဂုဏ်နိုး ဂွင်လူပြည်သူပြည်သား တို့အကျင့်သီလစိမ်း စောင်း
သမျှကိုလည်း အနာဂတသုတ္တ ဒေသနာဗျာဒိတ်တော် နှင့်အညီကိုယ်တော်၏ပင်ပန်း
ခြင်း ကိုမငဲ့နှစ်ပေါင်း များ စွာမှန်ကန် ဂုဏ်စေကြောင်း ကိုရွှေနှလုံး တော်
ထား လျက်တရား သဖြင့် ဆွေး နွေး ပြောဆိုတော်မူသည်။ တရား အပေါင်း ကြောင့်
မင်း ဆက်တက ဂုဏ်စွာ သောဆန္ဒနိဆင်မင်း ကိုရတော်မူခြင်း ၊ လက်နက်စကြာ
ဂုဏ်အပေါင်း ရွှေစက်တော် အောက်များ စွာ ရောက်ခြင်း၊ ဘုန်း တော်ကြီးလျက်
သက်တော်ရှည်ခြင်း စသောများ မြတ်သော ကောင်း ကျိုး အပေါင်း နှင့်ပြည့်စုံ
တော်မူသည်။ ထိုင်းကြီးပြည်ကြီးဆိုသမျှသည်သူခိုးထိုး ပြုလျှင်စား ပေါက်စား ပြုသူတို့
နှင့်မကင်း ဂုဏ်တရား လက်ထက် ဂုဏ်ကျော်သော ဝတ္ထိအစရှိသောတိုင်း ကြီး ပြည်ကြီး
တို့၌လည်း ခိုး သူခိုး သား များ ပေ၍ ရှိကြောင်း ကိုဇာတ်နိပါတ်ကျမ်း ဂန်တို့၌
လာသည်။ ရွှေပြည်တော်မှစ၍ နိုင်ငံတော်မြို့ပြ ကျေး ရွာများ မှာလည်း တိုင်း ကား
ပြည်ရွာကြီး ကျယ်များ ပြား သည်ဖြစ်၍ တယောက်ဥ စွာကိုတယောက်လျှင် ပေါက်ခိုး
၄က်ခြင်း ၊ နိုင်ငံထက်စီး ကဲမတော်မသင့်ကျင့်ခြင်း အမှုပေ၍ ထွက်သည်။ ပေ၍ထွက်
သမျှကိုလည်း မှန်ကန် ဂုဏ်စစ်ဆေး ၍ ဒဏ်ထိုက်သူကိုဒဏ် နှင့် လျော်စွာ ဂုဏ်ဓိတ
ကြောင်း ထုံး စံအတိုင်း သတ်တန်သူကိုသတ်ရသည်။ ဖြတ်တန်သူကိုဖြတ်ရသည်။ ထိုသို့ကွပ်
ညွှတ်စီရင်တော်မူရခြင်း သည်လည်း လောကတ္တစရိယ၊ ပြည်သူတို့အကျိုး စီး ပြီး ကို
ထောက်တော်မူ၍ ကွပ်ညွှတ်စီရင်တော်မူရခြင်း ဖြစ်သည်။ ဂုဏ်ဓိတထုံး စံစီရင်
ရန်အမှုထိုက်သော်လည်း ငါအရှင်ဧကရာဇ်မင်း မြတ်နှင့်စပ်သော ရွှေငွေဂုဏ်

ဘဏ္ဍာ တော် များ ကိုခိုး ယူဖျက်ဆီး သည်အမှု ပေ၇၇ ထွက်လျှင် ဇီဝိတဒါနအသက်အလှူကို
 ထောက်တော် မူ၍ ရာဇဝတ် တော်ကိုချမ်းသာ ပေး တော် မူသည်။ ပြည်သူပြည်သား
 တို့၂၈ ဘုံကိုလှယ်ကိန်း ယူသည့်အမှုတစ်ဦး ကိုတဦး နိုင်ထက်စီး ကဲပြုကျင့်သည့်အမှုများ
 မှာမူကား ငါကိုယ် တော် နှင့်စပ်သည့်အမှုကဲ့သို့မဟုတ်။ ဒဏ်ထိုက်သူကိုဒဏ် နှင့် လျော်
 စွာ စီရင်အပ်သည် နှင့်အညီ စီရင်ရမည်။ ဘုန်း တော်ကြီး ၍သက် တော်ရှည်သမျှက
 လ၌ ငါအသွင် ဧကရာဇ်မင်း မြတ်အား ပြစ်မှား ကျူး လွန်သူတစ်စုံတစ်ရာ ပေ၇၇ ထွက်
 သည်ကို ရာဇဝတ်အလျောက် စီရင်ရမည်အမိန့် တော်ရှိလျှင် ရာဇဝတ် တော်ကိုချမ်း
 သာ စေထုတ်ပြန် တော် မူသည့်အမိန့် တော်ရှိ ဤကြောင်း ကိုဝန်ကြီး အတွင်း ဝန်ဝန်
 ထောက်တို့ ရွှေ့နား တော် ဩား လျှောက်ထား ရမည်။ များ မတ်ဆိုသည့်အရာသည်
 ငါအသွင် ဧကရာဇ်မင်း မြတ်အကျိုး စီး ပွား တိုင်း သူပြည်သား တို့အကျိုး စီး ပွား များ
 မြတ်သည့်အကြောင်း ကိုနှလုံး သွင်း အပ်သည် နှင့်အညီ နေ့ညနှလုံး ထား ၍ဆင်ဆိုစီရင်။
 ရွှေ့တော်သို့ဝင်၍ ခေယမ်း ဤသည့်ထုံး စံမှာနန်း မစနုမြဲ၊ ဇေတဝန်မြဲ၊ ရွှေစနု
 နောက်စနုမြဲ၊ ဗြဲတိုက်မြဲ၊ ပြဿဒီဝန်း ကျင်မြဲ၊ လေသာပရိတ်နာဆက်မြဲ၊ အသီး အ
 သီး အဆောင် နှင့်အိပ်ဖန် တော် လျှောက်၍မြဲစွဲထမ်း ရွက်ဤသည့်မျိုး တော်မတ် တော်
 တို့သည်မြဲသည့်အဆောင်တွင်သာ နေ၍ထွက် တော်မူမှ ခေယမ်း ဤသည်။ ခေ၇ တော်မူမှ
 လည်း မှန်နန်း တော်သို့ဝင်ကြရသည်။ အစဉ်ထုံး စံရှိသည်အတိုင်း အဆောင်မြဲတို့သာ
 ခေယမ်း မြဲရှိသည်ကို လျှောက်ထား သင့်သည်ဖြစ်သော ကြောင့်ဝန်ကြီး ဝန်ထောက်မြဲ
 ဝန်နား ခံစာ ရေး တို့ကိုလည်း ညီလာခံသို့ဝင်၍ ခေယမ်း စေသည်။ ဝန်ကြီး ဝန်ထောက်
 မြဲဝန်နား ခံစာ ရေး ကြီး တို့ပြင် ခေယမ်း စေနှင့်။ အိမ် ရွှေဝန်တို့နှင့်မင်း ညီမင်း
 သား မင်း မိဖုရား မင်း သမီး တို့ဝန်ကြီး စာ ရေး တို့မှာလည်း ရွှေ့တော်သို့ဝင်
 ၍ခေယမ်း စေလိုလျှင် ခေယမ်း စေ။ များ မတ်ဖြစ်လျှင်အိပ်လှည့်အိပ်ဖန် နှင့်မထမ်း မရွက်
 သူတို့ကို မဝင်မထွက်မခေယမ်း စေနှင့်။ ရွှေ့မြဲ တော်အတွင်း မှာလည်း မနေ စေနှင့်။
 အစုလျှား သောက်အစီး အနင်း အဆောင်အရွက်ဘွဲ့အမည်အရည်ကိုသိမ်း ၊ အဝေး မြဲ
 ရွာဝန်စစ်ကဲခန့် တော်မူသူတို့ကိုအရာကနှုတ်၍ ရွှေ့ဘဝါး တော်အောက် ရောက်သူတို့
 မှာလည်း မြဲရင်း အဆောင် တော်တွင်အိပ်လှည့်အိပ်ဘန် နှင့်မြဲစွဲထမ်း ရွက်စေ။ အိပ်
 ဖန်မဝင်မထွက်သူတို့ကိုအစီး အနင်း အဆောင်အရွက်ဘွဲ့အမည်အရည် များ ကိုနှုတ်။

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော ရေမြေအရှင်ဆန္ဒနိဆင်မင်း သခင်
 ဆင်ဖြူများ ဂွင်လက်နက်စင်္ကြာသခင်အချွင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အ^{?1483}
 မိန့်တော်ရှိသည်။ ၄၅စာရင်း မှာပုတလင်ဂူကဏ္ဍပန်း ထွေး အိမ်တွင်သား
 သမီး မှန်သူတို့ကိုစွဲဘက်၍တချက်တည်း စာရင်း မပါမြေး တို့ကိုသာစွဲဘက်၍တအိမ်
 တည်း ဆက်သွင်း သည်။ သား သမီး မှန်သူတို့ကိုအိမ်ခြား ၍တအိမ်စီဆက်သွင်း ပါဝင်
 သည်အရသည့်သား သမီး မြေး မြစ်မှန်လျက်အမျိုး အဆွေကွဲပြား ရှိကြသည်မကွဲပြား
 ရှိလေပြီ။ သောအမျိုး အဆွေတို့အား မကွဲမပြား စေရ။ စေ့စပ်စုရုံး ခြင်း သည်
 လည်း သောကျား မြတ်တို့၏လက္ခဏာတော်ကြီး ၃၂ပါး တွင် ကောသစ္စာဒင်္ဂဇာတ၊^{?1483}
 လက္ခဏာတော်ရခြင်း အကြောင်း ဖြစ်သည်ကိုကျမ်း ဂန်လာရှိသည့်အတိုင်း ၄၅စာ
 ရင်း ကွဲပြား သီးခြား ရှိလေသည်။ အမျိုး အဆွေသား မြေး မြစ်တို့အား မကွဲမပြား^{?1483}
 စေရ။ ယခုစစ်သိမ်း တော်မူသည့်စာရင်း တော်တွင် ၄၅ခုကသား သမီး မြေး မြစ်
 မှန်လျက်ကွဲပြား ၍အိမ်ခြား မှန်သမျှကိုစာရင်း တော်မှာမကွဲမပြား စေနှင့်။
 အမိအဘနှင့်တချက်တည်း တအိမ်တည်း သာစာသွင်း စေ။ အရပ်ရပ်မြို့ရွာအစုအ
 ငန်း များ မှာလည်း သည်ကဲ့သို့ကဲ့သို့လ် တော်အထူး ဖြစ်စိမ့်သောငှါပေါင်း စုစည်း^{?1483}
 ရုံး တော်မူသည့်အတိုင်း သား သမီး မြေး မြစ်တို့ကို ၄၅ခုစာရင်း ကအိမ်ကွဲပါသော်
 လည်း ယခုစာရင်း တော်မှာအိမ်ကွဲမရေး မသား ကြစေနှင့်။ မိဘသား မြေး
 မြစ်မှန်သမျှကိုတအိမ်တည်း သာပေါင်း စည်း စုရုံး ၍စာရင်း တော်ဆက်သွင်း ရေး
 သား ကြစေ။ ကျား ကြီး မကြီး ကျား ငယ်မငယ်ကိုသာမှန်အောင် ကောက်နှုတ်ရေး
 သား စေ။

10 April

1568

သက္ကရာဇ် ၉၃၀ပြည့်ကဆုန်လပြည့်နေ့ ဒေါဗညား တွင်ပြန်။

(သူရိယ၊ မတ် ၁၉၃၃၊ စာ ၆၀၊ ရှေး ဟောင်း စာပေသုတေသီ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှ သော အသျှင်ဘဝ ဂွင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ရှေး ဘေး လောင်း တော်ဘိုး လောင်း တော်တို့လက်ထက် ထီး နန်း ကနက်စိုက် ဆောက်တည် ထောင်စိုး အုပ်တော် မူသည်။ သာသနာပြုဧက ဂုဏ်မင်း မြတ်အဆက် (ဆက်) အမျှထမ်း အရသမင်း (ဆင်) သည်မြင်း သည်ခြေ သည်သူရဲတို့ကိုးကား တော်အစဉ် မြေး တော်အဆက်အစွန့်၍ စွာသာသနာ ရေး နှင့်တကွမထွေး မဂ္ဂင်ဥဒါန်း မော်ကွန်း အစဉ်ထွန်း အောင်သွေး သောက်စု မြင်း စု၊ ဒိုင်း၊ လမိုင်း၊ ဝင်း၊ ကိုယ်ရံ၊ ကောင်း ဟန်သေနတ်စု၊ ရှေ့ဝန်း ကျင် သေနတ်၊ နောက်ဝန်း ကျင်သေနတ်၊ မြေ နန်း သေနတ်မှစ၍ အသီး အသီး အစု (အ) ငါးဆူတော် မူသည်။ ညီတော်ဘုရင်လက်ထက် တော်လည်း ရွှေ ရွှေ၊ ရွှေရှံလက် ဝဲကြောင်း၊ လက်ယာ ကြောင်း၊ ရွှေ ကြောင်း၊ နတ်စုဆူတော် မူသည်။ ငါးလက်ထက် တော်ထင်လည်း ၄၀၊ ၅၀၊ စား တော်ကွမ်း ရေကိုင်း၊ သွေး သောက်စုမြင်း စု တိုး ပိုး ခွဲဘက်တော် မူ၍ ရှိပြီး အထွတ်အထိတ်စိုး အုပ်တော် မူသည်မှစ၍ သာသနာ တော်စီး ပိုး ကိုယ်တော်စီး ပိုး သား တော်အစဉ် မြေး တော်အဆက်စီး ပိုး ပြည် သူလူအပေါင်း တို့စီး ပိုး များ မည်အကြောင်း ကို နေ့ညမပြတ်အား ထုတ်တော် မူ သည်။ ထီး နန်း ကနက်စိုက် ဆောက်တည် ထောင်စိုး အုပ်တော် မူသည်ဧကဂုဏ်မင်း မြတ်တို့လက်ထက် စုဆူငါး ခွဲဆိုသည့်အရသည့်တိုင်း နိုင်ငံအချေအမြစ်ဖြစ်၍ အစဉ် ဂွင်စွာထင်ရှား တည်ထွန်း မည်ဖြစ်သည်။ တိုင်း ရေး ပြည်မျှငြိမ်ဝပ်မှသာ သာ သနာတော်စည်ပင်ပွင့်လင်း မည်ဖြစ်သည်။ တိုင်း မျှပြည်မျှရှိ၍ အလွယ်တကူတစု တရုံး တည်း ကောက်ကာ ငင်ကာ ရ၍တိုင်း ရေး ပြည်မျှငြိမ်ဝပ် အောင်သစ္စာတော် ပေး မြဲပေး ၍ မြေ ဘက်ဘက်တိုက်၊ ဆင် ကျေတိုက်၊ ထွင်း သင်း တိုက်၊ မဟာဒါန်တိုက်၊ ၅ စုံတိုက်၊ မြေ ဘက်ဘက်မြင်း ၊ ရတနာသိင်္ခံမြို့၊ ငရဲခဲမြို့၊ စည်ပုတ္တရသမ္ဘူ၊ သပွတ် တောဝေရွာ၊ ရွှေကောရွာစု၊ ကျေးရွာ နေအသည်တိုင်ထမ်း လူတို့ကို နတ်ဂွင်မြင်း ၊ ရဲဘော်မြင်း ၊ ရွှေပြည်မြင်း ၊ နန်း ဦး မြင်း ၊ နန်း ထွင်း မြင်း ၊ ရွှေပြည် ကြီး မြင်း ၊ ရွှေပြည်တော်မြင်း များ နှင့်ရည်တူသစ္စာတော် ပေး မြဲပေး ၍ သေနတ်သွေး သောက်စုဆူတော် မူရသပါဝင်သည့်လူတို့ကို စုရေး စုကိုင်းမြို့ရွာသူကြီး များ ကမင်း မှုမင်း ခင်း မခန့်မထား စေနှင့်၊ ကြွေး တောင်း မြဲတောင်း

မတောင်း မထုတ် စေနှင့်။ သား မြေး တို့အရွယ် ရောက်လျှင်လည်း သေနတ်စု
 မှာထမ်း ရွက်စေ။ သွေး သောက်ကြီး တို့မှာ ဓါး သံပတ်ငါး တွင် ငွေတွပ်။ ဝတ်
 လုံသက္ကလပ် ဖဲတွပ်။ မေ့တို၊ အုံး နီ၊ ယပ်နီ၊ မေ့တို၊ ပါး ကာပါလည် ကွေး
 ဖဲသင် ချော ဖဲတွပ်။ မျဉ်း တိုဖဲသင် ချော ဖဲတွပ်။ မျဉ်း ဂွဉ်ဖဲသင် ချော ဖဲတွပ်။
 မြင်း ကကိုင်း ညောင်ရွက် ၃ ပွင့် ငွေ ၇ ဝါ၊ မြင်း ဤ သက္ကလပ်အစိမ်း အနီတန့်
 ဖဲတွပ်။ စီး နှီး သက္ကလပ်အစိမ်း အနီတန့် ဖဲတွပ်။ ကတောင်အနီသုတ်၊ အကြပ်တို့
 မှာ ဓါး ရိုး ဂွဉ်ရင်း ဖျား ငွေတွပ်။ မေ့တို၊ အုံး နက်၊ ယပ်နီ၊ မေ့တို
 ဂူ၊ ပါး ကာနား ကာပါလည် ကွေး ဖဲသင် ချော ဖဲတွပ်။ မျဉ်း တိုဖဲသင် ချော ဖဲတွပ်။
 မျဉ်း ဂွဉ်ဖဲသင် ချော ဖဲပြာ ဖဲတွပ်။ သေနတ်စွဲကို ငွေငယ်သား တို့မှာ မေ့တို
 တိုအုံး နက်ယပ်နီ၊ မေ့တို၊ ပါး ကာနား ကာပါလည် ကွေး ၊ ဖဲသင် ချော ဖဲ
 တွပ်။ မျဉ်း တိုဖဲသင် ချော ဖဲတွပ်။ မျဉ်း ဂွဉ်ဖဲသင် ချော ဖဲပြာ ဖဲတွပ်။ သေနတ်
 နီပါး ထည်အိတ်သွတ်စီး နင်း ဆောင်ရွက် ဝတ်ဆင် စေ။

1 March

1569

သက္ကရာဇ် ၉၃၀ ပြည့်စုံ ပေါင်း လပြည့်နေ့ ဒေါဗညား တွင်ပြန်။

(သူရိယ၊ ဂွန် ၁၉၃၃၊ စာ ၅၃-၄၊ ရှေး ဟောင်း စာပေသုတေသီ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှ သောဆင်ဖြူများ သခင်ဘဝရှင်မင်း တရား
 ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ နိုင်ငံ တော်ဖြစ်သောစင်း မယ်ကျေး စပ်သီဘော
 ကျေး စပ်တွင် သည်ဝိပြည်ကြီး နှင့်ခန္တီပြည်ကြီး တို့သည်ကန်သင်း များ ပြုလုပ်၍နယ်
 ပယ်တိုင်း ခွဲထား သည်ကိုသိ ပေါစော်ဘွား စေ၍ ရွှေဘဝါး တော်အောက်ရောက်
 လာလေသည်။ ဟံသာဝတီဗိုလ်မှူး ဗညား ဒလတိုက်ဆင်၃၀၊ မြင်း ၃၀၀၊ လူ၁၀၀၀၊
 ဗညား စက်ကိုဆင်၃၀၊ မြင်း ၃၀၀၊ (လူ) ၁၀၀၀၊ ပြည်မြို့စား ဆင်၂၀၊ မြင်း
 ၃၀၀၊ လူ၁၀၀၀၊ ဘုန်း စား ဆင်၂၀၊ မြင်း ၃၀၀၊ လူ၁၀၀၀နှင့်ချီ။
 သက္ကရာဇ် ၉၃၁ခုတ ပေါင်း လပြည့်ကျော် ၂ရက်နေ့ နေမိန့်ရတွင်ပြန်။
 (သုဂိုဏ်း၊ ရွှန်၁၉၃၃၊ စာ ၅၅၂၊ ရှေး ဟောင်း စာပေသုတေသီ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူ သောဆင်ဖြူသင်္ဃာတင်အရှင်မင်း တရား
 ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ရွှေမျက်ပါး လုပ်သူတို့အမှားလက်ထက် တော်ရွေး
 ၁၆၀ကျပ်လေး နှင့် ရွှေကိုချိန်၍ ရွှေထွက်သိရ အောင်ခပ်လုပ် စေလျှင် ရွှေတချပ်
 လျှင်ဂဆိုင်း ခွဲ၍ ဇဆိုင်း သာပုံ တော် ရွှေထွက်နိုင်သည် လျှောက်ထား သော ဤသို့
 ပုံတော်မင်းဆိုင်းဂဆိုင်းနှင့်အပြား ၅၀သွင်းလုပ် စေသည်။ မှုမတ်ဆင်း ရဲသား တို့
 မှာလည်း ဂဆိုင်း ပုံ၁၂ဆိုင်း ပုံကြေး ပုံနှင့်စံထား ၍လုပ်ဆောင် စေသည်ကိုအ
 ရပ်ရပ်အလုပ်သည်တို့ကဲ့သို့ ဖြောင့်မတ်အောင်မလုပ်မဆောင်ပုံ တော်စံတော်ကို
 လျော့ပေါ့လုပ်ဆောင်သည်။ ၈ ၇ ၆ ရည်၄ရည်ခေင် ၁၀၀၀ ရောင်း ဝယ်ကြသည်
 အရသာများ မှာလည်း ၂ရည်ကို၃ရည်၄ရည်ပြု၍ ရောင်း ဝယ်သည်။ ၆ရည်ကို၈ရည်
 ပြု၍ ရောင်း ဝယ်သည်များ ကိုရွှေနား တော်မြတ်ကြား တော်မူရသော ဤသို့
 ရွှေ ၁၂၀လျှင်တကျပ်၈၈၈ နန်း ကျမ်း ထွက်လေး နှင့် ရွှေ ၁၆၀လျှင်တကျပ်ယခုသုံး
 ဆောင်သည့်အလေး ကိုတိုက်လျှင်ယခုသုံး ဆောင်သည့်အလေး ကိုမမှီ၈၈၈ နန်း ကျမ်း
 ထွက်အလေး ဖူး သာရှိသည်။ ဖူး ကျပ်လေး နှင့် ရွှေကိုချိန်၍ခပ် စေလျှင်မင်း ဆိုင်း
 ပုံတော်ရဆိုင်း နှင့်၁၃ပြား ခွဲရသည်။ ယခုအလေး နှင့်ခပ် စေလျှင်ပုံတော်၁၁
 ဆိုင်း နှင့်၈၉ပြား ရသည်။ မျက်ပါး ရွှေခပ်လုပ်သည်ဝါအရှင်ဧကရာဇ်မင်း မြတ်
 ကပေး အပ်လုပ်ဆောင် စေသည့် ရွှေတော်ဖြူစသည်မစွဲမယူ ဖြောင့်မှန်အောင်
 ရွှေထွက်တိုင်း ခပ်လုပ်ဆက်သွင်း ရမည်ဖြစ်လျက်မှန်ကန်အောင်မလျှောက်မထား
 မဆက်မသွင်း ပြက်ကယ် လျှောက်ထား ခိုး စား ကြသည်။ ဂဆိုင်း ပုံကိုလည်း ၈၈၈
 ကျမ်း ထွက်အလေး နှင့်ခပ် စေလျှင်၁၁ဆိုင်း နှင့်၄ရပြား ရသည်။ ယခုသုံး ဆောင်
 ကြသည့်အလေး နှင့်ခပ် စေလျှင်ဇဆိုင်း နှင့်၁၃ပြားကသိ၍ ထွက်သည်။ ၁၂ဆိုင်း ပုံ
 ငယ်မှာလည်း ၈၈၈ နန်း ကျမ်း ထွက်အလေး နှင့်ခပ် စေလျှင်၁ရဆိုင်း နှင့်၂၄ပြား
 ရသည်။ ယခုသုံး ကြသည့်အလေး နှင့်ခပ် စေလျှင်၂၈ဆိုင်း နှင့်၇၃ပြား ရသည်။
 ကျောင်း ဘုရား ရွှေချေ၍ ဂဆိုင်း ပုံခပ်ပါ ရွှေခပ်လုပ်တို့ကို ရွှေရှင်ကအပ်လျှင်၁၀
 ဆိုင်း ၁၁ဆိုင်း သာ ရွှေရှင်တို့ပေး ၍ခပ်လုပ်သူတို့မှာဂဆိုင်း ကျော်ယူသည်။ ၁၂
 ဆိုင်း ပုံမှာလည်း ၈၈၈ နန်း ကျမ်း အလေး နှင့်ခပ် စေလျှင်၁ရဆိုင်း နှင့်၂၄ပြား
 ရသည်။ ယခုသုံး ကြသည့်အလေး နှင့်ခပ် စေလျှင်၂၈ဆိုင်း နှင့်၇၃ပြား ရသည်။

ရွှေရှင်တို့က ရွှေချလို၍ ၁၂ ဆိုင်း ပုံ ရွှေခပ်လူတို့ကိုအပ်လျှင် ၁၃ ဆိုင်း ၁၄ ဆိုင်း သာ
 ရွှေရှင်တို့ကို ပေး ၍ ကုန် ၁၄ ဆိုင်း ကျော်ကိုခပ်လူတို့ယူသည်။ ဂဆိုင်း ပုံထွင်ခပ်လုပ်
 ယူတို့ယူစု ရွှေဂဆိုင်း ကိုအဘိုး နှင့်ထွက်လျှင် ၄ ရည် ရွှေတဆိုင်း လျှင်အဘိုး ငွေ ၁၂
 ရောင်း ဝယ်ကြသည်။ ဂဆိုင်း အဘိုး ငွေ ၁၂ ကျသည်။ ၁၂ ဆိုင်း ပုံမှာလည်း ခပ်
 လူတို့ယူစု ၁၄ ဆိုင်း ရွှေကိုအဘိုး နှင့်ထွက်လျှင် ၄ ရည် ရွှေတဆိုင်း လျှင် ငွေရှက်နီဒီဝံ
 ရောင်း ဝယ်ကြသည်။ ၁၄ ဆိုင်း ရွှေအဘိုး သင့် ငွေ ၁၇၂ ကျသည်။ ပန်း တိမ်လုပ်
 ယူတို့မှာတန်ဆာမီး သွေး စိုက်ထုတ်၍ ငွေဒီကိုအပြောက်ထုလုပ်ရလျှင်လက်ခ ငွေ နိုင်း
 ခြင်း သာစား ရသည်။ ရွှေဒီကိုအပြောက်ထုလုပ်ရလျှင်အပြောက်အနုအကြမ်း ကိုထီး
 ၍တလေး ခွဲနှစ်လေး သာစား ယူကြရသည်ဖြစ်သည်။ ရွှေမျက်ပါး လုပ်လူတို့မှာလည်း
 ရွှေပန်း တိမ်အပြောက်လုပ်လူတို့နည်း သာစား ယူကြတောင်း လက်အပိုအလွှ်အင်မ
 တန်အောင်ချန်ထား စား ယူကြသည်။ ပုံတော်ကိုလည်း ပြည့်မှီအောင်မလုပ်လျှော့
 ပေါ့လုပ်ဆောင်ခိုး စား ကြသည်။ ၂ ရည်ကို ၃ ရည်၊ ၃ ရည်ကို ၄ ရည်၊ ၄ ရည်ကို ၆ ရည်၊
 ၆ ရည်ကို ၈ ရည်လှည့်ဖြား ပြောဆို၍ ရောင်း ဝယ်ခိုး စား ကြသည်။ ပစ္စပန်သံသရာ
 ဘေး ကိုမထောက်မကြောက်လူဆိုး လူသွမ်း များ ဖြစ်သည်။ သင်တို့ကဲ့သို့အရပ်ရပ်အ
 လုပ်သည်အဆောင်သည်တို့တုပ်ကွင်းကြလျှင်တိုင်း ရေး ပြည်ရေး သာသနာတော်ရေး
 ထွန်း ပပွင့်လင်း နိုင်တော်မူမည်မဟုတ်။ သင်တို့ ရွှေမျက်ပါး လုပ်လူတို့ကိုအသက်စည်း
 စိမ့်ရှုံး ဆုံး အောင်စီရင်သင့်ပြီ။ လူ၏အဖြစ်ရခဲခြင်း တရား ရှိသည်ကိုအောက်တော်
 မူ၍သည်တကြိမ်သင်း တို့အသက်စည်း စိမ့်ကိုချမ်း သာ ပေး တော်မူသည်။ အကုသိုလ်
 နှုတ်၍ မောင်း ကျော်ပြီး လျှင်ရိုက်၍လွှတ်။ နောက်ကိုမူကား ရွှေတော် ပေး အပ်
 ခပ်လုပ်စေလျှင်ချွင်း ချန်၍မစား မယူကြစေနှင့်။ ကျိုး စား အား ထုတ်ပုံတော်
 စံတော်မှီအောင်ခပ်လုပ်၍အတွင်း တော်မှာခပ်လုပ်သည်ကလ ၁၂ ဆိုင်း ရွှေထွက်
 အတိုင်း စံကိုက်စစ်ကြောသိမ်း ၎င်း ၍ဆက်သွင်း စေ။ ဂဆိုင်း ပုံ ၁၂ ဆိုင်း ပုံမှာ
 လည်း ရွှေဒီ ရွှေရှင်ကအပ်၍ ခပ်လုပ်ကြရလျှင်တူပေတန်ဆိခတ်ခလုပ်ခစရိတ်ကိုထောက်
 ၍ ရွှေလုပ်ပန်း တိမ်လက်ခတန်ဘိုး ငိုသာစား ယူစေ။ ငွေကိုမယူလျှင်လည်း ငွေငို
 အဘိုး သင့် ရွှေဆိုင်း ကိုသာထွက်ချက်၍ စား ယူကြစေ။ ရွှေခဲအတွက် ရွှေဆိုင်း မှာမ
 ချွင်း မချန်စေနှင့်။ ဂဆိုင်း ပုံကို ၁၂ ဆိုင်းနှင့် ၁၃ ပြား ၁၂ ငိုင်း ပုံကြီး ဂဆိုင်း

နှင်ရသဖြင့် ပေး စေ၊ စံကိုင်ငြိမ့်မှာ ကျေးဇူး သစ္စာ တော်မြတ်ဝမ်း ထွင်၍
 သည့်အတိုင်း ရွှေလုပ်သူငယ်သား ကိုကို ဖြောင့်မတ်မှန်ကန် အောင်မစစ်မကြော
 မစီမရင်ငယ်သား နှင်အတုတူကုသဖြစ်သည်။ စံကိုင်အရသာနတ်၊ ဝဏ္ဏသူရကို
 သစ္စာ တော် ပေး၍ စံကိုင်ခန့်၊ ရွှေခပ်အပ်လုပ် စေလျှင်လည်း စံကိုင်မှာ စံချစ်
 ခပ်လုပ် စေ၊ ရွှေလုပ်လူမှန်သမျှကိုလည်း စံ တော်ပုံ တော် ရွှေရည် ရွှေသွေး မပေါ့
 မလျော့မချိုး မယူမလျှော်မ ပေါက် စေရ၊ တော်တည့်မှန်ကန် ဖြောင့်မတ် အောင်စံ
 ကိုင်ကစစ် ကြောစီရင် စေ၊ ပုံ တော်စံ တော် ရွှေရည် ရွှေသွေး ကို လျော့ပေါ့ရောင်း
 ဝယ် ကြောင်း ကို ကျွေမိလျှင် ကျွေမိသူကိုစံကိုင်ကရုံး တော်သို့ပို့အပ် စေ၍ နေောင်မဝံ့
 အောင်စီရင်။

(25) July

157(0)

သက္ကရာဇ် ၉၃ (၂) ခု ဝါခေါင်လ (ပြည့်ကျော် ၉ ရက်နေ့) ခေါ်ဗညားကွင်ပြန်၊
 (သူရိယ၊ အဖွဲ့ဝင်၊ အမှတ် ၂၊ ဧပြီ ၁၉၃၃၊ ၁၆၁ - ၂၊ ရှေး ဟောင်း စာပေ
 သုတေသီ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောဆင်ဖြူများ သခင်အချွင်ဘဝရှင်မင်း
 တရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ နိုင်ငံတော်စင် မယ်ကျေး နှင့်သီတော
 ကျေး ကိုခန့်ပြည်နှင့်သည့်ဝိပြည်တို့ကထိပါး လာပြန်ကြသည်ဟု ရွှေနား တော်ကြား
 တော်မူပြန်လေသည်။ ဗညား ဒလနှင့်ဗညား စက်တို့တောင် တပ်နှင့်ချီ စစ်
 ကိုင်းစား သရေစည်သူနှင့်ဗဒုံစား တို့ကိုလည်း ဆင်၃၀၊ မြင်း ၃၀၀၊ လူ၁၀၀၀
 စီပေး၍အပြင်း ချီတက်လုပ်ကြံစေ။

6 October 1570

သက္ကရာဇ် ၉၃၂ ခုတန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၉ ရက်နေ့နေမိန့်ရ
 ထင်ပြန်။

(သူရိယမဂ္ဂစင်း ဂျွန်၁၉၃၃၊ မျက်၅၅၊ ရှေးဟောင်းစာပေသုတေသီ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှ သောဆင်ဖြူများ ဂူလက်နက်စင်္ကြာသခင် အသွင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ရဲခေါင်စက္ကကျော် ကိုမြင်း တပ်မှူး ၊ သူရိန်စက္ကကျော် ၊ ပျံချီစန္ဒ ကျော်တို့ကိုစစ်ကဲ ၊ တမန်စန္ဒကိုတပ် ရေး ၊ တပ်ပါမြင်း စီး ၃၂ ၊ လွှဲကိုင် ၈၀ ၊ ၂ စု ၁၂၀ နှင့်တတပ် ၊ ရဲခေါင်ပေတ ကိုမြင်း တပ်မှူး ၊ သူရိန်ပျံချီကိုစစ်ကဲ ၊ ငမြတ်သကိုတပ် ရေး ၊ တပ်ပါမြင်း စီး ၃၅ ၊ လွှဲကိုင် ၈၀ ၊ ၂ စု ၁၁၅ နှင့်တတပ် ၊ မဏိရဲခေါင်ကိုမြင်း တပ်မှူး ၊ ငတံလံကို တပ် ရေး ၊ တပ်မြင်း စီး ၁၉ ၊ လွှဲကိုင် ၄၆ ၊ ၂ စု ၆၅ နှင့်တတပ် ၊ နတ်ကျော်သူကို တပ်မှူး ၊ စက္ကရန်နိုင် ၊ စက်စိန် ပြောင်တို့ကိုစစ်ကဲ ၊ ရဲလှနရ၁ ၊ ငတက်တို့ကိုနား ခံ ၊ ငရွှေပြည် ၊ ငအိုး လည်တို့ကိုတပ် ရေး ၊ တပ်ပါသေနတ်ကိုင် ၄၃၃ ၊ လွှဲကိုင် ၆၇ ၊ ၂ စု ၅၀၀ နှင့်တတပ် ၊ ရဲခေါင်နရ၁ ကျော်ထင်ကိုတပ်မှူး ၊ သူရဲခေါင် ကျော်ထင် ၊ ရဲတင်သီဟတို့ကိုစစ်ကဲ ၊ ရဲကျော်သူရိန် ၊ သူရိန်ရဲ နေတို့ကိုနား ခံ ၊ ဗလရဲခေါင် ကျော် ထင် ၊ ငသုဗြူတို့ကိုတပ် ရေး ၊ တပ်ပါမြင်း စီး ၄၀ ၊ သေနတ်ကိုင် ၂၀၀ ၊ လွှဲကိုင် ၁၆၀ ၊ ၃ စု ၄၀၀ နှင့်တတပ် ၊ ရွှေတောင်လက်ဝဲ ကျော်ကိုတပ်မှူး ၊ ငမြတ်သူ ၊ င လွန်း ပြေတို့ကိုစစ်ကဲ ၊ ငငြိမ်း ၊ ဒေဝသီဟတို့ကိုနား ခံ ၊ တုရင်ပျံချီ ၊ ငကြီး တို့ကို တပ် ရေး ၊ တပ်ပါသေနတ်ကိုင် ၂၅၀ ၊ လွှဲကိုင် ၂၅၀ ၊ ၂ စု ၅၀၀ နှင့်တတပ် ၊ သီရိစည် သူကျော် ခေါင်ကိုတပ်မှူး ၊ သီရိရွှေတောင် ၊ ငသုပန်း တို့ကိုစစ်ကဲ ၊ ငသုပန်း အောင် ၊ ငဖြူတို့ကိုနား ခံ ၊ ငစိန်သို ၊ ငလုံး တို့ကိုတပ် ရေး ၊ တပ်ပါမြင်း စီး ၆၀ ၊ သေနတ်ကိုင် ၂၀၀ ၊ လွှဲကိုင် ၂၄၀ ၊ ၃ စုလူ ၅၀၀ နှင့်တတပ် ၊ သီရိဝေသူကိုတပ်မှူး ၊ အာကောရွှေတောင် ၊ ငဖြူ တို့ကိုစစ်ကဲ ၊ ဗလပျံချီ ၊ ငသုဗြူတို့ကိုနား ခံ ၊ ပွဲ လုံအောင် ၊ ငအိုး လည်တို့ကိုတပ် ရေး ၊ တပ်ပါမြင်း စီး ၄၀ ၊ သေနတ်ကိုင် ၂၀၀ ၊ လွှဲကိုင် ၂၆၀ ၊ ၃ စု ၅၀၀ နှင့်တတပ် ၊ ငမြတ်တပ်မှူး ဗလသူ ၊ နရ၁သူဝတို့ကိုစစ်ကဲ ၊ ငမြတ်စိန် ၊ ငသုဗြူတို့ကိုနား ခံ ၊ ငရန်ကင်း ၊ ငညိုတို့ကိုတပ် ရေး ၊ ငအောင် ကျော်ကိုမြင်း တပ်မှူး ၊ ငခွေး ကိုတပ် ရေး ၊ တပ်ပါမြင်း စီး (၄၀) ၊ သေနတ် ကိုင် ၁၄၀ ၊ လွှဲကိုင် ၁၉၇ ၊ ၃ စု ၃၇၇ နှင့်တတပ် ၊ သူရဲနော်ရထာကိုတပ်မှူး ၊ လက် ဝဲရဲကျော် ၊ လက်၁ ပျံချီ ကျော်စွာတို့ကိုစစ်ကဲ ၊ ပျံချီရဲခေါင် ကျော် ၊ နန္ဒမိတ်စည်သူ ကျော်တို့ကိုနား ခံ ၊ ငရွှေ ၊ သီရိဇေယျ ၊ ငကျော်ထင်တို့ကိုတပ် ရေး ၊ တပ်ပါသေနတ်

နတ်ကိုင်၁၅၀၊ လှံကိုင်၂၄၇၊ ၂ စု၃၉၇ နှင့်တတပ်၊ သီရိရာဇာသင်္ကြန်ကိုတပ်မှူး ၊
တူရင်သဘာရ ကျော် ၊ ရန်ခွင်သီရိတို့ကိုစစ်ကဲ၊ ငမြတ်ကောင်း ၊ ငအောင်တို့ကိုနား
ခံ၊ ငမြတ်၊ ငဆွေး တို့ကိုတပ်ရေး ၊ တပ်ပါယေနတ်ကိုင်၁၃၀၊ လှံကိုင်(၂၅)ရ၊
၂စု(၃၈)ရနှင့်တတပ်၊ မဟာမင်း ခေါင်ကိုဗိုလ်မှူး ၊ နေမိန္ဒရကျော်ထင်၊
စန္ဒစက္ကသူတို့ကိုဗိုလ်စစ်ကဲ၊ ပုံချီဖေယျ ကျော်စွာ၊ ရဲလှပုံချီတို့ကိုဗိုလ်တပ်နား ခံ၊
ရဲလှကျော်ခေါင်၊ ငချစ်ပုတို့ကိုဗိုလ်တပ်ရေး ၊ တပ်ပါမြင်း စီး ၈၃၊ ယေနတ်
ကိုင်၂၀၀၊ လှံကိုင်၂၁၇၊ ၃စု၅၀၀နှင့်တတပ်၊ အစုစုမြင်း ၃တပ်ပါတပ်ပေါင်း
၁၂တပ်၊ မြင်း စီး ၃၄၉၊ ယေနတ်ကိုင်၁၉၀၃၊ လှံကိုင်၂၁၀၉၊ ၃စု၄၃၆၁၊
တပ်ဆောင်စီန်ပြောင်း ၆၁၊ မီး ယေနတ်၁၉၀၃၊ စီန်ပြောင်းဆေး ချိန်၄၀၊
ယေနတ်ဆေး ချိန်၁၉၀၃၊ စီန်ပြောင်းကျည်စေ့၈၀၀၊ ယေနတ်ကျည်ခဲချိန်၃၉၀၃
မီး ကျောက်ပြား ရေ၉၅၀၅၊ တပ်ကရိယာအင်္ဂါအစုံပေး အပ်ပြီး လွှတ်ဗိုလ်မှူး ခန့်
ထား၍ချီသွား စေကြောင်း (ဖြစ်)သည်၊ နိုင်ငံတော်ကျင်သင်မြို့သို့လင်း ဇင်း
ရှမ်း ရွာကိုနှောဘက်ရွက်လာ ရောက်သည်တွင်ကျင်သင်မြို့ဝန်စစ်ကဲနား ခံအရာရှိ
တို့တပ်မှူး မြို့စား သည်ပေါ်ပိုင်တစုကျေး ဇူး သစ္စာတော်မြတ်ကိုစောင့်ရှောက်စွာတ
ညီတညွတ်ကြံကြံသည်ကိုမတိုး မတက်နိုင်ရှိသည်နှင့်ရိက္ခာပြတ်၍မိုး လရောက်သည်ကာလ
ဗိုလ်အများ ချီတက်ဝန်း ရံလုပ်ကြံလွှတ်မဆုတ်မခွါသာအရေး ခဲခက်မည်များ ကိုခန့်
ငြား ကြောက်ရွံခြင်း ရှိသောကြောင့်လင်း ဇင်း ရှမ်း ရွာသူပုန်တို့သည်ကရင်အ
ရိုင်း တို့နှင့်တပေါင်း တည်း ပြု၍ကျင်သင် ရောက်သူပုန်တို့အရေး မနှောင့်မနှေး
အောင်မိုး ဖြဲမြို့သို့ကရင်နီအရိုင်း တို့အရိပ်အရောင်ပြသလာ ရောက်သည်ကိုတ
ယောက်မကျန်နှိမ်နင်း ရှင်း လင်း စေမည်ခန့်ထား တော်မူ၍ချီသွား စေ
ကြောင်း ဖြစ်သည်၊ မရပ်မဆိုင်း အလှင်အမြန်၂စခန်း ၃စခန်း ကိုတစခန်း ပြု
၍ချီသွား လေ၊ လမ်း ခရီး သင့်မည်မြို့ရွာများ သို့ရောက်လျှင်အရှင်မပေး သည်
ဥစ္စာသစ်သီး တလုံး တင်း ရွက်တချပ် ကိုမျှမဆွတ်ခူး မလှမယူစေနှင့်၊ တပ်တော်
စခန်း ချရပ်တိုင်း လည်း ရတနာသုံး ပါး သာသနာတော်စောင့်သမ္မာဒေဝ
နတ်၊ တောစောင့်နတ်၊ တောင်စောင့်နတ်၊ လူကွစိုး ၊ ဘုမ္မစိုး နတ်မြတ်တို့အား
ထမင်း ပဲ့ယိုအချီအချဉ်အဆီစုံကမ်း ဆေး လဘက်အုန်း ကြက်ငှက်ပျောတို့ဖြင့်တင်လှူ

ပယပူဇော်ပြီး လျှင်သဘာဝတော်အညစ်အကြေး ရန်အလွေး ဖြင့်ကရင်နီအ
 ရိုင်း သူပုန်တို့ကိုတယောက်မကျန်အကုန်အစင်အလျင်ရ၍အရေး တော်ပြီး ပြေ
 လွယ်မည်အကြောင်း ဆိုတောင်း ပတ္တနာပြုရမည်။ မိုး ဖြူမြဲအနီး အပါး မြို့ပြကျေး
 ရွာများ သို့ရောက်လျှင်အထက်ခန့်ထား ချီစေသည့် နေမျိုး ရဲခေါင်နှင့်စုကြီး သေ
 နတ်၅၀၀၊ နေမျိုး ရန်နိုင်နှင့်လက်နက်ကို ၂၀၀၀၊ မိုး နဲစစ်ကဲနက်ကျော်ဗလ
 နှင့်လက်နက်ကို ၇၀၀၊ စကောစား နှင့်၁၇၀၀၊ မိုင်း စိတ်စား နှင့်၁၀၀၀၊
 ကိုဝန်စာရေး ငွေခွန်စာရေး တို့ကိုဆိုင်ရာကိုဝန်စု ငွေခွန်ဝန်ဝန်စုကျေး ရွာ
 များ ကသိမ်း ရုံး ပေး အပ်စေသည့်လက်နက်ကို ၆၀၀၀၊ မဟာမင်း ခေါင်တပ်
 ထွင်ပါသည့်လက်နက်ကို ၄၃၆၁၊ အစုစုမြင်း သေနတ်လက်နက်ကို ၁၆၀၀၀ ကျော်
 နှင့်မိုး ဖြူမြဲအနီး အပါး စော်ဘွား မြို့စား တို့ဘွား စား နက်ကျေး ရွာကသိမ်း
 ရုံး ရသည့်လက်နက်ကိုတို့ကိုချုပ်အုပ်၍ မျိုး ဂိုဏ္ဍာရေများ ကိုမလစ်လပ်စေရ။ မိုး
 ဖြူမြဲအတွင်း ဂိုဏ်းမှတ်သား သူရဲသူခက်တို့စား ရန်မိုင်ခုံကိုတော်ဂိုဏ်းပေါ် ကိုတပ်တောင်
 တာနှင့်သယ်ယူပို့သွင်း ထား သည်။ အရပ်အနေလမ်း စခမ်း ထွင်တပ်တည်ရ၍
 ထောက်ကူပို့သွင်း တန်သည့်အရေး ကိုချင့်၍ ခန့်ထား စီရင်။ ကိုဝန်ဝန်စု၊ ငွေခွန်
 ဝန်ဝန်စု၊ စော်ဘွား မြို့စား တို့ဘွား နက်ကျေး ရွာကလက်နက်ကို များ မှာမျိုး
 ဂိုဏ္ဍာကိုလက်နက်ကို ပေး စုမြို့ရွာကလုံလောက်အောင် ပေး ကမ်း စေ။ ရွှေဘဝါး
 တော် အောက်ကချီတက်သည်တပ်တော်များ ကိုမိုင်း ခုံကိုတော်ဂိုဏ်းပေါ် ကိုပေး ဝေ
 ယူစား စေ။ ကရင်အရိုင်း သူပုန်တို့ကိုနှိပ်နင်း ရှင်း လင်း ရမည်မှာအမျှတော်
 ကိုတညီတညွတ်အသက်ကိုအသက် မမှတ်တစိတ်တဝမ်း တည်း ကျေး ဇူး တော်မြတ်ကိုဆက်ဆက်
 ထမ်း ရွက်ရမည်အကြောင်း နှင့်တပ်ပါအရာရှိအမှတ်တို့ကိုပြသစဉ်ကြပ်၍အလုံအ
 ခြုံတပ်တောင်တစွဲရပ်လုပ်ကြံသင့်သည်လျင်လျင်မြန်မြန် ချီရက်ရက်လုပ်ကြံသင့်သည်။
 နှိုင်း ယှဉ်တိုင်ပင်၍အမျှတော်ကိုကုန်စွာ အောင်မလစ်မလပ်စေကြ၍ စီရင်။ ငါ
 ရွှေဘုန်း တော်မြတ်ကြောင့်အရေး တော်ပြီး ပြေလျှင်လည်း ပြီး ပြေကြောင်း
 သင့်ရာခန့်ထား ၍ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်လာစေ။ တပ်ပါတပ်မှူး စစ်ကဲနား ခံ
 အကွပ်အကြပ်သွေး သောက်ကြီး မြင်း ခေါင်း မြင်း စီး တို့အမျှတော်ကြီး ကြီး ပမ်း
 ပမ်း မထမ်း မရွက်ဆုတ်ပုံ သွေဖီရှောင်လွှဲသော် စစ်မျက်နှာကွက်သော် မည်သူမ

ဆိုသတ်တန်သူကိုသတ်၊ ဖြတ်တန်သူကိုဖြတ်၍ အမှုတော်ကိုစိတ်ပါကိုယ်ရေဘက်ပွဲရလမ်း ရ
 စွန့်စား ထမ်း ရွက်သူတို့ကိုလည်း ထမ်း ရည်ရွက်ရည်အမည်အမှတ်နှင့်ရှိခိုး သံတော်
 ဦးတင်၊ ငါအမိန့်တော်မှတ်သား ပေး အပ်သည့်အတိုင်း အမှုတော်မကုန်မထွင်
 နေ့ရက်ရှည်ကြာရလျှင်ဇိုလ်မှူး တပ်မှူး စစ်ကဲနား ခံတပ်ရေး မြင်း ခေါင်း မြင်း
 စီး တို့၂ ခုန်း ရွေးရမည်မမှတ်နှင့်၊ ဤစွာသောအတွက်တော်ခံရမည်။
 သက္ကရာဇ် ၉၃၅ ခုသီတင်း ကျွတ်လဆန်း ၁၁ ရက် နေ့ရက် ၁၁ ရက်တွင်ပြန်။
 (သူရိယ၊ စက်တင်ဘာ ၉၃၃၊ စာ ၃၄-၆)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူသောဆင်ဖြူများ ဂြင်လက်နက်စကြာသခင်
 အသျှင်ဘဝဂြင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ရွှေပြည်တော်
 စောင့်တော်သမန်နတ်ငါးဦး ရှေး ဘုရား အလောင်း မင်း ကောင်း မင်း
 မြတ်တို့ကဲ့သို့အပရိဟာနိယတရား ရပါး နှင့်အညီစံတော်မူသည်။ ရွှေထီး ရွှေနန်း
 အနီး နေရာနက်ကွန်း နက်အိမ်နှင့်နှစ်စဉ်မပြတ်နတ်ဝတ်နတ်စား အသုံး အ
 ဆောင်အထုံဆီမီး ပန်း နံ့သာရသာ ဘောဇဉ်အစရှိသဖြင့်ချီး မြှင့်ပြုစုသတင်း
 ကြား တော်မူသည်။ ရှေး ရှေး သောဧကရာဇ်မင်း မြတ်တို့ဝယ်ပြည်ရေး ရွာ
 မှရန်ဆူး ရန်ညောင့်ရှင်း လင်း သုတ်သင်ရေး မှစ၍ပြည်စောင့်နတ်တို့အစွမ်း
 အရွှေ့ဘက်ဆောင်ရွက်ကူညီထမ်း ကုန်ကြသည်များ ကိုမမျှော်မထောက်ငါးကျေး ဇူး
 တော်ကိုသာခံစား ၍အမှုတော်ကိုကုန်ထွင်အောင်မထမ်း သောကြောင့်သာသ
 နာတော်မြတ်၏အညစ်အကျေး ယိုးဒယား ဗန်ကောက်စား ကောဝိလငယ်တို့ကို
 ဗိုလ်ခြေဆင်မြင်း အလုံး အရင်း များ နှင့်ချီတက်သိမ်း ယူစေသည်။ အရေး တော်
 မပြီး ရှည်ကြာသည်။ တောင်သမန်နတ်ငါးအမှုတော်ကိုမျိုး ပန်း ၍ကုန်ထွင်အောင်
 ထမ်း စေ။ ငါ့အမိန့်တော်အတိုင်း အမှုကိုကုန်ထွင်အောင်မထမ်း ရှင်နတ်ရုပ်နတ်
 ကွန်း နှင့်တကွမီး ပုံ၍တိုက်မည်။ တောင်သမန်နတ်၊ တောင်ပြီး နတ်၊ တောင်
 မြင့် နတ်၊ ငတောင်ကျည်းနတ်၊ မဟာဂီရိနတ်၊ မင်း ညီနောင်နတ်ငါးအမှုတော်
 ကိုပြီး စီး အောင်ထမ်း ရွက်စေ။

14 November 1573

(သက္ကရာဇ်) ၉၃၅ ခုနတ်တော်လပြည့်ကျော်၆ရက်ရသမရသ
 ထွင်ပြန်။

(သုရိယ၊ အစွဲ၇၀၊ အမှတ်၇၊ စက်တင်ဘာ ၁၉၃၃၊ ၈၂၄)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှ သော ဂုဏ်နာဆင်ဖြူများ သခင်ဘဝရှင်
မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ပုဏ္ဏား ပညာရှိတို့ကသက္ကရာဇ်
ဖြစ်ကြီး ရောက်သည်။ သက္ကရာဇ်ဖြစ်မှတိုင်း ရေး ပြည် ရေး ကိုယ်တော် ရေး သင့်
မည်။ ယာယီသက်ကယ် နန်း စံသင့်သည်။ မဟာဥကင် တော်ကြီး ဖွင့်တော်မူသင့်သည်
ဟု ရွှေဘက်တင်သည်ကို လောကုတ္တရာသရာ တော်အား မေး ရွှေဘက် တော် မူလိုသ
ဖြင့် ဝန်တိုက်ပင့် ဆောင်ရမည်။ ပြာသာဒ် တော်သို့ ရောက် အောင်ပင့် ဆောင်
ခဲ့စေ။

(4 February 1574)

(သက္ကရာဇ် ၉၃၅ ခုတ ပေါင်း လပြည့် နေပြန့်)

လောကုတ္တရာသရာ တော်၏သွင်း စာ

လောကုတ္တရာသရာ တော် မေတ္တာ မပြတ်ပို့အပ် သော မဟာ ဓမ္မရာဇ်ရာဇာ
တရား မင်း မြတ်။ ဘုရား သခင်၏သာသနာ တော်အ ရေအတွက်ဖြစ် သော ကော
ဇာသက္ကရာဇ်ကိုကိန်း ခန်း မရောက်ဘဲဖြစ်မည်မင်း ဧကရာဇ်သည်အလွန်ခက်ခဲလှ
သည်။ ပဌမကိန်း ကား အလွန်ကဲသော ၃၃၀ ကိုဖြစ်ရသည်။ ဒုတိယကိန်း ကား ကာဝစန္ဒ
၈၆၄၅ ခုကိုဖြစ်ရသည်။ တတိယကိန်း ကား ၉၇၈၅ ခုကိုဖြစ်ရသည်။ ယင်း သို့သက္ကရာဇ်
ကိုဖြစ်ကြီး သည် ပဌမ ဒုတိယ တတိယတူ၍ကိန်း သုံး ကိန်း သာရှိသည်။ ဖြစ်ကြီး မပြု
သမျှကိုဖြစ်သော မင်း ဧကရာဇ်တို့သည်အကျိုး တော်ယုတ် လေရသည်များ ကိုနှလုံး
သွင်း တော်မူရသည်။ သတိပျက် သောသူတို့စကား ကိုလိုက်နာရသည်မဟုတ်။
သက္ကရာဇ်ဟု သောဘုရား သခင်သာသနာ တော်ကို ခြေ ဖျက်မည်မပြု ကောင်း မ
ပြုရဘဲဖြစ်၍ ရေ မြေချင်ကို ရွှေဘက် ဝံ့ကြသည်။ ဤကဲ့သို့သော သို့သုဉ်း ၊ အသံသုဉ်း ၊ လိမ္မာ
သုဉ်း ၊ သေသသုဉ်း မြင်ကာ မျှနှင်ပြု သော်သာသနာ၏ နှစ်လနာရီဗီဇနာတို့သည်
မယိုယွင်း ခဲ့ပြီ လောယိုယွင်း သမျှလည်း သာသနာ့ ဒါယကာတို့ ခွဲတိတ်ကြီး နိမိတ်ကြီး ထင်
၍အပြစ် မဖြစ် ခဲ့ပြီ လော ၊ သက်ကဲ့သို့သော ရွှေဘက်ကြွလျှင် နေ ဘင်လလကံ သောသက္ကရာဇ်^{၁၅၈၈}
၉၅၀ များ မှာဘုရား သခင်သာသနာ တော်အတွက်ဖြစ် သောသက္ကရာဇ်ကိုဖြစ်ကြီး
မသင့်ဘဲ ခြေ လေဖြူ လေက နေဘက် နေဘက် သော မင်း တို့အကျိုး မယိုယွင်း ခဲ့ပြီ လော ၊
သက္ကရာဇ်ဖြစ်ကြီး မပြုမ ရောက်မဖြစ်သင့် နေ ဘင်လလကံ သောအခါသိကြား တောင်း^{၁၉၇၀}
ပန်အပ် သောသာသနာ တော်မှာ မှ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၃၃၂ ခုတွင်အလွန်ကဲ

ဖြူကိန်း ရေခဲကန်၌ ဖြူလေအံ့သည်။ ယခုကား အထွက်မရှိသည့်အရက်ကို လျှောက်ကုန်သော
 ဗေဒင်တတ်တို့သည် ပဿ္နာ၊ ဝိဟတ်ကိုရက်စုံသတ်၍ ကွယ်စေသကဲ့သို့တစ်ကြောင်းလည်း ရက်
 ၃၀ ကွယ်ရအံ့သောလကို ၂၉ နှင့်ကွယ်စေသကဲ့သို့အကျိုးတော်ရှိစိမ့်မည်ကား လျှောက်
 ၏။ အကျိုးတော်ပျက်သည်ကိုမတင်နိုင်ပေ။ လျှောက်သူတို့လည်း မထင်မရှား၊ အရှင်
 မင်းမြတ်လည်း အကျိုးမမျှား။ ကောင်းကင်နက္ခတ်တာရာကြယ်များလည်း မညီ
 မညွတ်ရှိမည်ဖြစ်သည်။ ရွှေဘုံရွှေနန်း စံလေပြီး သည်ကိုဘဇာသက်ငယ်နန်း စံပြန်
 ရဦးမည်လော။ ယာယီကိန်းခန်းမြင်သော်လည်း ရွှေနန်းတော်မှာသာအ
 ဆောင်ထုတ်၍ အရပ်အရပ်ဒေသကိန်းခန်းနှင့်လျှော်အောင်စီရင်ရမည်ကိုမ
 ကွယ်မရဘဲ ရွှေဘုံရွှေနန်းကဆင်းသက်၍သက်ငယ်နန်းစံရမည်လျှောက်ဝံ့ပြည်။
 ရွှေဘုံရွှေနန်းစံလေပြီး မှသက်ငယ်နန်းမစံသင့်ပြီ။ မဟာသင်္ကြန်ကိုလျှောက်သည်
 မှာလည်း သင်္ကြန်တော်ကြီးသည် ၁၂ နှစ်မှတစ်ကြိမ်၊ သန့်ရှင်းသောမင်းစား ဖြေ
 တွင်ပြသသဒ်သုံးဆောင်ချောင်းမြစ်ခြားစေ၍ ခေတ်တော်မူရသည်။ သင်္ကြန်
 တော်မှာ ၃ နှစ်မှတစ်ကြိမ် ခေတ်ရသည်။ ပကတိသင်္ကြန်ကိုရက်ရက်တစ်ကြိမ် ခေတ်ရသည်။ မင်္ဂ
 လာသင်္ကြန်ကိုကား ၁ နှစ်တစ်ကြိမ် ခေတ်ရသည်။ သင်္ကြန်တော်မှာသဗ္ဗဒေသစသော
 တိတ်ကြီး၊ နိမိတ်ကြီး ထင်မြင်မှ ခေတ်ရသည်။ ရေမြေရှင်တို့သင်္ကြန်တော် ခေတ်များ
 တိုင်းတိုင်း နိုင်ငံနေပြည်တော်ခံနိုင်စော့မည်လော။ ယင်းသို့မခံနိုင်လျှင်လေ
 မဖြောင့်မိုး မမှန်မဖြစ်ခဲ့ပြီလော။ ယင်းသို့ဖြစ်ခဲ့လျှင် ရွှေစိတ်နှလုံးတော်အယူ
 မဖြောင့်မရှိခဲ့ပြီလော။ စတိတ်၊ သူဇာရက်၊ ထွက်နိုင်ကော မှန်နှင့်ဟောသော ဗေဒင်၊
 ဓါတ်ဆန်း ဓါတ်ပျက်သရက်ကိုင်ကော မှန်နှင့်ဟောသော ဗေဒင်တတ်တို့သည်ဆင်ကန်း
 တောတိုးရတနာသုံးပါးကိုမကြည်ညိုသောသူကန်းတို့သစ္စာရှိရကဲ့သို့၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ
 အရင်းသခင်ကိုမမြင်ဆိုသောစကားဟောင်းကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ ဗေဒင်ရိုးစနစ်
 မူကိရမ်း၊ စူဠဂန္ထကမ်း၊ တရိပတ္တဘာသာရကမ်းတို့ကိုလေ့လာဖြန်းတီး၍ဂ
 ကန်းခြေ၏အနေအထားများကိုသိမှသက်ငယ်နန်းစံတော်မူသင့်သည်။ မဟာ
 သင်္ကြန်ကြီး ခေတ်တော်မူသင့်သည်။ မဟာဥကင်တော်ကြီးတွင်တော်မူသင့်သည်ကို
 တတန်တည်းတသမတ်တည်း လျှောက်ရမည်။ ပုဏ္ဏားတို့လည်း စိတ်ထင်၊ ဗေဒင်
 တတ်တို့လည်း စိတ်ရှိ၍ ဗေဒင်တတ်ပြုသည်။ ရဟန်းတို့လည်း စိတ်ထင်တိုင်း လျှောက်ကြ

သည်။ ဆရာတော်ကို မေး သင့်သည်အရာ ဖြစ်၍ မေး တော်မူသည်။ ဆရာတော်လည်း ဆိုသင့်၍ဆိုရသည်။ အဘိဓမ္မာတော်ကို မေးရင် စေတနာရှိ။ နိုင်အောင်မြင်တား တော်မူရမည်။ တနင်္ဂနွေသောတလတွင် ပင်တန်ဆောင်း မဏ္ဍပ်နှင့်မန္တရား မန္တန်ရွတ်၍ နှစ်တက်သက်မင်္ဂလာ မဟာသင်္ကြန်၊ နေကြပ်၊ လကြပ်၊ သင်္ကြန်ခေတ် တော်မူရမည်။ သည်မျှအမျှကိုပင် မစီရင်ကြ။ သင်္ကြန်လက်များ မှာအသို့စီရင်ကြမည်။ အတူတူသဘာဝစီရင် ချေငြိမ်းနေပြည်သား ခံနိုင်တော့မည်မဟုတ်။ နှစ်သက်ကိုကနွား ဖြင့်မင်္ဂလာသင်္ကြန် ခေတ်တော်မူရမည်။ နေကြပ်လကြပ်များ မှာမထင်မရှား ရ။ မဏ္ဍပ်နှင့်သင်္ကြန် ခေတ်တော်မူရသည်။ နက္ခတ်တာဝါ၊ ကြယ်ခုနစ်စဉ်၊ တိတ်နိမိတ်စနည်း တဘောင်မှစ၍ ငှက်ပြသောအရာတို့ကား မထင်မရှားစေရ။ ကနွား ပြု၍သော မညသင်္ကြန် ခေတ်တော်မူရမည်။ ကပတိသင်္ကြန်မှာ ဆေးမြေလျှော်မြေရရက်တကြိမ်စီရင်သင့်သည်။ မဟာသင်္ကြန် တော်ခေတ်၍ မဟာဥကင်တော်ဘွင့်မည်မှာ ဝဇ္ဇပြည်ထောင်သောထီး ဆောင်း နန်း နေတို့ကို ခေတ်တော်မူရမည်။ သောဠသောဝေတိုင်း ကိုလည်း ခေတ်တော်မူရမည်။ မြို့ပေါင်း ၉၆၀ပြည့်အောင်မြို့စား တို့ကိုလည်း ခေတ်တော်မူရမည်။ ထိုသို့ညီညွတ်အောင်စီရင်တော်မူလျှင်ဆိုဘွယ်ရာ မရှိ။ ညီညွတ်အောင်စီရင်ရမည်အရာသည် ခုနစ်လစာရင်းတင်၍ပြီး ပြေအောင်အမျှတို့စီရင်ရမည်။ ခုနစ်လခွဲကား အစီအစဉ်အစေ့အစပ်အရပ်အနေအထိုက်အလိုက်မျှသဖြစ်သည်။ တန်ခိုး သတင်း ကျော်စောခြင်း ကိုအလိုရှိသောမင်း ဇေယျာတို့သည်တန်ခိုး သတင်း ကျော်စောခြင်း ဖြစ်အောင်စီရင်မှ ကျော်စောထင်ရှား အံ့ သည်မဟာဓမ္မရာဇ်မင်း မြတ်။ 4 February 1574

သက္ကရာဇ် ၉၃၅ ခုတပေါင်း လပြည့်နေ့တွင် လောကုတ္တရာဆရာတော် ပြဿဒိတော်သို့ကြွ ရောက်၍ ဟံသာဝတီဆင်ဖြူရှင်မင်း တရား အား မိန့်တော်မူသည်။

(ရှေးဟောင်း စာပေ သုတေသီ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှ သောဆန္ဒနိဆင်မင်း သခင်ဆင်ဖြူများ ဂွင်
လက်နက်စင်္ကြာသခင်အညွှတ်တဝှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။
ရွှေပြည်တော်မှစ၍ နိုင်ငံတော်အတွင်း မြို့ပြ ကျေး ရွာများ မှာဥပုသ်ပဝါရဏာ
ကပ်လထပ်ရက်ငင် နေ့ခေတ်အမှတ်အသား များ သည်တရား ကျမ်း ဂန်နှင့်မညီ
သော ခြောက်တရား ကျမ်း ဂန်နှင့်အညီကျင့်ဆောင်ကြမှပစ္စုပ္ပန်သဘာဝအကျိုး¹⁵⁵⁴
စီး ပွား များ ရာသည်ကို ထောက်၍ နှစ်ပေါင်း ၂၀ ခြောက်ထုတ်ပြန်ပြသ တော်မူသည်။
ရဟန်း ဂွင်လူပြည်သူပြည်သား အပေါင်း တို့မှန်ကန်ညီညွတ်အောင်မကျင့်မဆောင်
နိုင်။ ဘုရား ဟောတော်မူသည့်ကျမ်း ဂန်ပါဠိဇာတ်နိပါတ်များ ကိုဆရာတော်သံ
ဃာတော်မင်း ညီမင်း သား မင်း မြေး များ တော်မတ်တော်ပြည်သူပြည်သား တို့
နှင့်အစုံအညီစည်း ဝေး ဘတ်စေလျှင် ဟောတော်မူရင်း ပါဠိပါဠိနှင့်ပြန်ဆိုချက်အ
ဓိပ္ပါယ်မညီသော ခြောက်အဌာနကဏ္ဍကဏ္ဍနက်များ နှင့်သိသာရှင်း လင်း ညီညွတ်
အောင်သဘာဝအကျော်လင်္ကာရသရတော် လောကုတ္တရာသရတော်တို့လျှောက်
ထား ရမည် မေး မြန်း သည်ကိုလည်း ဆရာတော်သံဃာတော်မင်း သား မင်း
မြေး များ တော်မတ်တော်ညီညွတ်မှန်ကန်အောင်မလျှောက်ထား နိုင်ကအနက်အ
ဓိပ္ပါယ်နှင့်ရှင်း လင်း အောင်မလျှောက်မထား မပြောမဆိုနိုင်သည်ကိုလည်း အ
မှန်အကန်ကျင့်ဆောင်ကြမည်မဟုတ်။ အဝီရောဓနတရား နှင့်အညီပြည်သူတို့နှင့်မ
ဆန့်ကျင်မှု၊ ဆရာသမား စဉ်းဘေး ဘိုး စဉ်ဆက်ကျင့်ဆောင်သည့်အတိုင်း ခေတ်
ဝေတ်မှတ်သား ကျင့်ဆောင်ကြမှညီညွတ်မည်အခြား ဖြစ်သည်။
ဥပုသ်ပဝါရဏာ ဝိဆိုဝိကပ်လထပ်ရက်ငင် နေ့ခေတ်ရက်ခေတ်အမှတ်အသား များ
ကိုဆရာစဉ်ဆက် ခေတ်ဝေတ်မှတ်သား မြဲကျင့်ဆောင်ကြစေ။
နှစ်စဉ်စာမေး စာပြန်ပူဇော် ခံရှင်ပြုအလှူကောင်း များမှာလည်း အစဉ်
လှူဒါန်း နည်း အတိုင်း လှူဒါန်း မြဲလှူဒါန်း ကြစေ။
ဥပုသ်သီတင်း ဆောက်တည်သူတို့မှာဘုရား ဇာရပ်များ ထွင်သာဥပုသ်သီတင်း ခံ၍
မနေစေနှင့်။ ကျောင်း ကန်သွား ၍လည်း ဥပုသ်သီတင်း ဆောက်တည်ကြစေ။
ရွှေပြည်တော်မှစ၍ နိုင်ငံတော်အတွင်း စော်ဘွား မြို့စား ၊ မြို့ဝန် ၊ စစ်ကဲ၊
မြို့ရွာသူကြီး ၊ ခေါင်း အကြီး တို့ကို စေ့နဲ့အောင်ပြန်ဆိုထား ရမည်။

14 March (1574)

14 March (1574)

(သက္ကရာဇ် ၉၃၅ခု နှစ် ၁၀၀၀)တန်ခူးလပြည့်ကျော် ၁၀ ရက်နေ့ နေ့မိန့် ၇
တွင်ပြန်။

(ရှေး ဟောင်း ဖါပေသုတေသီ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှ သောဆင်ဖြူများ ဂူလက်နက်စင်္ကြာသခင်
 အသျှင်ဘဝဂူမင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ငါအဂ္ဂင်ဧကရာဇ်
 မင်း မြတ်လက်ထက် တော်တွင် ဘေး လောင်း တော်ဘိုး လောင်း တော်တို့လက်ထက်
 ကထက်မကတိုး ပွား များ ပြား သောတိုင်း နိုင်ငံ တော်အကျယ်အဝန်း ရှိသည့်အတိုင်း
 ပြည်သူသတ္တဝါအပေါင်း တို့တရား မမှန်မကန်ဖြစ်သည်ကိုမှန်ကန်အောင်နှစ်လှည့်
 စွဲဆွဲ ဆွဲဆွဲ တိုင်ပင်ပြသ ပြောဆို တော်မူသည်။ ယခုရဟန်း ဆိုသူတို့သည်အမြတ်အ
 သေဝင် ဆောင်သောဖြစ်၍ကျင့်ဆောင်တည်သောတရား ကိုမေး တော်မူလျှင်တစုံ
 တခုမျှကျင့်ဆောင်တည်သောအရာမရှိ။ မပြောမဆိုနိုင်။ (ရှေး ဘေး လောင်း
 တော်ဘိုး လောင်း တော်တို့လက်ထက်ပွဲကျောင်း ဆရာတို့သည်) ဥတ္တိစတုတ္ထဖြင့်ရဟန်း
 ပြု၍အထင်အရှား သိသိသာသာ နေထိုင်သည်။ လက္ခီအလက္ခီဆိုသည်မှာလည်း ကျင့်သည်က
 လလက္ခီ၊ မကျင့်ကလလက္ခီသဖြစ်လျက်မည်သူလက္ခီ၊ မည်သူလက္ခီဟူ၍ မခြား နားသင့်
 ဖြစ်သည်။ ရှေး ပွဲကျောင်း စည်တီး မီး နှက်ရဟန်း အစဉ်ထုံး စံလည်း မပျောက်စေ
 ရ။ ပွဲကျောင်း စည်တီး မီး နှက်ရဟန်း အနွယ်အစဉ်အလိုက်ဥတ္တိစတုတ္ထဖြင့်ပြုမြဲပြုစေ၍
 ပွဲကျောင်း ရဟန်း တည်ထွန်း စေပြီး လျှင်အကျင့်သီလမှာလည်း သင်္ခါရသည်အတ္တိနန္တီ
 ဖြစ်၍ မျက်စိတမှိတ်လျှပ်တပြက်ကလွင် နာနက္ခဏိက စေတနာဟူသောပဌာန်း ပါဠိ
 တော်နှင့်အညီတဇာတိကလွင်သောကုသိုလ် စေတနာ၊ အကုသိုလ် စေတနာဖြစ်တူနိမိတ်။ တ
 ဇာတိအလွန်ကလွန်သဖြစ်သည်မဟုတ်တရား သဘောတော်ကိုထောက်သဖြင့်လူတို့ကျင့်ဆောင်
 သကဲ့သို့အရိယဓမ္မတရား ဆယ်ပါး ကိုမနေဘဲဖြင့်ပုတီး တပတ်ဖြစ်စေ၊ နှစ်ပတ်ဖြစ်
 စေ၊ တပတ်နှစ်ပတ်ပင်မဟုတ်သော်လည်း ပုတီး ဆယ်လုံး ဖြစ်စေ၊ ငါးလုံး ဖြစ်စေ၊
 နှစ်လုံး ဖြစ်စေ၊ တလုံး ဖြစ်စေ၊ တတိအား သမျှကျင့်ဆောင်တည်သဖြင့်ကုသိုလ် စေတ
 နာဖြစ်၍အကျိုး ရသည်များ ကိုနှလုံး သွင်း ပြီး လျှင်အရိယဓမ္မတရား ဆယ်ပါး တို့ကို
 တတိအား သမျှကျင့်ဆောင်ကြစေ၊ အဝတ်အစား အသုံး အဆောင်မှာလည်း ရှေး ပွဲ
 ကျောင်း ရဟန်း တို့ဝတ်စား သုံး ဆောင်သည့်အတိုင်း ဆံရိတ်ခြင်း၊ သင်္ကန်း ဝတ်
 ခြင်း၊ သဝိတ်ဆောင်ခြင်း များ ကိုဝတ်စား သုံး ဆောင်စေ၊ အရုံအတင်ဆိုသည်
 မှာအဝတ်သင်္ကန်း ခွံတရား မဟုတ်၊ အကျင့်မှာသဘာဝတရား ဖြစ်သည်။ အရုံအတင်ဝတ်
 ဆင်လိုသမျှဝတ်ဆင်စေ၊ (ထိုအရိယာဓမ္မတရား ကိုနှလုံး သွင်း သဖြင့်အကျိုး ဖြစ်ပြီး

သည်ကိုလူကဲ့သို့လယ်ယာ ဥယျာဉ်လုပ် ဆောင်ခြင်း ၊ ပွဲသဘင်ပြုခြင်း များ မှာလည်း
 အလိုရှိသမျှလုပ် ဆောင်စိုက်ပျိုး ပြုစု စေ) ၊ ပြည်သူပြည်သား တို့ကလည်း ဂွေး အစဉ်
 လှူဒါန်း ကိုး စွယ်သကဲ့သို့ ကျောင်း ကန် ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း ကိုး စွယ် စေ ၊ ပွဲ ကျောင်း
 ရဟန်း တည်ထွန်း ပွား များ အောင်ကြပ်ကြပ်တည်း တည်း စီရင် စေ ။

(14 March

1574)

သက္ကရာဇ် (၉၃၅ ခု နှောင်း တန်ကူး လပြည့် ကျော် ၇ ရက်) နေ့ ဒေါဗညား
 ထွင်ပြန် ။

(ဂွေး ဟောင်း စါပေသု တေသီ ၊ သူရိယ ၊ တွဲ၁၆ ၊ မှတ်၁၂ ၊ မျက်၃၃ ၊ ပေလေး
 ပင် ၊ မှတ်၁ ၊ ဩဂုတ်၁၉၀၀ ၊ စါ၄၇ - ၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မုလှ သောဆင်ဖြူများ သခင်လက်နက်စင်္ကြာရှင်
 အသွင်တဝှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ လူတို့တွင်အသုံး အ
 ဆောင်ဥတုရတု၊ နှစ်လပက္ခရက်၊ နာရီဘဝါး ပါဒီဗီဇနာပြန်ခရပဟိုရ် မေါင်း
 များ ကိုညည်းတိုသည်။ နေ့ရှည်သည်။ နေ့တိုသည်။ ညည်းရှည်သည်များ နှင့် ခေတ်
 သုံး ဆောင်ကြသည်မှာ လောကီကုမ်း ကြီး ရာဇမတ္တကုမ်း များ နှင့် မညီဖြစ်သည်။
 လောကီရာဇမတ္တကုမ်း ကြီး များ တွင်ဆန္ဒပြ နေ့ဟိ၊ ခြောက် (ခု၏အ) ပြန်တို့
 သည်၊ ဝိကလဘ၊ ဝိကလဘ ခုမည်သည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။ ဝိကလနံ၊ ဝိကလဘတို့၏။ ဆဌ
 တိ၊ ဖေတို့ဖြင့်၊ ကလဘ၊ ကလဘ ခုသည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။ ထာသံ၊ ထိုကလဘတို့၏။ ဆ
 ဌာဝိ၊ ဖေတို့သည်ကား ၊ အံသဘ၊ တအသီသည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။ ထာကရိသဘ၊ ထို
 အသီသုဝတို့သည်ကား ၊ ရသီ၊ တရသီသည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။ ဧတေ၊ ထိုရသီတို့သည်၊
 မေသဘဒယော၊ မိဿအစရှိကုန် သော ဝါး တို့တည်း ၊ တံဒွါဒသဘိ၊ ထိုဝါးရသီ
 တို့ဖြင့်၊ ဘဂ္ဂဏော၊ ဘဂ္ဂဏတခုသည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။ ကပ္ပေ၊ တကမ္ဘာ၌၊ သတ္တသု
 ညာနံ၊ သုညရလုံး တို့သည်လည်း ကောင်း ၊ တံ သ ဗြေဒါ၊ ၄၃၂ ခုတို့သည်လည်း ကောင်း၊
 သိယံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ခံတယဟိနာ၊ သုညရလုံး တို့ ချေအပ်ကုန် သော၊ ဧတေ ဝိဘဝဏိ၊
 ထိုဝိဘဝဏတို့သည်၊ စတုယုဂံ၊ စတုယုဂ မည်သည်။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။ စသုဒ္ဓိ၊ ၄ ခုတို့
 ဖြင့်၊ ဂုဏိတော၊ မြှောက်အပ် သော၊ တံဒဿဘာ ခေါ်၊ ထိုစတုယုဂ၏ ဝေခ မြှောက်
 ဖြစ် သောအဘို့သည်ကား ၊ ကတော၊ ကတယုဂ မည်၏။ ဗြိဟိ၊ ၃ ခုတို့ဖြင့်၊ ဂုဏာ၊
 မြှောက်အပ် သော၊ တံဒဿဘာ ခေါ်၊ ထိုစတုယုဂ၊ ဝေခ မြှောက်ဖြစ် သောအဘို့သည်၊
 ကာလ ခြေဌာယု ခေါ်၊ ကာလ ခြေဌာယုဂ မည်၏။ ဒီဂုဏော၊ ၂ ခုတို့ဖြင့် မြှောက်
 အပ် သော၊ တံဒဿဘာ ခေါ်၊ ထိုစတုယုဂ၏ ဝေခ မြှောက်ဖြစ် သောအဘို့သည်ကား ၊
 ဒွါပရော၊ ဒွါပရယုဂ မည်၏။ ဇေတေန၊ တခုဖြင့်၊ ဂုဏာ၊ မြှောက်အပ် သော၊ တံ
 ဒဿဘာ ခေါ်၊ ထိုစတုယုဂ၏ ဝေခ မြှောက်ဖြစ် သောအဘို့ကိုကား ၊ ကလီ၊ ကလီယုဂဟူ
 ရှိသမ္ဘာ ချာတဘ၊ ကောင်း စွာ ဟောအပ်၏။ အကရသန ပေသဘတု၊ မျက်စိဝေ
 မှိတ်တို့သည်၊ ကလဘကလ မည်၏။ တာဝိတိသ၊ ထိုကာလ ဝေခတို့သည်ကား ၊ ခဏော၊
 ခဏ မည်၏။ ဧဒွါဒသတုဂဏာ၊ ထို ၂ ခဏတို့ကိုကား ၊ မဟုတ္တဘ၊ မဟုတ္တ မည်ကုန်၏
 ဟူ၍၊ မဏာ၊ သိအပ်၏။ ဧတိသ၊ ထိုမဟုတ် ဝေခတို့သည်ကား ၊ အဟောရက္ခံ၊ တရက်

ဖြစ်၏။ တေပခွဲဒသသံ၊ ထိုဝဉ္စရက်တို့သည်ကား၊ ပဏ္ဍော၊ တပက္ခမည်၏၊ ပုဗ္ဗာပရဝ
 ပဏ္ဍော၊ ရွှေပက္ခနေဘက်ပက္ခသည်ကား၊ သုဂဏ္ဍော၊ လဆန်းပက္ခလက္ခယံပက္ခမည်ကုန်
 ၏၊ ဥဘယောတု၊ ထို၂ပက္ခသည်ကား၊ မောသော၊ တလမည်၏၊ ခွဲဒသဟိမောသောဟိ၊ ဝဉ္စလ
 တို့ဖြင့်၊ သမုတဘာရဏကိတ်၊ ၄၈၂ပုသိဖြင့်၊ မှတ်အပ်သောဝသံ၊ လူတို့၏တနှစ်သည်၊ ဘ
 ဝေ၊ ဖြစ်၏၊ မောသေန၊ လူတို့၏တလဖြင့်၊ ပေဠိမဟောရက္ခံ၊ ပိတနတ်တို့၏တရက်သည်၊
 လူတို့၏တနှစ်ဖြစ်၏၊ ဒေဝမဟောရက္ခံ၊ ပိတရဘနတ်တို့မှတပါးကုန်သောနတ်တို့၏တ
 ရက်သည်၊ သိယာ၊ ဖြစ်ရသောတို့၏ရဘဇမက္ခဏ်ကျမ်းတွင်လည်း၊ အဘိဓါန်ဋီကာတွင်
 လည်း၊ တဖြ၊ ထိုတရက်တွင်၊ ဥက္ကရဝယနံ၊ လူတို့၏ဥက္ကရဝယဉ်လည်း၊ ဒေဝါနံ၊ နတ်တို့
 ၏၊ ဒိနံ၊ နေ့သည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏၊ ဒက္ခိဏာယနံ၊ လူတို့၏ဒက္ခိဏာယဉ်လည်း၊ မူကား၊
 ဒေဝတမဟောရက္ခံ၊ နတ်တို့၏ညဉ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏၊ ဒိဗ္ဗာ၊ နတ်၌ဖြစ်ကုန်သော၊
 ခန္ဓပဝေသောဒယော၊ သုဂဏ္ဍောင်တို့သည်၊ ဗြဟ္မယောရက္ခံ၊ ဗြဟ္မာတို့၏တရက်ဖြစ်သော၊
 သောတု၊ ထိုဗြဟ္မာတို့၏တရက်သည်ကား၊ နရဝနံ၊ လူတို့၏၊ သုဿသုသော၊ ကမ္ဘာမည်၏၊
 ယုဂါနံ၊ ယုဂတို့၏၊ သက္ကဟိတုရတခုသည်ကား၊ မနန္တရံ၊ မနန္တရမည်၏၊ ယေခွဲဒသ
 သဟဿံ၊ ထိုနတ်တို့၏၂၀၀၀ကိုကား၊ ယုဂါချာ၊ နတ်တို့၏တယုဂမည်၏တူ၍၊ ပရိကိတ္တိ
 ကာ၊ ဆိုအပ်၏၊ သဟဿဂုဏတံ၊ တထောင်ဖြင့်၊ မြှောက်အပ်သော၊ ဧတံတု၊ ထိုနတ်တို့
 ၏ယုဂကိုကား၊ အဟောဗြဟ္မံ၊ ဗြဟ္မာတို့၏နေ့တူ၍၊ ဥဒါဟင်္ဂံ၊ ဆိုအပ်လေသည်၊
 ကျမ်းဂန်တွင်လည်း၊ ဘိသရက္ခိဒိဝေါမောသော၊ မောသခွဲဒသသံဝန္တရောတူ၍လိ
 သည်၊ ထိုသို့ကျမ်းဂန်အဘိဓါန်ဗေဒင်ကျမ်းရဘဇမက္ခဏ်တို့၌နေ့၃၀ညဉ်၃၀ညဉ်
 နေ့နာရီ၆၀လွှတ်တရက်၊ ဝဉ္စရက်လွှတ်တပက္ခ၊ ၂ပက္ခလွှတ်တမာသ၊ ၂မာသကိုတ
 ရတု၊ ၂ရတုကိုတဥတု၊ ၃ဥတုကိုတနှစ်၊ တနှစ်ကိုရက်ပေါင်း၃၆၀၊ နာရီပေါင်း
 ၂၁၆၀၀ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းသည်အတိုင်းအခေ၊ အဝေ၊ အသုံးအဆောင်မပြု၊ နေ
 နာရီတို့သည်၊ ညဉ်နာရီ၅၀သည်၊ ညဉ်နာရီတို့သည်၊ နေ့နာရီ၅၀သည်ဟုကျမ်းဂန်
 အဘိဓါန်ရဘဇမက္ခဏ်ကျမ်း၊ ဦးတို့၌မလော၊ ကျမ်းဂန်လည်းအတိုင်း၊ နေ့နာရီ
 ၃၀၊ ညဉ်နာရီ၃၀၊ တပဟိရ်လွှတ်ရနာရီ၂ပတ်တီး၊ စေ၊ ကျမ်းဂန်မလည်းသည်
 ကိုညဉ်ကိုရနာရီ၊ နေ့ကိုဂနာရီ၊ နေ့ကိုရနာရီ၊ ညဉ်ကိုဂနာရီမတီး၊ စေနှင့်၊
 နာရီခွက်ချသည်မှာလည်း၊ နာရီခွက်ကိုတီး၊ မြဲတိုင်း၊ ၄ပတ်လွှတ်တမောင်း၊ ၆

မေဝင်းတီး၍ နေဘက်က မေဝင်း မှာ ငှပ်တန်စ်လျှင် ဖလား ကိုဆယ်၍ ချပြီး
 လျှင် ၂ ပတ်နစ်မှရ မေဝင်း ခတ်၍ တပဟိုဂ်တီး စေ။ နေဘက် နေဘက်ကိုလည်း အ
 စဉ်အတိုင်း ဖလား ကိုချ၍ နေ့ငှပ်ဟိုဂ်၊ ညငှပ်ဟိုဂ်တီး မြဲတီး စေ။

သက္ကရာဇ် ၉၃၇ ခုနယုန်လပြည့်နေ့ နေမိနွှိရထွင်ပြန်။^{24 May 1575}
 (သူရိယ၊ အဖွဲ့ဝရ၊ အမှတ် ၃၊ မေ ၁၉၃၃၊ စီ ၆၄-၅၊ ရှေး ဟောင်း စာပေ
 သုတေသီ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှ သောအချွင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၅၉ ခု တော်သလင်း လပြည့်ကျော် ၂ ရက်နေ့ ရတနာပူရကိုနာမံဖျက်၍ ရွှေဝိမ္ဗူကြီး သမုတ်၍ထီး နန်း ကနက်ဆောက်စိုက်၍ စမ္ပယ်တော်မူမည်အရကိုထုံး စံပုံသက်သေသဘင်ကဌာ သော်သရေခေတ္တရာ ပြည်၌သမုန့်ရံမင်း သည်သက္ကရာဇ် ၅၅၉ ခုကိုသင်္ချာ ၅၅၇ ခု ချေ၍သက္ကရာဇ်ကို ကလိယုဂ် ၂ ခုစီရင်သည်။ ထိုအခါဘုရား သခင်သင်္သနာ တော်ဒေါဒေါရသင်္ဂု^{AD 107} သည်ကောဇာသက္ကရာဇ်ကို ၂၉ ခုဘုရား သာသနာ တော် ၆၅၁ ခု ရောက်သော ခါသူပညာနဂရဆီနွဲ့မင်း မြေး တော်ဖြစ်သောသမုဒ္ဒရာဇ်မင်း သည်ညောင် ဦး ရွာ၊ နဂါး ဘိုရွာ၊ နဂါး ဖြစ်ရွာ၊ မန်ကျည်း ကြီး ရွာ၊ တူး တည်ရွာ၊ ကျောက်စကား ရွာ၊ ကုတ်ကဲသိမ်ရွာ၊ ညောင်ဝန်း ရွာ၊ အနုရုဓရွာ၊ တန်း ဆောင်း ကွန်း ရွာ၊ ရွာမုန်း ရွာ၊ ဩလုံရွာ၊ ကုက္ကိုရွာ၊ တောင်ပရွာ၊ မြေခဲတွင်း ရွာ၊ သရက်ရရွာ၊ စည်ကူရွာ၊ ယုံလွတ်ကွန်း ရွာ၊ ရွာစိုက်ဟူသောဝဇ္ဇရွာ သား တို့ကိုအလုံး အရင်း သူရဲသူခက်ပြု၍သိမ်း ရုံး ပြီး လျှင်ချီတော်မူ၏။ တူရင်း တောင်တွင်စံတော်မူသောအခါအုတ်မြို့မတည်၊ သစ်မြို့တည်ကြောင်း ကိုရှေး စာထုံး ဟောင်း ရှိသည်။ နောက် ၄၈၀ ဘုန်း ဝက်ရှူး တို့သည်တူး ရင်း တောင်တွင်ပေ ၇ ရှိသည်။ သား တော်ပြုစေသထုံး ခွင်း ၍ရန်အပေါင်း နှိမ်နင်း သည်။ ထိုကဲ့သို့လည်း ကောင်း ရတနာပူရမြို့ရွာကိုအနောက်သို့ချွေ၍တည်လျှင် ကျောက်မောင်နှမတို့ကိုမြို့ ပြင်ရှိစေရမည်။ ပဒုမ္မစန္ဒသူရိယမင်း တွင်ဆင်ဖြူအရပ်၁၅ တောင်ငယ်ခန့် လျှောက် သောဆင်တော်ကိုရတော်မူသောအရပ်ဖြစ်၍ဆင်တော်ရတွင်သည်။ ရေဆိပ်နား ခွဲကူး တို့ကိုဆင်ရကူး တို့တွင်သောဆိပ်သို့နီး အောင်တိုင်း တာရမည်။ မြို့ခံခံ ကိုး ရပ်အောင်စွာနတ်တန်ဆောင်း ၊ ငါး စီး ရှင်နတ်တန်ဆောင်း ၊ မြို့ထောင် ပြုမြို့ပတ်လည်ပြမှစ၍နန်း မြို့တော်၊ မြေနန်း ၊ ဗြဟ္မာ့လွတ်ရုံး ဝင်း ရုံး နောက် ရုံး များ နှင့်ခန့်ထား စံရင်ရန်မန္တယား တစ်ဗေဒင်တစ်တို့နှင့်တကွသီရိမဟာ ဓမ္မကိုခန့်ထား ၍အလျင်သွား စေရမည်။ အလျင်ခန့်တော်မူသည့်ကွန်တော်မျိုး တို့ အဝမှာရှိနှင့်ပြီ။ လုပ်ဆောင်စံရင်ရံထား ပြီး ကြောင်း ကိုအလျင်သံတော်ဦး တင်ရမည်။ ဝန်တို့ကစီရင်။

9 April 1597

9 April 1597

သက္ကရာဇ် ၉၅၉ ခုကဆုန်လဆန်း ၅ ရက် နေ့နံနက် ၁ နာရီ မြောက် ၅ မှုး

ထုန်၍လွှတ်ထွင်ပြန်။

(ရှေး ဟောင်း စာပေအရ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှ သော အချွင်ဘဝှင်မင်း တရား ကြီး
 ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ မဟာဥက္ကဋ္ဌာ သေန၊ မဟာဥက္ကဋ္ဌတို့ကို ညောင်
 ရမ်း အောင်မြေကပင် သေနာပတိအရာကိုခန့်တော်မူသည်။ သေနာပတိ
 ဆိုသည်အရသည် ငါအချွင်ဘဝှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား မကြား သည်ကိုကြား
 အောင်လျှောက်ခြင်း ၊ အကျိုး တော်စီး ပွား တော်ကိုမယုတ်မလျော့စေခြင်း ၊
 တိုင်း ရေး ပြည် ရေး တို့ကိုမပြတ်ရှင်း လင်း ခြင်း ၊ မြို့နေပြည်သား တို့ကိုမပြတ်
 မစေခြင်း ၊ ခိုး သေး မီး ပွား တို့ကိုမပေ၍ မထွက်ရ အောင်လုံလဝီယမပြု၍ စီရင်
 ခြင်း ၊ ခပ်သိမ်း သောသတ္တဝါတို့ကိုအပြစ်နှင့် လျော်စွာ စီရင်ခြင်း ၊ အမှားမှား တို့
 အရည်အချင်း ကိုစစ်ကြော၍ စာတင်ခြင်း ၊ အရသမား ကိုလက္ခဏာ ဂုဏ်ရည်ကိုပြု၍
 စာသွင်း ခြင်း ၊ အမျိုး လေး ပါး တို့နှိုက်သင်္ဂဟပြု၍ ထောက်မခြင်း ၊ အမှားမှား တို့
 ထွင်မကုံမလုံသူတို့ကို ရွေး ကောက်၍ ချီးမြှင့်ခြင်း ၊ အသုံး အဆောင် ထောက်မခြင်း ၊
 ခိုး သူမုဒိန်း တို့ကိုမပေ၍ မထွက်ရ အောင်မပြတ်အာဏာ (ပေး) ခြင်း ၊ (အမှား)
 ပေ၍ ထွက်သမျှတို့ထွင်အသွား နှင့်စီရင်သင့်သည်အနှောက်နှင့် စီရင်သင့်သည်အပြစ်
 နှင့်စီရင်ရသည်များ ကိုငါအချွင်ဘဝှင်မင်း တရား ကြီး ကိုထုံးစံပြု၍ လျှောက်
 ထား ခြင်း ၊ လူဆိုး လူသွမ်း တို့၏လက္ခဏာကို ဆောင်သောသူတို့အား တရား ပြု၍
 သွန်သင်ခြင်း ၊ ကြေး ငွေပန္နာရများ ကိုမမက်မမော လောဘကိုချုပ်တည်း ၍
 ဒေါသကို နှောကထား ၍ စီရင်ခြင်း ၊ အရိုး ကိုအရွက်မဖုံး စေရ ဖြောင့်သား
 တော်တည် အောင်စီရင်ခြင်း ၊ ရွှေ နေ ခေါင်း ရပ်တရား ဆုံး ဖြတ်သူတို့အလိုတူ
 ဘို့မလိုက်တရား ရှိသည်ကိုသာ စီရင်ခြင်း ၊ ရှုံး သင့်သူတို့ကိုအရှုံး ပေး ခြင်း ၊
 နိုင်သင့်သူတို့ကို အောင်စေခြင်း ၊ မှူး မတ်နေရာ နေ၊ နေရာမနေ၊ အမည်
 ရ၊ မရအမှားမှား တို့အား သင်္ဂဟဖြင့်အဝတ်အစား မစ ထောက်ပံ့ခြင်း ၊ မြို့နေ
 ပြည်သား သမီး သား တို့ကိုမညှဉ်း ဆဲမနှိပ်စက်ခြင်း ၊ အရှက်အကြောက်တို့ကို
 ကြောက်ရွံ့စက်ဆုတ်ခြင်း ၊ ပန္နာကဝယမသင့်သူတို့ကိုပယ်ခြင်း ၊ တရား နှင့်
 လျော်စွာပြသ၍ မမှန်သည်အရာ မှန်သည်အချက်တို့ကိုထုံးစံပုံသက် သေပြသ၍ စီရင်
 ခြင်း ၊ နေ့တိုင်း ပဉ္စသိသီလ ဆောက်တည်ခြင်း ၊ တလ လေး သတင်း ဥပုသ် ဆောက်
 တည်ခြင်း ၊ ကုသိုလ် ကောင်း မှုကိုအား ထုတ်ခြင်း ၊ အစိုး ရသောအရှင်အား

မေတ္တာ ပို့ခြင်း ၊ ခပ်သိမ်း သောသတ္တဝါတို့အား သ ဗြဟ္မသတ္တဝါအဝေရ ဟော
 နှုတ်ခြင်း ၊ ဤ သည့်စကား ကိုယ် အောင် ၊ ငယ်သည့်စကား ကိုပ ဖျောက် အောင်
 စီရင်ခြင်း ၊ ဆုံး မခြင်း ၊ အိမ်သို့လွှတ်သို့ ရောက် သောလက် ဆောင် ပန္နာတို့ကို
 အရ ဘေးတဝက်ကိုယ်တို့တဝက်ထား ပြီး မှအရ ဘေးတဝက်တို့လက် အောင်စိ
 ရေး တို့အား အပ်ထား ၍သို့မှီး စေခြင်း ၊ လဆန်း ဘရက် နေ့ကိုအမှန်သွင်းလို
 (သောပစ္စာကို) ဝေခန်း စာ ရေး ကိုအပ်ထား ခြင်း ၊ မ သေတန်သူတို့ကိုအ
 ဝေး ဖြိုခွာသို့ပို့ခြင်း ၊ မဖြတ်တန် သောအမှုတို့ကို နှောင့်အိမ် ထောင်တန်း (ထွင်)
 တလဆယ်ရက်ထား ပြီး မှအပြစ်နှင့် လျော်စွာ စီရင်ခြင်း ၊ စီရင် ခြောက် ကို
 လျှောက်ထား ခြင်း ၊ အရ သို့တင်သင့်သူ မတင်သင့်သူတို့ကို စစ်၍ထုံး မိန့်စီ
 ရင်ခြင်း ၊ အရှင် မျက်နှာ တော် ရှင်သည်သာသည် ၊ မရှင် မသာသည်စိတ် စေတ
 သိတ်မှတ်ခြင်း ၊ အကျစ်အလစ်ရှိခြင်း ၊ သိခြင်း ၊ ဆိုသင့်ဆိုပိုင် ထွင်း သာဆိုခြင်း ၊
 အစဉ်စကား ကိုမ ပြောင်း ၊ ဥယျာဉ်ကိုစိုက်ဖူး ခြင်း ၊ ညှိုး နှမ်း သောသစ်ပင်
 ကိုလုံလပ်ခြင်း ၊ ငယ်နု သောသစ်ပင်ကိုစုံ မက်ခြင်း ၊ ပေါင်း မြက်ကိုပယ်ခြင်း ၊
 အရွက်အပွင့်အနှံတို့ကိုအသုံး ရတန်ရသင့်သည်ကိုရည်၍ ခူး ခြင်း ၊ ဆွတ်ခြင်း ၊ အ
 ရှင် ရေး နှိုက်အပြီး အစီး ဆာယာအိပ် မွေအခုံအလှူ အဝင်အထွက်ခဲခက် သော
 အရ လူပြီး လူစီး တို့အား ရှာ၍အရှင် ခြေ တော်ရင်း ဝယ် နေ့ညှိသက် စောင့်
 ခန့်ထား ၍ စောင့် ရှောက် စေခြင်း ၊ စီး ပွား တော်ဘဏ္ဍာ တော် များ ကိုမ
 လျော့မယုတ် စေခြင်း ၊ မိန့်မတို့သို့အလို မလိုက်ခြင်း ၊ ဥစ္စာတံစိုး သုံး ပါး ကိုပယ်
 ခြင်း ၊ အခွင့်ပိုင်သည်ထွင်သကဲ့သို့ ကိုယ်တသာယူခြင်း ၊ ညဉ့်ဦး ယံအခါဓမ္မ
 သတ်ဖြတ်ပုံတတ် သောသူ ၊ ထုံး စံတတ် သောသူ ၊ စစ် ရေး မက် ရေး သိက္ခမ်း နား လည်
 ၍ စီရင်တတ် သောသူ ၊ ကုန်သွား တတ် သောသူ ၊ ဖောက်ကား ရောင်း ဝယ်တတ် သော
 သူ ၊ ကျမ်း ဂန်တတ် သောသူ ၊ ဂြယ်သွား လသွား နက္ခတ်တာရဘတ် သောသူတို့နှင့်
 တိုင်ပင်နှိုင်း ရှည်ခြင်း ၊ လက္ခဏာတို့ကို ဆောင်ခြင်း ၊ ညဉ့်သုံး ယံထွင်တယ်ငင်း
 စကား မျိုး တို့ကို ဆွေး နွေး ခြင်း ၊ တယ်ဦးအိပ် ပျော် စေခြင်း ၊ တယ်ဦးအရိယ
 ပုဒ်မျှခြင်း ကိုလုံလပ်ခြင်း ၊ အရှင်အကျိုး တော်ကိုအသက်နှင့်အမှုအပြစ် တော်မ
 ရှင်ရ အောင် ဆောင်ခြင်း ၊ ပစ္စိတလက္ခဏာသမ္ပတ္တိစ သော ဥပါး သောအင်္ဂါ

တို့ကိုလုံလပ်ပြုရသော သောသရသတို့ကိုခွက်ဆောက်၏ လော။ စား ရကသောကရကသ
မပြု။ တိုင်း ရေး ပြည် ရေး မရွတ်စေခြင်း ၊ ခြေး ငွေ လောက်င စေခြင်း ၊
ပြည်တွင်း လေး မျက်နှာ မငြိမ်မဝပ် စေ ခြောက် တို့ကိုနယ်မတ်စာ ရေး စာချီ
တို့နှင့် ထွေး ရော၍ ခိုး ယူ စေခြင်း ၊ မကောင်း သောအယူဝါဒတို့လိုက်ရန် သေ
ရည် သေရက်နှင့် မကောင်းသောအမှုတို့ကို ဆောင်ကြသော လော။ တနှစ်လျှင် ၁၂၀၀ ၊ မိုး
ဥတုလုပ် ဆောင်သည်။ ဆောင်း ဥတုလုပ် ဆောင်သည်။ နွေဥတုလုပ် ဆောင်သည်။
လုပ်သား တို့ကို ကောက်ကြီး ၊ မုရင်း ခွန် ၊ ကောက်တီခွန်မှ စ၍ ဆိပ်တည်ပွဲကင်း
ဂူး တို့ကျန် ခေါင်း ကွဲ ခေါင်း ကွဲ နွား မြီး ဥယျာဉ်ခွန် ၊ လှည်း ဦး ခွန် ၊ ပေါင်း ခွန် ၊
ဆီဆုံခွန် ၊ ကျောက် ဝှေ့ ငွေခွန် ၊ တင်း တိမ်ခွန် ၊ လှံခွန်မှ စ၍ အခွန် တော် များ ကို
ရေး စစ်သိမ်း ခံမှတ်သား သည့်စာ ရေး တို့မှ စ၍ အရသို့တက်သမျှ ဝန်စုရစာ
ရေး စာချီတို့စစ်ဆေး ၍ ခြေး ကိုဂဏန်း အချက်ကိုမစီရင် လော။ သေနာပတိ
လက္ခဏာညီ၏ လော။ ညီကြ၏ လော။ အမေး တော်အတိုင်း တနှစ်လျှင် ၁၂၀၀ ၊ တလတွင်
အသုံး တော် ၊ သုံး ကျန်ကြွင်း သည် များ နှင့်လက်ကြာရက်ကြာ ခြေး တော် ငွေ တော်
ပစ္စာ တော် များ ကို မလစ်မဟင်း ရ အောင်ဘုရား ကျန် တော်တို့စစ်ဆေး ၍ ခြေး
ကိုဂဏန်း တတ်သသူတို့ကိုသုံး ကုန်စာရင်း မကျန်ကြွင်း သည့်စာရင်း ပုရပိုက်ထက်
ဆေး ဒန်း ဟင်း သပတား ဇယား ပုံပြင်တင်ပြ၍ ဝှေ့နန်း တော်စာ ရေး ကို
အပ်ပါ ခြောက် တိုင်း ကိုရှိခိုး သံ တော်ဦး တင် ၊ ဝန်ရှင် တော်သုံး သောက်ကိုတိုင်း ကြီး
ဝှေ့ချက်ကိုင်း ငယ် ဝှေ့ချက်သနား တော်မူသည်။

29 April

1597

သက္ကရာဇ် ၉၅၉ ခုကဆုန်လပြည့် ကျော် ၁၀ ရက် နေ့နား ခံ ပြောကြီး ၄။
ထုတ်၍ လွှတ်ထွင်ပြန်။

(ခြေး ဟောင်း စါပေသုတေသီ စါစု)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး
 ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ခမည်း တော်ဘုရား သည်အတိုင်း မသိသောဥပဇာန်
 တော်ဖြင့် ဆောက်တော်မူ၍ ညောင်ရမ်း မြို့ကိုသူရဲ ကောင်း ဟန်ကိုယ်ရဲရှမ်း
 စုယွန်း စုပေး အပ်တော်မူ၍ စကြာလေး ပွင့်စိမ်ခေါင်တန်း လေး ဆူ၊ ဆောင်
 ကူး ၊ ဆောင်ကပ် ၊ ဝင်း မြင်း ကပ် ၊ အထက်ကွပ်ပြစ် ၊ စမြင် ၊ သူရဲတန်း နှင့်တ
 ကွ ဝေါပလာကျင်းကြီး ၊ ကျင်း ငယ် ၊ စီး ဆင် ယဉ်သာမ ၊ ဆင် တော်သည်စု၂စု ၊
 သွေံစု၂စု ၊ မြင်း စု၂စု ၊ သေနတ်စု၂စုသနား တော်မူ၍ ငါအသျှင်ဘဝရှင်
 မင်း တရား ကြီး ကိုမင်း သားလက်ထက်ကသနား တော်မူ၍ ရွှေရုံး နောက်ရုံး
 အတွင်း ဝင်းရုံး နှင့်စီရင်ရသည်။ ယခုငါသည် ရှေး ပေးဘူး သောက်နှင့်အညီ
 ထီး ဖြူဆောင်း တော်မူသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၅၉ခု တော်သလင်း လပြည့် ကျော် ၂^{17 August 1597}
 ရက်နေ့သောက်ဝင်မင်း မျိုး သတိုး မင်း ဖျား တည်ထောင်ပြုစု တော်မူသော
 သံလွက်ကျွန်း ရွှေထီး စိုက်ပျိုး စိုက်စုယ် တော်မူမည် ၊ ထွက်တော်မူကြီး စီရင် ၊
 မြို့တွင်း မြို့ပြင်ဂူစိုး ၊ ဘုမ္မစိုး ၊ အာကာသစိုး ၊ သောတာပန် ၊ သဂဒါဂန် ၊
 အနာဂန် ၊ သာသနာ တော် စောင့်မြို့ စောင့်နတ်တို့ကိုပုဏ္ဏား ကိုး ပါး စုကအ
 ဇာဂရုရဇာနိတို့နှင့်ပုဏ္ဏား ၅၀ ၊ သီရိမဟာဓမ္မ ၊ သီရိဥက္ကဇာဓမ္မ ၊ ရွှေဝင်း
 သီရိဇေယ ကျော်သူ ၊ စာရေး ကြီး ရာဇသေရ ၊ ပိသုကာပုံစည်သူ ၊ လက်သမား
 ၅၀၀တို့ကိုအလွင်ရတနာပူရအသိသွား ၍ စီရင်စေ ၊ ဝန်တို့ကစာသင်အောင်
 ပေးမှ ။

29 May

1597

သက္ကရာဇ် ၉၅၉ခုနယုန်လပြည့် ကျော် ၁၀ရက်နေ့စမြောင်မှ ထွက်
 ၍ရုံးတွင်ပြန် ။

(ရှေး ဟောင်း ဝါပေသုတေသီ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသွင်တဝှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ မင်း သမီး မင်း သား အဆောင်အရွက်အစီး အနင်း ကိုအမှူး အမတ်အစီး အနင်း (ကူး သည်) မြင်သည်။ မစီး မနင်း စေ့နှင်း၊ မင်း သား မင်း မြေး အမှူး အမတ်သမီး ကတော်တို့မှတလည်း သနား တော်မူသည့်အစီး အနင်း အဆောင်အရွက်ကိုစိရင်း ပေရင်း ဖွတ်သား ရှိထား ၊ ကူး ရှိမဆောင်စေ့နှင်း၊ မင်း သား မင်း မြေး ကိုကတ္တိပါအစိမ်း အနီဝတ်စေ၊ တော်နေကတ္တိပါပြောင်ဝတ်စေ။ ထီး စလွယ်သနား တော်မူသည့်ပင်ဖြစ်သော်လည်း ရွှေချည်ပါနှင်း၊ ဘုရား၏ ဟူသမျှကိုမဝတ်စေ့နှင်း၊ လှေသနား တော်မူသည့်တို့မှတလည်း အောင်း နီသက္ကလတ် ကတော့ပိုး ကျီး သာဆွဲစေ၊ ပန်း ဆိုင်း အောင်း မဆွဲစေ့နှင်း၊ အောင်း ကိုလည်း ရေမသိစေ့နှင်း၊ ဝဲး သုံး ထောင်ရေနှင်းကွာစေ၊ အလံကိုလည်း ကုန်း စရက်ဒေါင့် သုတ်ဇမ္ဗူနီကိုလည်း မတည်စေ့နှင်း၊ နီး ပါး ထည်ကိုသာအလံလုပ်စေ၊ ပန်း ပိုး ဖြူသာဆွဲစေ၊ အစိမ်း အနီချယ်၍မဆွဲစေ့နှင်း၊ အလံရွက်ကိုလည်း အချယ်အနီအဖြူမချာမလုပ်စေ့နှင်း၊ အနီသင်း ချောသထည်စေ၊ လှော်သည့်တက်ကိုလည်း အနီသစွေး မသုတ်စေ့နှင်း၊ တက်ဖြူသာ လှော်စေ၊ တက်မကိုမူကား အနီသုတ်စေ၊ ပဉ္စင်း ပျံ့ရှင်ပျံ့တို့ ကိုပန်း ဆွဲပေါက်ဆိုး ပိုး နား နတ်နေရောင်သည်များ ကိုခေါင်း တက်မဆောင်စေ့နှင်း၊ ဝဲကိုလက်ချား ဆိုး အနီဆိုး နား တောင်း ကိုလည်း မဝတ်စေမပန်စေ့နှင်း၊ မှူး တော်မတ်တော်သင်း မှူး ကျေး စား တို့ကိုလည်း ပန်း ဆိုင်း အကျီပန်း ဆိုး ပေါင်း ထုတ်ပန်း နှစ်ပုဆိုး ကိုမဝတ်စေ့နှင်း။

3 January 1650

သက္ကရာဇ် ၁၀၁၁ ခုတပို့တွဲလဆန်း ၁၂ ရက် နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ဩဠိ ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၉၀)

2 September 1653

ဘုန်း တော်အဖွဲ့နံကြီး မြတ်တော် မူလှ သော အသျှင်ဘဝဂ္ဂင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ နောက်ဆောက်လုပ်မည့်ကျောင်း များ ကိုခုံဆောင်လုံး ပန်း လှမထည့်မလုပ် စေနှင့်။ အမျိုး အမတ်ကျောင်း ဖြစ်လျှင်သည်တုရင်အမွှန်း ချင်ပိတ် ကိုရွှေထည့်စေ။ ပြည်ဘောင်ချင်စွန်း အထက်မြင်း မိုရ်လည်ဆီး ကိုရွှေမထည့်စေနှင့်။ ကျောင်း ထင်း ကိုမူကား တိုင်မာရဘင်ရနယ်ထုပ် လျှောက်ကိုထည့်စေ။ တုရင်ထင် ထီး မထည့်စေနှင့်။ စိန်ဘူး သဘင်စေ။ ဥကင်ထည့်သည့်ဆင်ကတ်လည်သည်။ အုပ်လှေ ကီး အုတ်တိုင်း လုပ်ကို ဆောက်လုပ်မည့်အကြောင်း ကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်၍ထည့် လုပ်စေအမိန့်တော်ရှိမှလုပ်ရမည်။ နန္ဒကျော်သူမှာမူကီး ၊ ခုံဆောင်လုံး ပန်း ဖြာထည့်လုပ်ခင်း လေပြီး သည်ဖြစ် သောကြောင့်ထည့်လုပ်လေပြီး သည်အတိုင်း ရှိ စေ။

2 September 1653

သက္ကရာဇ် ၁၀၁၅ ခု တော်သလင်း လပြည့်ကျော် ၆ ရက် နေ့တွင် နန္ဒဗလ

ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည် ၉၀ / ၁၇၁ / ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အဖွဲ့ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအချင်းတဝှင်းမင်း တရားကြီး ဘုရား
 အမိန့်တော်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၁၅ ခုတပေါင်း လဆန်း ရက်နေ့ဇေယပူရမြို့
 အနောက်ဘေး တော်နရပတိကြီး စံတော်မူသောကနွား တော်ရအရှေ့မြောက်
 ယွန်း မြေပြင်ကျယ်ဝန်း သာယာ (ဂွ) သောအရပ်နိက်ဇေတဝန်ဥယျာဉ်ဆင်ကပ်ပတ်
 လည်မှတ်မှန်ကင်း နှင့်တကွတန်ဆောင်း ဤထပ်နှင့်ကျောင်း တော်ကြီး ဆောက်တော်
 မူမည်။ မဟိရံအထွင်း ပြင်၂ထပ်ကျောင်း ရံ၄၀ ဆောက်တော်မူမည်။ ကျောင်း
 တော်ရှေ့ဆောင်း တန်း တောင်ကတင် အုတ်ရိုး ကူတည်စေ။ ကျောက်တိုင်စိုက်၍ဘုံ
 သဘုလွတ်ကျောက်တက်အက္ခရာ ရေး စေ။ စီရင်တော်မူမည်မှာ ရွှေမှတ်ရဝယ်
 ပထမဓမ္မစကြာ ဟေတော်မူဟန်ဘုရား ရုပ်ထုတော်၊ ရွှေတဆောင်းတောင်မှတ်ရဝယ်
 ထွင်ပထမသင်္ဂါယနာတင်တဆောင်း ထွင်ဘုရား ရုပ်ထုတော်၊ ရဟန္တာ ၅၀၀၊
 မြောက်မှတ်ရဝယ်ထွင် ဒုတိယသင်္ဂါယနာတင်တဆောင်း ထွင်ဗေဓိမိမဏ္ဍိုင်ဝယ်သက္ကဋ္ဌာ
 နပထမံဗေဓိပလ္လင်အစရှိသောဘုရား သီခင်နေတော်မူသောအရဝယ်ရဆူ
 သောတန်ဆောင်း ထွင်ဆေး ရေး ရုပ်ထုတော်တဆူစီ၊ ရာဇာရတနဒ္ဒါနိသိကြားစ
 တုလေကိပါလိတို့ပူဇော်ဟန် ရေး သား ချီဝဂ သောမင်း မိဘုရား သား တော်သ
 မီး တော်ဝန်ဝင်း များ တို့အရုပ်ကြာ ငုံ့ကိုလက်လက်နှစ်ဘက်ရှက်လက် ရေး ရမည်။
 သဲမြေဤစေ။ ရာဇာမှတ်ကစေ။ အထွင်း ပြင်မြူတိရေပြည်ပန်း ညွန့်ဒါနိတန်ခွန်
 ကြက်လွှာ၊ စိုက်တည်စေ။ ထီး ဖြူစွန်ကုက္ကား မုလေး ပွား ရွှေပန်း ခိုင်ငွေပန်း
 ခိုင်ရွှေတန်ဆောင်း ငွေတန်ဆောင်း ဆီမီး ပွင့်တလိန်း ငါး သောင်း ထွန်း ညှိ
 စေ။ စည်တော်စုံကိုစင်နှင့်တီး စေ။ သဘင်စည်ဖြူ၅ ပုံသာနှင့်တီး စေ။ မြန်မာ
 ဆိုင်း ၄ မွန်ဆိုင်း ၅ မ်း အတီး အကယွန်း အတီး အကဓနအတီး အကသက်ကသည်း အတီး
 အကယိုး ဒယား အတီး အကမြန်မာအတီး အကတို့မှာလည်း ဘိသိလိုက်တီး က၍သဘင်ခံ
 စေ။

မြန်မာအတီး အက ၄၊ ၅ မ်း အတီး အက ၅၊ ၇ လား အက ၅၊ သက်ကသည်း
 အက ၅၊ ရခိုင်အက ၅၊ တရုတ်အက ၅၊ မြန်မာကြီး အက ၅၊ သဘင်စါရေး ခန့်ရွှေမှတ်
 တန်ဆောင်း မှာစကီး ကျောင်း ဆရာတော်နှင့်သင်္ဃာတော် ၅၀၊ တောင်မှတ်
 တန်ဆောင်း မှာအနန္တဓမ္မဆရာတော်နှင့်သင်္ဃာတော် ၅၀၊ မြောက်မှတ်တန်

ဆောင်း မှီအနုရုဒ္ဓါဆရာတော် နှင့်သင်္ဃာတင် ဝါ။ အနောက်မှတ်တန် ဆောင်း မှာ
စစ်ကိုင်း မင်း ဝန်ငှာထပ်ဆရာတော် နှင့်သင်္ဃာတင် ဝါ။ ကျောင်း မတော်
ရသကဲ့သို့ ဆောင်း ရဆရာ မဟိတိ လောကရု ရဆရာတော်၊ လောကမှန်ကင်း ဆရာ
တော်မြစ်နား လေး ထပ်ဆရာတော်၊ ဝေဇယန္တဆရာတော်၊ ပန်း ရှိစံတုလွတ်
ဆရာတော်၊ ဥမင်တော်ဦး ဆရာတော်။ အောင်တပ်ဆရာတော် ရပါး နှင့်သ
င်္ဃာတင်ဆရာတော် ဝါလွင် ဂွမ်းပါး စီပရိတ်တော် ရှစ် ပင်းစေ။ မိုး သောက်ကို
ဆွမ်း တော် ကျွေး စေ။ ပရိတ်ကြီး ဂွမ်း စေါင်အဋ္ဌ ဇေယမင်္ဂလီရတနာ ရွှေချိုင့်။ စက်
ပရိတ်စတုသိကပါရစက္ကဓမ္မပရိတ်။ ဓမ္မစင်္ကြာတရား တော်မှစ၍ ကမ္မဝါတော် ရွတ်
ဖတ်တော် မူရမည် ရွှေဘက်။ အစီရင် သေနာပတိဥဂါဓမ္မဝန် ထောက်၊ လင်္ကာရ
န္တမိတ်၊ စါရေး ကြီး ရသဇာသိဇ်တို့ကိုသွား ချီတင်တယ် ရွှေဘက်ပတ် အောင်စီရင် စေ။
အသုံး စာရေး ဝါ။ ကိုဝန်စါရေး ဝါ။ ခန့်ထား ရန် များ နှင့်တကွလုပ် ရန် ဂြိသမျှ
တို့ကိုအသီး သီး ဝန်တို့က ခန့်ထား စီရင်။

မီး သွေး တိုက် နှင့်ဆီတည့်စစ်ကိုင်း တက်မြစ်ဆိပ်ကသည် ကျောင်း တော်
ရောက်ကန်း ရဝဝဝ ညောင်ရဝဝဝ စိုက်ပျိုး စေ။ ရေမပြတ် စေနှင့်။ အကြပ်အမ
အကြည့်အရှုခန့်ထား ရမည်။ ဝန်တို့စီရင်။

12 January 1654

သက္ကရာဇ် ၁၀၁၅ ခုတပို့တွဲလဆန်း ၅ ရက် နေ့နာခံ ပြောကြား မှား ထုတ်
၍ ဖွတ်ထွင်ပြန်သည့်အမိန့် တော်။
(မျိုး ကြည့် ၉၀ / ၁၇၁ / ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အဖွဲ့နံ့ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအချင်းတဝှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား
 အမိန့်တော်ရှိသည်။ ဘုံသဘာဝတရားတော် ရွှေကျောင်း တော်ကိုတင်၍တော်မူသည်သင်္ကန်း စုံ
 ၁၀၀၀သပိတ်ပေါင်း ခွက်ကရား သရေနယ်သင်ဖြူး နာမ္မိန်း ခေါင်း အုံး တောင်
 ဝေး နီခေါက်ထီး ကြီး ကရမက်ဆင်စွယ်ဖွတ်တော်မူစေခွက်အုပ်ဆေး ဤတကောင်း
 ပိတ်ရင်း ပျား ဆင်စွယ်တပ်ဖွဲ့နန်း ပွတ်အိုး တကောင်း ကတ်ကျေး ထား ငယ်ကြွေပကန်
 သံသပိတ်၅၀၀ ဖြေး နီသပိတ်အုံး ၊ အင်မြက်ကုတ်အခွေး ကံ့ကုချန်၊ ပုရပိုက်၊ ယပ်အပ်
 စက္ကခြေနင်း ရေအိုး ရေမျှတ်ကြိမ် စေတီထောက်ကမ္ပ ဖွေတမည်လျှင်တထောင်စီမ
 စေ့မစပ်ဟူ၍ ရွှေနား တော်မပြားရစေနှင့်၊ ကျောင်း တော်ကိုတံတား ဦး အ
 ရပ်သစ်ဆီ၌ပင်ရှင်သဒ္ဓမ္မသီရိပုဂ္ဂိုလ် တော်မြတ်ကိုအိဌာနဂရဘဇာရုတံဆိပ်တော်
 နှင့်တင်၍တော်မူမည်၊ မယ်တော်မိဘုရား စီး သည်ဦး ၂ဘက်ဗေတင်း ပုံရွှေပိန်း
 ကိုအနီဖြစ်စေရမည်၊ ရွှေကိုပွတ်ဖျက်စေ၊ ယိုး ဒယား ကဆက်သည့်ယောက်သွား ကျပ်
 ၁၂ ဆင်စွယ်နီလွှာရက်တရပ်တဝန်း ရှက်ပျောက်ထုတ်၊ သန္တာနက်တောင်ဝေး ရင်း
 ပျား ဆင်စွယ်တပ်၁၂ တကောင်း ပိတ်ပြောက်ထုတ်၊ လဲအုန်း ကြီး အဖွဲ့နန်း နှင့်၁၂ နီး
 ခေါက်ဖြာ၁၀၀၀၊ သင်ဖြူး နာမ္မိန်း ၁၀၀၀၊ အိုး ချောစလောင်း စုံ၁၀၀၀၊ ခါသ
 တဘက်ရမတ်တဘက်သင်္ကန်း တော်စုံသံသပိတ် ဖြေး နီး ဘုံအခြေနှင့် ဖြေး နီတင်း ခွက်
 ချိုင့် ဖြေး နီကရား ကျောင်း တော်ဦး ဂင်ရှေ့စိုက်ရန်ထီး ဖြူရွှေချွေညောင်ရွက်
 ရွှေချက်နှင့်၄၂ ကျောက်ခုံ၄၂၊ မှန်စီရွှေစတုရ်ဆင်စွယ်ပြောက်ထုတ်၊ ဆင်စွယ်လုပ်
 ပြောက်ထုတ်၍ခွက်ချိုင့် ဖြေး နီကရား ကျောင်း တော်ဥဂင်ရှေ့စိုက်ရန်ထီး ဖြူ
 ရွှေချွေညောင်ရွက် ရွှေချက်နှင့်၄၂ ကျောက်ခုံ၄၂၊ မှန်စီရွှေချစတုရ်ဆင်စွယ်ပြောက်
 ထုတ်၊ ဆင်စွယ်လုပ် ပြောက်ထုတ်၍ဂူထွက်စါမရီရပ် နှင့်တကွအလှူတော်ရံများ ကို
 ကျောင်း တော်ရောက်ပို့စေ၊ ဆရာတော်ဘုရား အဆောင်များ နှင့်ဝေါဟုံကို
 တံတား ဦး သို့ဆောင်ယူစေ၊ဝေါဟုံတံမြောက်ဘက်သဏ္ဍာန်ထင်ခမည်း တော်ဘုရား
 ထား တော်မူသောယွန်း စုအင်မွန်ခွန်နှင့်ဦး ရေ၂၀တို့ကိုနှုတ်တော်မူ၍ဝေါ
 ထမ်း လှူတော်မူသည်။ ။ စား ခွက်စား ချင်း လုပ်ခင်း အင်း လယ်ယာ မြေထပ်၍သနား
 တော်မူသည်၊ ဝန်တို့ကခေတ်၍စီချွန်အပ်၊ ဆရာတို့စစ်ကိုင်း သို့ကူး မည်မှာအလှူတော်
 တင်မြှူနန်း စင်ပွေဝ်ကီး လေး စင်း ထွင်တစင်း မာန်အောင်ဆိပ်ကရွှည်စေ၊ စည်

တော်တင် ရွှေကိး ကိုလည်း ရှည် စေ။ ဆရာ တော် ကျောင်း တော်သို့ ရောက်လျှင်
တောင်စူး စူး ယာယီ ကျောင်း တော်ကသီတင်း သုံး နေ စေ။ ထွက် တော် မူကြီး ထွက်
၍ကိုယ် တော်ကြပ် မ၍တင်လျှင် တော် မူ မည်၊ ဝေါတင်လုပ် စေ။ ရွှေကရား ဆု တောင်း
တော် စိဖတ်အ ဆောင်မြဲက ခန့်။ ကျောင်း တော်တင် မည် ကောင်း မြတ် သောအခါ
တော်သက္ကရာဇ် ၁၀၁၇ ခုကဆုနိလဆန်း ၆ ရက်စ နေ နေ့နံနက်တချက်တီး ကျော် ၅ နာ
ရီ ၂ ပတ် ၁၀ မိနစ် နာပြည့်လျှင် အနောက် မြောက် ထောင့်သို့ မျက်နှာပြု၍ ရတနာသုံး
ပါး တို့အား ပူဇော်၍ သား ၅ သား ၄ သား တို့ကို မစေ၍ တင်လျှင် တော် မူ ရသေ့။
ပရိတ် တော် ပန်း အုံး ညွန့် မြေဇာညွန့်သ ဖြေညွန့် ဆောင် ရသေ့။ အခါထိန်း ဇာ
ရဒိန္န။ ဟရိတဗြဟ္မာတို့ကို ခန့်၊ ဝန်တို့ကစီ ရင်။

1 January 1655

သက္ကရာဇ် ၁၀၁၇ ခုကပို့တွဲလဆန်း ၅ ရက် နေ့နားခံ ပြောကြီး များ ထုတ်
၍ ဖွတ်ထွင်ပြန်သည့်အမိန့် တော်။
(ချီး ဩဇာ ၉၀ / ၁၇၁ / ၇၆၀)

ဂျာတော်မူသည့်တန်း ၇၀၀၀၊ ညောင်ရောင် ၀၀၀။ ပြင်ဝတ်ဝန်လမ်း ဆီဝတ်ရွှေဘက်
 မြောက်ဘက်ကုက္ကုသယာယန်း စုအဲမွန်ခွန်နှင်းဦး ရေလူ၂၀တို့ကိုစား ခွက်စား ချင်း
 လုပ်ခင်း လယ်ယာ မြေနှင်းတကွ ရွှေခရား နှင်းရေစက်တော်ချစ်ဂျာတော်မူသည်။
 ဘုရား သဗ္ဗညုဆုကိုပန်တော်မူသည်။ အရိယာသစ်ဘဲ တော်မြတ်တို့အား လည်း သပိတ်
 သင်္ကန်း ရတန်း ပရိက္ခရာအစုံဆွမ်း ဟင်း အဖျော်ကွမ်း ယင်လက်ထုပ်လက်သုပ်ပ
 ဝါလက်ဘက်ချောင်း သာလူအုပ်ဂျာတော်မူသည်။ ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး လည်း ဆ
 ရာတော်ဘုရား တရား တော်ကိုနာတော်မူ၍အပြီး တလကိုဆရာတော်ဘုရား
 မှာဆွမ်း ဆန်တင်း ချင်၂ဝံငါး ပိဆား ဆီပိဿာဂျာတော်မူသည်။ သစ်ဘဲ တော်တို့
 မှာတင်း ချင်ဆွမ်း ဆန်ခံစီငါး ငါး ပိဆား ဆီပိဿာစီဂျာတော်မူသည်။ အမိန့်တော်
 ကိုစားရား ကြီး တို့သို့ချစ်စားရား တို့မှတ်ရသည်။ အလုံး စုံပြည့်ရှင်ပြန်တော်မူသည်။
 မြစ်နား သို့ဝေါပြဿဒီ ရေဘက်ရှင်ကရိတ်ဘောင်တော်စီး ချစ်ရေဝတ်တို့ကူး
 တော်မူ၍မာန်အောင်တံခါး ကဝင်၍ ရွှေနန်း တော်သို့ ရေဘက်တော်မူသည်။
 တလိုင်း တို့သေရှင်ပြဿဒီဦး ဗြဟ္မာကိုတဆင့်သလုပ်စေ၊ နှစ်ဆင့်သုံး ဆင့်မလုပ်
 စေနှင့်၊ ခုံကိုလည်း မြန်မာတို့သေရှင်လုပ်သည့်နည်း လုပ်စေ၊ သောင်း လုံး ပန်း
 ဝှမတတ်စေနှင့်၊ ညောင်ရွက်သရက်ရွက်မပွါး သာဆွဲစေ၊ ရွဲလုံး မဆွဲစေနှင့်၊
 တလိုင်း တို့သား ငယ်သွီး ငယ်သေရှင်လည်း သံလင်း နှင်းမချစေနှင့်။
 ၂၂ February 1656
 သက္ကရာဇ် ၁၀၁၇ခုတပေါင်း လဆန်း ၉ ရက်နေ့အမိန့်တော်။

(ချီး ဩဉ် ၉၈ - ၁၇၁ - ၇၀၀)

18 November 1657

7 May 1657

14 June 1657

သက္ကရာဇ် ၁၀၁၉ ခု နယုန်လဆန်း ၆ ရက် နေ့ငါး ထပ် ကျောင်း တော်ကို ဆောက်
 တော်မူသည်။ ဝေလုံဝန် ကျောက်စိတိုင်းပန်လင်တည်၍ စိုက်သည်။ ဂုဏ်ထူး တော်ကို ဝါ
 ဆိုလပြည့် နေ့စ၍ စီရင်သည်။ ကျန် တော် ရင်း ဗလ ကျော်သူကို ခန့်တော် မူသည်။ အ
 ရံစေ ဘင်္ဂသင်ပုတ် တော်ကပ်င မှုခန့်မ ယိုးစိုင်းစွယ်၊ ငတယ် ကျော် မယိုး မိမိ ပုံတို့နှင်ဦး
 ရေကန် ကျော်ယွန်း စုသီးတို့ကို ရွှေကရိုး နှင့်မင်းရဲ နော်ရထိန် နှုသူရတို့ကို ခန့်ထား၍ ဆု
 ချီးမြှင့် တော် စိတတ် ခေ၍ ရွှေတော် မူသည်။ ငါးထပ် အိမ်ကလက်ထက်ညီ တော် မင်းရဲသိဟသူကို
 စီရင် ရွှေရွှေ ခေါင်းသနား တော် မူသည်။ ညီ တော် မင်းရဲသိဟသူ မင်း သီး ရှင် နန်း
 ဆက်ကို မင်းရဲ ကျော်စွာ ကျော်၊ မင်း သား မောင်ပြီး ကိုမင်းရဲ နော်ရထာ၊
 မင်း သား မောင်ဘီလူး ကိုကြွဉ်းမြို့၊ မင်း သား မောင်ညိုကိုမြ တောင်မြို့၊ ညီ
 တော်မယ် တော်ချား ခမည်း တော်သား တပါး ကိုမင်းရဲ ကျော်ထင်၊ တောင်ငူမြို့၊
 တပါး ကိုမင်းရဲ ကျော်ခေါင်၊ ပြည်မြို့၊ ဝေါကြီး ကျိုင်း လေး ချက်စီသနား တော်မူ၍၊
 ပြည်မြို့မှာ နေရသည်။ ကုလား သင်္ဘောသား တို့သည် သင်္ဘောပြည်သို့ သွား လေ့ရှိတိုက်
 ကုအိမ်ရတိုက်တပါး တခြား သို့မရောင်း ချစေနှင့်။ သား မယား သေလွှင်လည်း န
 နှသူမှာ စီရင် ပေရင်း မှတ်သား ၍ နေနှင့်စေ။ ကုန်သည်ကြီး တို့ရောက်လျှင် အင်
 ကိုလိုက်၍ ချ၊ ခမည်း တော်ဘုရား လက်ထက် တော်ကရှိမြဲ သော အတိုင်း သာရှိ စေ။ တိုက်
 ကုတို့ကို ပိုး ၍ အသစ် မလုပ် စေနှင့်။

18 November 1657

သက္ကရာဇ် ၁၀၁၉ ခု နတ် တော်လပြည့် ကျော် ၉ ရက် နေ့အမိန့် တော်။

(ချီး ဩဉ်း ၈ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှ သောအချင်းတဝှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ မင်း ရဲကျော်ထင်၊ ကေတုမတီမြို့တိုင်း ခရိုင်နှင်တကွငါးနား တော်မူသည်။ သို့သော်နား တော်မူကြောင်း လည်း မင်း ရဲကျော်ထင်သည်ငါးအချင်းတဝှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား ခမည်း တော်မင်း တရား သား တော်ဖြစ်၍ ကေတုမတီမြို့တိုင်း ခရိုင်နှင်တကွငါးနား တော်မူသည်။ ငါးအချင်းတဝှင်မင်း တရား ကြီး ကိုသခင်အရှင်မှတ်ရမည်။ ငါးကျေး ဇူး ကြက်သရေ တော်ကိုနွမ်း နယ်အောင်မပြီ နှင့်၊ တိုင်း ရေး ပြည်ရေး သာယာငြိမ်ဝပ်မည်အကြောင်း ကိုသခင်အား ထုတ်ရမည် ငါကိုလည်း ချစ်ကြောက်ရုံသေစေ၊ ခန့်ထား တော်မူသည့်တိုင်း ခရိုင်အတွင်း ထွင် သာသနာ တော်ရေး ၊ တိုင်း ရေး ပြည်ရေး မသင့်စေချင်း ၊ မြို့နေပြည်သား တို့ကိုခွဲထွင် မွေ့နှောဘက်လျှင် ဘောက်၍အဓိကရုံး ကြီး အောင်ပြုကျင့်သူ၊ ခိုး သူ၊ မုဒိမ်း တို့နှင့်ပေါင်း ဂုဏ်၍တိုင်း ခရိုင်နိုင်ငံ တော်ကိုဖျက်သူ၊ အိမ်ယာခြံစောဘက်ယူတက် ခိုး သူ၊ နိုင်ငံ တော်ကိုဖျက်သူ၊ စေတီပုထိုး ကျောင်း ကန်ရေတွင်း ရေကန်တို့ကိုဖျက် ဆီး သူတို့နှင့်အကျိုး စီး ပွား တော်ကိုဂုဏ်ချ ပြောဆိုသူတို့ကို ရွှေ့မြင်ပေ၍ ဂုဏ် ရှေး မင်း တို့စီရင်စိုး ကို နေောင်မဝံ့အောင်စီရင်။ သူပုန်သူကန်တို့နှင့်အေး ရေငှက် တင်၍ မသွား သင့်မရောက်သင့်သောအရသာများ ကို နေ့ည နေ့ရက် ပေါက်သော လူသွမ်း လူဆိုး တို့ကိုစစ်ကြောပြီး လျှင် ရွှေဘဝါး တော် အောက်ပို့ဆက်လျှင်စေ။ မည်သည့် သူတို့အမှု၊ မည်သည့်သူတို့စကား ရှိ၍ပြုရသည် သော်လည်း နှုတ်ထွက်ရှိ စေ။ မည်သည့်သူ တို့ကမှာသား စေပါ၍တိုင်း ခရိုင် နိုင်ငံ နေတို့ကို မြှောက်လှမ်း တိုင်ပင်ရသည်။ အ သာယာပြောဆိုရသည်အရသာစိစိကြပ်ကြပ်စစ်ချက်ထွက်မှ၊ စကား အရအမီနှင့်၊ ကေတုမတီမြို့သို့ပို့အပ်လှစေရမည်။ စီရင်နက်ထွင် မွေ့နှောဘက်ခွဲထွင်သူတို့မပေ၍ မထွက်ရအောင်၊ ကျေး ဇူး သစ္စာ တော်ကို ထောက်၍ ငါးအကျိုး တော်ကိုသခင်အောင် ရမည်။ ကြီး သည်အမှုကိုငယ်အောင်၊ ငယ်သည်အမှုကိုပပျောက်အောင်စီရင်။ မြို့နေ ပြည်သား တိုင်း ခရိုင် ပျော်ပိုက် နေထိုင်သူတို့ကို၊ လယ်ယာကိုင်း ကျွန်း ကွဲနွား မြင်း မှစ၍ဥစ္စာသမီး သား ကျေး ကျွန်လူသူတို့ကိုအနိုင်အပိုင်နှိပ်စက်ဖျက်ဆီး သောအရသာ တို့ကို ရှောင်ကြဉ်၍ဆယ်ပါး သာတရား နှင့်ညီစွာသင်္ဂဟတရား ဖြင့်သိမ်း ပိုက်အုပ် ချုပ်ရမည်။ ကျေး ဆိုး ကျွန်ဆိုး တို့ကိုလက်မခံနှင့်။ ငါးသား တော်မြေး တော်နှင့်၊

ချစ်ကြည် လေး မြတ် ရမည်။ ဆွေ တော် မျိုး တော်တို့ညီညွတ်သင့်တင့်မှ။ တော ခြောင်
ကျား လုံ၊ ကျား ခြောင်၊ တောလုံ၊ ဤရိုး ချိန်ဖြစ် မည်။ ထိုအ ခြောင် ဦး အရ ချား ကို
ထောက်၍ ငါပြုစု တော် မူသည့်အတိုင်း တည် အောင် မှတ် ရမည်။ တနှစ်လျှင် ဝါဝင် ဝါထွက်
ကန် တောပူ ဇော် တော်ဆက် ရောက် စေ၊ ငါခန့်ထား သနား တော် မူသည့်အတိုင်း ၊
ကေတုမတီဟု သောတိုင်း ဤ ပြည်ဦး ကိုတရား နှင့်အညီ တော်တည် ဖြေ ခင့်မတ်စွာ
စစ် ခြောင်စီရင်၍ စား ၊ မြို့ရွာကိုဖြစ် ပွား စည်ပင်ငြိမ်ဝပ် အောင်ပြုစု။ အသည်အ
လာကိုမစသိမ်း ပိုက်၍ကြပ်ကြပ်တည်း တည်း စီရင်။

သက္ကရာဇ် ၁၀၁၉ ခုတန်ခူး လဆန်း ၁၁ ရက် ၄ ဟူး ၆ နေ့၊ ညီ တော်မင်း^{3 March 1658}
ရဲကျော်ထင်ကို တောင်ငူမြို့ကိုပိုင်စား သနား တော်မူ၍ထား အပ်၍ ကေတုမတီမြို့
မှစီရင်ရသည့်အမိန့် တော်။ အထွင်း တော်ကနားခံ ပြောကြီး မှူး ထုတ်၍လွှတ်ထွင်
ပြန်သည့်အမိန့် တော်။

(ရှေး သု ၄၂၀ ရ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ မင်း ရဲကျော်ခေါင်ကိုယ်ရေခေတ္တရသပြည်ကိုတိုင်း ခရိုင်နှင့် တက္ကပိုင်းစား ငါးသနား တော်မူသည်။ သို့သနား တော်မူကြောင်းလည်း မင်း ရဲကျော်ခေါင်သည်ခမည်း တော်ဘုရား သား တော်ဖြစ်၍ ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင်အမည် နှင့်မွေး မြူပြုစုတော်မူသည်ညီတော်ဖြစ်၍သနား တော်မူသည်။ ငါအသျှင်ဘဝရှင် မင်းတရား ကြီး ကိုသဘောအရှင်မှတ်၊ ငါကျေးဇူး ကြက်သရေတော်ကိုနှုမ်း နယ်အောင် မပြုနှင့်၊ တိုင်း ရေး ပြည်ရေး သဘာဝငြိမ်ဝပ်အောင်ကိုသာစီရင်၊ ငါကိုလည်း ချစ်ကြောက်ရိုသေစေ။ ခန့်ထား တော်မူသည့်အတွင်း ထွင်သဘာဝတော်ရေး တိုင်း ရေး ပြည်ရေး အရှင်ရေး ကိုယ်ရေး မြို့နေပြည်သား တို့ကိုမစေရမည်။ တိုင်း ခရိုင်သဘာဝငြိမ်ဝပ်မှလည်း အကျိုး စီး ပွား တော်ပွား မည်။ ပြည်သူလူရဟန်း တို့ချမ်း သာမည်။ လူဆိုး လူသွမ်း ချွေထွင် မွေ့နှောဘက်၍လျှော်ဘောက်သူတို့ကိုလက်မခံနှင့်။ လူဆိုး လူပျက်တို့သည်ကပ်ခို၍ ချွေထွင် မွေ့နှောဘက်လျှော်ပေါက်၍မြို့နေပြည်သား တို့မငြိမ်မဝပ် ရှိရလျှင်အရေး တော်ရှိကိစ္စမသင့်ရှိမည်။ တိုင်း ခရိုင်နီး စပ်ရသနသတို့နှင့်အချင်း ချင်း မသင့်မတင့်ရှိ၍အဓိကရုံး ဖြစ်ကြလျှင်လည်း မသင့်ရှိမည်။ ထိုသို့မီး ပုံမကြီး ခင်ပေ၇ထွက်သမျှအမှုကိုရှင်း လင်း ရမည်။ တိုင်း ခရိုင်ကိုဖျက်ဆီး သူအိမ်ယာခြံစ ဘောက်ယုတ်ခိုး သူမုဒိမ်း ပြုသူစေတီပုထိုး ကျောင်း ကန်ရေတွင်း တို့ကိုတူး ဖြိုဖျက်ဆီး သူတို့နှင့်ငါအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ကျေးဇူး ကြက်သရေတော်ကို နှုမ်း နယ်အောင် ပြောဆိုသူတို့ပေ၇ရှိလျှင်သင်း တို့ဝမ်း ထွင်သစ္စာတော်မရှိပြီ ဖြစ်သည်။ ထင်ရှား အောင်စီရင်။ မြို့နေပြည်သား အသည်အလိတို့မှလည်း အမှု ထမ်း ရေအလိုက် နေ၍အမှုတော်ကိုလည်း မထမ်း ၊ သင်း တို့ရှိရသနသဘက်အရှက် ပြုလိုသူတို့ကအစေအပါး ရောက်သော်လည်း ကောင်း ၊ အဆာရှိသော်၎င်း ၊ မှာ ထား ပေး မှာသူတို့အလိုရှိရသနသပြည်ရွာမချမ်း သာအောင်ပြုသူလူဆိုး တို့ပေ၇ ရှိလျှင်ရွှေဘဝါး တော်အောက်ပို့ဆက်လှစေ။ စစ်ကြော၍အကြောင်း အရသမျှ တို့သည်မှန်လျှင်စေပါသူတို့မစ၍ချွေထွင် မွေ့နှောဘက်လျှော်ဘောက်သူတို့ကိုပို့အပ်သောအ ခါမှရသဇာတိတော်ကိုထင်ရှား အောင်စီရင်ရမည်။ မြို့နေပြည်သား တို့ဥစ္စာ လယ်ယာတိုင်း ကျွန်း ကွဲနား လူသူအမျိုး သမီး ပျိုတို့ကိုမနှိပ်မစက်နှင့်၊ ညီတော်သား

တော် ဆွေ တော် မျိုး တော်တို့၏ ကျေး ဇူး ကြက်သ ရေကို ထောက်၍ ဆယ်ပါး သေဘတရား နှင့်ညီညွတ် အောင်ကျင့်သင်္ကဟဖြင့် သဘာဝ အုပ်ချုပ်ရမည်။ သား တော် မြေး တော်တို့နှင့် ချစ်ကြည် စေ။ မင်း သား မင်း မြေး ဆွေ တော် မျိုး တော်တို့နှင့် သင့်တင့်ညီညွတ်မှ ငါအဖွဲ့ ဘဝ ဂွင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား ကျေး ဇူး ကြက်သ ရေ တော်လည်း ရှိမည်။ ဆွေ တော် မျိုး တော်တို့လည်း ၊ တော ကြောင့် ကျား လုံ၊ ကျား ကြောင့် တောလုံ၊ ကျွန်ုပ်၏သို့ဆို သေဘ ရှေး စကား ဟောင်း အတိုင်း ညီညွတ်၍ စီရင်သင့်သမျှလည်း အာဏာ တည်၍ ကျောက်ထက်အကွ ရာကဲ့သို့ဖြစ် မည်။ တနှစ်လျှင် ဝါဝင် ဝါကွက် ရှိခိုး ပူဇော် တော် ကိုယ်တမန် ခန့်ခန့်ထား ၍ ရွှေဘဝါး တော် အောက် ရေဘက် စေရမည်။ အခွန်အတုတ်များ မှာ ၊ ဘဝဝစား ရလျှင် ဘဝ ၊ ဘဝလျှင် ဘိသဘာဝ စစ် ကြော ရေး မှတ်၍ စား ၊ မြို့ရွာကို ဖြစ်ပွား စည်ပင် အောင်မြင်အသည်အလျှင်ကို မစသိမ်း ပိုက်၊ အမှု ပေ၇၇ ထွက်သမျှမှာ အမှု နှင့်လျှော် အောင်ကြပ်ကြပ်တည်း တည်း စီရင်။

3 March

15

သက္ကရာဇ် ၁၀၁၉ ခုတန်ခူး လဆန်း ၁၁ ရက် နေ့သ ရေ ခေတ္တရာတိုင်း ခရိုင် နှင့်ညီ တော် မင်း ရဲ ကျော် ခေါင်ကိုယ်နား တော် မူရသထွင် ပေး သည့် ရွှေပြား တင်အမိန့်တော်။

(ရှေး သု ၄၂၈ ရ)

25 April

1659

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၁ ကဆုန်လပြည့် ၂ နေ့ ဇွေတော်လေး စင်း ပင်း တလဲ

မင်း လက်ထက် ဖွဲ့သည်။

၁ သာသနာဓိပတိ

နေထွက်စံ

၂ ကမကော

ဒက္ခိဏမနံတချက်တီး စံ

၃ သာသနာ

ဒက္ခိဏမနံသုံး ချက်တီး စံ

၄ အိကင်း

စန္ဒီဓိပတိလက်ပေ ၇ စံ

ဇွေတော်လေး စစ်ဆယ်တစင်း ကား

၁ လက်ရွေးကြီး

၂ လက်သင်

၃ ပြည်လုံး ကျော်

၄ ပြည်လုံး အံ့

၅ ဗြဟ္မစာ

၆ သက္ကဋ္ဌာ

၇ သက္ကဋ္ဌာ

၈ ထွက်တိုင်း နိုင်

၉ ပြိုင်တိုင်း ရ

၁၀ ရွှေတံငါ

၁၁ ဇွေတော်လေး မ

၁၂ တောင်ငူ

၁၃ ပြည်အင်း မ

၁၄ ရန်နီ

၁၅ မြစ်ကမ်း ရန်နီ

၁၆ မာရဘင်

၁၇ သူရဲကျော်

၁၈ ပဲကူး နိုင်

၁၉ ဘုန်း တော်နိုင်

၂၀ ဘုန်း တော်ကန်အသည်

၂၁ လောကဓိပတိ

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၂ ခုနတ်တော်လဆန်း ၅ ရက်နေ့၊ တောင်ငူမင်း မင်း ရဲကျော်
 ထင်ပြည်မင်း မင်း ရဲကျော် ခေါင်တို့တို့ ရွှေဘဝါး တော်အောက်လက်နက်တိုင် ၁၀၀၀
 စီနှင်လှူဒါန်တော်မူသော အခါ၌ ခေါင်ပုဏ္ဏား ဒေါသသိဝံတုလား
 ဟေတို့တို့ ခေါင်၍ အဝသိုဆန်ရမည် အမိန့်တော်အမှာတော် ရောက်သည်။ အတတ်
 စန်း လက်မှစ၍ အလုံး စုံကိုထွက်ချက်ပါမေး တော်မူသည်။ ပုဏ္ဏား တို့လည်း ထွက်သည်။
 ပဋိသန္ဓေတိုင်၊ ဆည်တိုင်၊ မိတ္တူတိုင်၊ မိတ်တိုင်၊ ဦး တိုင်၊ လယ်တိုင်၊ ဆုံး စုတ်၊ အာ
 ယုတိုင်ဦး တိုင်လယ်တိုင်ဆုံး ၊ ကုဿရိယတိုင်ဦး တိုင်လယ်တိုင်ဆုံး ဟရိပေတိုင်ဦး တိုင်
 လယ်တိုင်ဆုံး ၊ စည်ခံဓမ္မတိုင်ဦး တိုင်လယ်တိုင်ဆုံး ၊ ပဉ္စသီလတိုင်ဦး တိုင်လယ်တိုင်ဆုံး ၊
 သာသနာတော် မိတ်တိုင်ဦး တိုင်လယ်တိုင်ဆုံး ၊ သက္ကရာဇ်ကြက်ခြေ၊ ခတ်ကြက်ခြေ၊ စုတ်
 ကြက်ခြေ၊ ဥပတ်ကြက်ခြေ၊ ပဉ္စဝါသစသောထွက်ရိုး တို့ကိုထွက်၏။ အတတ်တော်မှာ
 ဂြိုဟ်စီး ကသလွတ်စင်သန့်ရှင်း တော်မူသည်။ အတတ်တက်တော်မူပြီး ၊ သည်နေ
 ရာကထမြောက်၍ ထီး ဖြူဆောင် ၊ ရမည်၊ စုတ်လတ်ရှိသည်။ နောင်နှစ်ပင်ရစုတ်
 ရလက်သံမြန်သည်။ မည်သည်ကိုမျှ ကြောင့်ကြံတော်မမူနှင့်။ အလိုတော်ရှိရသဖြင့် ပြည့်စုံ
 ပါမည်ဟော၏။ ငွေငါးစိ၊ ခါသိတအုပ်စိ၊ ရွှေဝါစိ၊ တော်မူ၍ အဝသိုရောက်လျှင်
 တက်တော်မင်း မြတ်မြို့တော်အနောက်တောင်ထောင့်ကသစ်ဆီပင်တပ်တော်
 တွင်သောအရာကိုလုံး လပြု၏။ တပ်တော်တည်၍ နေတော်မူထပ်၍ မင်း ရဲကျော်
 ခေါင်လည်း ထပ်၍ အဝသိုဆန်လှူတော်မူ၍ မြို့တော်အနောက်တောင်ထောင့်တွင်တပ်တည်
 ၍ နေ၏။ သစ်ဆီပင်စိုက်ရ၏။ သစ်ဆီပင်ဆင်တရပ်ခန့်မြှင့်၏။

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၃ ခုနယုန်လဆန်း ၇ ရက်နေ့မင်း ရဲကျော် ခေါင် ရွှေ
 နန်း တက်၏။ နောင်တော်မင်း တရား လိုရွှေတိုက်မှာထား ၏။ နောက်ပြင်
 အိမ်တော်မှာထား ပြန်၏။ နောက်အောက်သို့စုံစေရသောထွက်မင်း မိဘုရား ရွှေ
 တကောင်း ဖြင့်ရသောမဏိစုဉ္ဇာတော်ဘုံသဘာဝလွတ်ကျောင်း ၊ ကျောင်း တော်ငါး
 ထပ်ကျောင်း တော်ကိုရည်၍ ရေစက်သွန်း ၍ ဆုတောင်း ပဉ္စနာပြုတော်မူ၏။ သ
 လ္လာဝတီမြစ်မှာဘုံ တော်စေ၏။ မိဘုရား သား တော်သုံး ယောက်လုံး ဆုံး တော်
 မူ၏။

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၃ ခုနယုန်လပြည့်ကျော် ၁ ရက်နေ့တွင်ဘုန်း တော်အ

လွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရားဇေတဝန်
ဆောင်သို့ထွက်တော်မူရာတွင်အမိန့်တော်ရှိသည်။ ကျွန်းတော်ခေါင်း ကျွန်းမြို့ဈေး
ကောက်ကိုရှေးအစုအစည်းအတိုင်း နိဗ္ဗာန်တော်ရခမည်း တော်ဘုရားလက်ထက်
ဘေဒကနည်းအစုအစည်းအတိုင်း သဘိုက်တော်သို့သွင်းစေ။

(ချီး ဩဠုဂ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ဝင်း တော်လေး မျက်နှာခေါင်း အဝန်း အကြီး တို့ကိုဝန်စာ ရေး ဝင်း များ ဝင်း ဝချီအမျိုး တို့အစိုး ရတမူဟူ၍ ခေါင်း အဝန်း အကြီး ငယ်သား တို့စိတ်မတူပဲကိုယ်တိုင် ခွဲမီး မှုတ်စပါး ထောင်း ရေခပ်ကွန်ခဲသို့ နောက်မန်မလိုက် စေ၍၊ သည်အမိန့်တော်အတိုင်း မတည်ရသော် နှစ်ခွန်း ချေရမည်မဟုတ်၊ ဘေး လျင်း တော်အလျင်း မင်း မြတ်တို့လက်ထက်နည်း ဧကရာဇ်မင်း တို့စေ၍ ရံ၍ ဝင်း မှာမြဲရသည့်အမှုတော်ရှိမှထင်ရမည်သာ။ ဝင်း များ တို့လည်း သား ကိုမိခင် ပိုက်ထုပ်အုပ်သကဲ့သို့အမှုတော်ကိုထမ်း ကိုင်နိုင်အောင်စီရင်။

8 June

1661

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၃ ခုနယုန်လပြည့်ကျော်ရက်ဝနေ့အမိန့်တော်။

(ချီး ဩဠိ ၉၀ / ၁၇၁ / ၇၆၀)

21 October 1661

အမိန့်တော်ရှိသည်ကိုယ်ရံတော်ခေါင်းအဝန်းတို့သေရသည်ဝင်း စံချီတို့ထွင်ပါရှိသည့်
စားစရာမရှိလျှင်ရရာမသင့်သင့်မဆိုစား၍ဝမ်းပြက်၍သေရသည်။ မရှိလျှင်မ
ရှိကြောင်းကိုဝင်းစံချီတို့သည်ကိုသံတော်ဦးမတင်။

21 October 1661

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၃ ခုတန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁၀ ရက်၂ နေ့လက်ယာ
တုရင်ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(ချီးကြည် ၉၀ / ၁၇၁ / ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှ သော အသျှင်ဘဝဂ္ဂင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား
 ၁. မိန့်တော်ရှိသည်။ မိန်း မစု လှေ လှော် စုပိုင်တီး ၁ ညီတီး သည့်သူများ နှင့်ကိုယ်ရံ
 တော်ဝင်း တော်သား ဒိုင်း တော်စုရတို့နှင့်သင့်၍သား ယောကျ်ား မြင်လျှင်အ
 ဘဝကိုယ်ရံ တော်မှ ဝင်၍ထမ်း စေ။ သိမ်တော်မူစုအမွေမှ ခြား နှင့်နေသသူ
 ကိုယ်ရံ တော် ယောကျ်ား နှင့်သင့်သသူတို့ကိုယ်ရံ တော်မှဖြစ် စေ။

17 April

1662

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၄ ခုကဆုန်လဆန်း ၁၁ ရက် နေ့၅ နေ့လွတ် တော်မှ

ဝင်း စချီတို့ကို ခေင်၍မင်း သက်တော်ရှည်ပြန်အမိန့်တော်။

(ချီး ဩဇာ ၉၀ / ၁၇၁ / ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း ဘုရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ လက်ယာဇာယသု၊ သိမ်း စု၊ အမွေဝန်၊ ဆေးကမ္ဘာဝန်လည်နှစ် စုထွင်ဝင်း တော်သား ကောငါဟန်တပ်ဒိုင်း တပ်သူရဲတပ် ကောင်း ဟန်သေနတ် လူလင်အမြောက်သမား ၊ ကော်တော်ရန္တမိတ်ဝန်ဒိုင်း သူရဲကောငါဟန်သေနတ် စသည်အစုံများ နှင့်သင့်သည့်မယား သမီး မှန်သည်ကိုစစ်ကြော၍အစုံသို့ပေါင်း စေရဇာမဝန်မိန်း မဉ္ဇစု၊ ဒေဝသိန္နဝန် ဂြောဟ်စည်တီး စတုရင်ကျော်သူဝန် ပိုင်း တာဝ၂စုံ၊ မိန်း မကျမ်း တောငါသံလျှင်မုတ္တမရှမ်း ဝန်ရွက်သည်အစုံများ နှင့်သင့်၍သား ယောကျ်ား မြင်သည်များ ကိုသပေါက်တော်အစုံသို့သွင်း။ သည်ပြင်အ လပ်ကန်ရှိသည်များ ကိုအစုံသို့ဝင်၍ထမ်း စေ။

1 May 1662

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၄ ခုကဆုန်လပြည့်ကျော် ၁၀ ရက်၌ နေအမိန့်တော်။

(ချီး ဩဠိ ၉၈ / ၁၇၁ / ၇၆၀)

14 August 1662

14 August 1662
သက္ကရာဇ် ၁၀၂၄ ခု တော်သလင်း လဆန်း ၁၂ ရက်၌ နေပြည်တော် တော်သို့ ထွက်တော်
မူရသထွင်ဝင်း မင်း များ သံတော်ဦး တင်သည်ကို မိုး ရွာသွင်းဝင်း မင်း စေ
နှင်းအမိန့်တော်ရှိသည်။
(မျိုး ဩဠာ ၈ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၅ ခုဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၉ ရက် ၂ နေ့အထိ သူရဲရန်ခိုင်းသွေး သောက်
 ကြီး ငမ္မေး သေသည်စကား ကိုသွေး သောက်ငယ်သား တို့ကြိုက်ညီ၍သည် သွေး သောက်
 ကြီး ငအင်း သွေး သောက်ကြီး ဟောင်း ငခွေး သမီး ဖြူပွေး သိုက်သား ငစံငယ်
 နှင့်အချင်း များ သည်အကြောင်း ကိုရှိခိုး သံဟော်ဦး တင်သော် သွေး သောက်ငယ်
 သား တို့အကြိုက်များ ဆရာသွေး သောက်ကြီး ပြုလေတေသည့်အမိန့်တော်ရှိသည်။
 ၄င်း စရဲခေါင်းခိုင်းခေါင်း ငပု သေသည်အစကား အိုး စကြီး ငနော်ကို သွေး သောက်
 တက်ညီသည်အကြောင်း နှင့်နော်ဘကိုး အကြီး ငပုသည် ၁၉ ခုမြို့တွင်း ကထမ်း၍
 ပယ်လေး သူသား မြေး ကိုခေါင်း အကြီး မပြုစေနှင့်။ အမိန့်တော်ထပ်ရှိကြောင်း
 ကိုရှိခိုး သံဟော်ဦး တင်သော်သမီး သွေး သောက်အညီလိုက်သည်ကို ခေါင်း ပြုစေ
 တေသအမိန့်တော်ရှိသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၅ ခုဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၉ ရက် ၂ နေ့အထိ သူရဲရန်ခိုင်းသွေး သောက်
 (မျိုး ဩဇာ ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

21 January 1664

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၅ ခုတပို့လွှဲလဆန်း ၄ ရက် ၅ နေ့ ရွှေလွယ် ထောင်မှူး မှာ ရွှေလွယ် ထောင်
 သား ကွန်မြစ်သု ပေါက်ဖြူကြေး ၁၈၂၀ ကျင်း ၀ အောင်စံမြစ် ကြေး ၂၀၀ ၀ စံ
 တော် ကြေး ၁၂၀၊ ၀ ကုလား ကြေး ၆၀၊ မိန်း မမြီအပိုင်း ၊ ၎င်း ရွှေမြအပိုင်း
 သည် ယောက်ျား ၅ ယောက်၊ မိန်း မ၂ ယောက်ကို ရွှေလွယ် ထောင်မှူး လွန်လွင် ရွှေလွယ်
 ထောင်စုမှ ၁၀၀ င်၍ ထမ်း စေ။ အမိန့်တော် ဂြို၍ ရာအတမန်ရုံး တော်မှ အပ်သည်။
 (ဒူး ဩဠိ ၉၈ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

28 February 1664

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၅ ခုတပေါင်း လဆန်း ၁၃ ရက် ၁ နေ့အမိန့် တော်ရှိသ နေ့က စ၍ ဆင်
ထိမ်း ဆင်ကွပ်ဆင်ပိုက် အောင်း မထိန်း ဆင်ကံ ကျွေး သည်အစို့နှင်သင်၍ မြင်သည့်သား
သမီး တို့ သေကြီး အဖပါဟူ၍ မဆို စေနှင့်။ ဆင်သို့ ချဉ်းပါစေ။

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၅ တပေါင်း လဆန်း ၁၃ ရက် ၁ နေ့အမိန့် တော်။
(မျိုး ဩဠိ ၉၀ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှ သော အသွင်တဝှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ လက်ယာသူရဗ္ဗ ယော်တဘိရိ ယောတဘဝသား ၅ဝသား တို့ ကိုမီး မှုထင်း ရာရှိလျှင်မှတ်သား ချီဝင် စေ၎င်း ကိုယ်ရံ တော်တို့ပြာရက်သည်တို့သည် ငယ်သည်၊ သည်ရက်သံလုံကိုသာ ရက် စေ၊ သည်အမိန့်တော်ရှိသည်ကသည်အလား ၄ တောင် ၃ တောင် နှစ် မိုက်၊ အနံသုံး တောင် နှစ် တောင်တမိုက်၊ နှစ် မိုက်သည်သာ ရက် စေ၊ ပုရပိုက်လည်း အငယ်ကိုမ ရေး မမှတ် စေ နှင့်။

19 April

1664

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၆ ခုကဆုန်လဆန်း ၅ ရက် ၅ နေ့မင်း ရန္တသိင်္ကြံ၊ ရာဇ သိင်္ခ၊ သီရိဓမ္မရက်တို့ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(မိုး ဩဠာ ၈ - ၁ ရာ - ရ ပေ)

1 May

1664

အမှူး အမတ် နေရသ နေအမည်ရရှိအသွင်တံခါး တိုင် အောင် နောက်လိုက်တ ယောက်
စီဝင် စေ။ မိုး လေရွာ သော် မူကား အမှူး အမတ်အမည်ရအတွင်း ဖြဲစွဲ ရသယူတို့ကို
အတွင်း တံခါး တိုင် အောင်ခ မောက် ဆောင်း စေ။ခ မောက်ကိုလည်း တ ယောက်
စီဝင် စေ။

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၆ ခုကဆုန်လပြည့်ကျော် ၂ ရက် ၁ နေ့ရမ္မာ ၀၀ တီနန်း^{1 May 1664}
တော်ထွင်ပြန်သည့်အမိန့်တော်။
(မျိုး ဩဌိ ၉၈ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

1665

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၇ ခု ခုစိရင်း တော်စ၍ ရွှေတိုက်တော်သွင်း ၏။ သမိဆိပ်ပင်
တပ်တော်ကို ကျောင်း တော်မှတ်မှန်ကင်း နှင့်တကွ စောင်း တန်း ငါး ဆူထည့်၍
ဆောက်၏။ ဓမ္မဘိရုရုတ်ဆိပ် တော် နှင့်ပြည်မြို့က ရောက်သည့်ရှင်အဂ္ဂသ မြွေခမိကို
တင်၍တော်မူ၏။ ခမည်း တော်လက်ထက်အရပ်ရပ်ကပါသည့်မင်း ကြီး စောဘုရန်
နောင်လူစုတို့ကို ခြေရင်း တော် စေါင်းရသည့်လူဦး ရေ ၁၀၀၀ တိုက် မြေ နန်း တော်
ထွင်လက်ဝဲ သေနတ် ၅၀၀ လက် ၁ သေနတ် ၅၀၀ တွဲ တော် မူ၍ မြေ နန်း တော်ထွင် စေါင်း
နေရ၏။ ပြည်မြို့မှ ဘအိမ် တော် စေါင်းတို့ကို မြေ နန်း တော် စေါင်း နေရဘဲ တော်ခင်း
တမျက်လည်း အစုတို့ တော် မူ၍ ပြည်မြို့ကပါသည့် ရွှေလူလင်တို့ကို ဇေယကာမဏိ သွေဘက်ကို
ရဘဲသိမ် သွေဘက်၌ ဒိန်သကြီ သွေဘက်တို့ကို မိုး ကြီး ထား အပ် တော် မူ၏။ မြေ နန်း
စေါင်း သွေဘက်ကြီး ငယ်သား တို့ကို မြေ နန်း တော် ရွှေစေါင်း တန်း မြွေဘက်လက် ၁
ကန့်ား နှင့် နေ့ည စေါင်း နေရ၏။ ပြည်မြို့ကပါသည့် မြေ ခင်သား ထုရင်သား ဘွား
ဘက် ကျော်သား ဒိုင်း တော်သား သူရဲ ကျော်လက်ဝဲလက် ၁ တန်ဝန်ကျင် သေနတ်တို့ကို
အစုတို့ တော် မူ၏။ မြေ နန်း သွေဘက်တို့ကိုအထက် မြေ နန်း သွေဘက် နှင့်အရည်တူအမျှ
တော်တို့ထမ်း ရွက် စေခန့် တော် မူ၏။

သား တော် နရ ၁ စုရတို့အိပ် ရွှေနှင်း တော် မူ၏။ သမီး တော်မင်း
ညိုကိုကမ်း နီမြို့နှင့်မိဘုရား ခေါင် ရွှေညွှပ်ပတ္တမြား ရင်း ဖျား ရရစ်စီ။ အထူး
မဟာနန္ဒ ဒေဝီစွမ်း ခွက်ရှစ် ထောင့်နှင့်ဆက်ရ၏။ ဝေါကြီး ကျိုင်း ရွှေချက်ဂ။ ထီး
ဖြူဂ။ စည်တော်စုံ ငွေနှစ် ငွေခရ ၁ ပုံသ နှင့်သနား တော် မူ၏။ သား တော်ကား
သခင်ရှင်ဘုန်ခိုင်ကိုမင်း ရဲနရ ၁၊ မင်း သား ရှင် အောင်ကိုမင်း ရဲသီဟ၊ မင်း သား
မောင်စံရ ၁ ကိုပဌ နှင့်ရိမြို့မင်း သား မောင်ကထူး ကိုတိုင်ကား မြို့မင်း သား
မောင်ဘီ လူး ကိုဘောင်လင်း မြို့ကိုသနား တော် မူသည်။ သခင်အိမ် ရွှေမင်း ကို
ပျော်ကား ငွေစက်ထွင်း အပြည့်အဝ ငွေဖြူပွင့်သား တော်တို့မှ ချော်ကား ပ
ရိတ်ချည်ငါး ဆင်မျက်စိဘဝါစင်းလုံး ငှက်ပြည့်ခင် တယင်း အနီတစု ရွှေနှစ်စုသနား
တော် မူသည်။ အိမ် ရွှေ နောက်ဘေးရောင်ဆီး သနား တော် မူသည်။

(22 May

1664)

(သက္ကရာဇ် ၁၀၂၆ ခု နယုန်လဆန်း ၈ ရက် ၁ နေ့သား တော်တို့အိမ်
ရွှေနှင်း တော် မူသောအခါပြန်သည့်အမိန့်တော်)

(မိုး ကြည့်၉၈ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှ သောအချွင်ဘဝ၍ မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ယရဉ်ဆင်ထိန်း ဆင်ကွပ်ဆင်နှင့်စပ်သ၍ကိုမိဘမကုံလျှင်မိန်း မကိုသင် ရောင်း ချပေါင်ထား ရမည်။ သား ယောကျား နှင့်စပ်သ၍ကိုမ ရောင်း မပေါင် စေနှင့်။ ရောင်း ပေါင်သ၍ကိုထုတ်ဘိ။ ခြေး ကိုငှါး ရန်း ချံဆင်ဝန်တို့က စီရင် စေတနာစပ်မပိုင်တနာစပ်ပိုင်ဆင် စေ။ သည်အမိန့်တော်ရှိသည်မှစ၍ မ ရောင်း မပေါင် စေနှင့်။ ရောင်း ပေါင် သော် ခြေး ချုံး စေယရဉ်ဆင်ထိန်း ဆင်ကွပ်တို့ သည် သူကွပ် ခြေး နှင့်နေ၍သား ယောကျား သား မိန်း မမြင်သမျှကိုသ ပေါက်မ ကောက် စေနှင့်သိမ်း ၊ ကိုယ်ရံ တော်သား ဝင်း တော်သား တို့နှင့်သင့်ကြ၍မြင်သည့် သား သမီး ကို ယောကျား ပါမိန်း မပါဖြစ် စေသည့်ပြင်တပါး နှင့်ယရဉ်ဆင်ထိန်း ဆင်ကွပ်မိန်း မတို့ဆင့်သည်ကိုခမည်း တော်ဘုရား လက်ထက် တော်ကစ၍ ယောကျား ပါမိန်း မပါရှိ လေသည်ကို ယောကျား လိုက် ယောကျား ပါဖြစ် စေ။

11 June

1664

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၆ ခုနယုန်လပြည့်ကျော် ၁၃ ရက် ဝနေနရမ္မ ၁၀ နန်း

တော်မှ ခြင်္သေ့သည့်အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့်၉၈ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

သည်ကိုမီး မှာထင်း ရာဆင်လွတ်မြင်း လွတ်ငြိမ်းလက်ယာရန္တသူ၊ ရမ္မ ယောတဘလက်
ယာတုရင်၊ သည်များ ကိုဝင် စေအတွင်း တော်မြဲ ၄၀ တော်သား ၅၀ တော်သား
အတွင်း တော်မြဲသ၍ကိုမဝင် စေနှင်းရိုး တော်ထွင် နေစေ။

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၆ ခု နှစ် ၁၁ တော် ကူး လပြည့်ကျော် ၁၁ ရက် (၆) နေ့^{31 March 1665}
လက်ယာတုရင်ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(မျိုး ဩဇာ ၈ - ၁ ရာ - ရ ပေ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ လက်ယာဝင်း မှူး လက်ယာရန္တမိတ်က တောင်ဘီလောမှ ဆောက် သည်ဇရပ်ကိုမှတ်ထည့်၍ ဆောက်လုပ်ပါရမည့်အကြောင်း ကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ရာ မင်း သား မင်း မြေး တော် နေမှူး ကြီး မတ်ကြီး နေရာ၌သွယ် နေထိုင်ရပ်တ ဆောင်း လည်း အများ ပင်ရှိသည်။ ကြီး သည်မူ၍ လောလက်ယာရန္တမိတ်ကမှတ်ထည့် ၍ ဆောက်ပါမည်ဆိုသည်။ ဆောက်ပစေ။ ကျောင်း တင်မူကား ခုံပေါင်လုံး ပန်လှ နှင့်လုပ် ဆောင်သည်သာမင်း ဧကရာဇ်အရာ တော်ဖြစ်သည်။ စရပ်တဆောင်း ကျောင်း ကန်ကိုး မထည့်စေနှင့်။

16 October 1665

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၇ ခုတဆောင်မူန်း လပြည့်ကျော် ၄ ရက် ၂ နေ့ရာ ကျော် သပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(မျိုး ဩဇာ ၈ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အဖွဲ့နိဗ္ဗာန် မြတ်တော် မူလှသော အသွင်ဘဝရှင်မင်း တရား ဦး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ဝင်း တော်ငှ မျက်နှာ ခိုင်း သူရဲတပ်သား သေနတ်အမြောက် သမား ဘွား ဘက်ကျော်စ မြောင် ရွှေသ ပေါက်အရင်သမား အချက်သမား ရွှေ တော်ပြေး ဦး ယဉ်တော် စေါင်မျက်ပါး သမား သည်များ မှာကို ယောကျ်ား ပါ မိန်း ပါစါရင်း သွင်း။ ချွေပန်း ပန်မြင်း ပေါင်လှင်အဆောင် တော်ကိုင်းဝါး ရင်း ထုတ်သား သူကျွန် ကျောင်း မှီ ကျောင်း ကျွန်အသက်သည်များ မှာလမိုင်း မနှင်သင့် ရာထွင်မြင်သည်သား သမီး ကိုလုံး လုံး လမိုင်း သို့စါရင်း သွင်း။ လက်လုပ် ယောကျ်ား နှင်သင့်ရာထွင်မြင်သည်သား သမီး သော်ကား ယောကျ်ား ပါမိန်း မပါစါရင်း သွင်း စေ။ လက်လုပ် စါရင်း သွင်း စေ။ လက်လုပ် စါရင်း နှင်ဆိုင်၍တပါး အစုရှင် မရှိသ၍ကိုလက်လုပ် တော်သို့သွင်း ၊ အမွေလုလမိုင်း တော်သို့မသွင်း ခင်မြင်သော သား သမီး တပါး အရှင်တပါး အရှင်ဖြစ်သသူသည်လမိုင်း တော်မသွင်း ခင်အရှင် ရှိကတည်း ကပင်သင်ကြ၍မြင်ပါ၍သား သမီး ကိုအရှင်ရှိစဉ်ကတည်း ကပင် ယောကျ်ား ပါမိန်း မပါမဆိုသဘာလမိုင်း တော်မူလနှယ်စါရင်း ဟူ၍သက္ကရာဇ် ၁၀၀၃ ခုကပင် လမိုင်း တို့မှာသည်အတိုင်း ခမည်း တော်ဘဝရှင်မင်း တရား ဦး ဘုရား အမိန့် တော်ရှိသည်ကိုယ် မန်ထင် ယောကျ်ား လိုက် ယောကျ်ား ပါမိန်း မလိုက်မိန်း မပါစီရင် လေသည်သို့စီရင်၍သက္ကရာဇ် ၁၀၁၁ ခုစါရင်း မှာ ယောကျ်ား လိုက် ယောကျ်ား ပါမိန်း မလိုက်မိန်း မပါစီရင် လေပြီး သည်။ သည်သို့မဆိုသဘာသက္ကရာဇ် ၁၀၁၁ ခုစါရင်း တော်တင်သည် နောက်မှစီရင်ဆုံး ဖြစ်၍ပြီး ပြတ်လေပြီး သည်ကိုလည်း မဆိုသဘာ သည် ပြင်ကိုသည် အမိန့်တော် စါရ် လေသည်မှစ၍ ခမည်း တော်ဘဝရှင်မင်း တရား ဦး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်အတိုင်း သဘီရင်။

15 January 1666

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၇ ခုတပို့တွဲလပြည့် ကျော် ၆ ရက် ၂ နေ့ဝင်း များ ငှ မျက်နှာ ဝန်စုအစုစာ ရေး တို့ကိုလွှတ် တော်ထွင် ဇေယျတမန် ဖတ်ပြန်သည်။ အမိန့်တော်။
(မျိုး ဩဉ် ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

မင်း ကျွန်တော်မျိုး သည်၊ သူ့ကျေး သူ့ကျွန်ဖြစ် လေသည်။ စည်လွင် လေသည်များ ကို
ထုတ်၍ မင်း ကျွန်တော်အစိုးရသို့တမ်း စေသည်။ သဘာမျက်များ တင် လေသည် များ ကို
ထုတ်၍ အစိုးရသို့သွင်း ၍တမ်း စေသည်။ မင်း ကျွန်တော်အစိုးရသို့သွင်းသောသူ၏၊ သို့ရှိ¹⁶³⁶
အောင်သင့်ပြီ စေ။ တပါး သူကျွန်နှင်မဂ္ဂါမတင် စေနှင့်။ ၉၉၈ ခုတပင်အမိန့်¹⁶³⁸
တော်ရှိဆုံမှ မင်းကျွန်တော်မျိုးသည်တပါး မိန်း မတပါး ယောကျ်ား အပ်သည်ရှိသော်¹⁶³⁸
သား သမီး ကိုသဘာယောကျ်ား ပါမိန်း မပါရ စေ။ သက္ကရာဇ် ၁၀၀၀ တပင်သည်
အတိုင်း ခမည်း တော်ဘဝဂ္ဂင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ယ
မန်တွင်လည်း ခမည်း တော်ဘဝဂ္ဂင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်အတိုင်း
တည် စေထပ်၍ အမိန့်တော်ရှိပြန်သည်။ သို့အမိန့်တော်ရှိပြန် ဤတိုင်း ကိုမူကား ကျွန်
တော်မျိုး ချင်း ထွက်ကိုသဘာယောကျ်ား လိုက်ယောကျ်ား ပါမိန်း မလိုက်မိန်း မပါ
ဖြစ် စေဟူ၍ မစီရင်သာ။ စီရင် လေပြီး သမ္မာကို သော်မူကား မဆိုသဘာဝြံသည်အမိန့်
တော်ရှိသည် နေ့မှစ၍ ခမည်း တော်ဘဝဂ္ဂင်မင်း တရား ကြီး လက်ထက် တော်မိန်း
မလွတ်သူ ယောကျ်ား ကား ကျွန်သင့်ကြွ၍သား သမီး ဖြစ် ဝေခွဲသည်အလွတ်သူတရား
ကိုမနာရဘာတို့စီရင်ထုံး စီရင်နည်း အတိုင်း မိန်း မကား အလွတ်သူ ယောကျ်ား
ကား ကျွန်သင့်ကျွန်သား ယောကျ်ားသား မိန်း မ မွေး သည်ဖြစ် စေ ယောကျ်ား
ချင်းမိန်း မချင်းမွေး သည်ဖြစ် စေ။ သုံး စုစု၍ နှစ်စုကိုမိန်း မအလွတ်သူရ စေ။
တစုကို ယောကျ်ား ရှင်ရ စေ။ သည်အမိန့်တော်ရှိသည်အတိုင်း နည်း ကျအောင်စီ
ရင်။

14 June 1666
သက္ကရာဇ် ၁၀၂၈ ခုပထမဝါဆိုလပြည့် ကျော် ၉ ရက် ၅ နေ့အမိန့်တော်။
(မျိုး ကြည့် ၉၈ - ၁၇၁ - ၇၉၀)

15 September 1666

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ မင်း သား မင်း မြေး မှူး မတ်တို့သည်ခမည်း တော်ဘဝရှင် မင်း တရား ကြီး လက်ထက်တော်ပေး တော်မူသည်အတိုင်း အဆောင်အယောင်အ ဆောင်အရွက်ကိုဆောင်စေ။ ငလက်ထက်တော်ထွင်လည်း ပေး တော်မူသည်အတိုင်း သာဆောင်ရမည်။ ထူး ချီးမြှင့် ချီးလုပ် ဆောင်ရမည်မဟုတ်။ ကွမ်း လိပ်သနား တော် မူသည့်မှတ်လည်း ကွမ်း လိပ်သနား ကိုလက်မတဝန်း ခန့်အပြောကထာစေ။ အလယ်ကို အကြောင်း ငင်စေ။ အပြောကထာလိုလည်း အလယ်ကြောင်း ငင်ရကပြု၍ရုံသာ ထုစေ။ ဘောင်း ထည့်၍ မလုပ်စေနှင့်။ တော်နေရာတို့ကိုလက်ဘက်အိုး ရှစ်ထောင်၊ လုပ်၍စား လိုလျှင်စား စေ။ ခိုနန်း လုပ်၍မစား စေနှင့်။ သည်ပြင်မျှား ကိုအဝန်း ၄ထောင်သာစား စေ။ ခမောက်တင်လိုလည်း မင်း သား မင်း မြေး တော်နေ ကိုမင်း သပတား ချိတ်ထိုက်အနီသင်ချောဆောင်စေ။ သည်ပြင်ကိုအနီသင်ချော ဆောင်စေ။ သည်ပြင်ကိုအနီသင်ချောမဆောင်စေနှင့်။ ဆေး ချယ်၍သာဆောင် စေ။ နေရာ၅သွယ်နေကွမ်း စင်လက်ထွင်းနေအမည်ရသောခမောက်တင်ဆောင်း စေ။ ဆေး သမား၊ သဌေး၊ ပိသုကာတို့ကိုမဆောင်စေနှင့်။ အိန္ဒြာဘမူကီး ဆောင်စေ။ ကျိုင်း လည်း နေရာနှင့်အမည်ရသာဆောင်စေ။ ခိုင်း မှူး သင်း မှူး အမှူး အကြီး တို့မှသာသနား တော်မူသည်ဖြစ်မှသာကျိုင်း ဆောင်ရမည်။ ထား ဆောင်သည်လည်း မင်း သား မင်း မြေး မှသာဆောင်ရမည်။ ဆောင်လျှင်အိမ်မသွပ်စေနှင့်။ အမှူး အမတ်တို့မှတ်လည်း အမှတ်ပေး တော်မူသမျှမှသာဆောင်စေ။ ထား အိမ်ကိုရွှေ သမ္ပတိမထိုး စေနှင့်။ ပညာရံတကိုမူကီး ထား ဆောင်လိုလျှင်ဆောင်စေ။ မီး မှု ထင်း ရာရှိသော်မူကီး ထား ဂုံ၊ ခြံပါရမည်။ လက်ယာကျော်သူမူကီး ခြံဝန် ဖြစ်သည့်အား နှင့်မကင်း သာဆောင်စေ။

15 September 1666

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၀ ခု တော်သလင်း လပြည့် ကျော် ၁၃ ရက် နေ့အမိန့်တော်
(မျိုး ဩဇာ ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

21 November 1666

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၈ ခုနှစ် တော်လဆန်း ၆ ရက် နေ့ဗြဲတိုက် တော်သို့ထွက် တော်မူရာတွင်
မာရဘင်သား တို့ကမြင်မည်အကြောင်း ကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ရာတွင်အမိန့်
တော်ရတန်း နှင့်နာရီသား သည်တန်ဆောင်း တစပ်တည်း ရှိသည်ကိုနာရီသား
တို့ကလည်း လုပ်ရိုး မရှိသည့်အမိန့်တော်ရသား တို့ကလည်း နေတန်တို့မှ ရှေ့မလုပ်
ဘူး ပါလုပ် စေအမိန့်တော်ရှိလျှင်ကွန်ရက် နေထမ်း ထင်သာလုပ်ပါရမည် နာရီတန်
သည်ကွန်ရက်တို့နှင့်မဆိုင်ပါဟူ၍ညင်း ဆိုကြောင်း နှင့်သံတော်ဦး တင်လျှင်တန်ဆောင်း
သည်တို့ကိုလုပ် စေ၍ ကောင်း အောင်လုပ်နိုင်မည်မဟုတ်သစ်သံလက်မား နှစ်ဆောက်
ဝန်တို့မှာ တောင်း ၍အမိန့်တော်ရသား တို့ကိုလုပ် စေ၊ နာရီသား တို့မှာညဉ့်နေ့
ပင်အမှုရှိ ချစ်ဖြစ်သော ကြောင့်လူများ လျင်ကူညီ၍လုပ် စေ၊ သို့အမိန့်တော်ရှိသည်
ကိုတဖြင့်ရာတွင်မှတဆောင်နှင့်နာရီသား သည်အဆက်ကိုနန်း ကံကျွေး အသည်လက်
သမား ပီသကသစ် တောသံတော်အုပ်ကြွတ် တော်နှင့်ရွှေဝံ့ ထောင်မှူး စီရင်၍
လုပ်သည်၊ တောင်ကတက်ကိုအမိန့်ရသို့သစ်ဝါး စိုက်၍လုပ်သည်သည်ပြင် နေသမျှမှာ
အလိုက်အလိုက်လုပ် စေ။ အမိန့်တော်နှင့်ထမ်း လုပ်သည်အကြောင်း ။

(မျိုး ကြည့် ၃၈ - ၁၇၁ - ၇၀၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ နပက်နေရှင် တောရွှေရှင် တောဘလလက်ကိုင်ဘရင်ချီသေ နတ်တံတား ဦး သေ နတ်လက်ရွေး တော်သား တို့ကပွား တစုကဆက်သည့်စီနှင်းဝန် ရှင်ထွင်ဆိုကြသည့်အကွရဝန်ရှင်စီရင်ချက်စစ်ကြောမေး မြန်း ကြောင်း များ ကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်သည်မှာရှင် တောရွှေ ရှင်တောပလလက်ကိုင်ဘယင်ရှိ သေ နတ်တံတား ဦး သေ နတ်လက်ရွေး တော်စုသား ကရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ဆက် သော်လည်း အစုချအကွက်ချမဟုတ်ဘဲလုပ်စား ဆောင်စား နေသမျှတို့ကိုမြဲတိုင်း ရွာ တိုင်း စီရင်ထုံး စီရင်နည်း ကျလေပြီး သည်ကိုရှင် တောရွှေ ရှင်တောပလဘယင် ရှိသေ နတ်တံတား ဦး သေ နတ်လက်ရွေး တော်သား တစုတို့သဘာဝူး ချီလွတ်သဘာဝူး မည်လေ။ အသည်တဝက်တို့သည်ကပွား တဝက်တို့မြေသည် သေ နတ်လုပ်မြင်း သည်လုပ် သေ နတ်တဝက်ကို ကိုယ်ရံတော်တိုင်း ကောင်း တန်ခိုင်း တို့ကိုပေး ၊ ထပ်၍ဝန်တို့စီရင် သည်သင့်လေပြီ။

19 December 1666

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၀ ခုပြာသိုလဆန်း ၅ ရက် ၄ နေ့အမိန့်တော်ရှိသည့်အ တိုင်း တရင်ပစ္စည်း ရာဇဂုဏ္ဏဆင်ခေါင်း ဒိုင်း များ တို့ရုံး တော်ထွင်၂ဘက်မျက် နှာညီပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ကုလား သင်္ဘောသား တို့အရင်မှာသား သမီး တို့တပါး နေ၍တိုက်ကိုငါး ချီစား
 ဧကင်း ကိုရှိုခိုး သံတော်ဦး တင်သည်မှာ၊ ငါး ရမ်း ချီမစား စေနှင့်၊ ဓါရင်း
 ပေရင်း မှတ်၍သိမ်း၊ သန်တမန်ကုန်သည်ကြီး တို့ရောက်လျှင်အင်ကိုလိုက်၍ ချရမည်၊
 တိုက်တွင်အိမ်တွင်သား မယား အပြစ် နေလျှင် နေစေ၊ မနေဘဲငါး ရမ်း ချီစား သည်
 များ ကိုမစား သာ။

သက္ကရာဇ်(၁၁၂၉) ခု(နှောင်း) တကူး လပြည့် ^{3 April} ကျော် ၆ ရက် ၁၆၆၇
 အမိန့်တော်။

(မျိုး ဩဠာ ၈ - ၁၇၁ - ၇၀၀)

1 February 1668

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအရှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ မင်း သား မင်း မြေး မှူး တော်မတ်တော်တို့ကျောင်း ကန်
ဆောက်လုပ် မုတ်ထုတ်သည့်ဥကင်ထည့်သည့်အုတ် လှေကား လုပ်သည့်မလုပ် စေနှင့်။ သည်
ပြင်ထုတ်၍ဆင်ကပ်လည်၍ ဆောက်လိုသမျှကို ဆောက်ပ စေ၊ ရှေးလည်း ကျောင်း ဟောင်း
ထုံး ဟောင်း များ သည်အမှတ်မဲ့အများ ပင် ဆောက်လေသည် ကျောင်း ကန်ရှိသည်။

1 February 1668

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၉ ခုတပေါင်း လဆန်း ၁ ရက် ၀ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉၈ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှ သောအချွင်တဝှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ထောင်ငှ မျက်နှာသား သည်အစည်ပင်ထွန်အလုံး စုံအသေး အဖွဲ့ခန့်ထား စေပါသည်။ သင်းတုံထွင်အမှုအရာရှိ၍ စား ကြွေး သောက်ကြွေး ကြောင့် နေရာရထွန်ရှင်တို့ကို ခေတ်၍ ထောင်သား မင်း ထွန်တို့ကိုဝယ်သည်။ ပေါင်သည် ထွန်ဖြူရမည် လေဟူ၍လည်း မဆိုသင့်။ ဆင်း ရဲသူဆင်း ရဲသား တို့ကြွေး ကိုလည်း သင်း တုံထွင်အမှုအရာရှိ၍ စား ကြွေး သောက်ကြွေး ကြောင့်ဖြစ်သည်ကိုကိုယ်ငှါး ယမ်း ၍ ကျွေး ရှင်တို့ကို ပေး စေ။ ကြွေး ပိုင်ရှင်အမှုအမ်း စေလူလွတ်သူထွက်ဖိုး မယ်၍ နေသည်များ ကိုလည်း ဖြစ်ကြပ်နိုင် အောင်စစ်။

21 March

1668

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၉ ခု (နှောင်း) တကူး လပြည့် ကျော် ၅ ရက် ဝ နေ့

အမိန့်တော်။

(မျိုး ဩဠာ ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၀)

6 October 1668

နန္ဒသူရိယ ကျောင်း ဆောက်ရသော ဥဂင်တည်ရှိလျှင်တည်ပစေ။ အမှူး အမတ်တို့
ကျောင်း ဆောက်ရသောလည်း စိမ်းဘူး ဘတ်လိုလျှင်တပ်ပစေ။ ကြီး သည် ဖျော်အ
လျှာအတန်း အရ ဖြစ်သည်။

သက္ကရာဇ် ၁၀၃၀ တဆောင်မှန်း လဆန်း ၁၃ ရက် ၃ နေ့အိမ်နဲ့တော်။

6 October 1668

(မျိုး ဩဇာ ၉၀ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

ဘုန်း တော်အဖွဲ့ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ လက်တက်ပွဲပြတ်ငြိမ့်သော ဟိုကလက်ဘောက်သည်ကြီး တန်တား ဦး သေနတ်ပန်း ဂုဏ်သတ်ငြိမ့်သော ဟိုပွဲဆောက်၍ ချိန်ခွင် ဂုဏ်သတ်ပွဲပြတ်ကဲ့သို့၊ ရေဝင်း ဝယ်မည်လေဆိုကြောင်း ကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်သည်။ ရွှေပြည်ကော်ကွင် တောင်ပြင်ဆင်ရဘောက်သည်ကြီး ကိုယ်ပိုင် ချိန်ခွင် ဂုဏ်သတ်ပွဲပြတ်တောင်း နှင့်တကြီး တော်ဘုရား လက်ထက်တော်၊ ခမည်း တော်ဘုရား လက်ထက်တော်ကွင် ရေဝင်း ဝယ်ကြောင်း ကိုဆိုပြလေသည်။ အိန္ဒလည်း ခမည်း တော်ဘုရား လက်ထက် တော်ကသိမြင်မှတ်သား မိသည့်အတိုင်း ရေဝင်း ဝယ်ရကြောင်း ကိုဆိုလေသည်။ ငဆွေသားငယ်ငြိမ့်ငယ်တို့သိလည်း လက်တက်ပွဲပြတ်မပြတ်၊ အိန္ဒလည်း လက်တက်ပွဲပြတ်၎င်း ဖြစ်သည်။ သည်လက်တက်ပွဲပြတ်ကုန်တပင်ဆိုပြီး သည်ကိုပွဲဆိုင် ဆောက်၍ ဂုဏ်သတ်ပွဲမရေဝင်း သာယာ၍ဆိုမြည်လေ၊ ပွဲကြီး ဆိုင်းကြီး နှင့်ချိန်ခွင် ဂုဏ်သတ်ပွဲကြီး ကံသည်ကြီး ရေဝင်း ဝယ်ဘောက်ကား များခြင်း သည်ပြည်ကြီး အသရေပြည်ကြီး တန်ဆာမဟုတ်လော၊ ပွဲဆိုင် နှင့်ဂုဏ်သတ်ပွဲ ရေဝင်း ကြပစေကံသည်ကွင် ဘောက်သည်ကြီး ဝယ်သောအခါပြတ်ရိုး အတိုင်း ကိုလည်း ပွဲပြတ်တို့ပြတ်ရမည်၊ ပွဲခကိုလည်း စားရိုး အတိုင်း စားရမည်၊ ပန်း စုတို့လည်း အိန္ဒဆိုသည်အတိုင်း ဤဝိသုံး စေ၊ ဂွန်ကူး၍ မတိုး မယူသာ၊ တကြိမ်ပြတ်၍ ဝယ်လေပြီး သည်လက်တက်ကိုလည်း ဘောက်သည်တို့အရွှေဘက် ရေဝင်း ဝယ်ကြလိမ့် မည်အထိထပ်ပြတ်ပြန်ရကောင်း ခေါ်မဆိုသာ။

24 December 1669

သက္ကရာဇ် ၁၀၃၁ ခုပြာသိုလဆန်း ၁၃ ရက် ၅ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့်၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှသော အသွင်တဝှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ကိုယ်ရံ တော် ရွှေလှံတောင် လင်း ဇင်နတ်ရှင်၌ မီး ပိုက်တော် ဖြည့်ရဲနတ်စက်ရန် အောင်ရဲစက်ရဲတော်၊ မင်း တရား လောင်း မိတရော်မင်း ဝင်ဟင်မခဲတင်ဒိုင်း လက်ရွေး သရေမစစ်၊ ပတင်း တောခေါင်း ငယ်သား တို့ အစုသား နှင့်မြင်စိုင်း မင်း သမီး အချင်း များ ဖြစ်၍ ဝန်ရှင်ထွင်နိုး ဖြုတ်ဝန် ရှင်စီရင်သည်ကိုကိုယ်ရံ တော်ဝရအစို့သား တို့စိတ်မပြေ၍ ရှိခိုး တင်ဆက်သော ဖြောင့် စစ်ဖြောင့်၍ ကိုယ်ရံ တော်ရစို့သား ကိုတက်သည်ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်စာနှင့် ဝန်ရှင် ဖွင့်ဆိုကြသည်အထွတ်အမြတ် ခြေ၊ ဝန်ရှင်စီရင် ဖြောင့်စစ် ဖြောင့်မေး မြန်း ဖြောင့် များ ကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်သည်မှာ ကိုယ်ရံ တော် ရွှေလှံတောင် ဇင်နတ်ရှင် မီး ပိုက်တော်သား တို့နှင့်ခေါင်း ငယ်သား တို့ဝရစို့သား သံတော်ဦး တင်ဆက်ရသော မှာအစို့ချသမီး နှင့်သင့်၍ အစို့ချ မြေထွင် နေလျှင်အစို့ချလည်း ကောင်း မည်လေ တော့သည်။ ခွဲ၍ စီရင်သော တော့မည်လေ၊ ကြည်း ဘိတိ နေလှသောသူတပွား ကိုလည်း ကျေး ခား မြို့စား မတောင်း လေသော်ကား လွတ်သော ချီန့်မည်လေ။

27 June

1670

သက္ကရာဇ် ၁၀၃၂ ခု ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၆ ရက် ၂ နေ့အမိန့်တော်ရှိသည်အ

စိုင်း ရုံး တော်ထွင်၂ ဘက်အညီတုရင်ပစ္စည်း တုရင်ပုညဘုရား ခေတ္တတို့ပြန်သည် အမိန့်တော်။ အိမ်ရွှေမင်း အမိန့်တော်။

(မျိုး ဖြည့်၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ် တော် မူလှ သော အသွင် ဘဝ ဂွင် မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော် ဂြိုသည့်အတိုင်း တောင်သား တံခါး သား လက်မ ထောင်သား တို့သို့ပါ စေ။ ဝင်း တော်သား ဝိုင်း တော်သား အမြောက်သမား သူရဲတပ်သား လမိုင်း ဆင်ထိန်း ဆင်ကံ ရွေး ယရည်ဆင်ကုံး သား သူငယ် တော်မြင်း တော်ကိုင် ရွှေတော် ပြေး စ မြောက်တူရင် ခေါ်တော်သား ကျိုင်း တော် စွဲဥယျာဉ်သား ပညာသည့်။ ထိုက် သား လက်မယူ နှိုသည့်အစုများ နှင့် ထောင်သား တံခါး သား လက်မ ထောင်သား တို့နှင်သင်္ဃန်မြင်သည့်သား သမီး တို့ကို ယောက်ျား ပါမိန်း မပါဖြစ် စေ၊ ထောင်သား တံခါး သား လက်မ ထောင်သား များ တို့ထွင် ခမည်း တော်ဘဝ ဂွင် မင်း တရား ကြီး ဘုရား လက်ထက်ယမန်ဘဝ ဂွင်လက်ထက် တော်ထွင် စီရင်၍ပြီး လေသည့်ကို ထောင် သား တံခါး သား လက်မ ထောင်သား ပါစေတု၍ မထုတ်မယူ စေ နှင့်။ စီရင် လေပြီး သည့်အတိုင်း တည် စေသည့်အမိန့် တော် ဂြိုသည့်မှ စ၍ ထောင်သား ထောင်သမတံခါး သား တံခါး သမေ။ လက်မ ထောင်သမား လက်မ ထောင်သမတို့နှင်မြင်သည့် ယေနက် နှင် ကျောင်း ဗိုဓာဏ္ဍာ အရွက်သူဏ္ဍန်တို့နှင်သင်္ဃန်မြင်သည့်သား သမီး တို့ကို ထောင်သား တံခါး သား လက်မ ထောင်သား တို့သို့ချည်ပါစေ။ ထောင်သား တံခါး သား လက်မ ထောင်သား သူထွင် ခြေး ပေါင် နေ့ညဉ့်အမျှပမ်း ငယ်သား တို့ကိုလုပ် ဆောင်ရှာ ဖွေ၍ကိုယ် နေ ခြေး ကိုဆက် စေ။ သည့်အမိန့် တော် ဂြိုသည့်မှ စ၍ မရောင်း မပေါင် စေ နှင့်၊ ရောင်း ပေါင်၍ ဖြစ်လျှင် ခြေး ခုံး စေ။

သက္ကရာဇ် ၁၀၃၃ ခု ဝါခေါင်လပြည့် ကျော် ၄ ရက် ၂ နေ့ ပရိတ်နာဆက် 13 August 1671
ဆောင် တော်သို့ထွက် တော် မူရသထွင်အမိန့်တော်။ ဘေး တော်ဘုရား အမိန့်တော်။
(မျိုး ဩဉ် ၉၀ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

ဘုန်း တော်အလှူ နှိကြီး မြတ်တော် မူလှ သော အသွင်ဘဝ ဂွင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ မင်း ရဲ ကျော်ထင်မယ် တော်သည်ကိုး တော်ဘုရား သမီး တော် ရင်း ဘကြီး တော်ဘုရား ခမည်း တော်ဘုရား နှမ တော်ဖြစ်လျှင်၊ သဘင်ဝင် မင်း သား ကိုသည်မကွဲမပြား စေရ။ မျိုး ချင်း ဂွက် ဇေ ရသလဲ့သို့ ငါ့နှစ်မ တော် ဒီဘုရား ခေါင်ကြီး အထူးလမဟိသိရ်မဟိနန္ဒ ဒေဝီ နှင့်စုံဘက် တော် မူ၍ ရွှေနန်း ကို နှင်း အပ် တော် မူသည်။ ရွှေနန်း ကိုတက် တော် မူ၍ ငါ့အရံအလှူကိုစိုး အုပ်စီရင်။

သက္ကရာဇ် ၁၀၃၄ ခုတ ပေါင်း လဆန်း ၁၂ ရက် နေ့နား ခံစ မြေငင်
 မှူး ထုတ်၍ ဖွတ်ထွင် ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

မင်း ရဲ ကျော်ထင် ၎င်း နေ့(သက္ကရာဇ် ၁၀၃၄ တ ပေါင်း လဆန်း ၁၂
 ရက်) ရွှေနန်း တက် တော် မူသည်။ သီရိပဝရအဂ္ဂ ဓမ္မရာဇာ မဟာဓီပဟိတံဆိပ်
 တော်ခံသည်။

(မျိုး ကြည့် ၉၈ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ဧကန် ခြံတင်သည်ဟူ၍သား ဘိုးကို ရေဘင်း ၍ ပေး တန်း သည် သည်သို့မပြုစေနှင့်။ ရှေ့အရိုး အစဉ်အတိုင်း ယောကျ်ား ကိုလည်း ရှောင် လေး လုံး ထုံး စေ။ မိန်း မကိုလည်း ဆံထုံး လေး မြှာထုံး စေ၍ မောင်း ကြေး နင်း နှင့် ခတ် စေ၍ ခြံကိုလည်၍လှည့်ပြီး တင်သည်ဟူ၍ကုလား ထိပ် ၊ တရုတ်ထိပ် ခတ်၍ မတောင်း စေနှင့်။ ခပ်မြဲသစ်ထိပ်သော ခပ်ရမည်။

7 July

1673

သက္ကရာဇ် ၁၇၁၁ ဝါ ခေါင်လဆန်း ၅ ရက်

နေအမိန့်တော်။

(ချီး ဩဇာ - ၁၇၁ - ၇၀၀)

ဘုန်း တော်အဖွဲ့နိဗ္ဗာန်၊ မြတ်တော်မူရာ သေဝါဒသင်္ဂါယနာဝဂ္ဂင်မင်း တရားကြီး ဘုရား
 အမိန့်တော်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၃၆ ခုနယုလဆန်း ၇ ရက် နေ့မယ် တော်ဇီဘုရား
 မဟာရတနာဓိပတိဒေဝီ ဆောက်မည်ကျောင်း တော်ကိုဘုံလေး ထပ်ဆင်း
 တန်း ၅ ဆူမှတ်မှန်ကင်းရှုဘော်မူသည့်မာရဘင်ဥကင်ရွက်ရှင်လွတ်စီရင်စေ။

သက္ကရာဇ် (၁၁၃၅) ခုကဆုန်လဆန်း ၂ ရက် နေ့နံနက် ပြောကြား မှုး
 26 March 1674

ထုတ်၍လွတ်ထွင်ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(ချီး ဩဠိ ၉၀ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

ဘုန်း တော်အဖွဲ့နံကြီး မြတ်တော် မူလှ သော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ဇေယရန္တမိတ်မယား ကျောင်း ကိုမှတ်သည့်၍ဆင်ကတ်သည့် ဆောက်ပါမည်ပန်တို့ကိုအစီရင်ခံရခမ္ဘာ။ ဘိုး တော်ဘုရား လက်ထက် တော်ကပင် မှတ်သည့်၍မဆောက်ရ။ ဘကြီး တော်ဘုရား လက်ထက် တော်ကပင်မှသာ ဆောက်ကြရ သည်မင်း သား မင်း မြေး မှူး မတ်ကြီး သာယဉ်ရမည့်အရာဖြစ်သည်။ မှတ်မသည့် စေ့ငဲ့၊ ဇေတဝန်ဆင်ကပ်လည်၍ ဆောက်စေ။

5 May

1674

သက္ကရာဇ် ၁၀၃၆ ခုနယုန်လဆန်း ၁၂ ရက် ၄ နေ့အမိန့်တော်။

(ချီး ဩဠိ ၉၈ - ၁၇၁ - ရပေ)

ဘုန်း ဟော်အဖွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသေခံအမျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ဘောဂသဋ္ဌေး ငယ်ကျောင်း မှာ အမိန့်တော်ကိုလွန်၍ဆင်ကပ် တခန်း လွှတ်၍ ဆောက်သည်။ အလှူမျှဖြစ်သော ဧကရာဇ်သင်းအသက်ကိုလွတ်တော်မူသည်။ အခြား အမျှဖြစ်လျှင်သေကောင်း ဖွယ်လေပြီ။ သင်းကိုနာလှအောင်ကွပ်။ ယခုကျောင်း နေပုဂ္ဂိုလ်သည်လိလဝန်ဂုဏ္ဏဝန်အလှူကောင်း မျှဖြစ်သော ဧကရာဇ်ဆောက်မိသည် အရကိုမဖြတ်စေနှင့်။ ယခုရှိသည်အတိုင်း ဆောက်ရလေတော့မည်။ နေဝင်သည် ကဲ့သို့မဆောက်စေနှင့်။ ဘကြီး တော်ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်အတိုင်း နေရသည့် သွယ်နေတို့သဘင်ကပ်လည် ဆောက်ရသည်။

4 March

1675

သက္ကရာဇ် ၁၀၃၆ ခုတပေါင်း လပြည့်ကျော် ၄ ရက်ခန့်အမိန့်တော်။

(မျိုး ဩဇာ ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

12 December 1675

သက္ကရာဇ် ၁၀၃၄ ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လဆန်း ရက်၊ ၂ ရက်နေ့၊ မြန်မာစက်တင်ဘာလဆန်း
ဘုန်း တော်အလှူကြီး မြတ်တော်မူလှသော အရှင်ဘဝဂ္ဂင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ တဝန်နှင့်တဝန်၊ တစုံနှင့်တစုံ၊ သဒ္ဓါတို့တွင်လည်း သေချာမယား
သား သမီး၊ မယား သေချာလင်သား သမီး အမွေခံသော်၊ ထိုအမှုနှင့်ဆိုင်သည့်ဟူ၍
မဆိုမတောင်း စေနှင့်။ တရား ဖြစ်မှ ကျောက်ရမည်အမိန့်တော်ရှိသည်။ ။
(မိုးကြည် ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလ သောအညှင်တဝှင် မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ယခု ဆောင်း ဤသည့်ခ မေခက်တင်ကိုသ ဇွေး အနီဟင်း သပတား သုတ်သည်။ မင်း သား မင်း မြေး နှင့်တော် နေတို့ကိုသာ ဆောင်း စေ၊ နေရသ လေး သွယ်နှင်းမျှ ပျံ့မတ်ပျံ့တို့ကိုအနီသ ဇွေး သုတ်၍ မဆောင်း စေနှင့်။ ချိတ်ကိုအ စိန်း အနီအဝါအနက် ချယ်လှယ်၍သာ ဆောင်း စေ။ ချိတ်နီသင် ချောတိုက်၍ မဆောင်း စေနှင့်။ မြင်း ခင်း ၊ ဆင်ခင်း ထွက်လျှင် ရွှေချည်ပါဝတ်လုံမည်သ ဂိုဏ်းပီပီတုလွတ် သည်များ ကိုမင်း သား မင်း မြေး နှင့်တော် နေတို့သာဝတ် စေ။ နေရသ လေး သွယ် နေမှုကား မှိုင်း လုံး ပြောက်အနီအဝါကိုသာဝတ် စေ။ သဘင် တော်တက်ကို မူကား နေရသတို့လိုက်၍ ရှေးဝတ်ဩ သောအတိုင်း သာဝတ်ရမည်။ ထား အိမ် ရွှေသံပက်ထည့် သည်များ လည်း မင်း သား မင်း မြေး ဘိုးအရသသဖြစ်သည်။ များ တော်မတ်တော် တို့မထည့် စေနှင့်။

19 May

1678

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၀ ဩဂုတ်နယုန်လဆန်း ၁၀ ရက် ရှေးအမိန့်တော်။

(မျိုး ဩဂုတ် ၁၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဆင်း ရဲသား မဝတ်ကောင်း သယုသား မြေး တို့ကို ရွှေ ခြေချင်း ရွှေနား တောင်း
ခေါင်း ပွ၊ ရွှေပေနားတောင်း၊ ဆင်စွယ်လက်သည်း စောင်း ထိုး နား တောင်း၊
သည်များ ကိုမဝတ်စေနှင့်။ မင်း သား မင်း မြေး မှူး သား မတ်သား တို့ကိုသာ
ဝတ်စေမိန်း မဝတ်ဆင်စွယ်လက်သည်း စောင်း ထိုး နား တောင်း တို့ကိုလည်း မှူး
သမီး မတ်သမီး တို့သာဝတ်စေ။ သည်ပြင်မဝတ်စေနှင့်။ ဆောင်သား တံခါး သား
တို့ကိုလည်း အရပ်အကွက်ထွင်သာ နေစေ။ ဆောင်သား မြေတံခါး သား မြေထွင်လည်း
တပါး တခြား ကာင်၍မနေစေနှင့်။

19 May 1678

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ပြည့်နယုန်လဆန်း ၁၀ ရက် နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ဩဇာ ၉၀ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

ဘုန်း တော်အဖွဲ့နံကြီး မြတ်တော် မူလှသော အမျှင်တဝှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ နေပြည်တော်ပွဲတည် ရွေးမှုကိစ္စ တယောက်တည်း သဘာဝဖြစ်စေသည့် ယခုမှတစ်ဆင့် အရှင်ဗိမာန်သေလျှင်သား သမီး ကိုယ်တိုင်အမွေဥစ္စာကဲ့သို့ခွဲ၍ဆက်ခံရန်စီမံခြင်း စား သောကြောင့်အချင်း အရင်းများ ကြံ၍တရား တတော်နှင့်သဘာဝရှိသည်။ ရောင်း ဝယ်ရသွားလည်း သူ့အလှူငွေအလှူငွေအညွှန်း အခံရှိကြရသဖြင့် ရောင်း သူလည်း မရောင်း သဘာဝသမီးလည်း မဝယ်သဘာဝဖြစ် သောကြောင့်ယောက်ျား ရိုး ကိုယောက်ျား လိုက်၊ မိန်းမ ရိုး ကိုမိန်းမ လိုက်၊ ဆိုင်သမီးနီး သမီးတို့ကိုတယောက် တည်း သဘာဝဖြစ်စေပြန်၍ ရသည့်ဆံဆား ငါး ပိစားရသည့်များ ကိုလည်း ရွေး အစည် ရှည်စွာကစားစုကိုစား လေပြီး သည်ဖြစ် သောကြောင့်ဆိုသင့်မြတ်သလောက် ဝေကိုသာ ခံ၍အစုကိုစား ရမည်။ စီရင်ကြောင်း ကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ရသည့်စီရင် ချက်သည်သင့်လေပြီ။ ဘိုး တော်ဘုရား အမိန့်တော်လည်း သူကြီး ပြည်စိုး ပွဲတည်ခုံ ဟိုင်ဦး တံတိုင်း မြေတိုင်အရိုး အစည်အရင်ကိုအရိုး ဖြစ်ရိုး ရှိရမည်မဟုတ်။ အမိန့် တော်ရှိသည့်အတိုင်း ယောက်ျား ရိုး ဖြစ်လျှင်လည်း ဆီဆိုင်နီး သမီးတယောက်သဘာဝဖြစ် စေ။ မိန်းမ ရိုး ဖြစ်လျှင်လည်း အရွှေဘက်ဆီဆိုင်နီး သမီးတယောက်သဘာဝဖြစ် စေ။ အမွေဥစ္စာကဲ့သို့ခွဲ ဝေစုဆွဲသား ချင်း ရှိတိုင်း ခွဲ ဝေပြတ်စားရမည်မဟုတ်။ မပြတ် စား စေနှင့်။

26 July

1678

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၀ ပြည့်ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၄ ရက် နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

မင်း သား မင်း မြေး မှူး ဦး မတ်ဦး မှူး ပျံ့မတ်ပျံ့သင်း မှူး ဖြေး စား တို့ခြံ
 စေဘင်္ဂါကောဏ္ဍရသဉ်၊ ခြံတိုင်း ကိုထွင်၍ ပေါက်၍ကပ်စိတ်ချနံ၍ကောဏ္ဍရသဉ်
 အရသာလည်း ရှေး ဘုရား လက်ထက် တော်ကနည်း မြင်း ခြံကိုပိတ်ပိတ်၍ကောသဉ်
 အိမ်လည်း ကောစေ၊ မြင်းခြံ ကိုလူကား ကောရ၏၊ ပိတ် ပိတ်၍ မကောရသဉ်အိမ်ကိုလည်း
 ငိုက်သဉ်ကောသဉ် ပွက်ပေ၍ကောကော မြက်ကောသဉ်မတည်မစပ် စေနင်း၊ နေရောဝတော်
 ၅၀ တော်မင်း ဆောင်တော်တို့သောခြံတိုင်ကိုရက် ပေါက်၍ကပ်တိုင်လည်းရ၏၊
 သဉ်ပြင်နီး ခေါက်နေမောရတင်မှူး ဘို့မှစ၍သင်း မှူး ဖြေး စား တို့ကိုခြံတို့သုခြံ
 တိုင်ကိုရက် ပေါက်၍ကပ်တိုင်တည်း၍ မရက် စေနင်း၊ ကပ်စိတ်ရက်ပြီး ဂျင်အရင်း အ
 မှား ကိုညှပ်၍သောကောစေ၊ မျက်စက်သောကောရမည်သုတို့ကိုလည်း မျက်စက်သောကောစေ။
 သက္ကရာဇ် ၁၀၄၀ ပြည့်ဝါခေါင်လပြည့် ကျော် ၄ ရက် နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ဩဉ် ၉၀ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

ဘုန်း တော်အဖွဲ့နံကြီး မြတ်တော် မူလှ သော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ မင်း မနား ဟံခါး တော်ကသည်။ ထုရင်သီဟဘုရား ရောက်။ ဘုရား ကသည်အ နောက်သို့ဥတမူ ကျောင်း ရောက်။ သည်ကသည် မြောက်သို့ဘုံစံဝဝတိ ကျောင်း ရောက်။ စိုင်း ထွာ လေသည်။ ကြီး တာထွင်ကြီး တာလက်ဖြင့်အတံသုံး ဆယ် ကသည်အထွင်း ပြင်ကို ကျောင်း ကောင်း ကန် ကောင်း ရွှေ ကျောင်း မဆောက်စေ နှင့်။ နေမျိုး ကျော်ထင်သည် တော်ဦး နေလေပြီး သည်အမတ်ကြီး ဖြစ်သည်။ ကျောင်း ဦး ဂင်သနှင့်အုပ် လှေကား သုံး ဆူလုပ်စေ။

4 January 1679

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၀ ပြည့်တပို့တွဲလဆန်း ၄ ရက် ၄ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ဩဠာ ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ တပယ်င်း ကျေး ထုံမောင်း အသည်နှင်ကွဲမောင်း စား အမွေ¹⁶⁷³ အကောက်အခွဲကြောင်း အချင်း များ ဤ၍လွှတ်တော်မှအစီရင်ခံစာရသောဝဉာဏ် ဝှင်ဗျာဒိတ်တော်ထွက်သည်မင်း ကျွန်တော်မျိုး တို့ထွင်သောဝန်အမှူး ခေါင်း အကြီး မကောက်မစား စေနှင်ရှိသည်။ မြို့နေရွာနေအသည်ကလေးတို့မှဗျာဒိတ်တော် တမ်း မရှိအလော်အလယ်ဆိုကြကြောင်း ကိုနား တော်ကြား တော်မူသည်လက်ပံပျံချီ ဝန်ပြည်လုံး ကျော်သား သေ၍မယား အမွေခံသည်ကို၊ ဝန်အမှူး ခေါင်း အကြီး တို့ ကောက်စား လိုသည်ကိုကြောင့်ကိုရွှေနား တော်ကြား တော်မူ၍လင်သေမယား အမွေခံသည်။ မယား သေ၍လင်အမွေခံသည်။ မိဘသေ၍သား သမီး တို့အမွေခံ သည်ကိုတရား တဘောင်မဖြစ်ကြဲဘဲကိုကောက်ခွဲသောမည်လောအမွေခံတို့အချင်း များ¹⁶⁷³ ဤ၍စီရင်ရသည်ဖြစ်မှသာ ကောက်စား စေတု၍ဗျာဒိတ်တော်ဝဉာဏ်ခက်ပင်ရှိ သည်ဆိုရှိသည်ဗျာဒိတ်တော်ကိုမယိုမယွင်း ရအောင်မှတ်သား ၍မရေး ဝဲပြည်လုံး ကျော်သား အမှုထင်သောအချင်း များ ၍ရွှေနား တော်ကြား တော်မူ၍ဗျာဒိတ် တော်ရှိကြောင်း မင်း ကျွန်တော်မျိုး ထွင်ရွေး သား အမအထွေထွေဆိုမိန့်ကြသည်။ မင်း ကျွန်တော်မျိုး လည်း ကျွန်အသည်အလှာတို့သည်ကျွန်တော်မျိုး ချည်း ဖြစ်သည်။ မင်း ကျွန်တော်မျိုး ထွင်အချင်း များ ၍ရွှေနား တော်ကြား တော်မူလှအမိန့် တော်ရှိသည်ဟုဖြစ်သည်။ စကား ရှည်စကား နည်း ဟူသမျှသည်မတရား သည်အမှုတူ ၍ဗျာဒိတ်တော်ရှိခြင်းသည်။ အမိန့်တော်သို့စင်သည်အမှုတူ၍သာစီရင်ရမည်။ အာဇာနည် ထွင်များ ၍ဗျာဒိတ်တော်ရှိသည်ဖြစ်လည်း မင်း ကျွန်မျိုး မှာစကား ရှည်စကား နည်း ဟူသမျှကိုဗျာဒိတ်တော်သို့အဝင်ဖြစ်ကြောင်း သည်တူ၍စီရင်ရမည်ကိုမထောက် မချင့်အထွေထွေဆိုမိန့်ကြသည်။ မင်း ကျွန်အသည်အလှာမြို့နေရွာနေတို့ထွင်လင်သေ ၍မယား အမွေခံသည်။ မယား သေ၍လင်အမွေခံသည်မိဘသေ၍သား မြေး အမွေ ခံထိုက်သည့်တရား တဘောင်မဖြစ်အချင်း မများ စံလေသည်ကိုဝန်အမှူး ခေါင်း အကြီး စာရေး မြို့စား ရွာစား တို့မကောက်မခွဲစေနှင်တရား တဘောင်ဖြစ်၍ စီရင်ဝေစုရမှကောက်ခံစေ။

26 February 1679

ကိုလွတ်စေ၍ထွင်ပြန်သည်။

(ချီး ဩဇာ ၈ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအညွှတ်တဝှမ်း မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ တောငယ်သား၊ တံခါး သား၊ တောင်ချင်း ၊ လမိုင်း တိုက်သား၊ ဤသား၊ ကိုသား ၊ ဥယျာဉ်သား၊ လက်မ ရွှံ့လက်မ တောငယ်သားတို့သည်၊ ဒေါင် ရွေး ၊ သက် ကယ်ရိတ်၊ ယမ်း ချက်၊ ပြသတ်တော်စေ၊ ဗြဟ္မာတော်စေ၊ မြေနန်း တော်စေ၊ ဆင်ဆေးသမား ၊ ဆင်ပိုက်ပြင်၊ ဆင်မှာနှင်းစပ်သစ်မြင်း ဆေးသမား၊ မြင်း ပိုက်မြင်း မှာနှင်းစပ်သရွေအနောက်ဝန်စီရင်နက်အမှူး အကြီး စုသပေါက်တော် မှူး သွေး သောက်၊ မြင်း သည်သား လှိုင်၊ ဂွမ်း သူငယ်သူကောင်း စု၊ ကျင်သည်ပါ လူကောင်း အစုပေါင်းစပ်စာပြန်သည်ကို စုပြင်အနောက်မှာနှင်းစပ်သရွေတောင် တံခါး ကစ၍အစုပြုစုသမျှကိုရှင်ပညာ မပြုစေနှင့်၊ ရှင်ပညာ ဖြစ်လေပြီး သည် ကိုမူကား မဆိုသင့်ပြီ။ သည်အစုပြုစုသား မိန်း မနှင့်ဝင်း တော်ငှာမျက်နှာသား မှစ၍မှူး တော်မတ်တော်ကွန်တော်မျိုး သူကွန်ကျောင်း မှီတို့နှင့်မြင်သည်သား သ မီး တို့ကိုအမိပါအဘပါမဆို စေနှင့်၊ သည်အစုသား အမှူးကမ်း ယောက်ျား တို့နှင့်တချား အစုမိန်း မတို့နှင့်သင့်မြင်သည်သား သမီး တို့ကိုမူကား မိန်း မလိုက်မိန်း မပါယောက်ျား လိုက်ယောက်ျား ပါဖြစ်ရလိမ့်မည်။ သည်အစုပြုချင်း သင့်မြင်သည့် သား သမီး တို့ကိုမူကား မိန်း မလိုက်မိန်း မပါယောက်ျား လိုက်ယောက်ျား ပါစီရင်း သွင်း၊ သည်စုသား တို့သည်မကုန်မတတ်နိုင်၍ ကြေး ကွန်ဖြစ်နှင့် လေ ဂုဏ်အချား အစုနှင့်သော်လည်း ဖြစ်စေ၊ ကျေး ရှင်ကွန်သည် အစုသား ခြင်း တို့နှင့်သော်လည်း ဖြစ်စေ၊ သင့်မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုမိဘဆွေမျိုး တို့ထက်ကုန် နိုင်၍ပေး ရွေး ဂွင်လက်ထက်ပွား ဟူ၍မဆိုစေနှင့်၊ တန်ဘိုး ရွေး စေ၊ သည်အ သာကွန်ဖြစ်သမျှတို့နှင့် ကျေး ရှင်ကွန်ရိုး နှင့်သော်လည်း ဖြစ်စေအစုအငန်း မရှိ သည်ကွန်နှင့်သော်လည်း ဖြစ်စေသင့်၍ မွေး မြင်သည်သား သမီး တို့ကိုကား အမိန့် တော်ရှိသည့်အစုသား ယောက်ျား ကွန်ဖြစ်လျှင်သား ယောက်ျား တို့တန်ဘိုး ရွေး စေ၊ သား မိန်း မကိုမရွေး စေနှင့်၊ မိန်း မသည်အမိန့်တော်ရှိသည့်အစုသား ကွန် ဖြစ်လည်း သားယောက်ျားကိုတန်ဘိုး ရွေး စေသား မိန်း မကိုမရွေး စေနှင့်၊ သည် အစုသား တို့သည် ကျေး ခြံမရှိဘဲရှိသမျှ ကျေး သူကွန်ဖြစ်သည်ဟူ၍ မဖြစ်စေနှင့်၊ စစ်ကြော ၍ထုတ်၊ ကျေး ခြံပင်ရှိသော်လည်း ကိုယ်နေတန်ဆုံး တန်သည်ဖြစ်မှကိုဆုံးရမည်။ တောင်

သား၊တံခါး သား၊အနေဘက်သား၊သူငယ်တော်ထမ်း စင်နှင်၊စပ်သစ်မြင်း နှင်၊စပ်
သစ်လက်မရွံ့လက်မထောင်သား၊ရှစ်စုသား၊ယောကျ်ား သာယောကျ်ား အမှုထမ်း
ကိုကြွေး ခြံ့ရှိသည်ဟူ၍ ကျေး ကျွန်ဖြစ်၍ မရှိစေနှင့်။ စစ်ကြော၍ထုတ်၊ကြွေး ခြံ့ရှိ၍ကျွန်
ဖြစ်သည်မှန်လျှင်သည် ကြေး ကိုဝန်စာရေး တို့ကစီရင်လုပ်ဆောင်စေ၍ဆပ်။ မိန်းမ
ကိုမူကား ကြွေး ခြံ့ရှိသည်မှန်၍ကျွန်ဖြစ်တန်လျှင်ဖြစ်ရလိမ့်မည်။ တော်မှာသော်မူ
ကား မိန်းမသော်မူကား ပင်ဖြစ်သော်လည်း ကျေး ကျွန်မဖြစ်စေနှင့်။ စစ်ကြော
၍ထုတ်၊ ကြွေး ကိုလုပ်ဆောင်၍ဆပ်စေ။ အသစ်ရောင်း ဝယ်လျှင် ကြေး ဆုံရလိမ့်မည်
ဒိုင်း တော်သား၊ဝင်း တော်သား၊တပ်တော်သား၊သူရဲကောင်း ဟန်အမြောက်
သမား၊ဝေါတော်သား၊ကျိုင်း တော်စွဲ၊ရွှေတော်ပြေး၊ရုံးတော်စ မြောင်တုရင်
ပြေသား၊နေရသား၊ပညာသည့်မျက်ပါး သည်အမိန့်တော်ရှိသည့် အမှုထမ်း အရည်
တူအစုသား မိန်းမတို့နှင်အထက်က အမိန့် တော်ရှိသည့်အစုကြမ်းများ ကိုမြင်သည်သေ
နက်စေ၍ သွေး သောက်စုများ တော်မတ်တော်ကျွန် တော်မျိုး တို့နှင်သင့်၍မြင်သည်
သား သမီး တို့ကိုယောကျ်ား လိုက်ယောကျ်ား ပါမိန်း လိုက်မိန်း မပါဖြစ်စေ။ ကျွန်
တော်မျိုး မိန်းမနှင်သူ ကျေး သူကျွန်တို့နှင်သင့်၍မြင်သည်သား သမီး တို့ကိုတိုး တော်
ဘဝရှင်မင်း တရား ဦး လက်ထက်တော်ကမိန်းမ အလွတ်သူယောကျ်ား သူကျွန်သင်
ကြ၍သား သမီး မြင်လျှင်ခွဲဝေသည်အလွတ်သူတို့တရား ကိုမနုရသတို့စီရင်ထုံး စီ
ရင်နည်း အတိုင်း မိန်းမ အလွတ်သူယောကျ်ား ကျွန်သင့်၍သား ယောကျ်ား သား
မိန်းမ မွေး မြင်သည်ဖြစ်စေ။ ယောကျ်ား ချည်းသမိန်းမ ချည်းသမီး မွေး မြင်သည်
ဖြစ်စေ။ သုံး စုစု၍နှစ်စုကိုမိန်းမ အလွတ်သူရပ်စေ။ တစုကိုယောကျ်ား ရှင်ရပ်
စေ။ မိန်းမ ကျွန်အလွတ်ယောကျ်ား နှင်သင့်၍မြင်သည်သား သမီး ကိုယောကျ်ား
လိုက်ယောကျ်ား ပါဖြစ်စေ။ သည်အမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း နည်း ကြအောင်စီရင်၊
သည်အစုသား တို့သည် ကြွေး ခြံ့မရှိပဲကိုယိုး ဝဲဒီခို၍မနေစေနှင့်ထုတ်၊ကြွေး ခြံ့ပင်ရှိ
သော်လည်း ကိုနေတန်ဆုံးတန်သည်ဖြစ်မှကိုယ်ဆုံး ရမည်။ ဒိုင်း တော်သား၊ဝင်း တော်
သား၊သူရဲကောင်း ဟန်အမြောက် သား၊ဝေါတော်သား၊ကျိုင်း တော်စွဲ၊ရွှေတော်
ပြေး၊ရုံးသော်စ မြောင်တုရင် ပြေသား၊နေရသား၊ပညာသည့်မျက်ပါး သည်အမိန့်
တော်ရှိသည့်အမှုထမ်း ရည်တူသည်အစုတို့သည်သူကျွန်ဖြစ်လေရသတို့အခြား အစုနှင့်

ဖြစ်စေကြေး ဂွင်ကွန်သည်အစုသား ခြင်း တို့နှင့် သော်လည်း ဖြစ်စေ၊ သင့်၏မြင်
သည်သား သမီး တို့ကို မိဘ ဆွေမျိုး တို့သည်တက်ကုန် နိုင်၍ ရွေး သော်လက်ထက်ပွား ဟူ၍
မဆိုစေနှင့်။ တန်ဖိုး ရွေး စေ၊ အစုအငန်း မိဘ ဆွေမျိုး တို့သည်၊ မရွေး ပဲဝန်
စါရေး ကသွား သူတို့သည်၊ ယိုး မယ်၍ မရွေး မထုတ် စေနှင့်။ သည်အစုသား ကွန်
ဖြစ်သည်သူတို့နှင့် ကြေး ဂွင်ကွန်ရှိ သော်လည်း ဖြစ်စေ၊ အစုအငန်း မရှိသည်ကွန်
နှင့် သော်လည်း ဖြစ် စေသင့်၍မြင် သောသား သမီး တို့ကို သော် မူကား အမိနဲ့တော်
ရှိသည်အစုသား ယောကျ်ား ကွန်ဖြစ်လျှင်သား ယောကျ်ား ကိုတံဖိုး ကို ရွေး စေ၊
မိန်း မကိုမ ရွေး စေနှင့်၊ မိန်း မသည်အမိနဲ့တော်ရှိသည်အစုသား ကွန်ဖြစ်လည်း
သား မိန်း မကိုတံပိုး ရွေး စေ၊ သား ယောကျ်ား ကိုမ ရွေး စေနှင့်၊ မိဘသား
ချင်း ဆွေမျိုး တို့သည် ပေး ရွေး လျှင်တံပိုး ပေး ရွေး စေ၊ သည်အမိနဲ့တော်ရှိသည့်
နေ့မှစ၍အမိနဲ့တော်အတိုင်း မတည်ရ သော်၊ ဝန်စာ ရေး ပြုသူတို့အ ခြေရှိမည်
မမှတ်နှင့်။ သေနတ်မြင်း သည်၊ ရွှေပန်းနှင့်သွေး သောက်စုကွန် တော် မျိုး တို့သည်မင်း
မှမင်း ရာကို ဧြာဘက်၍ ရှောင်လွှဲယိုး မယ်ကပ် ခို၍ မင်း သား မင်း မြေး များ တော်
မတ်တော်တို့တွင် မှီ ခို၍တက်သက်၍ မနေ စေနှင့်။ ကြေး ငွေပင်တင် သော်လည်း ကိုယ်
ဆုံး တန်မှသာ နေ စေ၊ ကိုယ်မဆုံး တန်လျှင် မနေ စေနှင့်၊ စစ် ဧြာ၍ ထုတ်။

10 April

1679

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုကဆုံလဆန်း ၁၂ ရက် ၆ နေ့အမိနဲ့တော်။

(မျိုး ဩဠာ ၈ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ရွှေခွန်တော်၊ ငွေခွန်တော်၊ ယောခွန်၊ ပိုးခွန်၊ သစ်သီးခွန်၊ ပန်းယို အခွန်တော်ကို ကျေးဇူးသစ္စာတော်၂ပါး ရှိသည်အတိုင်း မလစ်မတင်းမယွင်းမယိုရ်အောင်၁၂ရသီအလိုက်အထူးထူးအပြားပြားပေ၍သည့် သစ်သီးပန်းယိုတို့မှစ၍ ရွှေခွန်တော်ငွေခွန်တော်များကိုအစဉ်မပြတ်ဆက်သွင်းရမည်။ မုတ္တမအခွန်တော်ဝန်၊ တောင်ငူအခွန်တော်ဝန်ခန့်ထားတော်မူသည်။ ရွှေခန်းရိုးရှင်းပြည့်ရှိငွေခွန်၊ မြစ်ညာရှိငွေခွန်၊ အကြွေငွေ၊ အညာငွေ၊ ငွေခွန်၊ ဘုရင်းတိုင်ငွေခွန်တော်များမှ၁ငွေခွန်ဝန်သီးခြား၍ခန့်ထားတော်မူသည်။ ရွှေငွေသစ္စေးပွဲလျက်အခွန်တော်များမှ၁လည်းကောင်း၊ ကျီဝန်ကချီးဆော်စီရင်ဆက်သွင်းရမည်။ အမိန့်တော်အကြိမ်ကြိမ်ပြန်၍ရှိသည်ကိုမတည်ရ၊ ကူးသန်းရှက်တင်စီရင်ကြသောကြောင့်အခွန်တော်ဆက်လျက်တော်မျိုးဆင်းရဲသားမငြိမ်မဝဝံရှိသည်။ သင့်သည်လော၊ ဝန်တို့သိခြားခန့်ထားတော်မူသည့်အတိုင်းဆက်သွင်းစေပြန်ဆိုသည်။

(သက္ကရာဇ်၁၀၄၁ခုနှစ်လဆန်း ၁၂ရက်နေ့ပြန်သည့်အမိန့်တော်။) (10 April 1679)

(စမူဒီပဥဆောင်း၊ မျက်၈၂၊ အုပ်ချုပ်ပုံ၊ စ၊ မျက်၃၁၃)

(31 May 1679)
သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခု (ပထမဝါဆိုလဆန်း ၃ ရက်စနေ) ရွှေတိုက်စာရင်းဝင်

အရှေ့ဘက်တိုက်စု ကျေး ရွာစာရင်း

- ၁ အောင်ပင်လယ်
- ၂ အောင်ပင်လယ်ကန်အသစ်
- ၃ အုတ်ဖို
- ၄ အုန်းကွမ်း
- ၅ ဘုတ်ရွာ
- ၆ ကင်းရွာ
- ၇ ဩပင်း
- ၈ ရွှေခုံတိုင်
- ၉ မြစ်ကွင်း
- ၁၀ မကွေတရာ
- ၁၁ ကွဲနမ်း
- ၁၂ ခက်ကင်
- ၁၃ တောင်အင်း
- ၁၄ မဟာရာ
- ၁၅ ရေမြေပုကန်
- ၁၆ တောင်ပြုံးငယ်
- ၁၇ စင်္ကြင်
- ၁၈ စင်္ကြင်တောင်ရွာ
- ၁၉ သပြေပွ
- ၂၀ စုံရွာ
- ၂၁ စင်္ကြင်
- ၂၂ နာရီတောင်

၂၃ မြစ်သစ်ငယ်

၂၄ ဝရင်းတုတ်

၂၅ ကွမ်းစည်

၂၆ ပြောင်ပြောင်လင်းစင်း

၂၇ ကွန်သယာ

၂၈ ကင်ကုပ်ယ်

၂၉ ပေါက်နက်

၃၀ ရေပြည်

၃၁ ရေနံသ

၃၂ ဆေးတောင်း

၃၃ ဆေးသစ်

၃၄ ဝါးနီဆက်

၃၅ ငှက်ကြီးသိုက်

၃၆ ရက်ဘား

၃၇ ရမာန်

၃၈ ယမုံ

၃၉ မုံတော

၄၀ ရေတွက်

အနောက်ဘက်တိုက်စုကျေးရွာစာရင်း

၁ သွန်ရွာ

၂ မန်လည်

၃ သက်ပန်း

၄ တောင်တွင်းငယ်

၅ ပဲနံသရွာ

၆ မလွန်မတ္တီလ

၇ ထီးလိုင်

- ၈ တပယ်
 ၉ မြောင်လွဲ
 ၁၀ မြင်း ခုံတိုင်မြို့
 ၁၁ သဲကျေး ရွာ
 ၁၂ နံ့သာရွာ
 ၁၃ ခေါင်း ကွဲရွာ
 ၁၄ ငမြောကြီး
 ၁၅ သဏ္ဍင် မြောက်ရွာ
 ၁၆ ဂျိုင်း တက်မြို့
 ၁၇ ပြင်စည်မြို့
 ၁၈ ကင်း တောက်ရွာ
 ၁၉ ရွာသယာရွာ
 ၂၀ ရန် နေောင်မြို့သစ်
 ၂၁ ရန် နေောင်မြို့အဝင်ဇီး ချို
 ၂၂ ဖုတ်အင်း
 ၂၃ သာဂရ
 ၂၄ မြို့တင်မြို့
 ၂၅ ပင်လှ
 ၂၆ ကျိသာ
 ၂၇ ငန်စွန်
 ၂၈ ထရကန်
 ၂၉ ဂျိုင်တက်မြို့
 ၃၀ ကင်း သာရွာ
 ၃၁ မင်း လှရွာ
 ၃၂ မင်း လှကင်း သာရွာ
 ၃၃ ဂျိုင်တက် ငွေစွန်

၃၄ ဝါရက်

၃၅ အင်း နီ

၃၆ ကြောက်မြို့

၃၇ မျင်ထိတ်

၃၈ မြစ်စုတ်

၃၉ မလည်

၄၀ . . .

၄၁ . . .

၄၂ . . .

၄၃ . . .

စောဝင်ဘက်တိုက်စု ကျေး ရွာစာရင်း

၁ ဆင်ရင်ရွာ

၂ ငမြာငယ်

၃ ကျောက်မဆင်

၄ နွယ်ရေဘက်

၅ လင်ကစော

၆ ချောင်းဆုံကြီး

၇ ညောင်မရွာ

၈ တရား

၉ ကြက်မောက်

၁၀ သပြေ

၁၁ ချောင်းဆုံငယ်

၁၂ မြောက်များ

၁၃ ပျဉ်းမ

၁၄ ဗြဟ္မဒတ်

၁၅ ဖြစ်သီ

- ၁၆ လယ်အိုး
 ၁၇ ထီး ကျိုင်း
 ၁၈ ဗန်ရွာ
 ၁၉ မကျဉ်း ခု
 ၂၀ ပုပ္ဖိုး ရွာ
 ၂၁ မတောင့်တ
 ၂၂ ဦး နှော့က်
 ၂၃ စတား
 ၂၄ မြို့ကြီး
 ၂၅ ဖြစ်သီ
 ၂၆ ဆုံတား
 ၂၇ ဝကျ
 ၂၈ မင်း ရွာ
 ၂၉ လုံပေါင်
 ၃၀ ဘူး တောင်း
 ၃၁ ငဇင်
 ၃၂ လက်ပံ
 ၃၃ ဆင်စွယ်
 ၃၄ သလင်း
 ၃၅ စင်ဆယ်
 ၃၆ ငမ္ဘင်း
 ၃၇ တကော
 ၃၈ ညွှန့်ရွာ
 ၃၉ ဆယ်မံ
 ၄၀ ကျော်ရွာ
 ၄၁ မြတ်ဝန်

- ၄၂ ငနံသင်
 ၄၃ လယ်ကန်
 ၄၄ ကက်ရင်
 ၄၅ ပလဲရွာ
 ၄၆ ငကြောင်ရွာ
 ၄၇ တည်ကြည်ရွာ
 ၄၈ ဝယ်ပေါင်ရွာ
 ၄၉ ကျက်ရွာ
 ၅၀ ကျောက်မြစုံချက်
 ၅၁ စုံမိချင်
 ၅၂ မိဘုရား
 ၅၃ မင်းကန်
 ၅၄ ခေါယန္တီ
 ၅၅ ပန်းတိန်တော်
 ၅၆ တောကသေခင်
 ၅၇ သိတုန်
 ၅၈ မြဲနဲ
 ၅၉ ကျိုင်ခမောက်
 ၆၀ ရွာသမင်
 ၆၁ မုံပြစ်
 မြောက်ဘက်ကျေးရွာစါရင်းစု
 ၁ မေခတ္တတော်
 ၂ သင်တော
 ၃ ငစည်ကိုင်
 ၄ ငစည်ကိုင်တောင်အောက်
 ၅ ကောက်ရွရွာ

- ၆ မှက်ထိ
 ၇ ရှိမ္မကား ရွာ
 ၈ မြင်ထွင်
 ၉ မုံရွာ
 ၁၀ ရေတက်
 ၁၁ တောင်ကြား
 ၁၂ ကုလား ရွာ
 ၁၃ ငမ့်ရွာ
 ၁၄ ခေါက်ရောင်ရွာ
 ၁၅ ဟင်္သာရွာ
 ၁၆ သာဝတ္ထိ
 ၁၇ တည်တော
 ၁၈ ငကင်
 ၁၉ ဆေရ
 ၂၀ နန့်နန့်ရွာ
 ၂၁ ကွမ်းဘုံ
 ၂၂ ကျွန်းတော
 ၂၃ ဘိနကား
 ၂၄ မြေခင်
 ၂၅ မုတ်ဆိုးချံ
 ၂၆ ကန်တည်
 ၂၇ ကုန်းရွာ
 ၂၈ ရင်မိသံ
 ၂၉ မတောင့်တ
 ၃၀ ရွာသာ
 ၃၁ နဘက်

- ၃၂ ကျောက်ရစ်
 ၃၃ ကြာပန်း ညို
 ၃၄ အင်း ပဲအင်း တိုင်
 ၃၅ သစ်ဆိပ် ယေဘ
 ၃၆ ပဲခွဲ
 ၃၇ ဆင်ကွတ်
 ၃၈ သံမေဘက်
 ၃၉ ဆင်ကလည်
 ၄၀ မြင်း မူ
 ၄၁ မြေနဲ့
 ၄၂ အင်း မ
 ၄၃ ရွာသစ်ကြီး
 ၄၄ မြင်း မေ
 ၄၅ ပြောရွာ
 ၄၆ ရွာသံ
 ၄၇ ဝတ္တနာ
 ၄၈ အုန်း ပေါက်
 ၄၉ ခြောက်ရင်း
 ၅၀ မန်ကျည်း တုံ
 ၅၁ ကြေး မုံ
 ၅၂ မဗေရွာ
 ၅၃ သရိုင်းရွာ
 ၅၄ ရေဝင်
 ၅၅ ရတုံ
 ၅၆ သိန်ကကော
 ၅၇ စဉ်သဘ

၅၈ စဝေပုံတောင်
 ၅၉ ရေဟို
 ၆၀ စမွန်
 ၆၁ ပယ်သဝယ်
 ၆၂ ခက္ခရာ
 ၆၃ မအုတ်ရွာ
 ၆၄ ချောင်းဦး
 ၆၅ ဟွေ
 ၆၆ ဝလို
 ၆၇ အင်းရှည်ချော်
 ၆၈ ကျောက်ကီ
 ၆၉ ကုခေါင်း
 ၇၀ ရွာသ
 ၇၁ တဲယင်းခွဲ
 ၇၂ မြေနဲ
 ၇၃ ဆံတော်ဆွဲ
 ၇၄ မြင်စသ
 ၇၅ ဘူးရွာက
 ၇၆ မုတ်ဆိုးဘို
 ၇၇ မန်ကျည်းစဉ်
 ၇၈ ခက်လုံ
 ၇၉ ရွာစိုက်
 ၈၀ ထုံးကြီး
 ၈၁ ရေဝရွာ
 ၈၂ စောဘွတ်အို
 ၈၃ သင်ထွဲ
 ၈၄ မင်းရွာ

ဆင်ကျဉ်တိုက် ကျေး ဂွာစီရင်စု

၁ ငမုံ

၂ ပဒု

၃ ဆား ထုံး

၄ ပုံသွင်

၅ သပေါက်ဂွာ

၆ လက်ပန်တိုင်

၇ ပတေပ်ပြင်

၈ မုံညင်ပြင်

၉ ဝက်ရဲငါး ဂွာ

၁၀ ယင်း မါ

၁၁ ထောင်ရှိုင်း

၁၂ ပတိုသ

၁၃ မေင်တုံး

၁၄ လင်း ဇရက်

၁၅ ဂွဉ်း ခုတ်

၁၆ ချင်ပြစ်

၁၇ ဝရ

၁၈ ငလည်ငေါက်

၁၉ ဘောပု

၂၀ လည်ခုတ်

၂၁ လမိုရ်

၂၂ ကံကြီ

၂၃ မြစ်တိုင်

၂၄ ဇီး ပဏီ

၂၅ ဇီး ပဏီ မြေဘက်ဂွာ

၂၆ ကပ်ပွက်
 ၂၇ ပတုရွာ
 ၂၈ ငွေတင်
 ၂၉ မအူငယ်
 ၃၀ သက်ကဲပု
 ၃၁ ဓါတ်တည်
 ၃၂ တုရွာ
 ၃၃ မအူကြီး
 ၃၄ ငနန်း သေဘက်
 ၃၅ ငသတင်
 ၃၆ ရွာပုကြီး
 ၃၇ ထိန်နယ်
 ၃၈ ဟောင်ရင်း
 ၃၉ ရွှေပန်း ပင်
 ၄၀ ဝက်ခဲ
 ၄၁ ရင်ပေါင်တိုင်
 ၄၂ အောင်သာ
 ၄၃ ကမ္ဘာဏီ
 ၄၄ ဆင်တဲ
 ၄၅ ရွာသစ်
 ၄၆ ပျာအို
 ၄၇ နှောကြီး
 ၄၈ မန်ကျည်း ဩတ်
 ၄၉ အုတ်ဂူစံပြာ
 ၅၀ တတ်ရွာ
 ၅၁ သက်ရွာ

- ၅၂ မဲဇလီ
 ၅၃ ကံသစ်
 ၅၄ စိုင်းနီ
 ၅၅ မြင် မွေ ဘောငယ်သ
 ၅၆ ဝက်ရဲအဝင်ရွာ
 ၅၇ နက်ရင် တောင်
 ၅၈ မြေနက်
 ၅၉ ဆင်ရွာ
 ၆၀ ရန်နောင်
 ၆၁ ယင်း တိုက် ကျေး ရွာစာရင်း စု
 ၁ မြေကြက်ဆူ
 ၂ ကပိုင်
 ၃ ကျို
 ၄ အောင်သစ်ဆီမိမ့်မအူ
 ၅ မုံညိုရွာ
 ၆ စချမ်းသ
 ၇ မစရိတ်ရွာ
 ၈ ခွင်ကိုင်
 ၉ ဒေါင်းရွာ
 ၁၀ မအူငယ်အလယ်ရွာ
 ၁၁ အနီမ့်ပေါင်း ၀
 ၁၂ အုတ်ရှစ်ကျေး
 ၁၃ ယင်း တိုက်
 ၁၄ ဆင်ကွက်
 ၁၅ ညောင်စောက်
 ၁၆ မုံလှ

- ၁၇ ချဉ်ပါ
 ၁၈ စောကြီး
 ၁၉ မွန်ယာ
 ၂၀ ဝရံ
 ၂၁ သုဓနီ
 ၂၂ ရွာထွမ်
 ၂၃ မကြည်ပြတ်
 ၂၄ တံလင်း
 ၂၅ သစ်ရောင်
 ၂၆ တလိုင်းရွာ
 ၂၇ ပြည်တော်သာ
 ၂၈ ချောင်းကောက်
 ၂၉ မြေရွာ
 ၃၀ ဆုံပြည်မ
 ၃၁ ကပ်ဖြူ
 ၃၂ ပေါင်းဝရွာ
 ၃၃ ငတံ
 ၃၄ လင်းယင်
 ၃၅ မင်းတုံး
 ၃၆ တဆုံ
 ၃၇ ယင်းမတော
 ၃၈ ကင်းမိပေါက်
 ၃၉ စိုင်းရွာ
 ၄၀ မန္တလေး
 ၄၁ ရွာကိုင်း
 ၄၂ လေကြောင်သင်

၄၃ ရွာပုလဲ

၄၄ မောက်လုတ်

၄၅ ကောင်း စင်

၄၆ မင်း စု

၄၇ တောင်ခြေ

၄၈ ကြိုက်ရွာ

၄၉ မင်ဂျီ

၅၀ တပယ်

၅၁ ကွမ်း ရွာ

၅၂ တောင်ကန်

၅၃ မိတ္ထီလာ

၅၄ ကုလအုမ်

၅၅ ကုက္ကိုရွာ

၅၆ ခဲကိုင်

မဟာဒါန်တိုက်ကျေး ရွာစါရင်း စု

၁ မင်တောင်

၂ ငါးပတ်ချောင်း

၃ အုတ်ခဲဘုတ်

၄ အနီရဲ့မင်း ရွာ

၅ ကျေးနှင်

၆ ကျောက်ရစ်

၇ လယ်ကြီး

၈ လက်ပံတောင်

၉ ကန်ဖြူ

၁၀ ရွာသစ်

၁၁ ရွာဆင်

- ၁၂ တုံ့ရွာ
- ၁၃ မေက်သရက်
- ၁၄ မြောင်
- ၁၅ ကျောင်း တောင်ရွာ
- ၁၆ ကိုင်း ရွာ
- ၁၇ ဇီး တောင်ရွာ
- ၁၈ ခွေး ကုံး
- ၁၉ ပစ္စာ
- ၂၀ ကြောင်သင်
- ၂၁ ကွဲပွဲ
- ၂၂ ကျောက်
- ၂၃ လက်တောင်း ကြီး
- ၂၄ လက်တောင်း ဝယ်
- ၂၅ မတောက်ခေါင်း
- ၂၆ စသာရွာ
- ၂၇ ရွာထောင်
- ၂၈ နမေတ္တ
- ၂၉ မူး ဝရွာ
- ၃၀ မင်း ရဲရွာ
- ၃၁ ကြခတ်သံစဉ်
- ၃၂ သနိုး ရွာ
- ၃၃ မင်း ရွာ
- ၃၄ ရှဉ့်ပေါက်ဝရွာ
- ၃၅ ဆခါသံစဉ်
- ၃၆ ိုက်သရက်
- ၃၇ သစ်ခေါင်း ဆိတ်

၃၈ သာစံရွာ
 ၃၉ ဖလကန်
 ၄၀ ကျေးတိုင်
 ၄၁ သစ်တရား
 ၄၂ ပေါက်မြင်
 ၄၃ မုံကျင်း
 ၄၄ ဆိုးမ
 ၄၅ အင်းတန်
 ၄၆ လက်လုတ်
 ၄၇ ကျီရွာ
 ၄၈ ဘုရားထု
 ၄၉ တောင်သမန်
 ၅၀ ရွာတင်ကျေး
 ၅၁ ရေကတူး
 ၅၂ ငပြောင်တုံ
 ၅၃ တောင်သင်း
 ၅၄ စလင်းဝင်မနာ
 ၅၅ ကျောင်း
 ၅၆ တောင်ပြင်
 ၅၇ တစိုက်
 ၅၈ မင်းတိုက်
 ၅၉ ပြင်တကျဉ်း
 ၆၀ အဝရွာ
 ၆၁ ပြင်ဆက်
 ၆၂ ငတန်
 ၆၃ မိုးထောင်
 ၆၄ ဆံဆက်

သက္ကရာဇ် ၁၀၃၀ သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုပထမဝါဆိုလဆန်း ၃ ရက် ၀ နေ့ ၄ ချက်တီး

ကျော်ဇောနာရီပြည့်တွင်သား ၅ သား တို့ကိုအစကည်၍တိုင်ဆွဲဘက်သည့်စါရင်း စု။

အလုပ်ရပ်မြို့ရွာကိုစစ်သည့်စာရင်း

ပင်း ယမြို့မတိုင်မလွတ်	၁	
၄င်း အသည်တိုင်	၁	၂၃
ပင်း တလဲမြို့အသည်တိုင်	၁	၂၈
၄င်း ကျိမျှတိုင်	၁	၂
ပြင်စည်မြို့အသည်တိုင်	၁	၃၄
၄င်း ကျိမျှတိုင်	၁	၄၃
ညောင်အုပ်မြို့ကျိမျှတိုင်	၁	
၄င်း အသည်တိုင်	၁	၁၂၃
ကျောက်ဆောင်မြို့ကျိမျှ	၁	၅
၄င်း အသည်တိုင်	၁	၁၃
တလုတ်မြို့ကျိမျှ	၁	၁၄
၄င်း အသည်တိုင်	၁	၁၉၅၉၃
တောင်ဆင်း မြို့	၁	၂
၄င်း အသည်တိုင်	၁	၁၂
ဝသရောင်မြို့ကျိမျှ	၁	၈
၄င်း အသည်တိုင်	၁	၁၂၃
တရင်း တိုင်ကျိမျှ	၁	
အသည်တိုင်	၁	၃
ကျောက်ပန်း တောင်း	၁	၃၈
အသည်တိုင်	၁	၁၄
ယင်း တော်မြို့ကျိမျှ	၁	၈၅
အသည်တိုင်	၁	၁၀
ပင်း မြို့ကျိမျှ	၁	၂

၄င်း အသစ်တိုင်	၁	၅
နတ် မေ ဘက်ကျစွာ	၁	၄၅
၄င်း အသစ်တိုင်	၁	၄၂
တောင်တွင်း ကြီး မြို့	၁	၁
၄င်း အသစ်တိုင်	၁	၇
ပုပ္ပါး မြို့ကျစွာ	၁	၃
၄င်း အသစ်တိုင်	၁	၆၄
ပုဂံမြို့ကျစွာ	၁	မ
၄င်း အသစ်တိုင်	၁	၆၃
ရွာသဘကျစွာ	၁	၂၃
၄င်း အသစ်တိုင်	၁	၆၃
ရွာသဘကျစွာ	၁	၁၂
၄င်း အသစ်တိုင်	၁	၄၇
ဝစဉ်ကူး မြို့ကျစွာ	၁	မ
၄င်း အသစ်တိုင်	၁	၆၅
စလေမြို့ကျစွာ	၁	၃
၄င်း အသစ်တိုင်	၁	၄၃
ပခန်း ငယ်မြို့ကျစွာ	၁	၅၅
အသစ်တိုင်	၁	၄၉၃
ကျောက်ရဲမြို့ကျစွာ	၁	မ
အသစ်တိုင်	၁	၂
ဝက်မစွတ်မြို့ကျစွာ	၁	၃
အသစ်တိုင်	၁	၅
ရေနံချောင်း မြို့ကျစွာ	၁	မ
အသစ်တိုင်	၁	၂၄
မကွေး မြို့ကျစွာ	၁	၄

အသဉ်တိုင်	၁	၅၀
ပဌနဂိုရ်ကျိစူ	၁	၅
အသဉ်တိုင်	၁	၁၀၃
ပတိန်း မြိကျိစူ	၁	၂
အသဉ်တိုင်	၁	၁၇
မဘဲမြိကျိစူ	၁	မ
အသဉ်တိုင်	၁	၁၄
စတုမြိကျိစူ	၁	၄၃
အသဉ်တိုင်	၁	၆၆
လယ်ကိုင်း မြိကျိစူ	၁	၃၂
အသဉ်တိုင်	၁	၄၀၃
တေ၁င်ခွင်မြိကျိစူ	၁	၁
အသဉ်တိုင်	၁	၃၁
စလင်း မြိကျိစူ	၁	၁၀
အသဉ်တိုင်	၁	၁၆၉
ဆေ၁က်မြိကျိစူ	၁	မ
အသဉ်တိုင်	၁	၆
လေ၁င်း ရှည်မြိကျိစူ	၁	မ
အသဉ်တိုင်	၁	၆
ယေ၁မြိကျိစူ	၁	မ
အသဉ်တိုင်	၁	၄၄
ပခမ်း မြိကျိစူ	၁	၁၅
အသဉ်တိုင်	၁	၁၅၁
ရဲ ဂွေကျိစူ	၁	မ
အသဉ်တိုင်	၁	၁၄၅
အမြင်မြိကျိစူ	၁	၂
အသဉ်တိုင်	၁	၆၅

သထုံမြို့ရွာ	၁	၁၀
အသည်တိုင်	၁	၃၄၅
ကန်း နီမြို့ရွာ	၁	၃
အသည်တိုင်	၁	၁၃၁
မင်း ကင်း မြို့ရွာ	၁	၂
အသည်တိုင်	၁	၁၂
ထီး လင်း မြို့ရွာ	၁	မ
အသည်တိုင်	၁	၂၉
ကလေး သေဝင်သွက်မြို့ရွာ	၁	၃
အသည်တိုင်	၁	မ
ကလေး သေဝင်သွက်မြို့ရွာ	၁	၅၀
အသည်တိုင်	၁	မ
မြေတူး မြို့ရွာ	၁	၃၄၀
အသည်တိုင်	၁	၁၀
မင်း ကင်း မြို့ရွာ	၁	မ
အသည်တိုင်	၁	၁၀၅
စည်ပူဆူရမြို့ရွာ	၁	၁
အသည်တိုင်	၁	၄
ကယာမြို့ရွာ	၁	၁
အသည်တိုင်	၁	မ
မြေတောင်မြို့ရွာ	၁	မ
အသည်တိုင်	၁	၁၃
ဗြဲဇာမြို့ရွာ	၁	မ
အသည်တိုင်	၁	၇၅
စမ္မာနရီမြို့ရွာ	၁	မ
အသည်တိုင်	၁	၃

ပြည်မြို့သံလွင်တံ	၁	မ
အသည်တိုင်	၁	မ
စစ်ကိုင်း မြို့ကိုစု	၁	၁
အသည်တိုင်	၁	၂၃
မြေထဲမြို့ကိုစု	၁	ဂ
အသည်တိုင်	၁	၁၅၉
က၁ မြို့ကိုစု	၁	၂
အသည်တိုင်	၁	၁၂
သရက်မြို့ကိုစု	၁	၁၆၂
အသည်တိုင်	၁	၂၅၂
မလွန်မြို့ကိုစု	၁	၃
အသည်တိုင်	၁	၃၀
မြင်ကုမြို့ကိုစု	၁	၂
အသည်တိုင်	၁	ရ
မင်း တုံး မြို့သူကြီး ကင်း စေဘင်	၁	၆ရ
စချီ	၁	၁၃
အသည်တိုင်	၁	၆ဂ
တိုင်တား မြို့သူကြီး ကင်း စေဘင်	၁	၃၆
အသည်တိုင်	၁	၁၃၉
ဖိုး ခေါင်	၁	၁၃၅
မြို့သစ်သူကြီး ဖိုး ခေါင် စေဘင် ဦး	၁	၂၀
အသည်တိုင်	၁	၂၉၂
ဝတီး မြို့သူကြီး	၁	၁
အသည်တိုင်	၁	၉
ရမည်း သင်း မြို့	၁	၅
ဘဏ္ဍမြို့	၁	၆

ပူတက်မြို့	၁	၂၁
မိုး တား မြို့သုကြီး	၁	၃
အသည်တိုင်	၁	၁၈
ကောင်း တံမြို့သုကြီး	၁	၁
အသည်တိုင်	၁	၁၄
ကောင်း စင်မြို့သုကြီး	၁	၁
အသည်တိုင်	၁	၁
ယင်း ခဲမြို့သုကြီး	၁	၁၁
အသည်တိုင်	၁	
ရတနာပူရ ရွှေပြည် တော်ပြည်စိုး	၁	
၄င်း အသည်စု	၁	
မနုဗြူမြို့	၁	
ဟင်္သာတမြို့	၁	
ကြွင်း မြို့	၁	
ဒဂုံမြို့	၁	
ကနောင်မြို့	၁	
ပဒိမ်မြို့	၁	
ဒလမြို့	၁	
မုတ္တမမြို့	၁	
ပန်မြို့	၁	
မြစ်သား မြို့	၁	
မြင်း ခုံတိုင်မြို့	၁	
စဉ်သားမြို့	၁	
ဝေါမြို့	၁	
ညောင်အုတ်မြို့	၁	
မြင်စိုင်း မြို့	၁	

သက္ကရာဇ် ၆၄၇ ခုနှစ် ပေါင်း လဆန်း ၆ ရက် ၅ နေ့ညတချက်တီး ကျော် ၅ နာရီ ၁၀ မိနစ်
 ၁၀ မိနစ် နာအသ လီယ နက္ခတ်မှန်း တည်ဝိဇယပူရ မြို့ကိုသိတသူ (တည်) သည်၊ မြို့နန်း
 တော်၊ အထွင်း ကျောင်း ၊ ရွှေဂူ ၊ စည်း ခုံ ၊ ထောက်ရှည်ကန် ၊ ကန်လှည့် ခုနစ်ဌာ
 နှုတ်ချိန်တခါတည်း တည် တော် မူသည်။

29 January 1316

သက္ကရာဇ် ၆၄၇ ခုနှစ် တော်လဆန်း ၉ ရက် ၄ နေ့ညတနာမင်း ကြီး ရွှေ
 ၁၃ January 1323
 နန်း တက်ရသတည်းပို့လဆန်း ၇ ရက် ၄ နေ့အမှုထမ်း တို့ကိုစွဲ တော်မူသည့်အစုကား
 ပန်း ရမြင်း ၃၀၀ ၊ သင်း ကြီး မြင်း ၃၀၀ ။ ညောင်ရမ်း မြင်း ၃၀၀ ။ ကျောက်
 ဆောက်မြင်း ၄၀ ။ သင်တောင်မြင်း ၃၀ ၊ ရွှေကတ၃၀၀ ၊ ရွှေဒိုင်း ၃၀၀ ၊ ရွှေ
 လေး ၃၀၀ ခွဲ၍ ရွှေတိုက် တော်သွင်း သည်။

မြောက်ဘက်မြင်း ၁၅၀ ။ ပင်စည်မြင်း ၁၅၀ ။ ယူတော်မြင်း ၁၅၀ ။
 လက်ရွေး ကြီး မြင်း ၁၅၀ ၊ လက်ရွေး ငယ်မြင်း ၇၀ ၊ ကြောင်သင်း မြင်း ၅၀ ၊
 မြင်း သည်ကြီး မြင်း ၃၀ ၊ ခက်လုံ ၃၀ ၊ မြိုက် ကျွေး စေခန့် တောင်သင်း အစုသည်အ
 30 October 1326
 စုစုတို့ကိုသက္ကရာဇ် ၆၄၇ ခုနှစ် တော်လဆန်း ၅ ရက် ၅ နေ့ဇယပူရ မြို့မင်း ပြု
 သောအသင်္ခယာ စောယွန်း ဖွဲ့၍ ရွှေတိုက်သွင်း ၏။

6 May 1435

ပြင်စီမြင်း ၃၆၀ ၊ ကိုသက္ကရာဇ် ၇၉၇ ခုနှစ်ယုန်လဆန်း ၁၀ ရက် ၆ နေ့
 ရတနာပူရတွင်ပဌမမင်း ခေါင်ထပ်၍စွဲတော်မူသည်။

တောင်ငူတွင်ရဲရင့်သည့်သူ ကောင်း သား မြေး တို့ကိုရွေး တောက်ဖွဲ့
 သည်ကား နက်မြင်း တစု ၊ တံဆောင်း မြင်း တစု ၊ လက်ဝဲမြင်း တစု ၊ လက်၁မြင်း
 တစု ၊ ဤမြင်း စုတို့ကို ကေတုမတီမြို့၌ဆက်၍တည် သော မဟာသရီ ဇေယျာရတော်
 မူ၏။

9 December 1507

သက္ကရာဇ် ၆၆၉ ခုပြာသိုလဆန်း ၇ ရက် ၅ နေ့သလ္လာ ၁၀ မိနစ်မြစ်သက်ကယ် နန်း
 တော်တွင်ရဲဘော်မြင်း စု ၂၀ ခွဲ တော်မူသည်။

1534

ရဲဘော်မြင်း ၂ စုကိုသက္ကရာဇ် ၆၆၉ ခုနှစ်မင်း တရား ရွှေထီး တောင်ငူ
 တွင်စွဲသည်။

1593

သက္ကရာဇ် ၆၉၅ ခုဟံသာဝတီဆင်ဖြူရှင်မင်း တရား သား ငါး ဆူဒါယ
 ကာ ရွှေပြည်မြင်း ကိုစွဲသည့်အကြောင်းကို ကျေး စား ရွာစားတို့သိမ်း မြေးတို့ကိုစွဲသည်။

ဒိုင်း ကိုင်အင်း တရော် ၄၀၀၀၀၀၊ ဒိုင်း ၁၀၀၀၀၀ အမျိုး ၁၊ ဒိုင်း
 ကိုင် ၄၀၀၀၀၀ အမျိုး ၄၀၀၀၀ ကိုသက္ကရာဇ် ၂၉ ခုပြာသိုလဆန်း ၁၁ ရက်နေ့မြင်း 10 December 1567
 ခင်း မထွက်မီအမိန့်တော်ပြန်သည်။ အရပ်စုကား မိုး ကောင်း နှင့်ခန္တီး စပ်
 ကြား တွင်ရှိသည်လူစု၊ ဗန်း မော်နှင့်မိုး ဝန်း စပ်ကြား ရှိသည်လူစု၊ မိုး
 ကောင်း နှင့်မိုး ညှင်း စပ်ကြား ရှိသည်လူစု၊ ပလောင်၊ လဝ၊ ကချင်၊ ကရင်၊
 အင်း တရော်၊ အင်းကျယ်၊ ရှမ်း၊ ယွန်း သည်လူမျိုး တို့ကိုဆွဲတော်မူသည်။

အင်း ဝတွင် ပြောသား သင်း များ သား မြေး တို့ကိုနတ်ရှင်မြင်း ၁၀၀
 ခွဲ၍ထမ်း ရင်း နတ်ရှင်မြင်း စုမှာသွင်း သည်။ ပြောသား သင်း များ သား ဦး
 ရေ၅၀၊ ကျေး ရွာမရသောသူတို့သား မြေး ၅၀၊ နှစ်စုဦး ရေ၁၀၀တို့ကို 10 August 1604
 သက္ကရာဇ် ၆၆ ခုဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၁၁ ရက်နေ့ညောင်ရမ်း မင်း ခွဲသည်။
 မောက်တိုအနက်၊ ချပ်နက်၊ ပန်း မှတ်လက်၊ ရွှေပုံမြင်း စုမှတ်အလံနက်၊ အလယ်
 ချက်မှာလဝန်း ယုန်ရုပ်နှင့်သနား တော်မူ၍လက်၊ တော်(ဆ) င်ကပ် နေ၍ခ
 စား ရသည်။

နန်း ဦး မြင်း ၃၀ကို ညောင်ရမ်း ပါအမျိုး ကြီး တို့သား မြေး အရည် 22 April 1604
 တူဦး ရေ၃၀၊ သက္ကရာဇ် ၆၆ ခုကဆုန်လဆန်း ၅ ရက်နေ့ညောင်ရမ်း မင်း တရား
 ခွဲတော်မူသည်။ မောက်တိုအနီ၊ ချပ်နီ၊ ပန်း မှတ်လက်၊ ရွှေပုံမြင်း စုမှတ်အလံ
 ဖြူအလယ်ချက်မှာလဝန်း သနား တော်မူ၍လက်၊ တော်ဆင်ကပ်တွင် နေ၍ခစား
 ရသည်။

နန်း ထွင်း မြင်း ၂ ရစီး ကို နောက်တော်ပါအမျိုး ကြီး တို့သား မြေး 22 April 1604
 တို့ကို၄င်း နေ့ခွဲတော်မူသည်။ မောက်တိုမှတ်နည်းတူသနား တော်မူသည်။ လက်ဝဲဆင်
 ကပ်တွင် နေ၍ခစား ရသည်။

ရှေ့မြင်း အစီး ၃၀မှာလက်၊ တော်ဆင်ကပ်တွင် မောက်တိုနက်၊
 နောက်မြင်း ခုနစ်စီး ကိုအဝတွင်ရှိသည့်မြင်း စီး ရင်း တွင်ဖြည့်၍ နောက်တော်
 ပါကျေး စား သင်း များ သား တို့ကိုမြင်း စုခွဲတော်မူသည်။ တစီး ရှင်လယ်ပါယ်ဝဲ
 သနား တော်မူသည်။ မောက်တိုနက်ဆင်ကပ်တွင်ခစား ရသည်။

အ ထွင်းကိုး စုမြင်း နောက်တော်ပါခေါင်း ရင်း တော်အိတ်တို့ကို

စာ: ဖြေ သနား တော်မူ၍အတွင်း ကိုး စုမြင်း ထပ်၍ ဘွဲ့တော် မူသည်။

သို့ဟန်စာ: သွေး သောက်ကို မိုးနဲ စော်ဘွား ညီသား မြေး တို့ကိုဘွဲ့သည်။
လင်္ကာ တော် မောင်း မလယ်ထွင် နေ၍ ခစား ရသည်။ ရွှေမှတ် မှောက်တို့ နီ ရွှေ
ရေ: ရွှေထိပ် ရွှေကုန်း ချပ် နီ ရွှေ ရေ: သနား တော် မူသည်။

မိုင်း လာစား: သွေခံကို မိုးနဲ စော်ဘွား: ဆွေသား မျိုး သား တို့ကို၎င်း
သက္ကရာဇ်ထွင်ဘွဲ့သည်။ လက်ဝဲ မောင်း မလယ်ထွင် ခစားရသည်။ အောင်း မှတ် မောက်တို့¹⁶⁰⁴
နီ ရွှေထိပ် ရွှေကုန်း ချပ် နက် ရွှေ ရေ: သနား တော် မူသည်။

တုရင် ယော်တော သွေခံကို မိုး နဲ စော်ဘွား: ဆွေသား မျိုး သား တို့ကို
ဘွဲ့တော် မူသည်။ လက်ဝဲ မောင်း မလယ်ထွင် နေ၍ ခစား ရသည်။ အောင်း မှတ်
မောက်တို့ နီ ရွှေထိပ် ရွှေကုန်း ချပ် နက် ရွှေ ရေ: သနား တော် မူသည်။

မုဆိုး ခြံစား သွာဒိနုသော သွေခံကို၎င်း သက္ကရာဇ်ထွင် မိုး နဲ စော်¹⁶⁰⁴
ဘွား: ဆွေသား မျိုး သား တို့ကိုဘွဲ့သည်။ လင်္ကာ တော် မောင်း မလယ်ထွင် နေ၍ ခစား
ရသည်။ အော (င်း) မှတ် မောက်တို့ နီ ချပ် နက် ရွှေထိပ် ရွှေကုန်း ရွှေ ရေ: သနား
တော် မူသည်။

ခွဲမလွဲသိုင်း ခေါင်း ကိုယ်ရံ တော်မြင်း ကိုမိုး နဲ စော်ဘွား: ထွင် ကျေး
စား သား သင်း မှူး သား တို့ကိုဘွဲ့တော် မူသည်။ လင်္ကာ တော် မောင်း မလယ်
ထွင် နေ၍ ခစား ရသည်။ မောက်တို့ နီ ချပ် နက် ခ မောက် ဆောင်း မြင်း ပေါင်း
၁၀။

အသိမ်းခေါ် ကိုယ်ရံ တော်မြင်း ကို ညောင် ရွှေ စော်ဘွား: ထွင် ကျေး စား
ရွာစား သင်း မှူး တို့သား မြေး ကိုဘွဲ့တော် မူသည်။ လင်္ကာ မောင်း မလယ်ထွင် နေ
၍ ခစား ရသည်။ မောက်တို့ နီ ချပ် နက် ခ မောက် ဆောင်း (မြင်း ပေါင်း ၁၀)။

ကြောင်း ပြာဆင်ကဲ ခေါင်း ကိုယ်ရံ တော်မြင်း ၁၀ကိုဗ မော် စော်
ဘွား: ဆွေသား မျိုး သား တို့ကိုဘွဲ့တော် မူသည်။ လင်္ကာ တော် မောင်း မလယ်ထွင်
ခစား ရသည်။ မောက်တို့ နီ ချပ် နီ ခ မောက် ဆောင်း (မြင်း ပေါင်း) ၁၀။

မူလက ကောင်း ကိုယ်ရံ တော်မြင်း ၁၀ကိုဗ နန်း မော် စော်ဘွား: ထွင်
ကျေး စား သင်း မှူး တို့ကိုဘွဲ့တော် မူသည်။ (လက်ဝဲ တော် မောင်း မလယ်) ထွင်

နေ၍ခစား ရသည်။ နောက်မောက်တို့နီချပ်နက်ခမောက်ဆောင်း (မြင်း ပေါင်း) ၁၀။

စော ကဲကြီး ခေါင်း ကိုယ်ရံ တော်မြင်း (၁၀ကို) မိုး နဲပါကျေး စား သင်း များ တို့သား မြေး တို့တို့တော် မူသည်။ လက်ဝဲ မောင်း မ လည်တွင် နေ(၍ခစား) ရသည်။ မောက်တို့နီချပ်နက်ခမောက်ဆောင်း (မြင်း ပေါင်း) ၁၀။

စော ကဲကြီး ခေါင်း ကိုယ်ရံ တော်မြင်း ၁၀ကိုမိုး နဲပါကျေး စား သင်း များ တို့သား မြေး တို့တို့တော် မူသည်။ လက်ဝဲ (တော်) မောင်း မလည်တွင် နေ၍ (ခစား ရသည်) ၊ မောက်တို့နီချပ်နက်ခမောက်ဆောင်း (မြင်း ပေါင်း) ၁၀။

၆၃၀ကမ္ဘာ ခေါင်း ကိုယ်ရံ တော်မြင်း ၁၀ကိုမိုး နဲပါကျေး စား မိုး ညင်း ပါကျေး စား သင်း များ တို့သား မြေး တို့တို့တော် မူသည်။ လက်ဝဲ တော်ဆင် ကပ်တွင် နေ၍ခစား ရသည်။ မောက်တို့နီချပ်နက်ခမောက်ဆောင်း (မြင်း ပေါင်း) ၁၀။

လက်ဝဲ နန္ဒမိတ်ခေါင်း ကိုယ်ရံမြင်း (၁၀) ကို နောက်ဆောက်ပါကျေး စား ရွာစား တို့သား မြေး တို့တို့တော် မူသည်။ လက်ဝဲ တော်ဆင်ကပ်တွင် နေ (၍ခစား) ရသည်။ မောက်တို့နီချပ်နက်ခမောက်ဆောင်း (မြင်း ပေါင်း) ၁၀။

သီး တောင်စား ခေါင်း ကိုယ်ရံ တော်မြင်း (၁၀) ကို ညောင်ရွှေ စော်ဘွား သား မြေး တို့တို့တော် မူသည်။ လက်ဝဲ မောင်း မလည်တွင် နေ(၍ ခစား) ရသည်။ မောက်တို့နီချပ်နက်ခမောက်ဆောင်း ။

ကန်တူမြင်း များ သွေး သောက်တို့မိုး နဲပါကျေး စား ရွာစား သား မြေး တို့တို့တော် မူသည်။ လက်ဝဲ တော်ဆင်ကပ်က နေ၍ခစား ရသည်။ မောက် တို့နီချပ်နက်ခမောက်ဆောင်း ။

ကဲလွဲစား သွေး သောက်တို့မိုး နဲပါကျေး စား ရွာစား သား မြေး တို့တို့တော် မူသည်။ လက်ဝဲ တော်ဆင်ကပ်က နေ၍ခစား ရသည်။ မောက်တို့နီချပ်နက်ခမောက်ဆောင်း ။

ပိုက်သင်ရံသွေး သေဘက်ကိုမှီး နေပါကေး စား ရွာစား တို့
သား မြေး တို့ကိုညွှတ်တော်မူသည်။ လက်ဝဲ မေောင်း မလည်ထွင် နေ (ဤခစား) ရ
သည်။ မေောက်ကို နက်မျဉ်း နက်။

င ရွှေစံ သွေခံကိုမှီး နေပါကေး စား ရွာစား တို့ကိုညွှတ်သည်။ လက်ဝဲ
မေောင်း မလည်ထွင် နေရသည်။ မေောက်ကို နက်မျဉ်း နက်။

သက္ကရာဇ် ၉၁၂ ခုတွင်အထွဋ်အမြတ် ရေဘက် တော်မူ သောဟံသာဝတီ 1550
ဆင်ဖြူရှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား သက္ကရာဇ် ၉၁၄ ခု ဓါတ်နန်း စံတော် 1552
မူ၍ ဒိုင်းဝ (ငင်း) ကိုယ်ရံအစုစုစွန့် တော်မျိုး တို့နှင့် ဝေါတော်ကျိုင်း တော်ထီး ဖြူ
တော်အဆောင် နိမ္မိတစွာစုစုအငန်း အလုံး စုံကိုစစ်ကြော ရွေး ချယ်၍ ရွှေ နန်း ၉၂ 1567
ကပ်ဖွင့်တော်မူသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၂၉ ခု ရွှေမြို့တော်ကြီး ရွှေ နန်း ကြီး ကိုသိမ်း မြန်း
တော်မူသည်။ ဒိုင်း ဝင်း ကိုယ်ရံဒိုင်း ကံလွှား အစုစုညွှတ်တော်မူသည်။ ဝေါတော်
ကျိုင်း တော်အစုစုကိုလည်း ဖြည့်သွင်း တော်မူသည်။

သက္ကရာဇ် ၉၂၉ ခုမင်း သား မောင်သစ္စာကိုမင်း ရဲနန္ဒမိတ်ညွှန်နှင့် 1580
ခမည်း တော် မြောက်သား တော်နှင့်တကွ ညောင်ရမ်း မြို့ကိုသနား တော်မူသည်။
ဆင်ဘဝစီး ၊ မြင်း ၁၀၀ ၊ အမှုထမ်း လက်နက်ကို ၁၀၀၀ ၊ ဓါး လက်နက် ၂၅ စင်း ၊
ဝင်း ကိုယ်ရံအစု ၃၀ ၊ ဝေါမျှား ၊ ရှင်ပန်း အောင်နှင့် ဝေါသား ၅၀ သနား တော်
မူ၍ ညောင်ရမ်း မြို့သို့ပြောင်း နေရသည်။ သား တော်နှင့် ဖျော်ပိုက်သသူတို့လိုက်
လိုလျှင်လိုက် စေအမိန့် တော်ရှိ၍လည်း လူ ၁၀၀၀ ကျော်လူလွတ်လူလပ်မင်း ကပ်စိုး မှီ
ကိုစစ်၍ ရသည့်သူလူ ၇၀၀ ကိုသား တော် ညောင်ရမ်း သို့ပေး တော်မူလိုက်သည်။
သား တော်မင်း တရား လည်း ညောင်ရမ်း မြို့ကိုစံတော်မူ၍အမှုတော်ကိုမင်း
သား တကောနည်း ထမ်း ရွက်ရသည်။

17 February 1600

သက္ကရာဇ် ၆၁ ခုတ ပေါင်း လဆန်း ၁၅ ရက်နေ့ ရွှေထီး ရွှေ နန်း
သိမ်း မြန်း စံပယ် တော်မူ၍သီဟသူရမဟာဓမ္မရာဇ်ဟူ သောအမည်ကိုခံ တော်မူ
သည်။ သား တော်ကြီး ကိုအိမ်ရှေ့ထား တော်မူသည်။ တပယင်း မြို့ကိုကံ ကြွေး ခံပေး
တော်မူသည်။ သား တော်အလုပ်ကိုသီဟသူအမည်နှင့်တရုတ်မြို့ကို ပေး တော်မူသည်။
သား တော်အငယ်ကိုကန်းနီကို ပေး တော်မူသည်။ ရှင်မြတ်လှကိုဓမ္မ သောကအမည်

နှင်ငစဉ်ကူး ကိုပေး တော်မူသည်။ မင်း တို့မင်း ကြီး ကိုစည်သူ ကျော်ထင်အမည် နှင်စလင်း မြို့ကိုပေး တော်မူသည်။ ၎င်း နောက်မင်း ရဲဥဇနာအမည်ကိုပေး တော်မူသည်။ ညောင်ရမ်း နောက်တော်ပါကွန်တော်မျိုး တို့ကိုစီစစ်ရွေးချယ်၍ အစုအငန်း ခွဲတော်မူသည်။ သူရဲယောက်ျား ကောင်း နောက်တော်ပါကွန်တော် မျိုး ရင်း ငပါမိငကွန်ဆတို့နှင်တလိုင်း၁၂ ခေါင်း သား တို့ကိုသူရဲ၁၂ ထပ်ခွဲတော်မူ သည်။

ကွန်တော်မျိုး ရင်း အောင်မြတ်ထွန်း နှင်ခေါင်းခုနစ်ယောက်သား တို့ကိုရွှေသား သုံး ဝင်း ခွဲတော်မူသည်။ ဟံသာဝတီပါမျှ မတ်တိုသား မြေး ပြာဂ္ဂ တို့နှင်လူပေါင်း ခေါင်း ၁၂ ကိုလည်း ရွှေပန်း ပန်၁၂ စုခွဲတော်မူသည်။ ဟံသာဝ တီပါဝေါမျှ ရှင်မာန်အောင်နှင်ဝေါသား ၅ ဝပြင် နောက်တော်ပါကွန်ရင်း တို့ ကိုလည်း ဝေါသား ၅ ဝဖြည့်သွင်း တော်မူ၍ ဝေါသွေး သောက်ကြီး ၁၂ ငယ်သား ၁၀၀ ဝေါတော်စုခွဲတော်မူသည်။ ညောင်ရမ်း နောက်တော်ပါကွန်မြန်မာရှမ်း ယွန်း ကုလား တလိုင်း လင်း ဇင်း များ ကိုလည်း နေမြေစား မြေပေး ချသနား တော်မူသည်။ အစုအငန်း လည်း ခွဲတော်မူသည်။ ခေါင်း အကြီး သွေင်္ဂထောင် (က) စ (ချီ) အဝန်း ခန့်တော်မူသည်။ အထက်မင်း ဧကရာဇ်အမှုထမ်း တို့မှာခွဲ ရင်း အတိုင်း ထမ်း ရွက်ရသည်။ အစုအငန်း မရှိ နောက်တော်ပါကွန်မာရှမ်း ယွန်း တလိုင်း ကုလား တို့ကိုသအစုအငန်း ခွဲတော်မူ၍လုပ် မြေ နေ မြေပေး ချ သနား တော်မူသည်။ အစီး အနင်း အဆောင်အရွက်လည်း သနား တော်မူသည်။

မုတ္တမငပါအူသား ငဆူငပါရမီနှင်၃၀တို့ကိုစ မြောင်မှာဖြည့်သွင်း တော် မူသည်။ နေရာချရုံး ဆော်အစုကိုလည်း ခွဲတော်မူသည်။ ပန်း ထိန်း ပန်း ပုပ်န်း တည်း ပန်း သွန်း ရန်ပထော သေနတ်လုပ်မှစ၍အမှုထမ်း တို့ကိုလည်း နေ မြေစား မြေပေး ချသနား တော်မူသည်။

ခမည်း တော်ဘုရား ညောင်ရမ်း ကိုပေး တော်မူသည်ထွင်ပါကွန် ဝေါကြီး အစုသား တို့ကိုလည်း မင်္ဂလာရတနာ ဝေါရတနာထမ်း စင်တော်တူ၍ ဝေါ တော်ကြီး ကိုကျောက်အပြည့်စီ၍ ရတနာထမ်း စင်တော်စုခွဲတော်မူသည်။ မင်္ဂလာ ဝေါတော်ကြီး သား တို့နှင်တချက်တည်း ထမ်း စေရသည်။ ၎င်း နှစ်စုသား တို့ကိုလည်း

နေ မြေလုပ် မြေ ပေး ချသနား တော်မူသည်။ နေ မြေလည်း ရန် အောင်တံခါး ပြင် သေနတ်အိမ်လုပ်အစုသား မြေး နှင့်စပ်၍ချ တော်မူသည်။ လက်ဝဲတဘက်၅၄ တိ လက်ဝဲတဘက်၂၆၈၁ ပေး တော်မူသည်။ ၎င်း မြစ်ညာ၅၁း ရေခင်း၅၁ နယ် လေး ရပ်ကိုလည်း နေ မြေစား မြေပါသနား တော်မူသည်။ ၎င်း ထွင်လုပ် မြေပယ် ပေါင်း ၁၀၀၊ ၎င်း အထွင်း ထွင်လည်း သနား တော်မူသည်။ အရှေ့ကျွန်းကြီး လက် သုံး တောင်အင်း ပေါက်အနောက် တောင်အင်း မြောက်ကျောက်မော်ဦး နယ် လေး ရပ်သတ်၍ဆင် မြေကုန်၍ ပေး တော်မူသည်။ တောင်ဘက်သင်း ထွဲမြောင်း ရေသောက်မှလည်း စား မြေပယ်ပေါင်း ၁၀၀ ပေး တော်မူသည်။ မြေအလား ကား အရှေ့မြောက်ခိုက်၊ တောင် မြောက်ခိုက်၊ အနောက်သွတ်ပင်ကြီး ထိ၊ မြေခံ ၈၀၀ ရာလုပ် မြေအစပ် နယ်သတ်၍ ပေး တော်မူသည်။ ၎င်း သွေး သောက်ကြီး တို့ကို လည်း မဟာရဇာမိအိမ်နဲ့တိုင် နက်က ရွှေကျောင်း ပေါက်ဝဲတဘက်ပယ် ပေါင်း ၁၀၀ သွေခံကြီး ၁၂ ယောက်ကို ပေး တော်မူသည်။ ၎င်း နောက်ထွင် မင်္ဂလာထမ်း စင် သား မှလည်း မိုင်း ပွင့်ချောင်း အနောက်ဘက်ထွင်၁၀၀တ၁၀န်း သနား တော်မူသည်။ ရန် အောင်တံခါး ပြင် မြေမှ နေ စေအမိန့်တော် နှင့်ချ ပေး သနား တော်မူသည်။

1633

သက္ကရာဇ် ၉၉၅ ခုသီရိဓမ္မရာဇာမဟာမိပတိအမည် တော်ရှိသော ရာဇာမုဏိစူဠဘုရား ဒါယကာ တော်မင်း တရား ကြီး လက်ထက် ရာဇမုဏိစူ ဇ္ဇဘုရား ဂွင်သို့ထွက် တော်မူသည်ထွင် ဝေါတော်သား တို့ကဘုရား ကျွန် တော်တို့ ထွင်စား မြေ နေ မြေ ပေး ချပါ(ရှိခိုး) သံတော်ဦး တင်ရာမှူး ဖြောင်း ခွေး သေသဖန်း တက်သေး တံ နောက် မြောက်တပြင်ကိုပယ် ပေါင်း ၅၆ ပယ်၂ ပေး ချ တော်မူသည်။

1708

(သက္ကရာဇ် ၁၀၇၀ ပြည့်ထွင်သီရိပဝရတရိဘဝနာသီဟသူရအဂ္ဂပဏ္ဍိတ သုဓမ္မရာဇာမဟာသောမင်း တရား ကြီး လက်ထက် တော်ထွင် မင်္ဂလာရတနာထမ်း စင် တော် ဝေါတော်ကြီး အစုသား တို့ကိုအာ လောင်ကျွန်း တောင်ပိုင်း ၅၀ မြောက် ပိုင်း ၅၀ ကကိုကျန်ရစ်၂ ပေး တော်မူပြန်သည်။ ၎င်း ဝေါတော်ကျွင်း တော်ထီး ဖြူ တော်အစုသား တို့ကိုလည်း အရှေ့အထွင်း ကထမ်း စေ၊ အိမ်နိမ့်တော်အပ်၍အရှေ့က

ထမ်း သည်။ အရှေ့အတွင်း သို့ကျင်း တော် နှစ်စုံ၊ ဝေါတော်သုံး စုံ၊ ဖြူတော် နှစ်စုံ၊
 မြေနန်း တစ်ခု နှစ်စုံ၊ ဘက်တော် နှစ်စုံ၊ သင်း ၁၁ စုံ၊ အစုသား တို့ကို အရှေ့အတွင်း
 ကမ်း၊ ဧကရာဇ်အဆက်ဆက်ထမ်း မြဲအစဉ်ရှိသည်အတိုင်း ထမ်း စေအမိန့်တော်ရှိ၍
 ထမ်း ဂုဏ်။

1714

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၆ ခုမန်အောင် ဂုဏ်နာဘုရား ဒါယကာ တော်မင်း
 တရား လက်ထက် ဝေါတော်ကြီး သုံး စုံ၊ သား တို့ကို နောက်ချေး ကျွန်း မြေနုအကျယ်ပယ်
 ၁၀၀၊ လက်ပန်ကော ၁၅၅ ကိုစား မဦး ကျပေး တော်မူသည်။ ၎င်း ဝတ်ချက်င
 အောင်တိုင် နက်တပယ် ပေါင်း ၅၀ မြေသုံး ဂုဏ် ပေး တော်မူသည်။

ဝချက် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် ကျော်စံတိုင်း ၊ တောင်ဦး စီး
 သောတိုင်း ၊ အနောက်ကိုကျွန်း ခုံ၊ မြောက်ကိုဇမ္ဗူထံဆီရ် မြေနှင်အစပ်တည်း။)

ဝေါတော်ကြီး ဂုဏ်နာထမ်း စင်သား တို့မှ ဝေါဂုဏ်နာထမ်း ဂုဏ်
 ပုဆိုး ကွက်ကျယ်နား ချောင်း ပေါင်း ထုပ်နှင်ထမ်း စေ၊ အဝတ်ကို ရွှေတိုက်ဝန်က
 ပေး စေ၊ ကံကျွေး ကိုကိုဝန်စာ ရေး ကဆန် ပေး စေ၊ စပါး တည်စား တို့က ပေး
 စေ၊ ဝေါတော်ကျင်း တော်ထီး ဖြူတော်အတွင်း သင်း ဝင်း တော်လေး မျက်နှာ
 သား ဒိုင်း သား ရွှေသင်း တော်သား တို့ကိုလည်း ဆိပ်တည်ပွဲကင်း ကူး တို့ပြောအ
 ခွန်ချောပိုကြီး ထိုး ဝါး မှစ၍ လွတ်ငြိမ်း စေအမိန့်တော်ရှိသည်။

1636

သက္ကရာဇ် ၉၉၇ ခု ဂုဏ်နာမုဏိစူဠာဘုရား ဒါယကာ တော်မင်း တရား
 ကြီး လက်ထက် တော်တွင် ဝေါထက် ဝေါဘလ္လာအစုတွဲ တော်မူသည်။ ^{29 March} တွဲတော်မူသည်ကား 1636
 သက္ကရာဇ် ၉၉၇ ခုကဆန်လဆန်း ၅ ရက်၇ နေ့ ဝေါဘလ္လာအစုတွဲ တော်မူသည်မှ ဘကထူး
 ပေါက်လေး စုသား ကနှုတ်၍ ၂၀ တွဲတော်မူသည်။ ၎င်း တွင်ငသော ကျော်တို့သွေဘက်
 ကြီး ခံတော်မူ၍ ဝေါတော်ကြီး ဂုဏ်နာသား တို့နှင်တဝတည်း ချာတား တော်မူသည်။
 စား မြေလည်း ပေး တော်မူသည်။ နေ မြေလည်း ဝေါတော်ကြီး သား တို့နှင်တချက်
 တည်း ရှား ရောင်ရွာမှ ချာတော်မူသည်။ မြေလည်း ရှား ရောင်မြေ ၅၀ ပေး
 တော်မူသည်။ တောင်ဘက်စီး တောင်ရွာင မွေတိုင် နက်ကား ၁၅ ပေး တော်မူသည်။
 နေ မြေကို ငစင်တိုင်း သား တို့တိုင်း တချာ ပေး ဂုဏ်။ မြေလား ကား အရှေ့
 ညောင်ပင်၊ တောင်သမိုး ပင်မ၊ အနောက် ထောက်ရှား ပင်ကြီး ၊ မြောက်

ကစွန်း ကျင်း နယ် လေး ဂုဏ်သတ်၍ ပေး တော်မူသည်။ အထမ်း အနေမှ ဘဝေါတော်
ကြီး ရတနာသား တို့နှင်တချက်တည်း ထမ်း စေ၊ ဝေါကြီး သား တို့လည်း ဝေါဘလဝစု
ဘွဲ့တော် မူသည်ထွင်အင်း နှ မြေဝဇ္ဇိ ပေး တော်မူပြန်သည်။

ဟဲလုံစား သွေး သောက်ကိုသိ ပေါကျေး စား ရွာစား သား မြေး တို့
ကိုဘွဲ့တော် မူသည်။ လက်ဝဲ မောင်း မလည်ထွင် နေ၍ ခစား ဂုဏ်သည်။ မောက်တိုနက်
မျှည်း နက်။

သေည်မိုင်း သွေး သောက်ကိုမိုး ဝန်ပါကျေး စား ရွာစား သား မြေး
တို့ကိုဘွဲ့သည်။ လက်ဝဲ မောင်း မလည်ထွင် နေ၍ ခစား ဂုဏ်သည်။ မောက်တိုနက် မျှည်း
နက်။

ပိုက်ကမ္ဘာ သွေခံကိုမိုး နဲပါရှမ်း ပိုက် ကျေး စား ရွာစား သား မြေး
တို့ကိုဘွဲ့တော် မူသည်။ လက်ဝဲဆင်ကပ်ထွင် နေ၍ ခစား ဂုဏ်သည်။ မျှည်း မောက်တိုနက်
ထိပ်ထွင် ရွှေ လေး^{၁၆}ရစ်မြီး ။

ရောင်ကွတ်စား သွေး သောက်ကိုညောင် ရွှေပါကျေး စား ရွာစား
သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့တော် မူသည်။ လက်ဝဲ မောင်း မလည်ဆင်ကပ်ထွင် နေ၍ ခစား ဂု
ဏ်သည်။ မျှည်း မောက်တိုနက်။

ကျောက်ဆိုင်စား သွေး သောက်ကိုမိုး ကောင်း ပါကျေး စား ရွာစား
တို့သား မြေး တို့ကိုဘွဲ့တော် မူသည်။ လက်ဝဲဆင်ကပ်ထွင် နေ၍ ခစား ဂုဏ်သည်။ မျှည်း
မောက်တိုနက်။

စန္ဒီလ သွေး သောက်ကိုမိုး နဲပါကျေး စား ရွာစား သား မြေး
တို့ကိုဘွဲ့တော် မူသည်။ လက်ဝဲဆင်ကပ်ထွင် နေ၍ ခစား ဂုဏ်သည်။ မျှည်း မောက်တိုနက်။

ဒေဝသီရ သွေး သောက်ကိုမိုး မော်ပါကျေး စား ရွာစား သား
မြေး တို့ကိုဘွဲ့တော် မူသည်။ လက်ဝဲဆင်ကပ်ထွင် နေ၍ ခစား ဂုဏ်သည်။ မျှည်း နက်
မောက်တိုနက် ရွှေခုံ ။

နီနဲ

တုရင်ပ တွေ သွေး သောက်ကိုမိုး ညင်း ပါကျေး စား ရွာစား တို့သား
မြေး တို့ကိုဘွဲ့သည်။ လက်ဝဲဆင်ကပ်ထွင် နေ၍ ခစား ဂုဏ်သည်။ မျှည်း မောက်တိုနက်
သိပ် ရွှေခုံကွက်ရစ်မြီး ။

၇၁၈ ယေဘာယာ သွေး သောက်ကိုမိုး နဲပါကျေး စား ရွာစား သား
မြေး တို့ကိုညွှတ်တော် မူသည်။ လက်ခံဆင်ကပ်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်။ မျှော် မောက်
တိုက်ကွက် ရစ်မြီး ။

တုရင်ဗလ သွေး သောက်ကိုမိုး နဲပါကျေး စား ရွာစား သား မြေး
တို့ကိုညွှတ်သည်။ လက်ခံဆင်ကပ်က နေ၍ ခစား ရသည်။ မျှော် မောက်တိုက်ကွက် ရွှေ
ကွက် ရစ်မြီး ။

မြင်း စုာရစုာ၊ သွေံစုာဇ၊ ပေါင်း ၃၆ စုာသတ္တ ၇၁၈ ၆၆ ခုတွင် ညောင်
ရမ်း မင်း တရား ညွှတ်တော် မူသည်။ 1604

လက် တောင်း စား ခေါင်း သရေ ခေတ္တ ၇၁ မြင်း ကို ၆၆ ခု ညောင်ရမ်း
မင်း မရှိသည့် နောက်သား တော်အ နောက်ဘက်လွန်သည့် ဒုတိယမင်း ခေါင်သား
တော် ရွှေနန်း ဖြော့၇၁၆ နရပတိ ဆွေသား မျိုး သား တို့ကိုညွှတ်သည်။ လက်ခံဆင်ကပ်
တွင် နေ၍ ခစား ရသည်။ မျှော် မောက်တိုက် ။ 1606

ဒေဝကာ မဏိကိုအိမ် ရွှေ နောက် တော် ပါမိုး ကောင်း မိုး နဲက ရောက်
သည့် ကျေး စား ရွာစား တို့သား မြေး တို့ကိုညွှတ်တော် မူသည်။ လက်ခံ မောင်း မလည်
က နေ၍ ခစား ရသည်။ မျှော် မောက်တိုက် ။ ရွှေမြို့ တော် ပတ်လည်တွက် တော် မူလျှင်
နောက် တော်လိုက် ရသည်။ ပန်း ခက်ချပ်ကို ခံရသည်။ ။

မဲအိုး စား ခေါင်း မြင်း စုာတို့ကိုညွှတ်တော် မူသည့်အိမ် ရွှေ နောက် တော်
ပါကျေး စား တို့သား မြေး တို့ကိုညွှတ်တော် မူသည်။ လက်ခံ မောင်း မလည်တွင် နေ၍
ခစား ရသည်။ ခမောက် ဆောင်း မျှော် မောက်တိုက် ။

ကျောက်ရစ်စား ဗလ ယေဘာယာ ခေါင်း မြင်း စုာကို နောက် တော် ပါ
ရှမ်း ပိုက်က ကျေး စား ရွာစား တို့သား မြေး တို့ကိုညွှတ်တော် မူသည်။ လက်ခံဆင်ကပ်
နေ၍ ခစား ရသည်။ မျှော် မောက်တိုက် ။

နန္ဒပစ္စည်း ခေါင်း မြင်း စုာတို့ကိုသိန္နီပါကျေး စား ရွာစား တို့သား
မြေး တို့ကိုညွှတ်တော် မူသည်။ လက်ခံဆင်ကပ်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်။ မျှော် မောက်
တိုက် ။

အိမ်ဖြူစား ငမြတ်ခိုင်ကို ခေါင်း မြင်း စုာကိုသိန္နီပါကျေး စား ရွာစား

တို့သား မြေး တို့ကိုခွဲတော်မူသည်။ လက်ဝဲဆင်ကပ်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်။ မျှော်
နက် မေဘက်တိုက်။

မြင်း တကျည်စား ခေါင်း မြင်း စုကိုသိန္နီပါကျေး စား ရွာစား တို့
သား မြေး တို့ကိုခွဲတော်မူသည်။ လက်ဝဲဆင်ကပ်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်။ မျှော်
မေဘက်တိုက်။

ယင်း တိုက်စား ခေါင်း မြင်း စုခမည်း တော်ဘုရား ထင်အစုမခွဲ
ကျန်သည်မိုး နဲပါကျေး စား ရွာစား တို့သား မြေး တို့ကိုခွဲတော်မူသည်။ လက်
ဆင်ကပ်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်။ မျှော် မေဘက်တိုက်။

တုရင်သိင်္ဃီ ခေါင်း မိုး ကောင်း ပါကျေး စား ရွာစား သား မြေး
တို့ကိုခွဲတော်မူသည်။ လက်ဝဲဆင်ကပ်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်။ မျှော် မေဘက်တိုက်။

လက်ပံစား ခေါင်း မြင်း စုအိမ် ရွှေတော်ပါးမိုး ကောင်း ကျေး စား
ရွာစား သား မြေး တို့ကိုခွဲတော်မူသည်။ လက်ဝဲဆင်ကပ်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်။
မျှော် မေဘက်တိုက်။

သည်မြင်း ၁၀၈၀း တို့ကိုသက္ကရာဇ် ၆၈၆ ခုတွင်အ နောက်ဘက်လွန်မင်း¹⁶⁰⁶
တရား အဝ ရွှေခန်း တော်တွင်ခွဲသည်။

ငါး တင် သွေး သောက်ကိုသက္ကရာဇ် ၇၂ ခုတွင်အ နောက်ဘက်လွန်¹⁶¹⁰
မင်း တရား ခွဲသည်။ ငါး တင်သည် ထောင်မှူး နန္ဒစည်သူသား ၊ နေရောင်
ပြမှူး သား ငရဲတော်၊ ထောင်မှူး ငမီမောင်၊ မုံနေဒိုင်မှူး သား ငရဲတိုင်၊
ဒေဝသိင်္ဃီ ရွှေလုံ ထောင်မှူး သား ငမြတ်စွေး၊ ရံမဆုတ်မှူး သား ငမြတ်သတို့အ
ရည်တူ ရွှေ ကောက်၍ခွဲသည်။

ရမ္မဒေဝ သွေး သောက်ကိုဆင်ဖြူရှင်သား တော်တောင်သူ ရောက်
မင်း သည်သား တော်ပြည်မင်း ဤ စောရန် နောင်ကိုလက်ခွဲသည်။

ရန်နိုင်စား လုပ်ကြံရာတွင်အသို့ထွက် ပြေး သည်လင်ဇင်း တို့ကိုအ နောက်
ဘက်လွန်မင်း တရား ခွဲတော်မူသည်။

ဟံဗျည်ဗိုလ်မှူး သွေး သောက် ပေါက်ကျိုင်း စန္ဒဗလ ယေဘယ ကျောက်မ
ရွေး ဒိုင်မှူး ရန်နှိမ်သရေ တို့ရည်တူမြင်း ရေး ဘက်ဝင် ၂၀၈၀း ခွဲတော်မူသည်။

လက်ဝဲဆင်ကပ်တွင် နေ၍ ခစား ရသည်။ မျဉ်း မေဘက်တိုက်နီ။

ဝေါတော်ကြီး များ နေမျိုး ဘုန်း ကျော် သွေခံကို နေမျိုး ဘုံ ကျော်ညီရအံ့ပွ၊
ဗိန္ဒုဓမ္မ၊ ငရန် နေဘင်။ ဝဲကူး ဘယကောမဏိ နေမျိုး ကျော်ထင်အသိဟူ၍ အရည်တူ၍
တော် မူသည်။ ဂွတ်မတက်ရ။ မျဉ်း မေဘက်တိုက်နီ။

နန္ဒ မိတ်သွေး သေဘက်ခေါင်း စုလက်ဝဲရဲတိုင်သား ငပုပြဲ တေဇသား
လက်ဝဲလက်ဝဲသို့ ညှိုးဇေယဘယသား ငမြး စန္ဒကုတ်သား ထောင်မျိုး နန္ဒသုသား
ငစံဘော်၊ ညောင်စောက်ဒိုင် များ ကောင်း ရှိန် ကျော်ဒိုင် များ ငလုံး လက်ဖယ်
နှင်ညီငရဲ ဘော်တို့အရည်တူ၍ တော် မူသည်။ လက်ဝဲ တော်ဆင်ကပ်တွင် နေ၍ ခစား
ရသည်။ မေဘက်တိုက်နီ။

ကျောက်ဆောက်စား သွေး သေဘက် မျဉ်းခါးစွဲမျိုး ငရွှေရံ၊ ရွာပုလဲ
စား ငပု၊ လောငြိပြစား ငတတို့၊ ရွာမိလောငါစား ငရဲ ကျော်ဆား တွင်း
စား ငခူး တို့အရည်တူ၍ တော် မူသည်။ လက်ဝဲ တော်ဆင်ကပ် နေ၍ ခစား ရသည်။
မျဉ်း မေဘက်တိုက်နီ။

ခက်လုံမြင်း များ သွေး သေဘက်မင်း ခင်း စား သင်္ခယာသား ရန္တ
မိတ်ရန္တရဘေတို့အရည်တူ၍ တော် မူသည်။ ဂွတ် တော်မတက်ရ။ မေဘက်တိုက်နီ။ 1610

သက္ကရာဇ် ၉၂ ခုအ နောက်ဘက်လွန်မင်း တရား ၌ တော် မူသည်။
တက်တွတ် မျဉ်းမေဘက်တိုက်နီ။

2 June

1679

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခု (ပထမ) ဝါဆိုလဆန်း ၅ ရက် ၂ နေ့ ရွှေတိုက်စီရင်း
သွင်း တော် မူသည်။

(သုတေသီစာစု ၊ ဝက်မစွတ်စာစု)

3 January

1544

သက္ကရာဇ် ၁၅ ခုတပို့တွဲလဆန်း ၁၀ ရက် ၅ နေ့၊ တောင်ငူပြည်ကပါသည့်ဟံသာ
ဝတီ မှော်ကွန်း မပေ T မထွန်း ခင်ပဲခူး မြို့အောင်မြေသာထွန်း နန်း တော်
ထွင် တောင်ငူမြို့ပါ၊ ဇင်း မယ်မြို့ပါ၊ ထား ဝယ်မြို့ပါ၊ မုတ္တမမြို့ပါ၊ သရေခေတ္တရာ
မြို့ပါ၊ တရိယင်္ဂ ဒီပမြို့ပါအထက်ထီး ဆောင်း စော်ဘွား တို့ကပါသည့်သား မြေး တို့
ကိုတစုလျှင် ၅၀၊ ၁၀၀၊ ၁၅၀ စု၍သစ္စာမဖောက်မပြန်မှန်၍အမှုတော်ကိုရိုး ရိုး
မတ်မတ်ထမ်း ရွက်သည့်လူတို့ကို ရွေး သော် မြေ နန်း တော်ထွင်လက်ဝဲ ၅၀၊ လက်
၅၀ ခန့်တော်မူသည်။ အိပ်လျှင်အိပ်ဖန်စာရင်း ၊ ဆီမီး ထွန်း မှူး ၊ တင်း တိမ်
ရံမှူး ၊ ဝင်း တော်လေး ရပ်များ ကစစ်ကြောလျှင် တောင်ငူပါသုတောင်း စု၊
ရွေး လုလင်ငြိမ်းသန္တန်လက်ဝဲ တော် ၅၀၊ ၎င်း ငစံ အောင်နှံလက် ၁ တော်
၅၀ စာရင်း နှင့် ပေး ၍အမှုတော်ကိုထမ်း ရွက်စေသည်။ ထွက်တော်မူလျှင် ဝေါ
တော် ရွှေလက်ဝဲလက် ၁၀၀ တောင်း နား ရှေးတင်း နှင့်ယပ်ရိုး နီစွဲကိုငြိမ်းလိုက်
ရသည်။

1626

သက္ကရာဇ် ၈၈ ခုသီရိသုဓမ္မာရာဇာမဟာဓိပတိမင်း တရား ဦး
သည်မဟာဓမ္မရာဇ်ရာဇာမင်း လက်ထက်တော်မိုး ရွှေမြို့ကသိမ်း ယူတော်မူခဲ့
သည့်မွန်သဝန်နှင့်ခေါင်း လေး စကြီး ၊ ၎င်း ၁၀၀ တို့ကိုအနောက်ဝင်း တော်
အိပ်ကိုယ်ရံ၌တော်မူသည်။ လုပ်မြေ နေမြေစား မြေမှာသက္ကရာဇ် ၉၉ ခု
ကျောက်မြေ ငါးနား ထွင်စစ်ရင် တောင်မြေကတက်တူရန် အောင်တက်ခေါင်
ဒိုင်း မှူး ရေအိုး စား တို့တိုင်း တာမှတ်သား ချပေး သည်။ အရှေ့ဧရာဝတီ၊
တောင်ကိုလား သော် ကျောက်ငနွား ချောင်း ၊ အနောက်ကိုလား သော်ကံ
ချောင်း ၊ မြောက်ကိုလား သော် မြေရိုး ကုန်း တန်း ၊ ကျောက်ဖြူသုံး တိုင်၊
၎င်း ကလား သော်ရွာတပင် သေတပင်ရှင်အဲ အောင်တင်၊ ၎င်း ကကိုလား
သော်လှပချောင်း တန်း တပင်ဝ မြစ်လယ်ကြောထိ။ ပဗ္ဗဒိုင်း စုသား တို့ကို
သနား တော်မူသည်။

1637

သက္ကရာဇ် ၉၉ ခုထွင်သလွန်မင်း တရား လက်ထက်မိုး ဦး ဓား
ရွှစ်စင်း အပ်တော်မူ၍ထွက်တော်မူလျှင် ရွှေလိုက်မြို့ထွင်မိုး ဦး ဓား စွဲ၍လိုက်ရ
သည်။ ပဲကူး မြေသာနန်း တော်ထွင်မင်း တရား ရွှေထီး ခွဲတော်မူသည်။ မြေ

နန်း တော်လက်ဝဲလက်ဘဲတောင်ငူသူတောင်း စု၊ ရွေး လုလင်ငြိမ်းသန္တန်၊
 လူ၅၀၊ ငစံအောင်နှစ်လူ၅၀၊ ဝဲခူး ရွှေတိုက်တော်မှာသွင်း သည်၊ ရွှေတိုက်စိုး
 စား ငွေ၂ဝိ၊ ရေး စား ၁ဝိ၊ စာရင်း ထိန်း သန္တာစွဲစား ဂြိုဟေ ဂသည့်၊
 ရွေး လုလင်တို့ကိုလက်ဝဲ၁၅၊ လက်ဘဲ၁၅ မြေ နန်း တော်မြို့၊ သူနာကြည့်သမား ကြပ်၊
 နေရာတော်ခင်း ၊ တံမြက်လှည်း ၊ သွေး သောက်တို့ကိုအစို့ခွဲ၍သွင်း သည်။

ဟံသာဝတီပါရဘဏ္ဍာသွေး သောက်၊ ကြူး တော်စား သွေး သောက်
 တို့မှာလက်ဝဲ၅၀၊ လက်ဘဲ၅၀။ မုတ္တမမြို့ပါသေနတ်၊ သရေခေတ္တရာမြို့ပါသေနတ်၊
 ဝန်း ကျပ်ပါသေနတ်၊ မင်း တုန်း ပါသေနတ်၊ ညောင်ရမ်း ပါသေနတ်၊ တံတား
 ဦး သေနတ်၊ ပန်း ရသေနတ်၊ သူငယ်တော် သေနတ်အစုစုတို့ကို မြေ နန်း တော်
 မှာခန့်ထား တော်မူ၍တစုတွင် သေနတ်လက်ဝဲ၅၀၊ လက်ဘဲ၅၀၊ အိပ်ဖန်မှာ
 သွေး သောက်ကြီး တို့နှင်တစုလျှင်၁၀စီ မြေ နန်း တော်မှာအိပ်ဂသည့်။

သက္ကရာဇ် ၆၄၇ ခုတ ပေါင်း လဆန်း ၇ ရက် ၆ နေ့ညဉ့်တချက်တီး ကျော် 1316
 ၅ နာရီတပါဒိတဇီဇနာအသလိယနက္ခတ်မွန်း တညတွင် ဝိဇယပူရမြို့ကိုသီတသူတည်သည်၊
 တချိန်တခါတည်း ပြုစု တော်မူသည်ကား မြို့နန်း တော်၊ ရွှေစည်း ခုံ၊ အတွင်း ကျောင်း ၊
 ရွှေတူ၊ ထောက်ရှည်ကန် တော်၊ ကန်လှကန် တော်၍ ခုနစ်ဌာနတည်း ၊ ပန်း ရ
 သေနတ်၁၀၀၀၊ ရွှေမြို့တော် သေနတ်၁၀၀၀၊ နောက်တော်ပါသေနတ်၁၀၀၀၊
 ဘရင်ကိုသေနတ်၁၀၀၀။ ရွှေကော၁၀၀၀၊ ရွှေဒိုင်း ၁၀၀၀၊ ရွှေလုံ၁၀၀၀၊
 ရွှေလေး ၁၀၀၀၊ ရွှေလွှား ၁၀၀၀၀၀တော်မူ၍ကျား ကြီး မကြီး ကျား ငယ်မ
 ငယ်အမျှထမ်း ရှောင် ပြေး ပုန်း မစွမ်း ၊ ကျန်အို၊ ပခွင်း ၊ ရှင်၊ သီတင်း သုံး 1313
 မှန်စာရင်း ပြု၍သက္ကရာဇ် ၆၄၇ ခုဒသဒါမတ်ကြိုလက်ဒုတိယဝါဆိုလဆန်း ၁၁ ရက်
 ၄ နေ့ရွှေတိုက် တော်စာရင်း သွင်း တော်မူ၏။

သက္ကရာဇ် ၆၄၈ ခုနတ်တော်လဆန်း ၉ ရက် ၄ နေ့တွင်စကား ခုနစ် 17 November 1322
 ကျောင်း ဒါယကာမဟာဥဇနာမင်း ကြီး ရွှေနန်း တော်တက်လျှင်၀၀တော်မူသည့်
 အစုကား ပန်း ရမြင်း ၃၀၊ ပုခန်း မြင်း ၃၀၊ လင်း ဇင်း မြင်း ၃၀၊ ထား
 ဝယ်မြင်း ၃၀၊ လုံပေါက်မြင်း ၃၀၊ ဇင်း မယ်မြင်း ၃၀၊ ပုဂံမြင်း ၊ ရွှေမြင်း ၊
 နောက်မြင်း ၊ လက်ဘဲမြင်း ၊ ကျန် တော် ဟောင်း မြင်း ၊ ကျောက်

စေလင်း မြင်း ၊ သင်း ကြီး မြင်း ၊ ညောင်ရမ်း မြင်း ၊ ကျောက်ဆောက်မြင်း
 ၄၄ ၊ လမ္မာမြင်း ၄၀ ၊ သင်တောင်း မြင်း ၃၀ ၊ ရက္ခကန် တော်မြင်း ၃၀ ၊ အိုး
 ခေါင်လေး ၊ မြို့တောင်လေး ၊ တောင်ငူလေး ၊ ပင်းသာလေး ၊ အင်တိုင်း
 သာရွှေလေး ၊ ပင်းတယရွှေလေး ၊ ရွှေကတ၃၀၀ ၊ ရွှေဖွား ၃၀၀၀၀၀
 ရွှေတိုက်တော်သင်း ။

(29 March 1344)

သက္ကရာဇ် (၇၀၆၃) ညီတော်ငါးစီး ဂွင် (တကူးလဆန်း ၁၅ ရက်
) နေ့) ရွှေနန်း တက်လာတတ်ပုံလဆန်း ၁၀ ရက်၌ နေ့၌တော်မူသည်။ ပင်
 လယ်မြင်း ချတော်မူသည်။ အစုကား မေပတ်မြိုင် မြိုင် ကျိုင်း ကျိုင်း ခါး
 ၉ စင်း ဗန်း မော်မိုး ကောင်း သိန္နီကျိုင်း တုံကျိုင်း သည်သီ ပေါစသောအညာဂွမ်း
 ပြည်တလား တို့နေသောမြို့ထွင် ဟော်ယုန်း ဆက်ဆောက်စေ၍ ချီတတ်စေသည်။ မိုး
 ကောင်း သိန္နီကျိုင်း တုံကျိုင်း သည်၎င်း မြို့မှာ စောက်၌ ဝါးလေး ထောင်ရတပ
 လှိုင်ထီး ဖြူ၂။ ထီးဝါး ကျိုင်း 'ရွှေချက်ငါး' ဝေါကြီး စည်နီရ၊ ငွေခရ၊ ငွေခွဲ၊
 ပုံသ၊ စည်ပလတ်၊ လင်းကွင်း ၊ စုံခါး ပတ္တမြား စီ၊ ဆောင်ခါး ကတ္တီပါနက်အိမ်
 သွတ်၊ ကွမ်း ခက်ဂွမ်း ထောင်ပတ္တမြား စီ၊ လဘက်အိုး ၊ ထွေးအင်၊ တကောင်း
 ပိတ်၊ အဆောင်နီ၊ အောင်း စက်ကဝတ်သနား တော်မူသည်။ ဆင်ပေါက်၊ ဆင်
 မ။

1345

ဌေးကား ရွှေစက်ကွင်း ပြည့်၊ ခင်တယင်အမှုမ်း ပြောက်ထုသ
 နား တော်မူသည်။ ရွှေဘဝါး တော်အောက်တန့်လွင် ဝါဝင် ဝါကျွတ် ရွှေဖွင့် ငွေ
 ဖျင် ရွှေဖလား ငွေဖလား ရွှေပန်း ခိုင် ငွေပန်း ခိုင်အသုံး တော်မြင်း ဖဲစာ
 ပယင်း ကန်တော့လက်ဆောင် တော်ဆက်လွှာရသည်။ လက်ဆောင် တော်တုံ၌ ဆု
 တော်ပေးသည်။ ထိုမှတပါး စော်ဘွား တို့မှာကျိုင်း ရွှေချက်၂။ ထီးဝါး၊ အ
 ဆောင်အရွက်အစုံ၊ ဌေးကား တောင်ရွှေဆင် မြေခွေဝမ်း ရွှေပွင့်အုတ်အရံ
 ဌေးကား ခိုနန်း ထောင်ငွေချက်၊ ခင်တယင်အနီ၂စု ရွှေတစုသနား တော်မူ
 သည်။ မြို့စား တပ်ပေါင်း စား တို့ကိုလည်း အထိုက်အလျောက်သနား တော်မူသည်။

29 January 1316

သက္ကရာဇ် ၆၇၇ ခုတပေါင်း လဆန်း ၆ ရက်၌ နေ့ညဉ့်အသလိယနက္ခတ်
 မှန်း တည့်ထွင်စစ်ပင်ကိုင်း ရာမင်း ဝန်တောင် ခြေရင်း ဝယ်တည် ထောင်
 သော ရွှေနန်း မြို့မည် ဇေယျပူရ မော်ကွန်း တိုင်စိုက်၍သား တော်အသင်္ခယာ

စောယွန်း ကိုသနား တော်မူ၍ထီး ဖြူဆောင်း ရသောသီရိသုရဇာနရဇိ
ဓိပတိတံဆိပ်ခံစေ၏မင်း ပြုရသည်။

12 June

1323

သက္ကရာဇ် ၆၈၅ ခု ဝိဆိုလဆန်း ၁၀ ရက် နေ့စောရင်း တော်သွင်း

သည့်မြင်း စုတို့ကား မြောက်ဘက်မြင်း ၁၅၀၊ ယုတော်မူမြင်း ၁၅၀၊ လက်ရွေး
ကြီး မြင်း ၁၅၀၊ လက်ရွေး ငယ်မြင်း ၁၅၀၊ ကြောင်သင်း မြင်း ၁၅၀၊ မြင်း
သက်ကြီး မြင်း ၃၀၊ ခက်လုံမြင်း ၃၀တို့ကား မြို့ကံဏ္ဍေး တော်ခံအသက်ကြီး မြင်း
တည်း ၊ အသက်ဝန်တို့အပ် တော်မူသည့်ပြင်စီမြင်း ၃၆စီး ၊ တလုပ်ခြံမြင်း ၃၆စီး ၊
ဗ္ဗစွေမြင်း ၊ ကတူး မြင်း ၊ စောပွတ်ဆိုမြင်း ၊ ယုံသာမြင်း ၊ တက်ပြွတ်မြင်း ၊
ပယ်သူကြီး မြင်း ၊ တောင်ကောမြင်း ၊ စတေးမြင်း ၊ တပယင်း မြင်း ၊ တနလံာ
မြင်း ၊ တကိုင်သာမြင်း ၊ ကံပေါက်မြင်း ၊ မှင်ဂှည်မြင်း ၊ သရက်အင်မြင်း ၊ ဝပါ
မြင်း ၊ ပင်း ယမြင်း ၊ မြင်စိုင်း ရွှေနန်း ဂှင်ဆွဲတော်မူသောမြင်း တို့ကိုထပ်၍
ရွှေတိုက်တော်သွင်း သည်၊ အတွင်း သင်း မြင်း ၉စီး တို့ကိုလည်း ဆွဲတော်မူသည်။

1327-1336

စစ်ကိုင်း ထွင်မင်း ပြုသောသီဟပတေ့မင်း ပြောင်ဆွဲသည့်ကား တ
နင်း သာရီမြင်း ၊ တနင်သာမြင်း ၊ ဇေယနန်သုနတ်မြင်း ၊ ဇေယကျော်သူသွေး
သောက်၊ ကော်တောနန္ဒမိတ်သွေး သောက်၊ ဘယသာရသွေး သောက်၊ မှူး သား
မတ်သား ကြီး စု၊ မှူး သား မတ်သား စု၊ တောင်ငူလူဖိုစု၊ စာရေး စာချီစု၊
ရွှေတော်ပြေး စု၊ တောင်ရွာစား သွေး သောက်၊ သကျည်စား သွေး သောက်၊
တန်ကြည်စား သွေး သောက်၊ စယာစါး သွေး သောက်၊ လက်မည်း စား သွေး
သောက်၊ သော်ကတို့သွေး သောက်၊ သူငယ်တော်မှူး သွေး သောက်၊ သူရဲလူလင်
မှူး သွေး သောက်၊ အတွင်း ရွှေမှူး သွေး သောက်၊ တုရင်ဝေရသွေး သောက်၊
ဒေဝသူရသွေး သောက်၊ နတ်စက်ရန်အောင်မှူး သွေး သောက်၊ ကျော်ဘက်ရန်
စင်မှူး သွေး သောက်၊ သော်ကတို့သွေး သောက်၊ မခေါက်စား သွေး သောက်၊
ဏန်း တောစား သွေး သောက်၊ မရွှေဘက်စား သွေး သောက်၊ ဖြိုင်ရွာစား
သွေး သောက်၊ ဝေလုသာရသွေး သောက်၊ ပေါက်တောစား သွေး သောက်၊
ကပိုင်စား သွေး သောက်၊ ရွှေတက်စား သွေး သောက်၊ တံတက်စား သွေး သောက်၊
မင်း သား သီဟရဲ ကျော်လူစု၊ သီရိ ကျော်ထင်လူစု၊ မိကျောင်း တက်ချောင်း ၉

ယူ၍တကောင်း မင်း ရိုး သတိုး ဇမ္ဗူဒီပဓကဂ္ဂိလဝတ်ပြည်သက္ကသိကီယမျိုး ဆွေ
သား မျိုး သား သတိုး ရတနာရ၊ သတိုး ရွှေရ၊ သတိုး တိုင်း ရ၊ သတိုး တံခွန်ရ၊
သတိုးသလွန်ရ၊ သတိုး ရွှေရ၊ သတိုး ဂဠုရ၊ သတိုး နဂါး ရ၊ သတိုး နဂါး နိုင်၊ သ
တိုး ရငယ်၊ သတိုး ရတော်လာ၊ သတိုး ပေါင်ရှည်၊ သတိုး ကျောက်ရှည်၊ သတိုး ဆင်
လောက်စား ၊ သတိုး ဆင်ထိန်း ၊ သတိုး မင်း ဖျား ၊ သတိုး ဆွေစည်မျိုး ဆက်တို့
ကိုလည်း စစ်ကိုင်း တွင် ရွှေတိုက်တော်သွင်း ရ၏။

(သက္ကရာဇ် ၇၂၉ ခု တော်သလင်း လဆန်း ၁၂ ရက် ၁ နေ့) ရတနာပူရအင်း ၀ (5 September 1367)

ကိုမင်း ပြုတော်မူသောမင်း ဤစွာ စော်လက်ထက်သက္ကရာဇ် (၇၄၀) ပြည့် 30 September 1378
တန်ဆောင်မုန်း လဆန်း ၁၀ ရက် ၄ နေ့တွဲဘက် တော်မူ၍ ရွှေတိုက်သွင်း သည်။

(သုတေသီစာစု ၊ ဝက်မစွတ်စာစု)

လူမျိုး တရားတပါး ကား မြန်မာ ခုနစ်၊ မွန်သုံး၊ ဂွမ်း နှစ်ဆယ်ခုနစ်။ ကုလား
 ခြောက်ဆယ် လေး ဟည်း၊ မြန်မာ ခုနစ်ကား မြန်မာကြီး၊ ပြုသက်၊ ဒဝယ်၊ ဒ
 န၊ တောင်သူ၊ တောင်လှ၊ မွန်သုံး ကား၊ မွန်တိ၊ မွန်စ၊ မွန်ည၊ ဂွမ်း နှစ်
 ဆယ်ခုနစ်ကား ယွန်း၊ ယိုး ဒယား၊ ဂွမ်း၊ လင်း ဇင်း၊ တရုတ်၊ တရက်၊ န
 ဘက်၊ နဘဲ၊ ဂုံ၊ အင်း ကြယ်၊ ကတူး၊ ကစက်၊ ကရင်၊ သက်ရံ၊ ပလေ၊ ပလောင်၊
 စိန်၊ လဝိုက်၊ လဟင်၊ ချင်း၊ ကချင်၊ မြက်၊ တရင်၊ ကသည်း၊ မျက်နှာမည်း၊ လူး၊
 သောက္ကတဲ၊ ကုလား ခြောက်ဆယ်လေး မျိုး ကား ပဋိက္ခရာ၊ ရခိုင်၊ သင်း တွဲ၊
 ဇောဂျီ၊ ပန်း၊ သေး၊ သူဌောင်၊ သူဟို၊ တပသီ၊ ဟာရီ၊ ဂန္ဓာ၊ မလ္လက၊ အ
 ဝါ၊ အဝိန်၊ လဘူ၊ လမြင်၊ စင်ကြို၊ ကြမ်း တန်း၊ ဥယျာဉ်၊ လိင်္ဂ၊ ကာမြို့၊ ပတ္တန၊
 လင်း၊ ယောင်၊ အသွာ၊ ပင်း ကား၊ ခေါဇာ၊ ကမ်း၊ ယံ၊ ကလယ်၊ ရှိန်တူ၊ မိစ္ဆာ၊
 ရေဆွ၊ လင်း၊ လေ၊ ပိတ်သွေ၊ ကမ်ခို၊ သီဟိုဠ်၊ ကည၊ မဇာဂီ၊ ရေဂါ၊ ဇော
 ရား၊ ဇာတုတ်၊ ဇောတုတ်၊ လောယာ၊ ကျည်း၊ ပုဏ္ဏား၊ ဗောဓိ၊ အိမ်ပတ်၊ သရေ၊
 လင်း၊ ခရေ၊ ပညာ၊ ဗျာဘာ၊ ရံ၊ မာန်၊ ပြေဘု၊ ဦး၊ သုတ္တံ၊ မာလိမ်၊ သက်
 မြက်၊ ဥယျည်း၊ ပင်ဝါ၊ ပင်ကော၊ ရေမီး၊ ထွက်၊ ပိတ်စိတ်၊ ခေါမာ၊ ဇယာ၊ ပေါင်း
 လူမျိုး တရားတပါး ယောက်တို့ကို ရေတွက်၍ ရွှေတိုက်သွင်း ရ၏။

စစ်ကိုင်း မင်း ပြောက်ဘွဲ့သော ဇေယျကျော်သူ သွေး သောက်မှစ၍
 ပုခန်း မြင်း၊ ဒဝယ်မြင်း၊ လင်း ဇင်း မြင်း၊ လုံပေါက်မြင်း အစရှိသော ခု
 စီး တို့ကိုသား တော်အိမ် ရွှေတရား ကိုသနား တော်မူ၏။

(25 November 1400)

မင်း ကြီး စွာ စေတက်သား (သတ္တရာဇ်ရတနာ ခုနစ် တော်လဆန်း ဂ
 ရက်၅ နေ့အဝန်း ကိုတက် တော်မူသော) ပထမမင်း ခေါင်လက်ထက်၊ ဘွဲ့တော် မူ
 သည့်အစကား အရွှေဘက် ကျော်စည်တိုက်၊ အနောက်ဘက်တိုက်၊ တောင်ဘက်တိုက်၊
 မြောက်ဘက်တိုက်၊ ဆင်ကျည်တိုက်၊ ထွင်းသင်းတိုက်၊ မဟိဒ်ဒ်တိုက်၊ အဆိုင်နီ၊ ဝေါသီး၊
 ကျိုင်း သား၊ ယမား၊ ထီး ဖြူတော်ဖွင့်၊ ပန်း ပွတ်တိုက်၊ နန်း ကံရွေး တိုက်၊
 အုန်း ပေါက်တိုက်၊ ကြေး တိုက်၊ အသုံး တိုက်၊ အရွှေတိုက်၊ အနောက်တိုက်၊ ဆင်စွယ်
 တိုက်၊ ငရုတ်တိုက်၊ မီး သွေး တိုက်၊ ကျွန် တော်သုံး တောင်တိုက် ဝင်ဖြူခွာအဝင်
 အပါး ငွေတံဆိပ်ပိုင် ရ၏။

ရွှေဘိုကား သုံး တောင်တိုက်ကို၌ တော်မူရာတွင် ရွှေ သတိုး မင်း
 ဖူး လက်ထက်၌ တော်မူရာတွင် ရွှေတိုက်ဝင်စာရင်း တော်ကား တလိုင်း ရွှာ
 သည်ပင် တောင် ခုနစ်ဆယ်ပြုကိုစား ရွှာဘုရား ကိုစား မြေမရှိလက်သမား
 ညောင်ရေတကား အစာအစွတ်အမြောက်တလိုင်း ရွှာကအခွန်ခံရိုး အစဉ်ရှိ
 သည်။ အညာလည်း တောင်း တုံ၊ တောင်း စင်၊ ချင်း ထွင်း လည်း ကမ်း နီ၊
 အောက်လည်း ညောင်ဦး ၊ ရပ် စောက်ဘုရား တိုင်၊ ပန်း ဝဲဘဏ္ဍိုင်မယ်နအ
 ခွန် ၂၀၊ မြေအခွန် ၂၀၊ အချိန်ကိုခုနစ်လက်သစ်၊ စစ်သူတို့စား သည်၊ စပါး
 တတင်း ၊ သေတကန်၊ ကွမ်း ဘိုး ဖြက်သေဘု၊ ဖြက်ရှင်တခု၊ ဒဝယ်မှူး အင်း ကို
 ငပြည့်ဝမှူး သည်၊ ခံသည်၊ ရွှေ (ကား) သုံး ထောင်မှူး ဦး စား တက်မြေ
 လက်နိုင်အခွန်ခံရိုး ကား အညာလည်း ခက်သင် တောင်ကြီး တိုင်၊ အောက်လည်း
 အလယ်ကွန်း ခေါင်း ခွဲတိုင် အောင်၊ အဝကွန်း ဦး ကသည်ဘလဲဘတိုင် အောင်ဆိပ်
 ခွန်တလ ဖြေး ခုနစ်ပိဿာတန်၊ မြစ်ငယ်မုံ ရွှေ ကူး တို့၁၅၀၊ တလရှင်ကူး တို့တ
 စင်း ဖြေး ၆၊ တကူး တို့ဆိပ်၊ ခေါင်း ခွဲ၊ တပက်ဆွဲ၊ ဖျဉ်တောင် ရွှေဘိုကား ကူး
 တို့၊ ကန်ရိုး နှစ်လုံး ထိုင်ကူး တို့၊ အနောက်ကူး တို့၊ ပြင်သာကူး တို့တစင်း လှိုင်တ
 လကို ဖြေး ၆၊ တန်အဝင်အပါကား ရွှာသစ်ကြီး ထွင်ပြည် တော်သာ၊ ချွာ ရောင်
 ရွှာ၊ တလိုင်း ရွှာ၊ မကဲ၊ ကီး ပေါင်ကား ၊ ရွှာအင်း ၊ ယင်ပြည်၊ အင်း ထိန်၊
 ညောင်ချောင်း၊ တကောင်အင်း၊ ကွက်တိုင်အင်း၊ ရေဖြူအင်း၊ ငပန်ကြီးအင်း၊ ငပန်ငယ်
 အင်း ၊ ဝဲကြီး အင်း ၊ အရိပ်မထွက် မြောက်အင်း ၊ မြစ်ကယ်အင်း ၊ ထီပေါင်ကား
 သုံး အင်း ၊ ဝဲမအင်း ၊ စချိုင်အင်း ၊ ရေယူချောင်း ၊ ကျောဘု၊ ကျောက်ပြုတ်၊
 မြစ်တု၊ လက်တောင်း ၊ ပလိပ်၊ အင်း လှား ၊ ဤကား ရွှေဘိုကား သုံး တောင်
 အဝင် ရွှေတိုက် တော်ရှိသက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခု (ပထမဝါဆိုလဆန်း ၅ ရက် ၂ ရက် ရွှေ
 တိုက်) စာရင်း တော်ပြီး ၏။

(သုတေသီစာစု၊ ဝက်မစွတ်စာစု)

17 June

1679

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုပထမဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၄ ရက် ၂ နေ့မြဲတိုက်တော်သို့ထွက်တော်မူ
 ရာတွင်လက်ယာကျော်သူကျောင်း ဆောက်သည်အုတ်ဂွေကား အုတ်တံတိုင်း လုပ်ပါမည်
 ဆိုကြောင်း ကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်သော် ဆောက်လုပ်စေ၊ ဘုန်းတော်ကြီး ဂွ
 သောဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။

(ချီး ဩဠာ ၈ - ၁ ရာ - ရ ပေ)

ဘုန်း တော်အဖွဲ့ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအချင်းတဝှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ဝင်း တော်ငှမုက်နှာမှစ၍ကုန်အမျိုး အစုတိုင်း ဟူသမျှသည်။ မင်း မှမင်း ရာကို ရှောင်လွဲ၍ သော်လည်း ကောင်း၊ ယမန်ကာလတွင် ဖွင့်ပါး ၍ သော်လည်း ကောင်း ၊ တချား မြို့ရွာမှာရှိသည်ကို မြို့စား ရွာစား တို့သည် သိမ်း ထား ၍ စေပါသော်လည်း ပြည်စိုး သည်သိမ်း ထား လေသော ဧပြည်တို့ကိုလည်း ငြိမ်း ချမ်း လို၍တပါး မှာမှီခို နေသည်ကို ကျွန်တော် မျိုး အစုတို့တွင် ခေါင်း အကြီး ပြုသသူတို့သိ၍ ငါတို့အစုသား ငါတို့အဝင်သည်သူမှာ မရှိသဘု၍ ဝန်တို့ကစ၍ ဝန်စုဒိုင်း သည်လဲဆိုလျှင်တရား ကဲ့သို့ ဧပြည် တောင်း ယမ်း ၍ မစား စေနှင့်၊ ရာဇဝတ်စစ် စစ်၍ ဟုတ်မှန်လျှင် အဟုတ်စီရင်ရမည်။

30 June

1679

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခု ဒုတိယဝါဆိုလဆန်း ၃ ရက် ၂ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ဩဉ် ၉၈ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှ သော အရှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော် ရှိသည်။ အိမ်ရှေ့အိမ်တော် ရာထွင်အဘယက တော်သည့် ဆောင်သီး စောင့်ရှောက် ထူထောင်သော အလွန်တော် မအိမ်ဆောက်ပါမည်ဟူ၍ ဘုရား မယ်တော်ဘုရား ကိုယ်တော်ဦး တင်၍ ဆောက်တော့အမိန့်တော် ရှိသည်။ ဆောင်သီး ရာထွင်မဆောက်အိမ်တော် ရာထိုင်အောင်ပင် ဆောက်သည်ဖြစ်ကြီး သပေါက်မှူး မှာလည်း ဆင်ကပ်တော် ရာထွင်သော ဆောက်ပါမည်တော်ဦး တင်၍ ဆောက်တော့အမိန့်ရှိသည့်ဆင်ကပ်တော် ရာထွင်သော မဆောက်ဆင်ဝင်တော် ရာနေရောင်ကတရား ရောက်အောင်ပင် ဆောက်သည်တော်ဦး တင်သည့် အရာကိုလွန်၍ ဆောက်သည်ဖြစ်သော ဧကန်ဖြစ်၍ ပြစ်ကောင်း လေပြီသို့ ရာထွင်မူကား ပျက်စီးလိမ့်မည်ဖြစ်သော ဧကန်ဖြစ်ပြီး သာသနာပျက်၍ ယူစေ၊ တန်းများ မှာလည်း ရှိမြဲတိုင်း လူသွား သာအောင် ရှိစေ၊ ဝင်းတော်ထွင်းသို့လည်း တပါးတချား ကိုလည်း မဝင်စေနှင့်။ နေမြဲနေပါ မည်လဲဆိုလျှင် နောက်တော်ပါသေနတ်လုပ်ကိုသာ ချ၍ နေစေ၊ နေလျှင်လည်း အိမ်တော် ရာသို့အိမ်ဦး ပြု၍ ဆောက်စေလမ်း ပန်းကိုလည်း ဘင်္ဂတင်သွား လာသာ အောင်မြင်နိုင်ကြပ်မ၍ဆို၊ အိမ်တော် ရာအရှေ့လည်း ထန်းပင်ရောက်တောင်ဝင်း တော်နား ရောက်အနောက်လည်း အောင်နိုင်ငယ်အိမ်ရှေ့ဆယ်တောင်ချား လျက် မြောက်လည်း မာရတင်တော်တံခါး တောင်နား ရောက်သည်အထွင်း ကိုအိမ်ရာမဆောက် စေနှင့်။

29 July

1679

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခု ဝါခေါင်လဆန်း ၂ ရက် နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ဩဇာ ၈ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

စါရင်း ယူရ၁မှ၁ကွန်ဖြစ်သည်ဟူ၍ဆိုလျှင်ကွန် စါရင်း သဘာဝ မည် မဟုတ်၊ ကြေးမည်
 မှုန့်ကွန်ဖြစ်သည်ဟူ၍ စစ်၊ ကွန်ဖြစ်တန်မှဖြစ်ရမည်၊ ယိုး မဲ ဖိုခို၍ နေလည်း
 အစုသိုသင်း ၍အမှတော်ကိုထမ်း ရမည်။

2 August

1679

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခု ဝါခေါင်လဆန်း ၆ ရက် ၆ နေ့အမိန့်တော်။

(ရှိး ဩဂုတ် ၈ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

15 August 1679

15 August 1679

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၄ ရက် နေ့အမိန့်တော်ရှိသည်ကိုတယ်သို့သော်
 အကြောင်းကား ပြန်သည်နည်း အမိန့်တော်ရှိသည်အမိန့်တော်ကိုလွှတ်ထွင်ဖေယျသု
 ပြန်သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၄ ရက် နေ့ပြည့်စိုးသပေါက်မှူး
 ချင်း ရွာစား ကိုပြည်လုံး ကျော်သား တို့နေသည်တန်းရသဖြေကိုသနား တော်မူသည်
 ကိုမြဲလက်တော်ဝင်သို့အမိန့်တော်ကိုအနောက်ဝန်ဘယရသသူကသပေါက်မှူး အဝန်း
 တို့ရှောင်ပြန်လှသည်။
 (မျိုး ဩဇာ ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအညွှတ်တဝှမ်းမင်း တရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ၁၀၃၃ ခုတကြီး တော်ဘုရား အမိန့်တော်၊ ထောင်သား 1671 ထောင်သမံခါး သမလက်မ ထောင်သမတို့နှင့် သေနတ်လုပ်ကျောင်း မှီတဖွဲ့အ သည်အရွတ်သူ့ကွန်တို့နှင့်သင့်၍မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုအတပါအမီပါဟူ၍ မစီရင်သ၊ တံခါး သားလက်မထောင်သား တို့သို့ပါစေအမိန့်တော်ရှိကြောင်း နှင့်ဝန်တို့ကိုအစီ ရင်ခံသော်အမိန့်တော်အတိုင်း သည်အစုတို့နှင့်ထောင်သား ထောင်သမ တံ ခါး သား တံခါး သမလက်မ ထောင်သား လက်မ ထောင်သမတို့နှင့်သင့်၍ ယော ကျား မိန်း မကိုအမိန့်တော်အတိုင်း သိမ်းရလေတော့သည် ဝန်တို့ဆိုကြောင်း ကို ရွှေနား တော်ကြား တော်မူသည်။ သည်အတိုင်း ဖြစ်လျှင်နာပလေသည်ဖြစ်သော ကြောင့်ထောင်သား တံခါး သား လက်မ ထောင်သား တို့နှင့်မြင်သည့် သေနတ်လုပ် သွေး သောက်စုရွှေပန်း ပန်၊ အသည်တဖွဲ့ကျောင်း မှီကွန်မိန်း မတို့နှင့်သင့်၍ မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုယောကျ်ား လိုက်ယောကျ်ား ပါမိန်း မလိုက်မိန်း မပါဖြစ် စေ၊ ထောင်သမတံခါး သမလက်မ ထောင်သမတို့နှင့်မြင်သည့် သေနတ်လုပ် သွေး သောက်စု ရွှေပန်း ပန်အရွတ်သည်တဖွဲ့ကျောင်း မှီသူကွန်ယောကျ်ား နှင့်သင့်၍ မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုမူကား အမီပါဖြစ်ရမည်။

15 August 1679

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၄ ရက်နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့်၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဒဂုံဆံတော်ရှင်မှတစ်ဆင့် ကြား ကိုအုတ်လုပ်သည်ကိုမြှင့်တင်တား ရတနာအလှူကောင်း မှ
အရတဖြစ်သည်မတား စေ နှင်းလုပ်ပစေ။

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခု တော်သလင်း လဆန်း ၁ ရက်နေ့တွင် ဇေယျသု
ပြန်သည်အမိန့်တော်။
(မျိုး ကြည်ငြိမ်း - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ရွှေပြည် တော်ထွင်း ထွင်း ၊ စေဘင်း ညှင်း တယောတီး မှုတ်၍သလူဖျံလူရွယ်တို့ကို
သွား စေပ လေ့မှုတ်၍အချင်း ဆို၍ မဆို ကောင်း သည်စကား ကိုဆိုမည်၍ မသွား
စေ နှင့်နိုင်း အောင်စစ်။

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုသတင်း ကျွတ်လဆန်း ၉ ရက် ၆ နေ့ ဇေယျသုပြန်သည်^{3 October 1679}
အမိန့်တော်။

(မိုး ကြည် ၉၀ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

14 October 1679

အမိန့်တော်ရှိသည့်အရှေ့အတွင်း ဆောင်သား ငတုတ်ကျော်ငယ်ကိုထောင်နုတ်၍
ရှေ့တော်ပြေးသို့စို့၊ ပုံတီးစေ။

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုသတင်း၊ အောက်တိုဘာလ ၁၄ ရက်နေ့၊ ဇေယျသုပြန်^{14 October 1679}
သည့်အမိန့်တော်။

(ချီး ဩဉ် ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အလှူခံကြီး မြတ်တော်မူလှသောအချိန်တဝှမ်းတရားကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုတဆောင်မုန်း လဆန်း ၄ ရက် ၂ နေ့တွင် 27 October 1679
အရင်ကပေး လေသည်အမိန့်တော်ထမ်း များ သည်မသိသောလေ။ အထွေး ထွေး အ
ရေ ၁ ရေ ၁ ရှိလေသည်။ ဝန်စါရေး တို့လက်တွင်မရှိစေနှင့်။ ချေဘိ။ သခုအမိန့်တော်
ထမ်း အတိုင်း သာဝန်စုတိုင်း အပ်၍ရှိစေ။ သည်အမိန့်တော်ထမ်း သည်ဘိုး တော်ဘု
ရား အမိန့်တော်။ ဘကြီး တော်ဘုရား အမိန့်တော်။ ခမည်း တော်ဘုရား အမိန့်
တော်။ ငါ့အမိန့်တော်။ ဇေယျာဇာမင်း ၄ ပါး အမိန့်တော်ပင်ဖြစ်သည်။ ဝန်စုတိုင်း 1679
ပေး သည်အမိန့်တော်ထမ်း သည် ၁၀၄၁ ခုအမိန့်တော်ထမ်း ရင်း တွင်ကြွေး ဖြစ်
ရှိသော်လည်း ကိုနေတန်ဆုံး တန်သတ်ဖြစ်မှကိုယ်ဆုံး ရမည်။ သည်အစုသား တို့သည်သူကွန်
ဖြစ်ရသော်လည်း အစုသား နှင့်ဖြစ်စေ ကြွေး ရှင်ကွန်ရှင် နှင့်ဖြစ်စေဟူ၍ဆိုသည်ကို
အစုသား ကိုပေ၍ဒိုင်း တော်သား ဝင်း တော်သား ကျိုင်း တော်စွဲ ရှေ့တော်ပြေး
ရုံး ဆော်စ မြေငှာငှာရင်ပြေသား နေရသျှာသညာသည်မျက်ပါး သည်အမိန့်တော်ရှိ
သည်အမှုထမ်း ရည်တူဟူ၍သွင်း သည်အမိန့်တော်ထမ်း တွင်ပြောကံ၍ရှိလေပြီး သွင်း ပြန်
ကျောင်း ကီး ငရဲစေတန်နှင့်ကွန်သပေါက်ဦး ရိုး မြင်သည်နှင့်အတိုး အစား ပေး ချီထွက်
သည်ဟူ၍တရား ကျွဲကြွ၍မြို့ဝန်တွင်ဆိုကြသော်။ အမိန့်တော်ထမ်း အတိုင်း အတိုး ပေး
စေမြို့ဝန်စီရင်သော ကြောင့်သံတော်ဦး တင်ပါမည်ဆိုသည်ကို ရှေ့နေစာမှတ်မခံလို 1679
ပါဟူ၍ဝန်တို့ကိုငရဲစေကလဲဆိုကြောင်း ကိုဝန်တို့ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်သည်။ ၁၀၄၁
ခုအမိန့်တော်ထမ်း တွင်ဒိုင်း တော်သား တပ်သား သူရဲကောင်း ဟန်အမြောက်သ
မား ဝေါတော်သား ကျိုင်း တော်စွဲ ရှေ့တော်ပြေး ရုံး ဆော်စ မြေငှာငှာရင်ပြေသ
သား နေရသျှာသညာသည်မျက်ပါး သည်အမိန့်တော်ရှိသည်အမှုထမ်း ရည်တူအစုသား
မိန်း မတို့နှင့်သင့်သညာသား သမီး တို့ကိုအစုခွဲ၍အမိန့်တော်ရှိသည်။ ကွန်တော်မျိုး အ
စုသား တို့သည် ကျွေး ဖြစ်မရှိပဲမှီခို၍မနေစေနှင့်။ ကျွေး ဖြစ်ပင်ရှိသော်လည်း ကိုယ်ဆုံး
တန်မှဆုံး ရမည်အမိန့်တော်ရှိသည်။ သို့ရသော်လည်းအစုသား တို့သည်သူကွန်ဖြစ်
လေရသော်လည်းမြင်သည်သား သမီး တို့ကိုသပေါက်မဆိုစေနှင့်။ မိဘဆွေမျိုး သား ချင်း
ရွေး ဖွင့်တန်ဘိုး သာပေး စေ။ အမိန့်တော်ရှိသည်အရသညာဒိုင်း တော်သား
ဝင်း တော်သား တပ်သား သူရဲ ကောင်း ဟန်အမြောက်ဝေါ

တော်သား ကျိုင်း တော်စွဲ ရှေ့တော် ပြေး ရုံး ဆော်စ မြေ ဘင်တုရင် ပြေ သွား
 နေရာ ချပညာ သည် မျက်ပါး မှ စ၍ အရည်တူ အမျှမ်း ကိုသာ အမိန့် တော် ဂြိုသည်။ မြင်း
 သည် သေနတ် သွေး သောက် စုတို့ကို အမိန့် တော် ဂြိုသည် မဟုတ်။ စာစီ ရာထွင် ဒိုင်း ဝန်
 ကစ၍ မြင် ပါအမျှမ်း ရည်တူဟူ၍ မခွဲခွဲ ပဲသည် အစုသား ကိုသည် သူကွန်ဖြစ် လေရာ ထင်
 အချား နှင့် ဖြစ် စေ။ ကျေး ဂျင်ကွန် ရင် နှင့် ဖြစ် စေ။ သင့် နေကြ၍ မြင်သည့် သား သ
 မီး တို့ကို သပေါက်ဟူ၍ မဆို စေ နှင့်။ မိဘ ဆွေမျိုး တို့ ရွေး ထုတ်လျှင် တံဘိုး တို့ကို ပေး စေ
 ဟူ၍ ဂြိုသည်။ ဒိုင်း တော်သား ဝင်း တော်သား သူရဲ ကောင်း ဟန်အ မြေ ဘင်သမား
 ဝေါတော်သား ကျိုင်း တော်စွဲ ရှေ့တော် ပြေး ရုံး ဆော်စ မြေ ဘင်တုရင် ပြေ သွား
 နေရာ ချပညာ သည် မျက်ပါး သည် အမိန့် တော် ဂြိုသည် အမျှမ်း ရည်တူတို့ နှင့် အထက်က
 တောင်တံခါး မှ စ၍ အစုကြမ်း သား တို့ကွန် ဖြစ် ရာထွင် မြင်သည့် သား သမီး တို့ကို မိ
 ဘ ဆွေမျိုး တို့ကတတ်ကို နိုင်လျှင် တန်ဘိုး ပေး ရွေး စေစီရင်။ အမိန့် တော် ဂြိုသည်။
 သည် ထွင်သော စေ သူသူပြ နိသည်။

(မျိုး ကြည့် ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဂှင်ဘုရင်သည်အမိန့်တော်ရှိပြီး ဂျက်နတ်ချေလောင်းချေအစွေစွေပြုသည်ဟူ၍ဣန္ဒ
 တော်မျိုးတို့သည်ဆိုလိမ့်မည်ဖြစ်သောကြောင့်၊ လက်ျာရန္တမိတ်ဝန်လမိုင်း ငတူးတူ
 ငယ်အစီရင်ခံသည်။ ဣန္ဒတော်မိဘဣန္ဒမိဘုန်း တော်ငယ်ထွင်အမှတ်မဲ့မြင်သည်သား
 နှစ်ယောက်နှင်ဘုန်း တော်ငယ်ကိုဣန္ဒတော်မိဘမရှိလျှင်ဣန္ဒတော်တို့အစုဝေယူပြု
 သည်။ နောက်ဘုန်း တော်ငယ်သည်အတိုင်း ယူပါဆိုသောကြောင့်ဣန္ဒတော်တို့ကိုသား
 မြေးကဲ့သို့မွေးသယူဖြစ်၍အတိုင်း ယူသည်။ သားငယ်နှစ်ယောက်ကိုစေစား၍အ
 ဂှင်အကြာရှိသည်ကိုဘုန်း တော်ငယ်ကလမိုင်း တောင်ခံကြီး နှင့်တချက်တည်း ဖြစ်ရ
 ထွင်မြင်သည်သား ဟူ၍မြင်း ဝန်နန္ဒသီဟလမိုင်း ဝန်ပြုသည် ကာလဆိုပြသော်ဘုန်း
 တော်ငယ်ကငံကြီး သားဆိုသည်ကိုသားသား ဖြစ်ရချီမည်လော။ အဂှင်သိရသိ
 ရွာသိကိုဆိုပေဆိုလျှင်သား ကိုလည်ကိုသားဆိုပါသည်။ အဂှင်သိရသိရွာသိကိုမဆိုနိုင်ပါ
 ဆိုလျှင်သားကား ကိုယ်သား မဖြစ်သောချေစီရင်လျှင်အမှတော်ထမ်း ဖြစ်ပါစီမည်
 အဘိုးယူပါစေ။ လဲဆိုပြန်၍အဘိုးကိုယူစေစီရင်လျှင်၊ စိတ်တူလက်ဆက်ပေး၍ပြီးသည်။
 ဘုန်း တော်ငယ်ကလည်း ပြီးချက်စာကိုယူလေသည်အဘိုးမပေးသောကြောင့်စေ
 စား၍ရှိသည်ကိုယခုနောက်ဝင်မှူးလမိုင်း ဝန်ပြုရသကဲ့သို့။ ငံကြီးသားဖြစ်
 သည်ဟူ၍ဘုန်း တော်လဲပြန်လေသောကြောင့်အဆိုငိုဆိုငိုရသော်၊ နန္ဒသီဟစီရင်၍
 စိတ်တူပြီး ကြောင်းကိုဘုန်း တော်ငယ်လက်မှစီရင်ချက်စာရှိကြောင်းကိုလည်း မ
 ယူပါငံကြီးသားဖြစ်ကြောင်းကိုပြဆို၍ပြု၍စစ်မေးသော်အိမ်ခန်း နေရာတဲ
 အံ့နှင်နေ၍ဝင်ထွက်ကြောင်းကိုမသိချေ။ ငံကြီးသားဆိုသည်ကိုသားသိသည်ဆိုသည်
 စကားကိုယူ၍ဣန္ဒမဆိုသောချေ။ စီရင်ဘိသည်အစီရင်ခံသည်။ ငိုငိုငိုငိုငယ်တို့အစီ
 ရင်ခံသည်ဣန္ဒတော်တို့ဘသည်လမိုင်း တော်သား ဖြစ်၍အမှထမ်း ရသည်အကြောင်း
 ကိုဝန်ထွင်း ဆိုင်ကြလျှင်လမိုင်း ငေါ်သား မဟုတ်ဆိုလေသောကြောင့်ချစ်ပြု
 သည်သက်သေအဓမ္မရသဆင်ခြေအလုံး စုံလမိုင်း ဝန်ထွင်ရှိပလေပြီးသည်။ အထက်ကဖြတ်
 စာရှိသည်ဆိုရသော။ ဣန္ဒတော်တို့ငယ်သည်သား အမိနှင်ဆိုလေသည်အစီရင်ခံသည်။
 အနောက်ဝင်းမှူး ထွင်ဆိုပြသသည်အချစ်။ ငတုတ်ခိုင်ညီအစ်ကိုအချစ်။ ဣန္ဒတို့မိဘုန်း
 တော်နှင်ဣန္ဒတို့ငံကြီးသဘောမျှ၍ထွက်ဝင်ရသကဲ့သို့ဣန္ဒတို့ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက်
 မွေးမြင်သည်။ ငံကြီးသားတူစီမိ။ သိသူမိလွတ်မယား ငထင်ငတိုး ပ။ ငချစ်

ပုံ၊ ငစံကြီး မယား မိစ္ဆား ငထင်ကိုကျမ်း တိုက်၍ မေး သော်၊ ငတုတ်ငခိုင်ညီအစ်
 ကိုနှစ် ယောက်သည် ငစံကြီး သား ဟုတ် ဖြောင့် ကိုသိ ပေ၏။ သိ ဖြောင့် ကိုမူကား ၊
 ငစံကြီး နှင့်ဘုန်း တော်အရှက်အတင်ရှိ၍ ငစံကြီး မယား ကြီး မိစ္ဆား နှင့်ကွာ သော
 ဖြောင့်သိသည်ဆိုသည်။ ၎င်း ငတိုင်း ပကိုကျမ်း တိုက်၍ မေး သော် ငထင်နှင့်နည်း တူ
 ဆိုသည်။ ၎င်း ငချမ်း ပုံကိုကျမ်း တိုက်၍ မေး သော် ငထင်နည်း တူဆိုသည်။ ၎င်း င
 တက်ကိုကျမ်း တိုက်၍ မေး သော် ငထင်နည်း တူဆိုသည်။ ငစံကြီး မယား မိစ္ဆား ကို
 ကျမ်း တိုက်၍ မေး သော်၊ ငတုတ်ငခိုင်ညီအစ်ကိုနှစ် ယောက်သည် ငစံကြီး သား မှန်
 ၏။ သား ဖြစ် ဖြောင့် ကိုသိသည်မူကား ကျွန်ုပ်လင်ဖြစ်စည်ဘုန်း တော်ငယ်နှင့်အ
 ရှက်အတင်ဖြစ်ပြု လေ၍ ငခိုင် ငတုတ်ကို မွေး မြင်သည်ကျွန်ုပ်ကို မယား မမှတ်သား မ
 မှတ်ပြုကျင့်သော ဖြောင့်ရှင်း ကွာရ၍သား ဖြစ် ဖြောင့် ကိုသိရသည်ဆိုသည် နောက်
 ဝင်း မှူး စီရင်ချက်။

(မျိုး ကြည့်၉၀ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှ သော အမျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ဒေဝသီဟကဆရာ တော် ရွှေလေး ထပ်ဘုန်း တော်ကြီး ရှင်မ ဟိမဟိန္ဒသဘာဝကိုယ် ကျောင်း တော် ဆောက်လုပ်တော်မူသည်။ ကျောင်း ဥကင်သထည်ပါ မည်။ ကျောင်း ခါး ပန်း ထွင်ခုံ ပေါင်းလုံးပန်း လှထည်လုပ်ပါမည်။ အုတ်ဂွေကီး ဥဆူ အုတ်တံတိုင်း လုပ်ပါမည် ဆိုက်ကြောင်း ကိုယ်တော်ဦး တင်ရာမှာ ဒေဝသီဟကဆရာ မှုမြိုင်မတ်မြိုင်တိုက်သည် ဆောက်ရခဲမည်မဟုတ်သော်လည်း ကျောင်း ကိုယ်တော်ဦး သုံး မည်သခင်သည်စာသင်တော နေဧကစာရမဟုတ်။ အား တော်ဘုရား ဆရာ တော်ဆက်ရှည်စွာ ဧကရာဇ်ဆရာ တော်တံဆိပ် တော်ရဖြစ်သော ကြောင့်ငါ့လှူတော် မူသည်လုပ်စေ။

30 October 1679

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုတဆောင်မုန်း လဆန်း ရက် ၅ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ဩဇာ ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ အကြီး တော်ရသော ကျော်သူမယား ကား ကျောင်း ဥကင်သ ထည့်ပါမည် ကျောင်း ထွင်ခါး ပန်း ကိုဝံ့ ခုန့် ပေါင်းလုံးပန်းလှ ကျောင်း ပြင်ဆင်ကပ် ပတ်လည်ကိုဝံ့ ခံ့ ဘောဝင်လုံ ဘောဝင်လှထည့်ပါမည်။ အုတ်လှေကား ခုဆူအုတ်တံတိုင်း လုပ်ပါ မည်ဆိုက် ကြောင်း ကိုသံ တော်ဦး တင်သည်မှာ ငအချီ တော်ဖြစ်သည့်ဂင်သန့်ငံ၊ ကျောင်း ထွင်ခါး ပန်းလက်တင်ကိုဝံ့ ခံ့ ပေါင်းလုံးပန်းလှ လှေကား ခုဆူအုတ်တံတိုင်း လုပ်စေ၊ ကျောင်း ပြင်ဆင်ကပ် ပတ်လည်မှာ မူကား မင်း ဇေတရသော ကျောင်း တော်သော ထည့်သည်ပြင်ဆင်ကပ် ပတ်လည်ခံ့ ပေါင်းလုံးပန်း လှမလုပ် စေန့်ငံ။

16 January 1680

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုပြာသိုလပြည့် ကျော် ၁၁ ရက် ၆ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ဩဇာ ၉၈ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

16 January 1680

မင်း ခေါင်သိမ်စရပ်မိုး ကြီး ပြစ်သောကြောင့် ညာဏတိက္ခလုပ်သည့်အတိုင်း လုပ်
စေ၊ အလုပ်ကင်းအမိန့်တော်ရှိသည့်ကြီး စာချနယ်အတွင်း ပြင်ကိုလည်း ကျောင်း ကန်
စရပ်ကစောင်း မဆောက်စေနှင့်။

16 January 1680

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုပြာသိုလပြည့် ကျော် ၁၁ ရက် နေ့အမိန့်တော်။

(မိုး ဩဂုတ် - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ရွှေဘူး၊ တော်မြတ် အောက် ညောင် ရွှေ စေတီဘူး၊ ရောက်လာ စဉ်လွှတ် တော်သို့
 တက်လာ တွင် မြင်းတင် ရနံ့စိန် ခတ္တိပါစီ ဖြောင့်၊ ရွှေ ပေခ မောက် ဆောင်းခ မောက်
 ကိုရ် နေ ရောင် ပိတ်သွတ် ဖြောင့်၊ နှင့် ဝန်တိုက် ကိုရ် အစီရင်ခံ ဖြောင့်၊ ကိုရ် ရွှေ နား
 တော်ဖြား၊ တော် မူသည်။ ရွှေဘဝါး၊ တော် အောက်တွင် မင်း ညီမင်း သား ငြီး တိုက်
 သာခ မောက် နေ ရောင် ပိတ်သွတ်၍ ဆောင်း၊ ရသည်။ ညောင် ရွှေ စေတီဘူး၊ မှာ
 ခ မောက်ကို ပိတ်သွတ်၍ မ ဆောင်း စေ နှင့်။

1 March

1680

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၁ ခုတ ပေါင်း လဆန်း ၁၂ ရက် နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ဩဠိ ၉၀ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောမင်းတရားကြီးဘုရားအမိန့်
 တော်ရှိသည်။ ဆင်ချည်တိုက်အဝင်မြကန်သည် ရေသောက်နား နေ့၁င်း ကျဆည် ရေ
 သောက်အောင်ပင်လယ်ကန်တော် ရေသောက်လယ်ပယ်မျိုး ကျရသနယ်သီး နယ်
 ခြား ဦး ရေလုပ်သား ကွဲရှင်း တိုင်ဆော်နက်မြေကျေး ရွာသည်ဆင်ချည်တိုက်
 ဝင်အုံးကွမ်းအရသတော်ငှက်ကြီး သိုက်အရသတော်ချောင်း စောက်လက်ပံအ
 ရသတော်သတိကွဲနားဘား ရွာ ရေသောက်တမုတ်ဆိုး ဩဝန်း ကျန်း လှရွာ
 ဧရာဝတီမီးလက်ကောင်း ပု(လဲ)သက်ငယ်ကျင်း မှစ၍ရွာပေါင်း ၂(ရသ)
 သူကြီး မြေတိုင်တောက်အလိုတော်ကွဲရှင်း လုပ်သား ကိုတော်ဝင်ဆက်သွင်း သမ္မ^{၁၅၃၈}
 ကျေးရွာပယ်နယ်ဦး ရေစါရင်း ကျနယ်ပယ်ကိုသက္ကရာဇ် ၉၀၀ ကျော်က ရွှေတိုက်
 တော်မှဆက်သွင်း ရသည်နည်းတလုံး တဝတည်း ပယ်၁၀၀ ကျော်အနက်ရတနာ
 မြစည်း ခုံဘုရား ဝတ်တော်မြေ၄၂ပယ်ရှိသရွှေဘုရား ဝတ်တော်မြေ၃၉ပယ်
 ရှိလှော်ကား ၃၀၀၀ မြေသူရဲ မြေလမိုင်း မြေဝင်း မြေဘဏ္ဍာတော်မြေဒေါင်း
 ရွှေမြေနက်နေမိလှ မြေစစ်ဘုရင်ထောင်မှူး မြေဒိုင်း မြေကိ မြေအစုစု မြေ
 ပယ်၅၀၀ နှုတ်သည်ပြင်ကျန် မြေပယ်၈၀၀ ကျော် နှင့်အိမ်ခြေဦး ရေစါရင်းကျား
 ကြီး ကျား ငယ်မကြီး မငယ်အသက်နေ့နံလူ၂၀၀ ကျော်ကိုဆည်ကြီး ကင်း စား င ကျော်
 ထွန်း ဘေး ငသက်ပုံဘိုး ငရွှေဦး ဘွား မိတော်ဦး တို့လက်ထက်တိုင်ဆော်သည့်နည်း
 ကင်း စား ဆည်ကြီး ငကျော်ထွန်း တိုင်ဆော်၍ ရွှေတိုက်အင်း စါရင်း ပယ်နယ်သီး
 သန့်ခြား နား ကန့်ကွက်၍အဘို့တော်အခွန်တော်ကို(သွင်း)။^{၁၆} March 1680

သက္ကရာဇ်၁၀၄၁ခုတပေါင်းလပြည့်ကျော်၁၂ရက်စနေနေ့တွင် ရွှေ
 လွှတ်တော်သို့နား ခံတမန်သဘဏ်တွင်ပြန်။

(စမ္မဒီပဉ္စဆောင်း ၊ ၁၉၆၀ ၊ စါရ၅-၆)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှ သောဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး အမိန့်တော်
 ရှိသည်။ ရွှေခွန်တော် ငွေခွန်တော် ဘော် ယောခွန်ပိုး ခွန်သစ်သီး ခွန်ပန်း ယိုး
 အခွန်တော်ကို ကျေးဇူး သစ္စာ တော် နှစ်ပါး ရှိသည်အတိုင်း မလစ်မတင်း မယွင်း
 မယိုရ အောင်တဆယ့်နှစ်ရသီထွင်အထူး ထူး အပြား ပြား ပေ၍သည့်သစ်သီးပန်း
 တို့မှစ၍ ရွှေခွန်တော် များ ကိုအစဉ်မပြတ်ဆက်သွင်း ရမည်။ မုတ္တမအခွန်တော်
 ဝန်တောင်ငူအခွန်တော် ဝန်ခန့်ထား တော်မူသည်။ ရွှေနန်း ရိုး ရှမ်း ပြည်ရှိ
 ငွေခွန်မြစ်ညာရှိ ငွေခွန်အကြောင်း ရွာအညာကိုး ရွာ ငွေခွန်တူရှင်း တိုင် ငွေ
 ခွန်တော် များ မှာ ငွေခွန်ဝန်သီး ခြား ၍ခန့်ထား တော်မူသည်။ ရွှေငွေ
 သစ်စေး ပွက်လက်အခွန်တော် များ မှာလည်း ကျီဝန်ကနိုး ဆော်စီရင်ဆက်သွင်း
 ရမည်အမိန့်တော်အကြိမ်ကြိမ်ပြန်၍ရှိသည်ကိုမတည်ရ။ ကူးသန်း ဂျက်တင်စီရင်ကြ
 သောကြောင့်အခွန်တော်ဆက်ထွန်တော် မျိုး ဆင်း ရဲသား (တို့) မငြိမ်မဝပ်ရှိ
 သည်။ သင့်သည်လျှင် ဝန်တိုသီး ခြား ခန့်ထား တော်မူသည်အတိုင်း ဆက်သွင်း စေ။
 (16 March) 1680
 သက္ကရာဇ် ၁၁၄၁ ခု (တပေါင်း လပြည့်ကျော် ၁၂ ရက် နေ့တွင်ပြန်)
 (စမ္ဘူ ဒီပဉ်ဆောင်း ၊ ၁၉၆၀၊ စာ ၂၂)

ဘုန်း တော်အလှူနိဗ္ဗာန် မြတ်တော်မူလှသောအခါ၌ ဘဝ၌ မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ မြို့ဝှံသုကြီး ပြည်စိုး တို့ဝှံစာရင်း တော်ဘက်ခေတ်ချစ်အညီ¹⁶⁷⁷
 ရောက်လျှင် ၁၀၃၉ ခုကမြို့ဝှံသုကြီး အိမ်ဆောက်အိမ်ပြင်ဆင်တင်း ကုန်ဆောက်၊ မြင်း
 ဆောင်ဆောက်၊ ခြံပြင်ခြံလုပ်အမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း ကိုဝှံမြို့တိုင်း ဝှံသုကြီး
 မကျန်မကြွင်း ရအောင်ပေး ၊ အမိန့်တော်ရှိသည်။ ပေးသည့်အမိန့်တော်ကား
 ၁၀၃၉ ခုသတင်း ကွတ်လဆန်း ၂ ရက် ၂ နေ့မြို့စား ဝှံသုကြီး တို့ဝှံသုကြီးအိမ်ဆင်တင်း^{17 September 1677}
 ကုန်၊ မြင်း ဆောင်စောင်းရမ်းမပျက်မစီး ဝှံသုကြီး အိမ်မြင်း သည်ဆင်တင်း
 ကုန်လုပ်မည်မြင်းဆောင်ပြင်လုပ်မည်၊ စောင်းရမ်းလုပ်မည်ဟူ၍ သဘောသတ်ကား လ
 တိုက်တိုက် ဖြေစွာ အောင်မပျက်မစီး ဝှံသုကြီးပင်ပျက်စီး သည်ဆို၍ ဖြေး ငွေတောင်း
 ယမ်း ချီရလျှင် ဖြေး ငွေကိုစား သောက်၍ နေသသူလည်း နေလေသည်။ ပြင်သည်ဆိုရ
 ခုံသဘောသတ်လည်း ပြသသည်။ သိုက်ပြသည့်များ သည်ဆင်း ရဲသား တိုက်တိုက်မတတ်နိုင်
 အောင်ညည်း ဘန်း ချီပြသည့်အရသာဖြစ်သည်။ မြို့ဝှံသုကြီးပြင်သည့်တိုက်မူကား စည်ပင်
 အောင်မမစစမသိမ်း မပိုက်ပြင်ဆင်ခုံသဘောဖြစ်သည်။ မြို့ဝှံသုကြီး ဝှံသုကြီး တဝက်
 မြို့ဝှံသုကြီး ဝှံသုကြီး တဝက်ဆိုက်လုပ်ပြင်ဆင်စေ၊ လား လား မကောင်း ပြက်စီး
 သည်မှန်သော်မူကား အသတ်လုံးလုံးဆောက်လုပ်ပြင်ဆင်ရမည်၊ မြို့ဝှံသုကြီး ဝှံသုကြီး တော်မူ
 ချီမြို့ဝှံသုကြီးဝှံသုကြီး တော်ငါးရသမ္ဘာလည်း ဘကြီး တော်ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည့်
 အတိုင်း အသတ်တိုက်အိမ်ချီစီ ၊ အလှူတိုက်အသတ်တဝက်အိမ်ခြေကပွား တိုက်အလှူတ
 ဝက်တိုက်သဘောပေး ရမည်။ သည်အတိုင်းမြို့ဝှံသုကြီးဝှံသုကြီး တော်ငါးရပေး ။
 သက္ကရာဇ် ၁၀၄၂ ခုတိုက်ဝှံသုကြီး ၁၀ ရက် ၃ နေ့အမိန့်တော် ၊ လက်
 ယာရန္တမိတ်ကပြည်စိုး သူကြီး တိုက်တိုက်ပေး သည်။
 (မျိုး ဩဇာ ၉၀ - ၁၀၄ - ရပေ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်တဝှမ်း မင်းတရားကြီး ဘုရား
 အမိန့်တော်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၄၂ ခုတပိုင်စွဲလပြည့် ကျော် ၆ ရက် နေ့တွင် အမိန့်
 တော်ရှိသည်။ သွေ့စုလူမျိုးတော်မြင်းတော်သည်။ သေနတ်လှလင်၊ ဒိုင်း တော်သား၊
 ပင်း တော်သား၊ သူရဲ၊ ကောင်း ဟန်၊ အမြောက်သမား၊ ဝေါတော်သား၊
 ကျိုင်း တော်စွဲ၊ ရွှေငေါင်း ပြေး၊ ပြေသား၊ ရုံး ဆော်၊ စမြောက်တုရင်၊ နေ
 ရာချတို့ကိုမင်း သား မင်း မြေး မင်း ဆွေစိုး မျိုး တွင်မှီခိုတက်၍ မနေစေနှင့်။
 ငြေး နှင့်ပင်စပ် သော်လည်း အမှုထမ်း ကိုမရှိစေနှင့်။ ထုတ်၊ ငြေး ကိုတနှစ်မပိုင်
 တနှစ်ပိုင်သာ ကောင်း ရမ်း ရမည်။ လုပ်ဆောင်၍ဆက် စေအမိန့်တော်ရှိသည်။ သို့
 အမိန့်တော်ရှိသည်အတိုင်း ထုတ်သင့်သည်ဖြစ် တေသည်။ အကြောင်း မူကား စေပါရ
 မည်ကိုရည်၍အဘိုး ပေး ၍ ငယ်သည်။ အဘိုး ငြေး ကိုတနှစ်မပိုင်တနှစ်ပိုင်သော ကောင်း
 ရမ်း ရမည်။ လုပ် ဆောင်၍ဆက် စေ။ အမိန့်တော်ရှိသည်အတိုင်း သော် ငြေး ရှင်တို့
 သည်ရတည်မည်မဟုတ်။ ရှည်ကြာမည်အကြောင်း ရှိလေသည်ဖြစ် သောကြောင့်ထုတ်စေ
 သသူတို့ကိုယ်ကထုတ်၍ ပေး နိုင်လျှင်လည်း ပေး စေ။ မတတ်နိုင်သူတို့ကိုမူကား များ
 တော်မတ်တော်ကစ၍ဆင်း ရဲသား တို့တွင်ကိုယ် နေ၍ ပြောင်း ၍ ပေး စေ။ မင်း
 သား မင်း မြေး မင်း ဆွေ မျိုး တို့တွင်မူကား မရှိစေနှင့်။ နောင်လည်း မရောင်း
 မဝယ် စေနှင့်။ ဆင်ထိမ်း မြင်း ထိမ်း ဆင်မြင်း နှင့်စပ်သ၍တိုက်သား ကိုသား ကျမ်း
 ကံခါး ဥယျာဉ်သား မိန်း မစု တောင်သား လမိုင်လက်မ တောင်လက်မ ရွယ် ပေါက်သား
 သည်လူတူတို့အရည်တူလူစုကိုမူကား ထုတ်သည့်အတိုင်း ထုတ်၍အဘိုး ငြေး ငွေကိုလုပ် ဆင်
 ၍ငြည်း ဖြည်း ပေး စေ။ ဆင် စေ။ နိုင်ငံ တော်အဝေး မြို့ပြမှ အစောင့်အ နေခန့်
 သသူတို့မှ ဝယ်၍ ရှိလေသည်ကို ဝန်တို့ကမှ ဝယ်၍ ထုတ်သည်များ မှာရပ်စွန့်ပြည်နား မှာ
 အမှုတော်ထမ်း ခန့်၍ နေလေသူတို့ထုတ်ထုတ်ယူ၍ စေပါသသူနည်း သော်လည်း အရှင်
 ကေရာဇ်မင်း မြတ်အရောင်အင်္ဂါတော်ပင်ဖြစ်သည်ဖြစ် သောကြောင့်အဝေး မှာ
 ရှိသည့်အခိုက်ကိုမထုတ်မယူ စေနှင့်။ ရှိမြဲရှိ စေ။ ရွှေပြည် တော်သို့ ရောက် သော်တမူကား
 ရွှေဘဝါး တော် အောက်ရှိတို့ကိုစီရင်သည့်နည်း ပြောင်း ၍ နေ စေ။ ကျောင်း မှီနှင့်
 ကျွန်တော် မျိုး နှင့်သင့်၍မြင်သည်သီး သမီး တို့ကိုစီရင်လုပ်ကြသည်အတိုင်း စီရင်။ ဘုရား
 ကျွန်နှင့်ကျွန်တော် မျိုး နှင့်သင့်၍မြင်သည်သား သမီး တို့ကိုလည်း သက္ကရာဇ် ၁၀၂၈ ခု

1666
 စာရင်း အတိုင်း တည်စေ။ သက္က
 1665
 ၁၀၂၀ ခုကစ၍ မြင်သည်သား သမီး တို့ကို မှုကား ဘုရား သို့သွားပါစေ။ ၁၀၂၁
 ခုစာရင်း တော်သွင်း သော်လည်း အမိန့်တော်ရှိ၍ ဝန်သတိရှိရင်း၌ လေသည်
 1666
 ကို ၁၀၂၀ ခုစာရင်း ဝင်သည်ဟူ၍ မဆိုစေနှင့်။ စီရင်သည့်အတိုင်း တည်စေ။ နောက်
 နောက်လည်း ဘုရား ကျွန်ုပ်တို့၏ တော်မျိုး တို့ကို မသင့်စေနှင့်။ နိုင်အောင်ဝန်
 စာရေး တို့ကဆီး ဘား မြစ်တား ။

5 October 1681

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၃ ခုတန်ဆောင်မုန်း လဆန်း ၅ ရက် ၄ နေ့ ဝန်စုတို့ကို
 ဣတ်လော်သို့ ခေါ်၍ အမိန့်တော်ကို ပြန်သည်။ ဝန်စုစာရေး တို့ကို အမိန့်တော်ကို ကူး
 စေသည်။

(မြူး ဩဂုတ် ၁၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အဖွဲ့နကြီး မြတ်တော်မူလှသောအခါ၌ ဘဝ၌ ငါးမင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ အလျင်ကပေး လေသည် အမိန့်တော်တမ်း များ မှာလည်း မသိသောလေအစွမ်း စွမ်း အရေ၁ ရေ၁ရှိ လေသည်။ ဝန်စါရေး တိုက်လက်ထဲတွင် မရှိစေနှင့်၊ ချေဘိ။ ယခုအမိန့်တော်တမ်း အတိုင်း သာဝန်စုတိုက်အပ်၍ ရှိစေသည်။ အမိန့်တော်တမ်း သည်တိုင်း တော်ဘုရား အမိန့်တော်၊ ဘကြီး တော်ဘုရား အမိန့်တော်၊ ငအမိန့်တော်၊ ဧကရ၁ဇ်မင်း ၄ပါး အမိန့်တော် ပင်ဖြစ်သည်။

5 October 1681

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၃ ခုတန်ဆောင်မုန်း လဆန်း ၅ ရက် ၄ နေ့အမိန့်တော်၊ ဝန်စုတိုက်ထပ်၍ ပေး အပ်သည်။
(မျိုး ဩဠာ ၉၀ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

သက္ကရာဇ် ၄၇၅ ခု ဧရာဝတီ သောသဒ္ဓါပုဂံပြည်၌ အလောင်း စည်သူဝင်း တော်
လေး ဂုဏ်၌ အရံအကံအစောင့်အနေ ခန့်တော်မူ၍ တော်မူသည်။ လက်ျာတော်
ဝင်း မှူး မဟာသီရိဇေယျသူရကို အပ်တော်မူသည်။ ပြာဿဒိတော် ရွှေထား ကာ၊
မာရဘင်ဂုန် အောင်ကာ၊ ကျော်ဘက်ဂုံဝင်း ကာ၊ အရင်း ကောင်း ကာ၊ နတ်
စက်ဂုန် နိုင်ကာ၊ ပြည်လုံး တမ္ဘာတကာ၊ ဂုန် နိုင် ရွှေသင်း ကာ၊ သပေါက်ထင်ကာ၊
အောင်ဘက် ကျော်ကာ၊ မာရဘင်ပြည်လုံး ယူ ကျော်ကာ၊ မြေနန်း တော် ရွှေရဲ
ကျော်ကာ၊ ရွှေဘူး ဆွဲကာ၊ လက်ရဲ ကျော်ကာ၊ ပန်သုံစွဲကာ၊ ဂုန်ခွင်း ကာ၊
ရွှေတောင်ကွန်သီး အနှီး ဆော်ကာ၊ မာရဘင်ဘူး ဘက်ဂုန် နိုင် ခိုင်း ၊
ကောင်း ကင် လောင်မီး ခိုင်း ၊ စိုင်ခေါင်း ခိုင်း ၊ ကလေး ခိုင်း ၊ ဂုန်ထိတ်
ခွဲ ခိုင်း ၊ ဆင်တက်မိုး ဒု ခိုင်း ၊ ဂှင်မိတောက်စား ခိုင်း ၊ ပြင်သစ်တပ်ဝင်း ဂုံ
အိပ် ၊ ဂှမ်း သူငယ် သေနတ်ဝင်း ဂုံး စေ၊ လင်း ဇင်း ကတုတ်မြက်ကွက်တံခါး ၊ ရွှေ
ဘက် နောက်ဘက်ဂိုင်း တက် ရွှေထမ်း ၊ အနောက်ဘက်သစ်တပ် ခြေရင်း အစောင့်
ပွဲလုံး ကျော် ခိုင်း ၊ ယောက် စောက် ခိုင်း ၊ ရဲပု ခိုင်း ၊ လက်သစ် ခိုင်း ၊ တောင်
ငူ ရွှေ ခိုင်း ၊ နတ်ဂှင် ခိုင်း ၊ ဘန္တ ခိုင်း ၊ သင် ပေါင်း ခိုင်း ၊ ရဲခေါင် လေး ၊ က
ဘူး ပေါက် လေး ၊ အင်တိုင်း သာ လေး ၊ မြေတ လေး ၊ ဖြူတော် လေး ၊ လက်တောင်း
လေး ၊ ဇင်း မယ် ရွှေသင်း ၊ ပြည်အင်း မ ရွှေသင်း ၊ မာရဘင် ရွှေသင်း ၊ သူရဲ
ကျောင်း ရွှေသင်း ၊ အရေး မစစ်ကာ၊ မာဝတီတံခါး ရွှေဘက်သူရဲမိလ္လာ ခိုင်း ၊
၄င်း အနောက်ဘက် မတောင့်တံခါး မိုး ကောင်း ခိုင်း ၊ အစုစုကာ ခိုင်း လေး
သေနတ် ရွှေသင်း ဝင်း ဂုံး စေလုလင် မင်း ခင်း ကတုတ်မြက်ကွက် ရွှေဘက် နောက်
ဘက်တံခါး အနောက်ဘက် အရွှေဘက် အစုစု ပေါင်း ၅၆ စုကို အမှူး ခန့်တော်မူ၍ လက်ျာ
ဝင်း တော်ထွင် ဝင်း မှူး ဝန်ခန့်တော်မူသည်။

မြောက် လေသတံခါး ၊ အရွှေသဗ္ဗဂုန်ကတံခါး အနောက် မင်္ဂလာတံခါး
မှ စ၍ ဆိုင်းသင့်ရတံခါး တော်ပါရွှေဝင်း မှူး နောက်ဝင်း မှူး လက်ဝဲဝင်း မှူး
လက်ျာဝင်း မှူး ဝင်း ကာ ခိုင်း လေး ရွှေသင်း ပြင်ဝင်း ဂုံး အိပ် သေနတ်ဝင်း ဂုံး
စေလင်း ဇင်း ကတုတ်မြက်ကွက်တံခါး ရွှေဘက် နောက်ဘက်သဗ္ဗဂုန်ကတံခါး ၊ မင်္ဂလာ
တံခါး ၊ လေသတံခါး ၊ အဝင်အပါတံခါး တော် မျက်နှာစာ များ ထွင်အစောင့်အနေ

၅၆ စုစီအပ်တော်မူ၍လက်ဝဲဝင်း မှူး သီရိဘယသူရ၊ ရှေ့ဝင်း မှူး လက်ဝဲဘယသူရ၊

နောက်ဝင်း မှူး လက်ဝဲသင်္ကြံတို့ကိုဝင်း ရုံး တော်တွင် နေ့ညည့် နေ၍စီရင်စေ။

သက္ကရာဇ် ၁၀၄၅ ခု ဝါဆိုလဆန်း ၁၀ ရက်နေ့နံနက် ခံဇီး ဘဏ္ဍာ ၂၂ June ၁၈၀၁ ထုတ်၍ 1683
လွှတ်ထွင်ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(သုတေသီစာ)

ဘုန်း တော်အဖွဲ့ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ သူဏ္ဍန်မိန်း မနှင့်သောကျား အလွတ်သူဏ္ဍန်မျှော်နှင့်ရှက်တင်သည်။ သား သမီး တိုက်ကိုက်အမိပါအဘပါမဆီ စေနှင့်။ သည်အစုသိုဝ်သဘာဝါစေဆိုဝ်သည်ပြင် ကျောင်း မှီနှင့်ထွန်တော် မျှော်နှင့်ရှက်တင်ရာမှာ ကိုလည်း စီရင်စုံ အတိုင်း စီရင် ချီစီရင်း သွင်း သည်အတိုင်း ကိုဝ်ထမ်း ရွက်စာတင်သောခါ အင်းခတ်ကြောင်းရှောင် ကြောင်း သယုတို့အင်းရှောင်အမိန့်တော်တမ်း လည်း လက်ထွင်ရှိလေပြီ။ သည်အမိန့် တော်တမ်း ကိုဝ်ထန်းရွက်သိုဝ်တင်ဆိုဝ်လျက်ထန်းရွက်တင်ရာမှာ အထွေး ထွေး အရှက် ရှက်ရှိရသော်မူကား ဝန်စီရေး တို့မှာသဘာဝကြောင်း ဖြစ်သည်။ ရွှေနား တော် ကြား တော်မူလျှင်ခက်လိမ့်မည်။ ကိုယ်ရံတော်နှင့်အနောက်သား ထောင်သဘာဝခါး သား ရှက်တင်ကြောင်း ။

1671

၁၀၃၃ခုတွင်အင်း ခတ်ကြောင်း ရှောင်ကြောင်း တိုက်စီရင်း နှင့် ၁၆၆၅
 ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ရာမှာကိုယ်ရံတော်တိုက်ကိုဝ်၁၀၂ရခုစာရင်း ဝင်သမျှကို ၁၆၆၆
 ကိုယ်ရံတော်တိုက်ပါရမည်။ ၁၀၂၀ခုကစ၍ မွေး မြင်သမျှ မွေး မြင်သမျှတိုက်ကို
 အမိပါဖြစ်စေ။

12 December 1686

သက္ကရာဇ်၁၀၄၀ခုပြာသိုဝ်လဆန်း ၉ရက်(၁)နေ့အမိန့်တော်။
 (မျိုးကြည်၉၀-၁၇၁-၇၆၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှ သောအချွင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား
 အမိန့်တော်ရှိသည်။ မြို့စား ရွာစား တို့သည်၊ အိမ်ဆင်တင်ကုတ်၊ မြင်း ဆောင်
 စောင်းရန်းမပျက်မစီး ပဲကိုက်လုပ်မည်ဟူ၍သာမြို့ရွာကိုယ်၌ ဟော အောင်
 ကြေး ငွေတောင်း ယမ်း ချီရလျှင်စား သောက်သုံး စွဲနေသည့်ပြင်သည်ဟူ၍ဆိုက်
 ရသုံသပြသသူလည်း ပြသည်။ ဆင်း ရဲသား တိုက်မတက်နိုင်အောင်ညှင်း ပန်း ချီ
 ပြသည်အရသာသိအိမ်တင်း ကုတ်မြင်း ဆောင်ခြံမကောင်း ချီပြင်ဆင်ရုံသာဖြစ်
 လျှင်မြို့စား ရွာစား တဝက်၊ မြို့သား ရွာသား တဝက်၊ စိုက်လုပ်ပြင်ဆင်စေ။ မ
 ကောင်း ချီအသစ် ဆောက်လုပ် သော်ကား ၊ မြို့ရွာကအလုံးဆောက်လုပ်စေ၊ မြို့
 တက်ရွာတက်မှာလည်း အသည်တအိမ်ကိုက်၃၊ အလှာကိုက် ၁၅ဝိ၊ မြင်းသေနတ်ရရှိ၊
 ဒိုင်း သူရဲတိုက်ကိုက်၃ရရှိ ပေး စေဟူ၍၊ ၁၀၃၉ကပင်အမိန့်တော်ရှိသည် ကိုယ် 1677
 အမိန့်တော်အတိုင်း မတည်ရမြို့စား ရွာစား တို့သည်မြို့ရွာကိုယ်၌ ဟော အောင်
 အောင်တောင်း ယမ်း ဆိုက်မည်ဖြစ်သောကြောင့် ၁၀၃၉ခုတွင်အမိန့်တော် 1677
 ရှိသည့်အတိုင်း သာမြို့တက်ရွာတက်ကိုယ်တောင်း စေ၊ပေး ၊ အိမ်တင်း ကုတ်မြင်း
 ဆောင်ခြံပြင်လျှင်လည်း မြို့စား ရွာစား တဝက်လုပ်စေအသစ် ဆောက်လုပ်လျှင်
 လည်း မြို့အင်ရွာအင်ရှိလျှင်အလှမ်း ဆောက်လုပ်စေ၊မြို့အင်ရွာအင်ငယ်လျှင်မြို့
 စား ရွာစား တိုက်ကုန်ဆောက်လုပ်စေ။

7 September 1689

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၁ခုသတင်း ထွက်လဆန်း ၄ရက် (၆) နေပြန့်သည့်အ

မိန့်တော်။

(မျိုး ဩဇာ ၉၈ - ၁၇၁ - ၇၀၀)

24 September 1689

ဘုန်း တော်အဖွဲ့နိဂြိုး မြတ်တော်မူလှသောအမျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ မြို့စား ရွာစား သနား တော်မူလျှင်မြိုင်ရွာသူကြီး ငယ်တိုင်
သည်။ မြိုင်တက်ရွာတက်တိုင်အမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း မတည်ရ။ မြိုင်စား ရွာစား
တိုင်တိုင်မျက်နှာပြု၍ တောင်း ယမ်း တိုင်း ပေး ကမ်း ရသောကြောင့်မြိုင်သား
ရွာသား အသည်အလာတိုင်သည်ဆင်း ရဲခြင်း ကြီး စွာရှိရသည့်ကြား တော်မူသော
ကြောင့်မြိုင်တက်ရွာတက်တိုင်အသည်ရင်တအိမ်လျှင် ခြေး ၃၊ အလာ ၁၅၀၊ မြင်း သေ
နတ်တိုင် ၇၅၊ ဒိုင်း သူရဲကောင်တန်တိုင် ၃၇၂ ပေး စေယူစေ၊ အိမ်တင်း ကုတ်မြင်း
ဆောင်ခြံပြင်လုပ်လျှင်လည်း မြိုင်စား ရွာစား တဝက်မြိုင်သား ရွာသား တဝက်၊
ပြင်လုပ် စေယူ၍ ၁၀၃၉ ခုကပင်အမိန့်တော်ရှိ၍သူကြီး ပြည်စိုး ငယ်တိုင်တိုင်စီပေ¹⁶⁷⁷
အပ်၍ရှိလေပြီသည်တိုင်အမိန့်တော်အတိုင်း မတည်ရ။ သူကြီး ပြည်စိုး သူကြီး မိဘဖြစ်
လျက် အသည်ကလတိုင်တိုင်မမစေမြိုင်စား ရွာစား တိုင်တိုင်မျက်နှာပြု၍ တောင်း¹⁶⁷⁷
ယမ်း တိုင်း ပေး ကမ်း ရသည့်ကြား တော်မူသည့်သိုက်ဖြစ်သောကြောင့် ၁၀၃၉ ခု
တွင်အမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း မြိုင်တက်ရွာတက်တိုင် ပေး စေယူစေ၊ အိမ်တင်း ကုတ်
မြင်း စောင်း ခြံပြင်လုပ်လျှင်လည်း မြိုင်စား ရွာစား တဝက်မြိုင်သား ရွာသား
တဝက်ပြင်လုပ် စေ၊ အသစ်ဆောက်မူကား မြို့အင်ရွာအင်ရှိသည့်မြိုင်ရွာဖြစ်လျှင်လည်း
အလုံး ဆောက်လုပ် စေ၊ အင်မရှိသည့်မြိုင်ရွာဖြစ်လျှင်လည်း မြိုင်စား ရွာစား တိုင်
ကကူညီ၍ ဆောက်လုပ် စေသည်အမိန့်တော်အတိုင်း မမှန်မြိုင်စား ရွာစား တိုင်တိုင်
မျက်နှာပြု၍ တောင်း ယမ်း ဆိုင်မည်တိုင်း မြိုင်သား ရွာသား တိုင် ပေး ကမ်း ရ
သည့်ကြား တော်မူပြန်ရသော် သူကြီး ပြည်စိုး ငယ်တိုင်တိုင်ကစ၍ သား မယား
အဆွေအမျှင်တိုင်တိုင်မီး ပုံ၍တိုက်မည်။

24 September 1689

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၁ ခုသတင်း ကွတ်လပြည့် ကျော် ၆ ရက် ၃ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ဩဇာ ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအရှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရားအမိန့်တော်ရှိသည်။ ဝန်တို့ထွင်မြှုပ်ဝန်တရားသူကြီး၊ ဝန်စုတိုက်ထွင်မြှုပ်ဝန်တရားသူကြီး၊ ဝန်စုတို့ထွင်တရားစကားအရှက်အတင်ရှိ၍ဆိုက်ကြလျှင်စကားရှိသည့်အလျောက်စီရင်သည်ကို။ တဘက်သားကစိတ်ဖြေပါဆိုသည်ကိုပင်၊ နိုင်သသူကစီရင်ချက်ဖြတ်စာပေးပါတောင်းသည်ကို။ မပြီးပဲကိုပေးသည်ဟူ၍ပြုသည်ကိုပေး၍စားရလျှင်ဆိုင်ရသောဆိုက်ပြန်ရသောထင်မည်သည့်လူစီရင်သည်မရှိပါ။ တောသည်ပြုပြန်၍စစ်ကြောစီရင်ရမည် သူတိုက်သည်မည်သူစီရင်သည်ဖြတ်ချက်စာရှိချေသည်ဟူ၍ဆင်ကြင်ရသည်ယူ၍ဆရာသည်ရှေ့နေတိုက်သည်လည်း မည်သည့်သူစီရင်သည်စာရှိခြေသည်။ ရှေ့နေမလိုက်ဝန်ခြွေရှိခိုက်သံတော်ဦးတင်စာမှတ်မခံဝန်ခြေဆိုသည်ဖြတ်ပြန်ရသည်။ သိုက်ဖြစ်သောကြောင့်စီရင်၍အမှုသည်တဘက်သားမပြီးပါဆိုက်သည်စကားကိုနိုင်သသူကစီရင်ချက်စာတောင်းသော်လည်း မပေးစေနှင့်။ စီရင်၍နှစ်ဘက်စိတ်တူပြီးသည်ကိုနိုင်သသူကစီရင်ချက်ဖြတ်စာကိုယူပါမည်တောင်းသော်လည်း ရှုံးသသူတဖက်သားနှင့်မျက်နှာညီစီရင်ချက်စာကိုဘက်၍ပေးစေသည်။ သည်ငါ၏အမိန့်တော်ရှိသည်မှစ၍ငါအမိန့်တော်အတိုင်းမတည်ရ။ တဖက်သားမပြီးပဲနိုင်သသူကိုစီရင်ချက်ဖြတ်စာပေးသည်ကြားတော်မူလျှင်ကြီးစွာသောအထွတ်တော်ကိုတိုက်မည်။ ယခုပေးလေသည်ဖြတ်စာမှတ်မိသ၍ကိုလည်းယူစေ။

10 December 1689

သက္ကရာဇ် ၁၁၅၁ ခုပြာသိုလဆန်း ၁၀ ရက်နေ့ထွင်အမိန့်တော်။

(မျိုး ဩဠာ ၈ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအချင်းတဝှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ နတ်တိုက်မြို့ဝန်ခန့်တော်မူသည်။ ခန့်တော်မူသောခါဗြဲတိုက် တော်သို့ထွက်တော်မူတိုင်း ငါအမိန့်တော်ရှိသည်။ မြို့တံခါး တော်များ ထွင်အမျှ အဝန်း ငယ်သား တိုက်တိုက်ခန့်ထား သည်အတိုင်း စေ့အောင်စစ်ကြော၍စေတင့် နေစေတံခါး အတွင်း ရက်ဘောက်ပြင်ရက်ဘောက်ကစ၍တိုက်လည်းနေထိုင်တိုက်သည် တိုက်လည်းစစ်၍အထွက်အဝင်တိုက်လည်းအချိန်ကာလလွဲလွှင်မထွက်မဝင်စေနှင့်အခင်း အခန့်ရှိ၍တိုက်ဝင်ပါမည်ဆိုရလျှင်လည်း အကြောင်း သိသမျှဖြစ်၍အခင်း အခန့်ရှိ သမျှမှန်မှထွက်ဝင်စေ။ မပြတ်စစ်ကြောနိုင်စေ။ အမိန့်တော်ရှိလျက်တိုက်ငါအမိန့် တော်အတိုင်း မတည်ရ။ ကျော်ဘုံတံခါး တိုက်ညည်း၃ချက်တီး တိုင်အောင်တံခါး မတိုက် ထွင်၍လူသူအများ ထွက်ရသည်။ ဝင်မနား တံခါး မှာလည်း ထွက်ဝင်ရသည်။ အရှင် ဧကရာဇ်မြို့တော်တံခါး မဟုတ်သကဲ့သို့ရတနာဝတ်နှင့်ဆန့်ကျင်အောင်တံခါး များ ငယ်တံခါး သား ငယ်တိုက်ပြုကျင့်သည်တိုက်မစစ်မကြောမဆိုမည် နေသည်တကြိမ်သာ ဖြစ်သောကြောင့်နတ်တိုက်ကြီး စွာသောအထွတ်တော်တိုက်မထွက်သည်။ နေောင်သည် ကဲ့သို့မစစ်မကြောနေ၍စိတ်ရှိတိုင်း ထွက်ဝင်ရလျှင်ကိုယ်ကစ၍သား မယား တိုက် သည် ကြီး စွာသောအထွတ်တော်တိုက်ခံရလိမ့်မည်။ တံခါး တံမျှ ငယ်တံခါး သား ငယ် တိုက်တိုက်စီရင်ရသလိုလည်းသင်တိုက်ချေချည်လိုက်၍ကြည့်စေ။ စီရင်စေသည်အမိန့်တော် ရှိသည်မှစ၍ညှဉ့်ချက်တီး ကသည်ညည်းတချက်တီး တိုင်လုံးတိုက်သာအခင်အခန့်ရှိပါသည်ဟု ၍တိုင်ကြား လျှင်ထွက်ဝင်စေတချက်တီး ကျော်ကစ၍အခင်း အခန့်ရှိ၍ထွက်ဝင်မည် လာသော်လည်း မြို့ဝန်စာပါမှမလွယ်ကထွက်ဝင်စေဆိုပါ။ မြို့ဝန်စာပါမပါပဲတိုက်အိမ် ရှေ့မင်း ပင်ဝင်လာသော်လည်း မထွက်မဝင်စေနှင့်အဘသား မယား ဖြစ်သော် မူကား ထွက်မြဲဝင်မြဲအတိုင်း ထွက်ဝင်စေဆိုရ။

14 February 1690

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၁ ခုတပေါင်း လပြည့်ကျော် ၂ ရက် (၆) နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည့် ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

လက်သစ်သား ငပြည်ငယ်သည်လက်မရွံ့ဒိုင်း များ ထွင်ကြေး ၁၄၀၅၄ အပိုင်ဝယ်၍ နေ
ရသည်ကိုယ် နေရင်းကြေး ကိုယ်ပေး လိုက်သည်ဆိုက်၍လက်မရွံ့ဒိုင်း များ ၅၄၀ အဆိုက်အစီ
ရင်ခံကြ သော်အမှုတော်ထမ်း ဖြစ်မည်မှန်လျှင်တန်ဖိုး ကိုယ်မဆိုက်သဘဲ နေရင်းကြေး
ကိုယ်သဘဲပေး စေစီရင်သည်ကိုယ်လက်မရွံ့ဒိုင်း များ ကစိတ်မပြေပါရှိခိုင်း သံတော်
ဦး တင်ပါမည်ဆိုက် သောကြောင့်နားခံကိုယ်ရှိခိုင်း သံတော်ဦး တင်ရသောငှာ ငယ်ရွယ်
ကပင် စေပါမည်ဟူ၍အဘိုး အပိုင်ဝယ် လေသည်ဖြစ် သောကြောင့်တန်ဖိုး ကိုယ်ပေး
ရွေး စေ။

10 August 1690

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၂ ခု ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၁ ရက် ၁ နေ့အမိန့်တော်။

(ချီးကြည်၉၀ - ၁၇၁ - ရပေ)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ မြို့တပ်လမ်း၊ သေးလမ်းမအတွက်အရပ်တိုက်စီရင်း၊ ပေရင်း၊ ရှိသည့်အတိုင်း အတိုး အဖိုး မှန်သည်မသန့်မရှင်း ရှိသည်ကိုမြှိုဝန်ကိုယ်နှင်မပြတ်စစ်ကြောကြည့်ရှုရမည်။ လမ်း သေး လမ်း မမှာလည်း စီရင်း၊ ပေရင်း၊ ရှိသည့်အတိုင်း လမ်း ရှိသည်မရှိသည်လမ်း သို့ဝန်ခံခြံတိုး ပွား၍ ဆောက်သည်ချွေသည်ကိုအတွက်အရပ်စီရင်နက်ထောင်မှူး ထောင်စီရိုက်ထွင်စီရင်း ရှိသည့်အတိုင်း တာဝါး လုပ်၍ တာဝါး စေ။ သည်တာဝါး နှင့်မြှိုဝန်သွား တိုင်း လမ်း မှန်သည်မမှန်သည်ကိုစီရင်ရေး အတိုင်း တာဝါး လုပ်၍တာဝါး စေ။ သည်တာဝါး ကိုလမ်း တွက်သိုက်ရောက်လျှင် ထောင်အဝန်းငယ်သွား ကိုခါး ထွင်ယင် စေ၍လမ်း ကိုဝင်၍သွား စေ။ တာဝါး မသန့်လမ်း သို့ဝန်ခံချပွတ်တန်တိုက်လျှင်မြှိုဝန်တိုက်နှင်ကြပ်၍မြှိုဝန်ကိုချက်ချင်း ပြင်လုပ် စေ။ နေ့ရက်မကြာစေ နှင့်သည်အမိန့်တော်အတိုင်း ကိုမပြတ်ကြည့်ရှု၍ တည်အောင်စီရင်။

(10 August) 1690

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၂ ခု (ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၁ ရက် ၁ နေ့) အမိန့်တော်။

(မျိုးကြည် ၉၈ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

ဘုန်း တော်အဖွဲ့ကြီး မြတ်တော်မူလှသော အသွင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ပြည်သူ့ကိုထင်တရား စကား အရှက်အတင်ရှိ၍ ဖွတ်တော်မူစ၍ ဝန်စုတိုက်ဆိုင်ကြရသော အမှုသည် မရှိဘဲတိုက်တော်မူသော အမှုကို ခံ၍ ၄ မှု ၅ မှု ၆ မှု ၇ မှု ၈ မှု ၉ မှု ထင်မြင် စေ့စပ်၍ တောင်ထွင်းသူကြီး ငယ်သား၊ တပယ်သား သူကြီး ငယ်ထူတင် သားစား ငစ်မြတ်ငယ်တိုက် နယ်တိုက်တရား ခံ၍ မဆိုင် စေ့စပ်လက်သား ခြေငယ် သွေး သောက်ငယ်သား တိုက်သည် မဆိုင် နိုင်၍ မြင်း ကြီး မြင်း ခေါင်း ဒိုင်း များ သင်း များ သွေး သောက်ကြီး ခေါင်း အဝန်းတိုက်သည် အမှုသည်တိုက် နှင့်တကွဆိုင်လျှင် ဆိုင် စေ။ အမှုသည် မကျန်းမသန် နာဖျား သော် သား ကိုခံ စေသား မရှိလျှင် မြေး ကိုခံ စေ။ မြေး မရှိလျှင် ညီ နှင့် ညီမ မေမောင်တိုက်ကိုခံ စေ။ သည်သူတိုက် မရှိလျှင် အဆွေအမျှင်တိုက် ခံ စေ။ အမှုသည် ပင်ရှိ သော်လည်း ကိုက်မဆိုင် နိုင်၍ အမှုသည် နှင့်တကွ သား မြေး ညီ နှင့် ညီမ မေမောင်တို့ အဆွေအမျှင်တိုက်သည် လိုက်၍ ဆိုင်လျှင်လည်း ဆိုင် စေ။ ရှမ်းယွန်းတလိုင်း ကုလီး ယင်းကရင်တိုက်သည် စကား ကိုက်မပြန် မဆိုင် နိုင်၍ ပြန်ဆိုင် နိုင်သသူတိုက်ကို ခေါ်၍ အမှုသည် နှင့်တကွဆိုင်လျှင် ဆိုင် စေ။ အမှုသည် နာဖျား ၍ မလိနိုင်းသတ်ဖြစ် လျှင်လည်း သား၊ သား မရှိလျှင်လည်း မြေး၊ မြေး မရှိလျှင်လည်း ညီ နှင့် ညီမ မေမောင် တူသည်သူတိုက် မရှိလျှင် အဆွေအမျှင်တိုက် ပါလျှင် ပြန်ဆိုင် နိုင်သသူတိုက် နှင့်ဆိုင် စေ။ မင်း စေလုပ်သူတိုက်သည် တရား ကိုခံ၍ မဆိုင် စေ့စပ်စကား ကိုလည်း မပြန် စေ့စပ်။ သင်းတိုက် ပြန်ဆိုင်သည်ကိုလည်း အပြန်အဆိုင် မခံ နှင့်။ အပြန်အဆိုင် ခံသည်တူ၍ ကြား တော်မူရလျှင်ကြီး စွာ သော အထွတ် တော်ကို ခံရလိမ့်။ ။ ။ လူတော်မောက်တိုက်တော်မောက် ခြင်း သတ်၍ သေသည်ကို လျော် စေတူ၍ ဓမ္မသတ်ထွက်သည်လူတော်မောက်ကို ၂ ယောက် ၃ ယောက် ၄ ယောက် ၅ ယောက် ညီညာ၍ တတ်၍ သေသည်တိုက်တော်မောက် သတ်သတ်သတ်သတ် သာစီရင်ရမည် မဟုတ်။ ယောက်ချင်း ဖြစ် စေအများ အံ့ညီ၍ ဖြစ် စေ ထား လက် နက်ဒုတ်လုံ တန် နှင့်ထိုး ဒုတ်ရိုက်ခတ်၍ သေလျှင် ဝန်မြိုင် ဝန်မှာ ဂုဏ်အလျောက် တွက်ညွှတ်စီရင်သည်သတ်သတ် ဝန်စုတိုက်မှ ခြံလျှင်လည်း ဝန်တိုက်ကို ဖြစ် စေမြိုင် ဝန်ဆိုင် ဖြစ် စေပိုင်အပ် စေပွဲသဘင်ရှိ၍ အထွေး ထွေး သတ်ပုတ်ရသော သေသော်မူကား တော်မောက်ခြင်း ဖြစ်လျှင်တော်မောက်၏ အလျော်အပြစ်၊ ၂ ယောက် ၃ ယောက် ၄ ယောက် ၅ ယောက် ၁၀ ယောက် သတ်၍ သေလျှင်လည်း သတ်သူ၏ အရေအတွက်အတိုင်း တော်မောက်

12 April

1691

စီ လျော်ရိုင်း၊ ဓမ္မသတ်အတိုင်း၊ ဝန်စုဝန်စုတိုက်မှ အလျော်စီရင်စေ၊ ဝန်မြိုင်ဝန်
သိုက်ရောက်သော်မူကား၊ ရာဇဝတ်အလျောက်ကွပ်ညွှတ်စီရင်။

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၃ ခုတန်ဖူး၊ လပြည့်ကျော် ၁၀ ရက်၊ နေအိမ်နံ့တော်။
12 April 1691

(ချီး ဩဠာ ၈ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝဂ္ဂင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ သာဓကသုဝန်ရွှေပန်း ပန်အစုသို့ဇေယျကျော်ကတော်လှူတိုဝင် ချီထမ်း ဝှာရကြောင်း ကိုရွှေနား တော်ကြား တော်မူ၍၊ ကေရဘဇာမင်း မြတ်တို့ ဝယ်ကုန်တော်မူ၍ အပေါင်း တို့ကိုအမြင်အလင်အနိမ့်ဟူ၍ပိုင်း ခြား တော်မူသည်။ မ ဆီမဆိုင်သည့်သို့သော်စိတ်ရှိတိုင်း ဝန်၊ ဝန်စုစါရေး ငယ်တို့ကိုဂြိုဟ်ကြံစည်၍ ခိုဝင်ထမ်း ရလျှင်သင်း တို့ကိုနှင်ဆွေမျိုး သား ခြင်း ရှိကြတိုင်း စါရင်း ပေး သွင်း ၍မဆီမဆိုင် သည့်အစုအဝန်း မှာထမ်း ရသည်။ သို့ထမ်း ရွက်ကြလျှင်ကုန်တော်မူ၍ အပေါင်း တို့သည် မသန့်မရှင်း ရှိကြ၍အနိမ့်ကသည်အလင်၊ အလင်ကသည်အမြင်၊ စိတ်ရှိတိုင်း ဝင်၍မ¹⁶⁸⁵ ထမ်း စေနှင့်၊ ၁၀၄၇ခုစါရင်း တော်ဝင်မိလေပြီး သည်ကိုသဘာဝထမ်း စေ၊ စါရင်း တော်မဝင်လေသမျှကိုအစုရင်း သို့သပြန်၍ထမ်း စေ၊ စါရင်း တော်မဝင်သည့်သူ တို့သား သမီး နှင့်စါရင်း တော်စည်း ရုံး ပြီး သည်နောက်မှမွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုနိမ့်ရသို့သဘာဝစေ၊ အမိန့်တော်ရှိသည့်အကြောင်း ကိုထောက်ရှုတော်မူပြန် သော်သွေး သောက်စုမြင်း စုတို့သည်အရေရေအရှက်ရှက်စါရင်း ပေရင်း ရှက် တင်ကြ၍ရှိသည်။ ရှည်ကြာလေပြီး သည်ဖြစ်သောကြောင့်နန္ဒသီရိသွေး သောက်၊ ဝေ ဂ္ဌသုန္ဒရသွေး သောက်၊ နန္ဒစည်သူသွေး သောက်၊ ဝင်း ရှုံး မြင်း ငွေ့တို့သွေး သောက်၊ ငဖြိုး တင်တို့သွေး သောက်၊ မဗ္ဗသီရိသွေး သောက်၊ တန်ဗျည်ဗိုလ်ဒိုင်း မှူး တို့သွေး သောက်၊ ဥဒိန်ဇေယသွေး သောက်၊ နန္ဒဇိတ်သွေး သောက်၊ ဇေယဘယ သွေး သောက်၊ စုက္ကတေး သွေး သောက်၊ ဇေယကျော်သူသွေး သောက်၊ ဥဿရေသ သွေး သောက်၊ ဝေါကြီး မှူး နေမျိုး ဘုန်း ကျော်သွေး သောက်၊ ဇေယကျော်ထင်တို့ သွေး သောက်၊ လက်ဝဲကျော်သူတို့သွေး သောက်၊ ပိုက်သင်ရံသွေး သောက်၊ ဇင်း မယ် ဗညား ကျန်း တောသွေး သောက်၊ ဗညား ပရမ်း သွေး သောက်၊ စက္ကဘယသွေး သောက်၊ ဝင်း ရှုံး မြင်း ငွေ့တို့သွေး သောက်၊ နောင်သက်တို့သွေး သောက်၊ မြတ်ပင်တိုင်သွေး သောက်၊ အောင်ထွန်း တို့သွေး သောက်၊ ပဲကူး နိုင်မျိုး မှူး တို့ သွေး သောက်၊ ဝေလှသမန်သွေး သောက်၊ ငဘိုး ဘသွေး သောက်၊ ကုလား ပျံစု၊ ဘယရန္တသုဝန်စု၊ လက်ဝဲသား လက်ယာသား ၊ ဇေယနံသူရှုံးနတ်အထိန်းအချီစု၊ ကြေး စား သင်း မှူး စု၊ ရခိုင်သူကောင်း စု၊ အနောက်မှာကျင်သည်ပါသူကောင်း စု၊

နတ်ရှင်မြင်း ၊ မင်း တရား မြင်း ၊ နန်း ဦး မြင်း ၊ နန်း ထွင်း မြင်း ၊ ရဲ
 ဘော်မြင်း ၊ ရွှေပြည်မြင်း ၊ ရွှေမြင်း ၊ လက်ဝဲမြင်း ၊ လက်ယာမြင်း ၊ နောက်
 မြင်း ၊ မင်း ရဲမြင်း ၊ သရေခေတ္တရသမြင်း ၊ စာရင်သိန်း စည်း သွေး သောက်
 မြင်း ၊ ငရဲအောင် သွေး သောက်မြင်း ၊ ငပု သွေး သောက်မြင်း ၊ ငရွှေမြတ်သွေး
 သောက်မြင်း ၊ ဝေဇ္ဇသမန် သွေး သောက်မြင်း ၊ လက်ဝဲလက်ယာရှမ်း မြင်း ၊ ရဲ
 စေတနာ သွေး သောက်မြင်း ၊ အင်း ယဉ်တုရင် သွေး သောက်မြင်း ၊ ရဲပြင် သွေး
 သောက်မြင်း ၊ ခက်လုံမြင်း ၊ မှူး သွေး သောက်မြင်း ၊ မြောင်း တံကိမ်း သွေး သောက်
 မြင်း ၊ စန္ဒရသီ သွေး သောက်မြင်း ၊ သင်ထောင်မြင်း ၊ ပင်း ယမြင်း ၊ ပင်
 လယ်မြင်း ။ ဝရင်း တုတ်မြင်း ၊ လက်ဝဲလက်ယာရှမ်း မြင်း ၊ တုရင်ကသူတို့ သွေး သောက်
 သီတုံစား တို့ သွေး သောက် ၊ ကွမ်း အုံစား တို့ သွေး သောက် ၊ မင်း ဂွန်ပုံစား တို့ သွေး
 သောက် ၊ လယ်အိုင်စား တို့ သွေး သောက် ၊ အဲပြပိုက်တို့ သွေး သောက် ၊ အုပ်ရှစ်ပြား စား
 တို့ သွေး သောက် ၊ တောယ သောက်စား တို့ သွေး သောက် ၊ အိန်ရီတို့ သွေး သောက် ၊ ရမ္မ
 သည်တို့ သွေး သောက် ၊ ရွှေခုံတိုင်စား တို့ သွေး သောက် ၊ ပေါင်လင်စား တို့ သွေး သောက် ၊
 ပိုက်သင်ရန်စောင်း တို့ သွေး သောက် ၊ ငမြတ်စံတို့ သွေး သောက် ၊ သီပခံစား တို့
 သွေး သောက် ၊ စောစစ်တို့ သွေး သောက် ၊ ဇေယသင်္ကြံ သွေး သောက် ၊ သီရိမန်ရပ်
 သွေး သောက် ။ မင်း ကံစား တို့ သွေး သောက် ၊ ရင်း မာကံစား တို့ သွေး သောက် ၊
 စက္ကဒေဝ သွေး သောက် ၊ အံကောင်း သွေး သောက် ၊ ငရွှေကော် သွေး သောက် ၊
 ခန္တီမြင်း ၊ လင်း ဇင်း မြင်း ၊ ကျွန်း ပြတ်စား သွေး သောက် ၊ မဏိဓမ္မ သွေး သောက် ၊
 ငရွှေဘော် သွေး သောက် ၊ ဥဒိန္နသမန် သွေး သောက် ၊ ငရွှေခဲ သွေး သောက် ၊ ရာ
 ဇာဓိပတိ သွေး သောက် ၊ ကံပိုင်စား သွေး သောက် ၊ ကွန်ဘား စား သွေး သောက် ၊
 ငဘုန်း ခိုင် သွေး သောက် ၊ ရမ္မသူရ သွေး သောက် ။ ငမောင် သွေး သောက် ၊ မြစ်
 စုံစား သွေး သောက် ၊ ဇေယသူရ သွေး သောက် ၊ ဈေး သစ်စား သွေး သောက် ၊
 ရဲကမ္ဘာ သွေး သောက် ၊ ဇင်း မယ်မြင်း ၊ သေဉ်မာ သွေး သောက် ၊ မင်း ဂွရွှေ
 တောင် သွေး သောက် ၊ ဇေယယေဝိတ သွေး သောက် ၊ တုရင်သီဟ သွေး သောက် ၊
 ကြာအုံစား သွေး သောက် ၊ သေဉ်ရသေ သွေး သောက် ၊ မဏိဓမ္မ သွေး သောက် ၊ လက်
 ဝဲရန္တမိတ်ဝန်မြင်း ၊ ရမ္မဒေဝ သွေး သောက် ၊ သီရိပိုက်ပ သေဉ် သွေး သောက် ၊ ဘယ

ရန္တသုဝန်မြင်း ၊ လက်ဝဲဝဝစီး ၊ လက်ယာဝဝစီး ၊ တုရင်သိဃ် သွေး သောက်၊ ငဘုန်း
သန်သွေး သောက်၊ မြေနဲစား သွေး သောက်၊ ငမွှေး မေောင် သွေး သောက်၊ သ
မန်း စား သွေး သောက်၊ ရန်အောင်မျှား သွေး သောက်၊ ငနီစွန်မြင်း ၊ ဇေယ
ကျော်ထင်ဝန်မြင်း ၊ သီဟယော်တော သွေး သောက်၊ ဇေယနန်သုဂ္ဂံနတ်မြင်း စု၊ ရဲ
လှေစီး အင်း မစား သွေး သောက်၊ အနောက်အမျှား အကြီး အစု၊ သပေါက်တော်မျှား
သွေး သောက်၊ ဂွမ်း သူငယ်စု၊ ရွှေပန်း ပန်၊ ကွန်သမိန် သွေး သောက်၊ ရွေး လှင်
မိုး ကြီး ထား သမား ဖြတ်ရသောသိဃ် သွေး သောက်၊ ဆင်ပိုက်မြို့တွင်း သွေး သောက်၊
စိမ်း ညက်စား သွေး သောက်၊ ဆုယူ သွေး သောက်၊ နေရသုဒ္ဓါနတ်မြင်း မွေး မြင်
သည့်သား သမီး တို့ကို ယောက်ျား လိုက် ယောက်ျား ပါမိန်း မလိုက်မိန်း မပါသဖြစ် စေ၊
သည့်အစုသား တို့နှင်အတင် တော်ကို မင်း ဆောင်ကို ဘယ်ရန္တသုဝန်မြင်းစု၊ ရသ
ဇရုဏ္ဏ သွေး သောက်၊ ဒေဝကမ္ဘ သွေး သောက်၊ နေမျိုး နေရသုဝန် သွေး သောက်၊
ဇေယသင်္ကြံ သွေး သောက်၊ ရသသိဃ် သွေး သောက်၊ အနောက်ရုံး မြို့လှင်စု၊ တလိုင်း
စါရေး စု၊ သေနတ်လှင်၊ ရဲကတော်တင်၊ လှင်ဟောင်း ၊ ဇေယနန်သု သွေး သောက်၊
လက်ဝဲရန္တမိတ် သွေး သောက်၊ စတုရင်္ဂသု သွေး သောက်၊ ရသဇတမန် သွေး သောက်၊
တုရင် ကျော်သု သွေး သောက်၊ မြေနန်း တော်မြို့အစေခံရဲ သွေးစစ်ကွပ်၊ မတလိုက်
သွေး သောက်၊ ထီး ဖြူတော် ဖွင့်သွတ် စေလှင်အရပ်အစု မရှိစသဖြန် တောင်ဖက်မြင်း ၊
မြောက်ဖက်မြင်း ၊ ဗေဒင် ဆေး သမား မန္တန်ရွတ်တို့နှင်သင်္ဃာ မွေး မြင်သည့်သား
သမီး တို့ကို ဝဝရ ခု သွေး သောက်စုကသည့် နေရသုဒ္ဓါနတ်မြင်း စာရင်း ဝင်လေကြီး 1685
သည့်ကိုမူကား စါရင်း ဝင်သည့်အတိုင်း ထမ်း စေ။ 1685

ဝဝရ ခု စါရင်း မဝင်သည့်တို့နှင် ဝဝရ ခု နောက်မွေး မြင်သည့် 1685
သား သမီး တို့ကို သွေး သောက်စုမြင်း စုသို့မဝင် စေနှင့်၊ တင်တော်တိုင်ကစ၍ မ
န္တန်ရွတ်အစုသို့သပါစေ။

သည့်အစုသား ချင်း သင်္ဃာ၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုမူကား
ယောက်ျား လိုက် ယောက်ျား ပါမိန်း မလိုက်မိန်း မပါသဖြစ် စေ၊ သည့်အစုသား တို့
နှင်ဝင်း တော်သား ဒိုင်း တော်သား သူရဲတော်သား ကောင်း ဟန်အမြောက်သ
မား ဝေါတော်သား ကျိုင်း တော်စွဲ ရှေ့တော် ပြေး ရုံဆော်စ မြင်တုရင် ပြေ့၊

သား တင်း တိမ်ရံဆီမီး ထွန်း ထွား ဘက် ကျော် ပညာသည့် မျက်ပါး ဘဏ္ဍာသည့်တို့နှင့်¹⁶⁸⁵
 သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကို ၁၀၄ ရ ခု စီ ရင်း တော် မ ဝ င် သ သူ တို့နှင့် နောက်
 မှ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကို ဝ င်း တော် သီးက စ၍ ဘဏ္ဍာသည့်တို့ ၏ အ ခု ဆို သိ ပါ စေသည့် ၊
 သည်အစုသား ခြင်း သင့်ကြ၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကို မူကား ယောကျ်ား လိုက်
 ယောကျ်ား ပါမိန်း မလိုက်မိန်း မပါဖြစ် စေ။

သွေး သောက်စုကစ၍ သည်လုံ အ နှစ်သား တို့နှင့် လက်မ ထောင်သား
 တခါး သား ထောင်ချင်း လမိုင်း တိုက်သား ကိုသား ကုသား ဥယျာဉ်သား လက်မဝှံ
 သဘင်သည့် ဒေါင်း ရွှေသက်ကယ် ဂိုက်ယမ်း ချက်အုတ်ကျွတ်လုပ် စည်တီး နာရီသား ဂွမ်း
 ပွဲတိုင်ပြဿဒိ တော် စေါင်မြို့တိုက် တော် စေါင်လွတ် တော် စေါင်မြေ နန်း တော် စေါင်
 ရဲ လှေသား ဆင်ပိုက်ဆင် ဆေး သမား ဆင်မှာ နှင့် စပ်သမျှမြင်း ဆေး သမား မြင်း
 ပွဲပြတ်ပြင်မြင်း မှာ နှင့် စပ်သမျှအ နောက် ဝ န် စီ ရင် နက်သူ ကောင်း စုမြင်း သည်
 လုပ်ပြင်အကြမ်း စု ကျောင်း နှိ လူသိစံကလူတို့နှင့် သင့်၍ မွေး မြင်သမျှကို အမိပါအဘ
 ပါမဆို စေ နှင့်။ သည်အစုကြမ်း သို့သ ဝ ပါ စေ ၊ သည်အစုကြမ်း သား ခြင်း သင့်ကြ၍
 မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကို မူကား ယောကျ်ား လိုက် ယောကျ်ား ပါမိန်း မလိုက်
 မိန်း မပါဖြစ် စေ ၊ သည်အစုကြမ်း သား တို့နှင့် နှိုင်း တော်သား သူရဲတပ်သား
 ကောင်း ဟန်တို့သည် အမိနဲ့ တော် မရှိမီသင့်ကြ၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကို အမိပါ¹⁶⁶⁵
 အဘပါယူ၍ မဆို စေ နှင့် ၊ ၁၀၂ ရ ခု စီ ရင်း တော် ဝ င် ခင်း လေပြီး သည်ကို မူကား¹⁶⁶⁵
 ရင်း တော်အတိုင်း ထမ်း စေ။ ၁၀၂ ရ ခု စီ ရင်း တော် မ ဝ င် သော်လည်း ထား
 လက်နက်နှင့် အမှု တော်ကို ထမ်း ခင် လေပြီး သည်ကို ထမ်း မြဲအတိုင်း ထမ်း စေ ၊ အမိနဲ့¹⁶⁶⁵
 တော်ရှိရင်း အတိုင်း ထမ်း ရမည် ၊ ၁၀၂ ရ ခု စီ ရင်း တော် မ ဝ င် သ သူ အမှု တော်ကို
 ထား လက်နက်ကို င်၍ မထမ်း သေး သူတို့ မူကား အစုကြမ်း သို့သ ဝ ပါ စေ။

သွေး သောက်စုကစ၍ အ နောက် ဝ န် စီ ရင် နက်အစုကြမ်းသီး တို့နှင့် ဘုရား¹⁶⁶⁵
 ကျွန် ကျောင်း ကျွန် ယောကျ်ား မိန်း မနှင့် သင့်၍ မွေး မြင်သသူမှာ ၁၀၂ ရ ခု က
 စီရင်း တော် ဝ င် ၍ ထမ်း ရွက်ခင် လေပြီး သည်ကို မူကား မဆိုသ ချေ။¹⁶⁶⁵

၁၀၂ ရ ခု စီ ရင်း တော် ဝ င် သော်လည်း အမှု တော်ကို မထမ်း သသူတို့¹⁶⁶⁵
 နှင့် ၁၀၂ ရ ခု မှ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကို မူကား ဘုရား သို့သ ဝ ပါ စေ အမိနဲ့

တော်ရင်း အတိုင်း ဘုရား သို့သော်ပါစေ။ ဘုရား ရွှန်နှင်းကျောင်း ရွှန်လှသံဃီက
 လူတို့နှင်းသင်ကြ၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့မှာမူကား ရှေး စီရင်ထုံး စီရင်နည်း
 ရှိကြသည့်အတိုင်း ဖြစ်စေ။ သွေး သောက်စုကသည် နေရာချတိုင်အစုတို့နှင်းအိမ်ရှေ့
 မင်း ရွှန်သွေး သောက်စုမြင်း သည်တို့နှင်းသင်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့မှာ
 လည်း မိန်း မလိုက်မိန်း မပါယောကျ်ား လိုက်ယောကျ်ား ပါဖြစ်စေ။ သွေး သောက်
 စုကသည် နေရာချတိုင်အစုနှင်းအိမ်ရှေ့မင်း ရွှန်မင်း ဆောင်ကိုင်းလုပ်စုစာရေး စု
 အစေခံဆေး သမား ဗေဒင်မန္တန်ရွတ်တို့အရည်တူသင်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး
 တို့ကိုမူကား ၁၀၄၇ ခုစာရင်း တော်ဝင်သည့်မြင်း တို့ကိုအိမ်ရှေ့မင်း ရွှန်မင်း ဆောင်
 ကိုင်းတို့အရည်တူစုသို့ပါစေ။ အိမ်ရှေ့မင်း ရွှန်သွေး သောက်စုမြင်း တော်သည့်တို့
 နှင်းအတင် တော်ကိုင်းကစ၍ မန္တန်ရွတ်တို့နှင်းသင်ကြ၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့မှာ
 လည်း ၁၀၄၇ ခုအိမ်ရှေ့မင်း ရွှန်သွေး သောက်မြင်း စုသို့စာရင်း ဝင်သူပြင်တင်
 တော်ကိုင်းအရည်တူစုသို့သော်ပါစေ။ တင်တော်ကိုင်းကစ၍ မန္တန်ရွတ်တို့အစုသီး တို့
 နှင်းအိမ်ရှေ့မင်း ရွှန်မင်း ဆောင်ကိုင်းလုပ်ကစ၍ ဗေဒင်မန္တန်ရွတ်တို့အရည်တူအ
 စုသား ခြင်း သင်ကြ၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုယောကျ်ား လိုက်ယောကျ်ား ပါ
 မိန်း မလိုက်မိန်း မပါစေ။ တင်တော်ကိုင်းကသည် မန္တန်ရွတ်တို့အစုသီး တို့နှင်းအိမ်
 ရှေ့မင်း ရွှန်ဝင်း သား ဒိုင်း သား ကစ၍ ပညာသည်မျက်ပါး ဘဏ္ဍာသည်တို့နှင်းသင်
 ၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့မှာ ၁၀၄၇ ခုစာရင်း တော်မဝင်သေး သူတို့ကိုဒိုင်း
 သား ကစ၍ ပညာသည်မျက်ပါး ဘဏ္ဍာသည်တို့အစုသို့ပါစေ။ အိမ်ရှေ့မင်း ရွှန်မင်း
 ဆောင်ကိုင်းလုပ်စုတို့ကစ၍ မန္တန်ရွတ်တို့အစုတို့နှင်းဝင်းတော်သား ကစ၍ ရုံး ဆော်
 စမြေဝင်တုရင် ပြေသား မျက်ပါး ဘဏ္ဍာသည်တို့အစုတို့နှင်းသင်၍ မွေး မြင်သည့်
 သား သမီး တို့ကို ၁၀၄၇ ခုအိမ်ရှေ့မင်း ရွှန်စုစာရင်း မဝင်သူတို့ကိုဝင်း တော်
 သား ဒိုင်း တော်သား ကစ၍ မျက်ပါး ဘဏ္ဍာသည်တို့အစုသို့ပါစေ။ ဝင်း တော်
 သားကစ၍ ဘဏ္ဍာသည်တို့အစုသား တို့ရည်တူသား ခြင်း သင်၍ မွေး မြင်သည့်သား သ
 မီး တို့ကိုယောကျ်ား လိုက်ယောကျ်ား ပါမိန်း မလိုက်မိန်း မပါဖြစ်စေ။

သွေး စုကစ၍ ဘဏ္ဍာ သည်တိုင်အစုသား တို့ရည်တူအိမ်ရှေ့မင်း ရွှန်
 သွေး သောက်စုမြင်း စုကစ၍ အသည်တိုင်အစုသား တို့နှင်းလက်မထောင်သား ကစ

၍ ကျောင်း မှီ လှည့်ကလေးတို့နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့မှ ဘလည်း အဘ
 ပါအမိပါမဆို စေနှင့်။ အစုကြမ်း သို့သော်ပါစေ။ အိမ်ရှေ့မင်း ကျွန်ုပ်တို့ကြမ်း စုတိုက်သား
 ကိုသား ဘံခါး သား ကစ၍အကြမ်း စုသား တို့နှင့်သွေဝံစုကစ၍တစ်ဘယ်တိုင်အ
 စုသား တို့နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့မှ ဘလည်း အိမ်ရှေ့မင်း ကျွန်ုပ်တို့
 ကြမ်း သို့သော်ပါစေ။ ဝင်း တော်သား ခိုင်း တော်သား သူရဲကောင်း ဟန်တို့နှင့်
 အကြမ်း စုတို့နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့မှ ဘဝ၂ရခုအိမ်ရှေ့မင်း ကျွန်ုပ်
 အစုသို့စီရင်း ဝင်သည့်ကိုလည်း စီရင်း ဂြိုဟ်အတိုင်း ထမ်း စေ။ ဘဝ၂ရခုစီရင်း
 မဝင်သော်လည်း ထား လက်နက်ကိုငြိမ်းစေ၊ လေပြီး သည်ကိုထမ်း ခြံထမ်း စေ။
 ဘဝ၂ရခုစီရင်း မဝင်သည့်ထား လက်နက်ကိုငြိမ်းစေ၊ သေး သူတို့ကိုလည်း အစုကြမ်း
 သို့သော်ပါစေ။ အစုကြမ်း ခြင်း သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုမူကား ယောကျ်ား
 လိုက်ယောကျ်ား ပါမိန်း မလိုက်မိန်း မပါဖြစ်စေ။ အိမ်ရှေ့မင်း ကျွန်ုပ်သွေး သောက်
 စုကစ၍အကြမ်းစုတိုက်အစုသား တို့နှင့်ဘုရား ကျွန်ုပ်တို့သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး
 တို့ကိုအိမ်ရှေ့မင်း ကျွန်ုပ်အစုသို့ဘဝ၂ရခုစီရင်း ဝင်၍ထမ်း ရွက်လေပြီး သည်ကိုစီရင်း
 ဝင်သည့်အတိုင်း ထမ်း စေ။

1665

ဘဝ၂ရခုစီရင်း တော်ဝင်သော်လည်း မထမ်း သေး သူတို့နှင့်
 ဘဝ၂ရခု မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုဘုရား သို့သော်ပါစေ။ အကြမ်း စုနှင့်သူ
 ကျွန်ုပ်သင့်ရသောမှားလည်း အမိန့်တော်ရင်း အတိုင်း ဖြစ်စေ။ ကျွန်ုပ်တော်မျိုး တို့နှင့်
 သူကျွန်ုပ်သင့်၍ မွေး မြင်ရသောမှားလည်း မိန်း မအလွတ်သူ ယောကျ်ားသူကျွန်ုပ်သင့်၍ မွေး
 မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုမိန်း မအလွတ်သူအစု၂စု၊ ယောကျ်ား ဂြိုဟ်စု၊ ယောကျ်ား
 အလွတ်သူမိန်း မသူကျွန်ုပ်နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တို့ကိုမူကား ယောကျ်ား
 လိုက်ယောကျ်ား ပါမိန်း မလိုက်မိန်း မပါဖြစ်စေ။ သည်အမိန့်တော်ထမ်း အတိုင်း
 ဘည်အောင်စီရင်စေ။ အမိန့်တော်အတိုင်း မတည်ရသော် ဝန်စုစီရင်း တို့လည်း ကြီး
 စွာသောအကျွန်ုပ်တော်ကိုခံရလိမ့်မည်။

1665

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၃ ခုကဆုလဆန်း ၁၁ ရက် ၂ နေ့အမိန့်တော်တမ်း ကြီး ။
 (မျိုး ကြည့် ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၃ ခုကဆုန်လပြည့်ကျော် ၁၂ ရက် ၄ ဟူ နေ့တွင် ဘုန်းတော်အလွန်ကြီး^{13 May} 1691
 မြတ်တော်မူလှသော အသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး အမိန့်တော်ရှိသည်။ အသည်
 ဝန်နှင်းမြှုပ်ဝန်စိုးတရားလှည့်ရသော မြှုပ်ဝန်စီရင်နက်အပိုင်း အခြား သည်အရှေ့ကို
 မြသစ်တောင်ကို ပန်သတတက်ဆွဲတူရှင်းခြေ၊ ထက်သေး၊ ဝန်ပတေအနေခံကိုခေါင်းခွဲ
 ကုတိုဆိပ်ထေခံရစ်၊ မြေခံကိုကောင်းမှုတော်ကြီး၏ရေခိုတောင်သည်အပိုင်းအခြား
 ထွင်းထင်သူခိုးထား ပြခိုးမှုယိုး မှုသတ်ပုတ်ရိုက်ခတ်သည်အမှုကိုကား မြှုပ်ဝန်မှသာစစ်
 ဖြောစီရင်စေ။ ဝန်ရှင်စုရှင်အမှူးအကြီး ခေါင်းအဝန်တို့သည်တို့ဝန်စုတို့လက်သား
 တို့သွေခံငယ်သား ဟူ၍ မဆိုစေနှင့်၊ မြှုပ်ဝန်စီရင်စေ။
 (အမျိုးသား ၁၉၄၅)

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၃ ခု ဝါဆိုလဆန်း ရက် ၆ နေ့တန်း တော်အလှူ နံကြီး မြတ်တော် မူလှ ^{21 June 1691}
 သော အသွင်တဝှင် မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့် တော်ရှိသည်။ အသည် ဝန်နှင့်
 မြို့ဝန်ခိုး တရား လုပ်သည်ကို ဝန်တို့မှ ခိုး မှုသည် ရာဇဝတ်စကား ဖြစ်သည်။ မြို့ဝန်
 မှာ မြို့စား ကအပ်သည်ဆိုသည့်အတိုင်း စီရင် စေဟူ၍ စီရင်သည်အရသည်ခိုး ယူသည်
 အရာကို ထေခံ၍ စီရင်သည်သင့်တော်သည်။ သဘောကို ထောက်သော် မူကား မြို့စား
 ကစစ်ကြော၍ မှန်သော ကြောင့်သူခိုး ဟူ၍ မအပ်သူခိုး ဟူ၍ ယိုး သသူကို သသူခိုး ဖြစ်
 သည်ဟူ၍ မြို့စား ကမြှိုဝန်ကို အပ်သည်ဖြစ်သည်။ ယခုသူခိုး ဟူ၍ အချင်း များ သည်
 အရသည်တရား စကား ကဲ့သို့ ဥပဒေသတော်တို့ ဆိုသည်စကား သည် အဓိကရသင် ချေနှင့်
 ဆိုသည်စကား ဖြစ်သည်။ မြို့စား အပ်သည်ဟူ၍ မြို့ဝန်မှ စစ်ကြောစီရင် စေဟူ၍
 ဝန်တိုင်က မြှိုဝန်သို့ မချသင့်သေး ၊ သည်နှစ်ယိုး မှုကို ပင် မြို့ဝန်ကို စီရင် စေဆိုလျှင်
 မြို့သား ရွာသား ဝန်စုသား တို့သည် နတ်သမာဓိသမ္မာသတ်သုက္ကန္တ ဘုရား သုဥစ္စာကို ခိုး
 သည်ဟူ၍ မြို့ဝန်ကို ခုံပြု၍ လဲဆို လေလျှင် မြို့ဝန် ခေတ်ချ၍ စစ်ကြောစီရင်လျှင် စဉ်း စိမ့်
 ဥစ္စာရှိသည် ဥစ္စာမဲ့အား မဲ့တိုင် မြို့ရွာတွင် မြို့တိုင် ရွာတိုင်သူကြီး ခေါင်း အကြီး တိုင်
 သည် မလိုသူကို မြို့ဝန်ကို သုက္ကန္တ ဘုရား သုဥစ္စာတို့ကို ခိုး ၍ မိသည်ဆိုသည်ဖြစ်မှ သင်းတို့သည်
 သေရှင် မသိအနာအကြင်အစစ်အကြောကို ခံရပလေစေ။ မဟုတ်လျှင် ငါတို့ ဥစ္စာရှိ
 သည်အား ရှိသည်ကား လျော်မည်ဟူ၍ သာအယူရှိ၍ အား ရှိသသူတို့သည် စဉ်း စိမ့် ဥစ္စာ
 မဲ့မျက်နှာ မဲ့တို့ကို အပ် လေရသည်လည်း တကြောင်း ။ သည်ကဲ့သို့ အဝေး မြို့ရွာများ
 မှာ ရိုး စွပ်မှုကို မြို့ဝန်တို့က စီရင်ရလျှင်လည်း မြို့စား ရွာစား ဝန်စုရှင်တို့သည် စစ်
 ကြောစီရင်စရာ ဝတ္တလတ် လေရသည်တကြောင်း ၊ အဝေး မြို့ရွာများ မှာ ခိုး
 မှုယိုး မှုကို မြို့စား ရွာစား ဝန်စုရှင်တို့မှ သာဆိုစေ။ မြို့စား ရွာစား ဝန်
 စုရှင်တို့က စစ်ကြော၍ ခိုး သည်မှန်မှ မြို့ဝန်ကို အပ်စေ။

သို့စစ်ကြော၍ ခိုး သူမှန်ပြီး သည်ကိုလည်း မြို့စား ရွာစား ဝန်စုရှင်
 တို့သည် အလျော်အကျ ငါတို့စီရင်မှ ငါတို့အဘိုးအရာရ မည်ဟူ၍ အလျော်အကျ စီရင်၍ မြို့ဝန်
 သို့မအပ်ပဲ နေလျှင် မူကား မုဒိမ်း တန္တခိုး သေထား ပြတိုသည်။ ရန်သူငါး ပါး အပါ
 အဝင် ဖြစ်သည်ပြည် ပွေး ပြည်များ များ အောင်ရာဇဝတ်ကို ထေခံမချင်ကို ယိုး
 ကိုယ်ရသဖြစ် အောင်အလျော် စီရင်သည်ဖြစ်သော ကြောင့် မြို့စား ရွာစား ဝန်စု

ရှင်အလျှော်စီရင်သူတို့ကိုဆယ်တက်လျော်စေ။ တိုက်တော်ကိုသွင်းစေ။ စီရင်သည်မြို့ကိုဝံ့
 တိုင်သူကြီးခေါင်းအကြီးတို့ကသူခိုးဟူ၍ကြီးပင်းသကားနှင်းမြို့ဝန်ကိုအပ်သမူကားမြို့
 စားရွာစားဝန်စုရှင်တို့သည်ဝန်စုသားဖြစ်သည်။ မြစ်။ မြို့ဝံသားရွာသား
 အသည်ကလေးတို့ကိုအမြဲဖြစ်သည်ဟူ၍မဆိုစေနှင်းမြို့ဝန်မှာစီရင်စေ။ မြို့ကိုဝံရွာကိုဝံ
 သူကြီးခေါင်းအကြီးတို့သည်သူခိုးဟူ၍ကြီးပင်းသကားနှင်းလုံခြုံအောင်မြို့စားရွာ
 စားဝန်စုရှင်တို့ကိုအပ်လျှင်လည်းမြို့စားရွာစားဝန်စုရှင်တို့မှာထပ်၍မစစ်
 မကြောစေနှင်းမြို့ဝန်သိုဝံသအပ်စေ။

မြို့စားရွာစားဝန်ရှင်မြို့ကိုဝံရွာကိုဝံသူကြီးခေါင်းအကြီးတို့ကသူခိုး
 ဟူ၍မြို့ဝန်ကိုအပ်လျှင်ရဘေဝတ်တော်စီစစ်၍မှန်သည်ဖြစ်လျှင်လည်းမြို့ဝန်မှာသ
 ရဘေဝတ်တော်အလျောက်အပြစ်လေးပေါ့ကိုထေခံ၍သတ်တန်သည်လက်ဖြတ်တန်သည်
 မှတ်သား၍ကွပ်ညွတ်တန်သည်ကိုရဘေဝတ်တော်အလျောက်စီရင်စေ။ ရဘေဝတ်အ
 နှင်းစစ်ဆိုင်သည်အရခိုးမှုယိုးမှုကိုစစ်ကြောစီရင်ရသည်ဟူ၍မြို့ကိုဝံရွာကိုဝံခေ
 ခု၍စစ်ကြောစီရင်သည်ဟူ၍ပြုသည်။

မြို့ဝန်စီရင်နက်အပိုင်းအခြားသည်အရှေ့ကိုမြို့သစ်၊ တောင်ကိုပန်းယ
 တဘက်ဆွဲတူရှင်ခြေတက်သေးဝမွေး၊ အနေခံကိုခေါင်းခွဲတူတို့ဆိပ်ထေခံရစ်၊
 မြေခံကိုကောင်းမှုတော်၊ စာရေး၊ ခိုတောင်သည်အပိုင်းအခြားအတွင်းတွင်
 ခိုးသေးထားပြခိုးမှုယိုးမှုရှိခတ်သတ်ပုတ်သည်အမှုကိုမူကားမြို့ဝန်မှာသ
 စစ်ကြောစီရင်စေ။ ဝန်စုရှင်အမျိုးအကြီးခေါင်းအဝန်းတို့သည်တို့ဝန်စု၊ တို့
 လက်သား၊ တို့သွေခံ၊ တို့ငယ်သားဟူ၍မဆိုစေနှင်းမြို့ဝန်စီရင်နက်မဆိုင်အခြား
 ပြင်ကိုမြို့ဝန်ကခေ၍မစီရင်စေနှင်း၊ အမိန့်တော်အတိုင်းပို့အပ်လှာသည်ဖြစ်မှ
 ရဘေဝတ်စီစစ်၍အပြစ်အလျှောစီရင်စေ။

မြို့စားရွာစားဝန်စုရှင်တို့စီရင်နက်မြို့ရွာအရပ်အကွက်တွင်လူတ
 ယောက်ကိုတယောက်ခြင်းဖြစ်စေအများအံ့ညီ၍ဖြစ်စေထားဝံ၊ ဒုတ်၊ လှန်ကန်
 နှင်းထိုးခတ်ရိုက်ခတ်၍သေသော်၊ ကျိုးပဲ့နာကျင်သော်၊ ထား၊ ဝံ၊ ဒုတ်၊ ဝံကန်
 နှင်းထိုးခတ်ရိုက်သတ်လေသည်ဟူ၍တရားထေဆိုကြရဘေဝံစစ်ကြော၍ထား၊ ဝံ၊
 ဒုတ်၊ လှန်ကန်နှင်းထိုးခတ်ရိုက်သတ်၍သေသည်၊ ကျိုးပဲ့နာကျင်သည်မှန်လျှင်ဝန်တို့သို့

ဖြစ် စေပို့အပ် စေ။ သဘင် ပွဲ ဂြိုဟ်အ ထွေး ထွေး သတ်ပုတ်ကြ ရာထွင် သေ သော် မူကား
မြို့စား ရွာစား ဝန်စုရှင်တို့မှ တယောက်ခြင်း ဖြစ်လျှင်တ ယောက်၏အဖြစ်၊ နှစ်
ယောက်သုံး ယောက်လေး ယောက်ငါး ယောက်တကျိတ်ဖြစ်လျှင်လည်း ထိုး ခုတ်လိုက်သတ်
သူတို့၏အ ရေအထွက်အတိုင်း တယောက်စီမ မွှသတ် လျော်ရိုး ကိုစီရင်၍ လျော် စေ။ မြို့
စား ရွာစား ဝန်စုရှင်တို့စီရင်သည်ကို မပြီး ၍မြို့ဝန်သို့ ရောက် သော် မူကား
ရာဇဝတ်အ လျောက်ကွပ်ညှပ် စီရင်၊ သွေး သမ္မာ သောက်သည်ဆိုသည်အ မှုဖြစ် သော်
ကား ရာဇဝတ်ကြီး ဖြစ် သော ဧကရာဇ်မြို့စား ရွာစား ဝန်စုရှင်တို့မှ တစ် ဧကရာဇ်
၍ မစီရင် စေနှင့်၊ ဝန်တို့သို့အပ် စေ၊ ဝန်စုရှင်မြို့စား ရွာစား တို့ကဝန်စုသား
တို့ နေသည်အရပ်မြို့ရွာ များ သို့တရား စကား ဂြိုဟ်အ ခေတ်အချသွား ရလျှင်ခရီး
အင်နှင့်မတန် ဧကရာဇ် အပုံလောဝတ်ပေး ရသည် များ ဂွသည်။ တတိုင်ခရီး ကို ဧကရာဇ် ၂၊
နှစ်တိုင် ကျော်သုံး တိုင်တည့်အိပ်ခရီး ကို ၃၊ ၄၊ ပေး ပုံစေ၊ နှစ်ည့်အိပ်ခရီး
ကို ဧကရာဇ် ၆၊ ပေး စေ။ သည်အရကို ထေခံ၍ ဝေး လျင် ဝေး လျောက်၊ နီး လျင်နီး လျော်
ဆီဆိုင်ရုံသာ ပေး စေ၊ ယူ စေ၊ ခရီး ကတင်းခက်ခဲ သော် မူကား ၂တိုင် ကျော် ၃တိုင်တ
ည့်ခရီး ဟူ၍ မဆိုသာ ၅၊ ၆၊ ပုံစေ၊ ပုံစံ ရေး သား ခင်း ဂြိုဟ် ၂တိုင် ကျော် ၃
တိုင်တည့်အိပ်ခရီး ဟူ၍ မဆိုသာ၊ ရေး သား ရမည် နေ့ရက်ကို ထေခံ၍ ဧကရာဇ် ၇၊
၈၊ ၉၊ ၁၀၊ ၁၅၊ ၂၀၊ ၂၅၊ တန်သည်၊ ပေး စေ၊ ယူ စေ။

အမှုသည်တို့ကို ခေတ်လျှင်လုပ် ခေတ် စေသူတို့ကိုပါ အောင် ခေတ် ချ စေ။
အမှုသည်ကို မပါဟူ၍ထပ် ခေတ် ချပြန်ရလျှင်လည်း ဧကရာဇ် ငွေထပ်၍ မပေး စေနှင့်၊
အခြား ကို ပြော ငင်း ၍ ခေတ် ချ စေလျှင်လည်း အလုပ်ပုံရသည့် ဧကရာဇ် ကိုထပ်၍ နေခံ
ခေတ် ချသသူတို့ကို ပေး စေ၊ အမှုသည်ကတချား မပုံစေနှင့်၊ အမှုသည်တို့သည်မည်
သည့် နေ့ရက်ကိုလော မည်ဆို၍ မလော သော ဧကရာဇ် ထပ်၍ ခေတ် ချပြန်ရလျှင် ဧကရာဇ်
ငွေထပ်၍ မပေး စေနှင့်၊ အခြား ကို ပြော ငင်း ၍ ခေတ် ချ စေလျှင်လည်း အလုပ်ပုံ
ရသည်ကိုထပ်၍ နေခံ ခေတ် ချသသူတို့ကို ပေး စေ၊ အမှုသည်ကတချား မပုံစေနှင့်၊
အမှုသည်တို့သည်မည်သည့် နေ့ရက်ကိုလော မည်ဆို၍ မလော သော ဧကရာဇ် ထပ်၍ ခေတ် ချ
ပြန်ရလျှင်အထက်ပုံရသည်ကိုထပ်၍ ပေး စေ၊ သက် သေချရလျှင်လည်း မအား မလပ်
၍ မည်သည့် နေ့ရက်ကိုလော မည်ဆိုသည်နှင့်မလော နေ သော ဧကရာဇ် ထပ်၍ ခေတ် ချပြန်

ရလျှင်အမှုသည် ၂ဘက်က ခြေစဝ်ခ ခြေစဝ်ခ ကြေး ကိုတဝက်စီ ပေး ပံ့စေ။

သက်သေတို့သည် ရှောင်လွှဲခိုကပ်၍ နေသော်သက်သေကိုမျိုး ပင်သကား နှင့်ယူခဲ့စေ၍ နာကျင်လှ အောင်ကွပ်၊ လူတယောက်ကို ၄ ယေခံ၊ ၅ ယေခံ၊ ၆ ယေခံ တကိုဝ်အုံ့ညီ၍ သတ်ပုတ်သည်အမှုဖြစ် စေအခြား အမှုဖြစ် စေ၊ ခေင်ချပါလှည့်ဆိုလှာ သော်လည်း တမှုတည်း ကိုတရူတည်း တအိမ်တည်း နေဖြစ်လျှင် ချစာအခြား တဆောင် စီမံပေး စေနှင့်၊ တစောင်တည်း သာ ပေး စေ၍ ခေင်ချစေ၊ သည်အမိန့်တော် အတိုင်း မတည်ရသန့်လွန်၍ စီရင်ကြောင်း ကို ရွှေနား တော်ကြား ပြန်ရသော်၊ ဝန်စုရှင်မြို့စား ရွာစား တို့သည်နှစ်ခွန်း ချေရမည်မမှတ်နှင့်၊ ဤစွာသော အကွပ်တော်ကိုခံရလိမ့်မည်၊ မြို့ဝန်ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ချက်ကို ထေခံ၍ မြို့ဝန်လူကို ဝန်တိုကမချက်မထား နှင့်လွှတ်စေ၊ အရှေ့ကိုမြို့သစ် တောင်ကိုတူရွှင်ချေ၊ အနေခံ တပယ်၊ မြေခံကို ကောင်းမှုတော်မြို့ဝန်အဆက်ဆက်စီရင်ရမိထုံး စံရှိသည်အတိုင်း နယ်ထွင်မှန်သမျှကိုအမိန့်တော်ရင်း နှင့်အညီမြို့ဝန်ကစီရင် စေ။

(မျိုး ကြည့်၁၉၄၅၊ ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

သက္ကရာဇ် ၉၉၉ ခုနယုန်လဆန်း ၅ ရက် ၄ နေ့သက်ကုရန် အောင်၊ ၁၇ May 1637
 တို့ကတိုင် ရသည့်ကြီး တော်တစင်း ။ သက္ကရာဇ် ၁၀၁၀ ပြည့်တပေါင်း လဆန်း ၆ ရက် ၁၆ February 1649
 ၃ နေ့မ နေ ဘသီဟလကျာတုရင်တို့ကို ခန့်တော် မူ၍ ကိုင် ရသည့်ကြီး တော်တစင်း ။ သ
 က္ကရာဇ် ၁၀၅၄ ခုကဆုန်လပြည့် ၃ နေ့နန္ဒပစ္စည်း စက်ကျဒိုင်း မှူး အိမ် ရှေ့ထောင် 19 April 1692
 မှူး တို့ကို ခန့်တော် မူရသထွင်ကျင်း ငသည့်ကြီး တော်တစင်း ကုန်း ဘောင်း မြင်း
 ရွာ မြေ နယ် လေး ရပ်ကို အလှူငှာသတ်ပြီး မှတစီး စီး မြေထွင် နယ် လေး ရပ်စီတိုင်း
 တိသည့်အရတို့ကို ရွှေတိုက် တော်သွင်း သည်။ အရပ် ရပ်မြို့ရွာ မှာလည်း မြို့ရွာထွင်
 အချက်ထား မှ တောင် မြေ ဘက်တိုင်း သည်။ နယ် ဝင်မြို့ရွာ များ မှာအစဉ်စီး စီး
 စီရင်သည့် များ ကိုတိုင်း သည့်အရလည်း ကျောင်း မြို့ရွာ နယ်အချက်အ ရှေ့အ နောက်
 တောင် မြေ ဘက်သီး သန့်၍တိုင်း သည်။ အိမ် နန်း တော်ရှိသည့် နောက်မြို့ရွာထုံး စံ
 နှင့်အညီတိုင်း တိစေ။ နယ် ပျောက်လျှင်တိ၊ တာ ပျောက်လျှင် တောင်၊ တောင်
 ပျောက်လျှင် . . . နှင့်တိုင်း တာ စေရမည်။ ဝန်တို့စီရင်။

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၄ ခုကဆုန်လဆန်း ၅ ရက် ၀ နေ့နား ခံ ပြောကြီး မှူး
 ပြန်အမိန့်တော် ။
 (သု တေသီစာစု)

(သုနာပရန္တ တမ္ပဒီပအစရှိ သောသမ္ဗုဒ္ဓိ မာတုဏ္ဍိတိုင်း ခရိုင် နိုင်ငံကား) အရှေ့
ကိုလား သော်သံ တော်ကံထင် စသည် မူသမူယူတိုင် အောင်တည်း ၊ အရှေ့တောင်ကိုလား
သော်တလိုင်း သရေ ၊ ရေး ၊ ဒဝယ် ၊ မုတ္တမနယ်ကုန် အောင်တည်း ၊ အနောက်ကို
လား သော်ပကိတ္တရား ကုလား နယ်မန္တဂီရိ ကျောက်နဂါး ရုပ်တိုင် အောင်တည်း ၊
မြောက်ခပ် စောင်း စောင်း ကိုလား သော်တန်တုငနား ဦး ရေထွင်မီး ထွက်
ကွန်း မဖဲစသည် ရွာနယ်တိုင် အောင်တည်း ၊ (မြောက်ကိုလား သော်) ပုတ်နွယ်စ
သည်မြစ် အောက်ကမ်း နား အဆန်တည်း ။

ပေါက္ကဘရမ (ပုဂံ) မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်သဘာဝပါအခြား ၊ တောင်ကို
လား သော်မြင်း ကပါအခြား ၊ အနောက်ဇေယျဝတီ ၊ အနောက် မြောက်ဗူး ဘုရား
ကွန်း ၊ မြောက်ဇေယျဝတီမြစ်တည်း ။

ဇေယဘုံ (စည်း ခုံ) မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်အုံး နဲ့ချောင်း အခြား ၊ တောင်
ကိုလား သော်ငှက်ပစ် တောင် ရွှေကျောင်း တံတိုင်း အခြား ၊ အနောက်ကိုလား
သော်မင်း ချောင်း အခြား ၊ မြောက်ကိုလား သော်ဇေယျဝတီနဂါး ဖြစ်မော်
တည်း ။

ညောင်ဦး မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ရပ် စောက်ဘုရား ၊ တောင်ကိုလက်ဝဲ
ကြောင်း ခရီး လမ်း မအခြား ၊ အနောက်ကိုလား မငယ်တံတား မန်ကျည်း ပင်
အခြား ၊ မြောက်မြစ် မလယ် ကြောထက်ဝက်တည်း ။

ငယ်ရောက် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကျား မသေ ကျောက်ဆောင် မြေထိ ၊ အ
ရှေ့တူယူလည်း ကျောက်ဆောက် မြေ ကျောက်တိုင် လေ၏ ၊ တောင်ကိုလား သော်မန်း
ကျည်း ဖြူပုပ္ပား မြေထိ ၊ အနောက်ကို ညောင်ဦး ဗောဓိကုန်း အခြား ၊ မြောက်
ကိုပလင် ရွာတလုပ် မြေအခြား တည်း ။

ကျောက်ဆောက်ဦး မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ညောင်အုပ် မြေအခြား ၊ အ
ရှေ့တောင်ကိုပင်း တလဲ မြေအခြား ၊ တောင်ကိုပုပ္ပား တောင် ရွှေပြင်စီရွာ ၊
အနောက် တောင်ကို ညောင်မျှား မြေထိ ၊ အနောက်သို့လား သော်ငယ်ရောက်
မြေထိ ၊ အနောက် မြောက်သို့လား သော်တလုပ် မြေအခြား ၊ မြောက်သို့လား သော်
သံစိုး မလယ်ရွာ မြေအခြား တည်း ။

တလုပ်မြို့ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ယုန် ထောင် တောင်လှင်အခြား ၊ တောင်
ကိုတည်း ကန်ကြီး မြင်သည် ရွာပင် စည် မြေအခြား ၊ အနောက်ညွှာပလင် ၊ မြောက်
သို့လား သော်ဆံမြတ်ခုံ ဧရာဝတီအခြား တည်း ။

သံရွာ မြေကား အရှေ့သို့လား သော်ငယူငယ်ကန်အခြား ၊ တောင်ကိုလား သော်
မူး ချောင်း ထန်း စင်ဂွအခြား ၊ အနောက်သို့လား သော်တလုပ်မြို့ မြေအခြား ၊
ယုန် ထောင် တောင်ထိပ် ဖျား ၊ မြောက်သို့တည်း မန်ကျည်း ပင်ကြီး မြို့ရွာကြီး အခြား
တည်း ။

မြောက်ကြီး မြေကား အရှေ့သို့လား သော်သကျင် နောက်ပါး မြောင်း အခြား ၊
တောင်ကိုလား သော်ပင်လယ် ရွာ ၊ အနောက်အလား ဖိုဝါး စား ဧရာဝတီ ၊
မြောက်ကား လမ်း ကူး တောအခြား တည်း ။

ပင်လယ် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် ကောင်း ဆင် ရွာအခြား ၊ တောင်ကိုသံ
ရွာ မြေခတ် ချောင်း အခြား ၊ အနောက်ကိုသီမီး အခြား ၊ မြောက်ကို(ငမြာကြီး)
မြေအခြား တည်း ။

သကျင် ရွာ မြေကား အရှေ့လား သော်ကုလား ရွာ မြေအခြား ၊ တောင်ကိုလား
သော်လက်ပံ ပင်ကြီး အခြား ၊ အနောက်ကား ငမြာကြီး မြေထိ ချောင်း အခြား ၊
မြောက်ဧရာဝတီတည်း ။

အင်း ဝ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မြို့သစ် မြေအခြား ၊ တောင်ကိုလား သော်
မြင်း စိုင်း ရွာအခြား ၊ အနောက်ကိုလား သော်ငစွန်ဟူ၏ ၊ မြောက်ကိုလား သော်
မြင် မွေး မြစ်တဖက်သို့တည်း ။

(ထီး ပေါင်း ကား) မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် ဧရာဝတီမြို့ မြို့သစ် နယ် မြေအ
ခြား ၊ တောင်ကိုလား သော်ကံပြည့်ရွာအခြား ၊ အနောက်ကိုကြက်ယက်ဘုရား ဧ
ရာဝတီ ၊ မြောက်ကိုလား သော်အရိပ် မထွက် မြေအခြား တည်း ။

မတ္တရာ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်အုတ်ဖို တောင်ကြား ကင်း လေး ကင်း အခြား ၊
တောင်ကိုအရိပ် မထွက်အခြား ထီး ပေါင်း ကား မြေစပ် ၊ အနောက်ဧရာဝတီ ၊
မြောက်ကား သီဟတောကွန်း တော်အခြား တည်း ။

ငစည်ကူး မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မြ တောင်ထိ ၊ တောင်ကိုမြစ်ငယ်အခြား ၊

အနောက်ထုတ်ချင်း ကျောက်ငါး ကွင်း ၊ မြောက်ကား မြို့ကိုအင်ပင်လှ ကျောက်ရ
ကိုင် ရောက်သတည်း ။

တကောင်း ဂြိုဟ်ကား အရှေ့ကိုလား သော်တလုပ်လုပ် မခြား မြစ်တည်း ၊ တောင်
ကား မယူတောင်အခြား ၊ အနောက်ကား ပယင်း ကွင်း ကျသည့်ချောင်း အခြား ၊
မြောက်ကိုကင်း မြစ်တည်း ။

ကျွန်း ကိုး ကျွန်း မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်လူထွင် မင် သေ(ပါး) တဖက်
ထိုး နား တဖက် ဖောက်ကျွန်း ရုံမြို့ထိလူထွင်ရိလှင်အခြား ၊ တောင်ကိုတချက်သံလွင်မြစ်
ထက်ဝက် ၊ အနောက်ကား သုံး ဆယ်ကျမြစ် မြေလျှိုး တောင်အခြား ၊ မြောက်ကား
သင်တုံမြို့ မြေလုံး စေတီဘွား တို့နှင်ကရင်တို့ကတူး သည့်ချောင်း အခြား တည်း ။
လယ်ကွင်း ကိုး ခုရှိင် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် မြေခြား ကွဲနမ်း တိုင် ၊ တောင်
ကိုအဆုံး တိုင်ပခန်း ၊ အနောက်ကိုမြင်စိုင်း ကသည်တူရှင်းတောင် ခြေတိုင် အောင်
ထိလေ၏ ၊ မြောက်မြစ်ငယ်လှင်အခြား တည်း ။

ပေါက်မြိုင်မြို့ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မြင်စိုင်း ၊ တောင်ကိုတစီး တောင်
ကွင်း ငယ်ထိ ၊ အနောက်ကိုမင်း ဝံ တောင်ရိုး ထိ ၊ မြောက်ကိုလယ်မတန်အင်း ဝ မြေ
နှင်ကျောခိုင်း တည်း ။

တောင်ကွင်း ငယ် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်အဝန်း ကန်ရွာရင်း ၊ တောင်
ကိုအလား တဲကျေး ရွာသီး ခြား ၊ အနောက်ကိုလား သော် ကျောက်ကြီး ခြား ၊
မြောက်ကိုလား သော် ပေါက်မြိုင် တောကြို ကျောက်အိုင်တည်း ။

ပင်လယ် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် တောင်ရိုး အခြား ၊ တောင်ကိုလက်ဆည်ကန်
သို့သွား သောလမ်း ၊ အနောက် တောင်ကား မြစ်ငယ် ကောက် ကောက်စင်း စင်း ၊
မြောက်ကိုကူမဲထိသွား သောလမ်း မတည်း ။

ပြင်စည် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် နတ်လယ်ကွင်း စက်ပင်ငယ် ၊ တောင်ကိုတစီး
ပင်း တလဲ မြေထိ ၊ အနောက်ကို ကျောက် ဆောက် မြေအခြား ဆီး ခါး တိုင်လေ၏ ၊
မြောက်တလွှား ကား တလုပ် မြေအခြား စဉ်း တောင်ဆက်ပန်တိုင် အောင်သွား
လေ၏ ။

ညောင်အုပ် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ပြင်စီ မြေနှင်အစပ် ၊ တောင်ကိုလား

သော်ပင်း တလဲတိုင်ပန်း ခိုင် မြေအခြား ၊ အနောက်ကိုလား သော်ကျောက်
ဆောက်ကြီး မြေအခြား ၊ မြောက်တလား ကား ပြင်စည်နယ်ထဲသွား လေ၏။
ပင်း တလဲ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မင်း ဝံ တောင်ရိုး အခြား ပေါက်မြိုင် မြေ
ထဲသွား ၏။ တောင်ကိုလား သော်မိတ္တိလသယဖန်း အင်း ပင်း မြို့မြေနှင့်အစပ် ၊
အနောက်ကိုလား သော်ကျောက် ဆောက် မြေလျှင်အခြား ၊ မြောက်ကား ညောင်
ဦး မြေအစပ် ကျောက် ဆောက်ကြီး မြေနှင့်ကျောခိုင်း တည်း ။

မိတ္တိလသ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ယင်း တော်မြေစပ်ကရိုး ကိုနင်း ၏။ တောင်
ကိုလား သော်သီး ကုန်း အရံတော် မြေ ၊ အနောက်ကိုလား သော်ပင်း တလဲ မြေ
အခြား ၊ မြောက်ကိုလား သော်သယဖန်း အင်း တည်း ။

ရွှေယင်း တော်မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်အလား ဂွမ်ယုဇနာ ကျောက်ကုပ်င်း
တယ ၊ တောင်ကိုလား သော်အခြား နှစ်ယုဇနာရ နေောင်မြို့သစ် ရွှေသလျောင်း
သို့ပေါင်း မိ၏။ အနောက်သို့လား သော်နှစ်ယုဇနာတပက်မြို့အခြား ၊ မြောက်သို့
လား သော်တယုဇနာအင်း ကန်း မြို့အခြား တည်း ။

ယင်း တော်မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်သစ်စေး တောအခြား ၊ တောင်ကား
ရမည်း သင်း မြေထိ ၊ အနောက်ကား အောင်သလျှာ ကျေး မိတ္တိလသမြို့နယ် ၊ မြောက်
ကား တောင်တွင်း ငယ်တောင်လုံး တောအခြား တည်း ။

ရမည်း သင်း မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ပန်း လောင်မြစ် ၊ တောင်ကား ရ
နေောင်မြို့သစ်အခြား ၊ အနောက် လျှော်တော ကျောက်ဖျာ တောင်တွင်း မြေအ
ခြား ၊ မြောက်အရံတော်ထိတည်း ။

ရနေောင်မြို့သစ် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်လျှော်ဖြူဆေး ၊ တောင်ကိုလား သော်
လယ် မချောင်း ၊ အနောက်ကိုဇနယ်ကုန်း မြေအခြား ၊ မြောက်ကား ရမည်း
သင်း မြေတည်း ။

တောင်ငူ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကုန်း ခေါင် ၊ တောင်ကိုလား သော်အင်း
ရိုး ၊ အနောက်ကိုလား သော်ကုန်း ခေါင် တောင်ရိုး ၊ မြောက်ကား နွယ်ကုန်း
မြေအခြား တည်း ။

ဝဲခူး ဟံသာဝတီ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်လယာ ၊ ကုသိန္နာရုံ ၊ တောင်ဇီး

ချောင်း ပင်လယ်၊ အနောက်ကိုလား၊ သော်ထန်း၊ မကုန်း၊ အကြိုင် မြေလယား၊ အ
နောက်ခြား၊ မြောက်ကိုလား၊ သော်ကုန်း၊ ခေါင်ကျက်ထီး၊ ရိုး၊ ဂွင်၊ တော်၊ တောင်
တည်း။ ။

မုတ္တမ မြေကား၊ အရှေ့ကိုလား၊ သော်ဖိတ်၊ တောင်ဥမင်နှစ်ဆယ်၊ တောင်ကိုလား၊
သော်ဥပကုတ်ကုန်း၊ အနောက်ကား၊ ခါး၊ ကြိုင်း၊ မြေနှင့်ကျောခိုင်း၊ မြောက်ကား၊
ကုန်း၊ ရှိတည်း။ ။

မုတ္တမမြို့အဝင်သုံး ဆယ်ငါး မြို့အပါစာဆယ်နှစ်ယူဇနာအလီး၊ ကါး၊ အရှေ့လား၊ သော်
ကုန်း၊ ခေါင်ကြတ်မကုန်း၊ တောင်ကိုလား၊ သော်လွှား၊ ဘက်ကင်း၊ အခြား၊ အ
နောက်သို့လား၊ သော်ဥပကုတ်ကုန်း၊ မြောက်သို့လား၊ သော်ခါး၊ ကြိုင်း၊ မြေစပ်စီး
ချောင်း၊ အခြား၊ တည်း။ ။

ရေ၊ မြို့မြေကား၊ အရှေ့သို့လား၊ သော်ပြိတ်ရွာကျပ်မဟော်၊ တောင်ကိုလား၊ သော်
ဒဝယ်ငှက်ရိုး၊ တောင်၊ အနောက်ကိုလား၊ သော်ကျိုင်ခမီထီဒီဝချောင်း၊ မြောက်
ကိုလား၊ သော်ထုံး၊ တောင်မုတ္တမကျေး၊ တည်း။ ။

သံလျင်မြေကား၊ အရှေ့သို့လား၊ သော်တောချောင်း၊ နား၊ အခြား၊ တောင်ကား၊
ပင်လယ်နား၊ အနောက်ပင်လယ်ရေဝေအခြား၊ မြောက်ကား၊ သံလျက်ဦး၊ တည်း။ ။
ဟံသာကုန်း၊ မြေကား၊ အရှေ့ကိုလား၊ သော်စည်တောင်ရွာသိင်္ဂီကုန်း၊ အပါတည်း၊
တောင်ကိုပင်လယ်ဝေကြီး၊ ရွာ၊ အနောက်ကိုလား၊ သော်ပင်လယ်သံလျက်ဦး၊
မြောက်ကိုလား၊ သော်တောမကြီး၊ တည်း။ ။

မော်ဘီမြောင်း၊ တကောမြေကား၊ အရှေ့ကိုလား၊ သော်ကုန်း၊ ခေါင်တောင်ရိုး၊
တောင်ကိုသိင်္ဂီကုန်း၊ ထီ၊ အနောက်ကိုအပိုင်သံလျင်ကပ်နား၊ လှိုင်ထီ၊ မြောက်ကို
လား၊ သော်သုံး၊ ဆယ်ချောင်း၊ ဝထီတည်း။ ။

သယာဝတီမြေကား၊ အရှေ့ကိုလား၊ သော်ကုန်း၊ ခေါင်ရေဝေလှိုင်အခြား၊ တောင်
ကိုလား၊ သော်သုံး၊ ဆယ်ချောင်း၊ အခြား၊ အနောက်ကိုလား၊ သော်မန်း၊ ကျည်း၊ မတ်
နှင့်ဇေရာဝတီထီ၊ မြောက်ကိုလား၊ သော်တူး၊ မြောင်း၊ ချောင်း၊ ထီတည်း။ ။

ညောင်စာရေ၊ မြေကား၊ အရှေ့ကိုလား၊ သော်ကြောင်အင်း၊ မကြီး၊ တောင်
ကိုလား၊ သော်တရုပ်မြေကန်ကြီး၊ အခြား၊ အနောက်ကား၊ မြစ်ကမ်း၊ မြောက်ကို

တေမိမင်း သင်ကန်း အခြား တည်း ။

ပြည်မြို့ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် တောင်လယ်ဆင်လူး အိုင်ဥဂွမ် တောင်ထိ၊

တောင်ကိုလား သော်တူး မြေခင်း အခြား ၊ အနောက်ကိုလား သော်ဇေဝါဝတီ
မြစ်သယာ ၊ မြောက်ကိုလား သော်ကုန်း ရွာလင်ဝက်ထီး ကန်တည်း ။ .

ပေါင်း ထည် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကုန်း ခေါင်တောင်ရိုး ၊ တောင်ကား
သယာဝတီ မြေအခြား ၊ အနောက်ကား ပြည်မြို့ မြေနှင့်အစပ် ချောင်း ခြား ၊
မြောက်ကား ပြည်မြို့ မြေ မြေနှင့်ကျောခိုင်း တည်း ။

တောင်ကုတ် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကုန်း ခေါင်တောင်ရိုး ၊ တောင်ကား
ဝက်ထီး ကန် မြောက်ခြား ၊ အနောက်ကား တခန်း ၊ မြောက်ကား တလအမဂကြည်း
ပင်စခန်း တည်း ။

အမြဝတီ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ဆင်ကုတ် မြေထိ၊ တောင်ကား ကုန်း ရွာလင်၊
အနောက်ဇေဝါဝတီ၊ မြောက်ကား ပြင်တရွှေကျောင်း ကြီး တည်း ။

ပြင်တ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် ရွှေကျောင်း တပါဒအခြား ၊ တောင်ကိုအမြ
ဝတီကျောခိုင်း ။ အနောက်ဇေဝါဝတီ၊ မြောက်ကား ဖွတ်လယ် မြေကျောခိုင်း တည်း ။

ဖွတ်လယ် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်စပ်ကြောင်း ပြကြီး အနောက်ချောင်း ၊
တောင်ကိုဝက်ထီး ကန်၊ အနောက်ဇေဝါဝတီ၊ မြောက်ထိနယ်ချွပ် မြေထဲ တောင်တပ်
ကုန်း တည်း ။

ညောင်ပင်ဆိပ် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ပြကြီး ကုန်း မြေထိ၊ တောင်ကိုရွှေ
ကျောင်း ငံတိုင်း ခြား ၊ အနောက်ကိုမြစ်ကြောင်း ကြောင်း ၊ မြောက်ကား တ
ခန်း ချောင်း ထိ။

မြေထဲမြို့ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကုန်း ခေါင်တောင်ရိုး ကြီး ၊ တောင်ကို
လား သော်ဆင်ကုတ်ကုန်း ကြီး မြေနှင့်ကျောခိုင်း ၊ အနောက်ဇေဝါဝတီမြစ်ကမ်း ၊
မြောက်ကိုလား သော်တောင်ထွင်း ကြီး မြေနှင့်ကျောခိုင်း တည်း ။

တောင်ခွင် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်တောင်ထွင်း မြေစပ်၊ တောင်ကိုလား
သော်ခိုတောင်ရွာဝဲရွာအပါး အခြား ၊ အနောက်ကား ဇေဝါဝတီမြစ်၊ မြောက်
ကိုပထနကိုရ် မြေနှင့်ကျောခိုင်း တည်း ။

ပထနဂိုရ်မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်စခန်း ဂြိုဟ် တောင်တွင်း ဂြိုဟ် မြေနှင်အခြား ၊ တောင်ကိုလား သော်တိုင် မြောက်ချောင်း တိုး လျှိုး ပထနဂိုရ်မြေနှင် ကျောခိုင်း ၊ အနောက်ဧရာဝတီမြစ် ကောက် ကောက်ရွာပုလဲမြေထိ၊ မြောက်ကိုလား သော်ယင်း ချောင်း တည်း ။

မကွေး မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မတုလ တောင် တောင်တွင်း ဂြိုဟ် မြေနှင်အခြား ၊ တောင်ကိုလား သော်ယင်း ချောင်း ၊ အနောက်ဧရာဝတီ၊ မြောက်ကား ခတ်ချွန်း ကရင်ကျွန်း တည်း ။

တောင်တွင်း ဂြိုဟ် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကုန်း ခေါင်ရေဝေရိုး ယင်း တော်ရှင် တော်ကျောင်း ဘုရား ထိ၊ တောင်ကိုလား သော်ပွင့်ဖြူရွှေလောင်း ဖျား ကွန်း တော်သာမယ်ဇောကျောပန်း တင်ကျိပ်ရွှံ့နွယ်ကုန်း မြေထိ၊ အနောက် တောင်ကား မြေထဲ မြေထိ၊ အနောက်ကား ကန် မြေထိ၊ အနောက် မြောက်ကား ဝံတုလ တောင်ညိုပထနဂိုရ်မြေငုံကွန်း မကွေး မြေအခြား ၊ မြောက်ကိုလား တော်မြစ် ကောက် ကောက်စင်း စင်း တည်း ။

နတ်မောက်မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်တမြောင်း ယင်း မြောင်း ဖျား ၊ တောင်ကိုပင်း ချောင်း ၊ အနောက်ကိုလား သော်မကွေး မြေနှင်အစပ်၊ မြောက် ကိုသဲမြစ် ချောင်း အခြား တည်း ။

ပင်း မြို့မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်လံဘူတောင်၊ အရှေ့မြောက်ပင်း တလဲမြေစပ်၊ တောင်သဲဖြူနေချောင်း နတ်မောက်မြေနှင်ကျောခိုင်း ၊ အနောက်ကိုဆုန်ပခန်း ငယ်မြေနှင်ကျောခိုင်း ၊ အနောက်ကား မကွေး မြေအခြား ၊ အနောက် မြောက်ကို ကျောက်ပန်း တောင်း မြေနှင်ကျောခိုင်း ၊ မြောက်ကား ပုပ္ပါး မြို့မြေနှင်အစပ်တည်း ။

ဝက်မစွတ်မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ဝါး ပင်ခင်တောမကွေး မြေနှင်အခြား ၊ တောင်ကား ကသည်း ရွာမကွေး မြေနှင်ကျောခိုင်း ၊ အနောက်ဧရာဝတီမြစ် ကောက် ကောက်စင်း စင်း ၊ မြောက်ရုံတော မြေစုံချောင်း နယ်ကျေး တည်း ။ ရေနံချောင်း မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ရေနံတွင်း အခြား ၊ တောင်ကိုရုံတော၊ အနောက်ဧရာဝတီ၊ မြောက် ကျောက်ရဲမော်တည်း ။

ကျောက်ရဲ မော် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် တောင်ကွဲ မြေအခြား ၊ တောင်ကိုလား သော် ရေနံချောင်း မြေအခြား ၊ အနောက်ဧရာဝတီ၊ မြောက်ကိုလား သော် ပခန်း ငယ် မြေထိတည်း ။

ပခန်း ငယ် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် ရေနံ မြေအခြား ၊ တောင်ကိုပင်း ချောင်း ဝဘုရား ၊ အနောက်ကား ဧရာဝတီမြစ်လဟာ ၊ မြောက်ကား ဆူပန်ချောင်း တည်း ။

ကျောက်ပန်း တောင်း မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် ပုပ္ပါး မြေအခြား ၊ အရှေ့တောင်ကိုတောင်း ပင်မြို့ပါခံ တောရွာ မြေနှင့်အစပ် ၊ တောင်ကိုပခန်း ငယ်နှင့်ပင်း နယ်အခြား ၊ အနောက်တောင်ကိုပခန်း ငယ် မြေထိ ၊ အနောက်ကိုစလေ မြေပခန်း ငယ် မြေအခြား ၊ မြောက်ကိုတုရင်း တိုင် မြေထိတည်း ။

စလေ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် တောင်ထိ၊ တောင်ကိုစကြာရား ၊ အနောက်ကား ဧရာဝတီ၊ မြောက်ကား ပိုက်တောင်ပုံ တော်အခြား တည်း ။

ကွမ်း ရွာ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် ညောင်များ ရွာပုပ္ပါး မြေနှင့်ကျောခိုင်း ၊ တောင်လား သော် ကျောက်ပန်း တောင်း မြေနှင့်အစပ် ၊ အနောက်တောင်ကား စိမ်း ကုန်း များ ကျပ်ခိုး ဆိုရွာသာအခြား ၊ မြောက်ကား မြင်း မနား ချောင်း စတနား တည်း ။

ရွာတောင်ပုံ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် ကျော်ရွာ ၊ တောင်ကား ဧရာဝတီ၊ အနောက်ကား တောင်မြောက်စီး သောချောင်း ၊ မြောက်ကား ကူးခန်း မြေထိတည်း ။

ညောင်ကွင်း ရွာကန်ကြည် ရေကုန်များ စု မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် သောချောင်း ၊ အရှေ့တောင်ကမ်း မဖြူကုန်နယ် ၊ တောင်ကား အညာကိုး ရွာတန်းကိုချောင်း ၊ အနောက်ကား ငှက်ကြီး ဆိုက်မြ သောင်စွယ်တော်ရှင် ခြေတော်ရင်း တည်း ။

အကြွကိုး ရွာ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မြစ်စ ၊ တောင်ကား သောတက်မုတ်ချောင်း ကျောင်း ကိုး ရွာ မြေ ၊ အနောက်ရွာစပ်အင်း ကြီး ယွန်း ချောင်း ၊ မြောက်ကနား ရေး ချောင်း ငယ်သစ်စေး ပင်တစုနယ်တကြောအင်း ကြီး တော

တည်း ။

ကျပ်င်း မြေကား အရှေ့ဧရာဝတီ ၊ တောင်စလင်း ချောင်း ၊ အနောက်နယ်

ဆုံး ယောမြေစပ်လှလင်ခုံ ၊ မြောက်ကား ချောင်း ဖြူအခြား တည်း ။

စလင်း မြေကား အရှေ့ဧရာဝတီ ၊ တောင်မုန်း ချောင်း ၊ အနောက်ရခိုင်

မြေစပ် ၊ မြောက်စလင်း ချောင်း ၊ အနောက်မြောက်ကျဆင်နုတ်ရေကန်ချင်း

ရွာတည်း ။

လယ်ကိုင်း မြေကား အရှေ့ဧရာဝတီ ၊ တောင်စလင်း ခုံနယ်ပုံပင်တော ၊ အနောက်

တောင်သုံးဆင့် ၊ မြောက်မုန်း ချောင်း တည်း ။

တောင်လင်း မြေကား အရှေ့ဧရာဝတီ ၊ တောင်ကား တလောကင်း ၊ အနောက်

ကိုမြေနဲချောင်း ၊ မြောက်ကား သံပုရင်း နှင့်အင်ပင်ကြီး အရှေ့တူကြီး ကြက်တက်

တောတည်း ။

စတုနယ်ကား အရှေ့ဧရာဝတီ ၊ တောင်မလွန် မြေနှင့်အစပ် ၊ အနောက်ရွှေစက်

တော်ရာလေး တင်တောင်မလွန် မြေနှင့်အစပ် ၊ မြောက်ကိုရုံး ပင်စည်တောတည်း ။

မလွန် မြေကား အရှေ့ဧရာဝတီ ၊ တောင်ကား တောင်ချမ်း တောင် ၊ အနောက်

ကား စတုမြေထိ ၊ မတိန်း မြေနယ်အစပ် ၊ မြောက်ကိုပုလဲရွာပုလဲ မြေနယ်အခြား တည်း ။

မြေထဲမြေကား အရှေ့ဧရာဝတီ ၊ တောင်ကိုသရက် မြေထိချောင်း ခြား ၊ အနောက်

ကိုဝေး ခေါင်တိုင်တား မြေအစပ် ၊ မြောက်ကိုရွာလင်း မြေအခြား တည်း ။

သရက်မြေကား အရှေ့ဧရာဝတီ ၊ တောင်ကိုမင်း တုန်း ချောင်း ၊ အနောက်ကား

မြစကိုင်း တောင်ကချောင်း အခြား ၊ မြောက်ကား ခြွယ်စံတိုင်တား မြေထိတည်း ။

ကမမြေကား အရှေ့ဧရာဝတီ ၊ တောင်ကား မစေး ချောင်း ၊ အနောက်ကား

မင်း ပြီး မြေထိ ၊ မြောက်ကိုမင်း တုန်း ချောင်း တည်း ။

ချွန်း တောင်း မြေကား အရှေ့ဧရာဝတီ ၊ တောင်ပိုင်ပတ်ချိုင် ၊ အနောက်ကုလီး

ရွာ ၊ မြောက်ကိုကမ မြေနှင့်အစပ်တည်း ။

အမြဝတီ မြေကား အရှေ့ဧရာဝတီ ၊ တောင်ကိုတလယ်စီး မြေအခြား ၊ အနောက်ကို

ရွှေတောင်ကြီး မြို့မြေအစပ် ကျောက်ဖျာ ၊ မြောက်ကား ကမမြေနှင့်အစပ်တည်း ။

တလည်စီး မြေကား အရှေ့ဧရာဝတီ ၊ တောင်ကိုပန်း တောင်း မြေထိ ၊ အနောက်

ကား ရွှေတောင်ကြီး မြေအစပ်၊ မြေဘက်ကား အမြဲဝတီ မြေနှင်အစပ်တည်း။

ပန်း တောင်း မြေကား အရှေ့ဧရာဝတီ၊ တောင်ကား ကြံခင်း တော၊ အနောက်
ကား ရွှေတောင်ကြီး၊ မြေဘက်ကိုတလည်စီး မြေတည်း။

ကိုး မြို့မြေကား အရှေ့မော်ဘီချောင်း၊ တောင်ကား ပုသိန်မြေအခြား၊ အနောက်
ကား ပုဂံတန်း ချောင်း၊ မြေဘက်ကား တရုတ်မော်ကန်ကြီး အခြား တည်း။

သံမြေဘက်မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ဒလမြေနှင်ကျောခိုင်း၊ တောင်ကိုပင်
လယ်ကျွန်း ပုလု၊ အနောက်ကား ပုသိန်နယ်ခြား မြစ်ကောက်ကောက်လိန်လိန်၊
မြေဘက်ကိုခေါင်း ဖြူမြေထိ။

ဒလမြေကား အရှေ့တောင်တစ၍ပင်လယ်၊ အနောက်တောင်ပုသိန်မြစ်ဝ၊ အ
နောက်သံမြေဘက်မြေနှင်ကျောခိုင်း တည်း။

ပုသိန်မြေကား အရှေ့မလက်တိုကြီး၊ တောင်ကိုမိန်း မလှကျွန်း မလှရွာ၊ အနောက်
တိုင်းကြီး လက်ခေါင်း တောင်အခြား၊ မြေဘက်ကား ခဲပေါင်မြို့တောင်ချောင်း အ
ရှေ့စီး တည်း။

ရွှေတောင်ကြီး မြေကား အရှေ့ဧရာဝတီပန်း တောင်း မြို့အခြား၊ တောင်ကြီး
ခင်း ပုဂံတန်း ချောင်း၊ အနောက်ကျောက်ဖြူတောင်၊ မြေဘက်ကား ချောင်း
ကြီး လိုက်ထောက်ကျောက်ဖျာဝတည်း။

မင်းပြုံး မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်သရက်၊ မလွန်မြေကျောစပ်နှော့ရှက်၏၊
တောင်ကား ရွှေတောင်ကြီး မြေအခြား ကျောက်ဖြာ၊ အနောက်ကိုရခိုင်ရေဝေ
မြာလေးပင်၊ မြေဘက်ကား တိုင်တား မြေထန်း ရွာထိတည်း။

တိုင်တား မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်သရက်မြို့မြေအခြား၊ တောင်ကိုင်း ငယ်
ချောင်း ရေရှင်၊ အနောက်ကိုမြင်း ခေါင်း ညိုရောင်စသည်သရက်တောင်၊
မြေဘက်ကား မြို့ဖြစ်မြေထန်း ရွာထိတည်း။

မြို့ဖြစ်မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မြေထဲမြို့မြေနှင်ကျောခိုင်း၊ တောင်ကိုသံလွင်
ထန်း ရွာအခြား၊ အနောက်ကိုဓါတ်စက်ဘုရား၊ မြေဘက်ကား တမူး ပန်း ထိမြေ
စပ်ရှမ်း သတ်ကုတည်း။

ပတိန်း မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မလွန်မြေနှင်အစပ်တောင်ကိုဦး တည်း။

တောင်ကား ဘုရား မြို့ဖြစ် မြေ၏အစပ် ၊ အနောက်ရခိုင်ချင်း တို့သင်္ချိုင်း ၊ မြောက်
ကိုပန်း နှစ်ထွေတည်း ။

မစဲမြေကား အရှေ့လား သော်မန်း ချောင်း စတုမြေထိ ၊ တောင်ကိုလား သော်
ပျောက်မန်တန် မြေသမန်း ကွေ့ကောက် ၊ အနောက်ကိုရခိုင် စေတုတ္တရသျှမ်းသည့်လမ်း
မ ၊ မြောက်ကိုစေတုတ္တရသျှမ်းသော် တောင်တည်း ။

စေတုတ္တရသျှမ်း မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် တောင်ကိုလမ်း မြေောင်ရခိုင်လိမစဲမြေ
နှင်းအစပ် ၊ တောင်ကား မန်း ချောင်း အစပ် ရှောက်တောင်အခြား အနောက်
တောင်ကိုချင်း တောင်ကြီး တိုင်အောင်တိုင်း လိုင်း ၊ အနောက်ကား ရှမ်း ရွာကြီး
ရခိုင်ရေဝေအခြား ။ အနောက်မြောက်ကိုရခိုင်ရေဝေချင်း သင်္ချိုင်း ပါမြေလေး
ပင်ဆိုင် ၊ မြောက်ကိုလား သော်ချင်း နက်ရေကန်ဩအင်း ပီထောက်သုံး ခွချင်း
ငါး ရွာ ၊ စလင်း အရှေ့တဖျား တောင်သုံး တောင်တွင်လဟာ ချောင်း မရန်
အောင်ရွာ နေသည့်ဌာနကား သစ်ခွပင်တည်း ။

လောင်း ရှည်မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်နွား တက်ကန်ရှချောင်း ၊ အရှေ့
တောင်ခြေရသော် နှင်းလောင်း တော်မှောက် ၊ အနောက်ကိုရခိုင်မြေဩချမရ
တိုင်တိုင်း တွင်း လဟာတွင် တောင်စွာ နေသည့်သစ်ပင်လေး ပင်ခွနယ်ဆိုင် ၊ မြေ
ကိုလား သော်ဆောမြို့တောင်ပါး တောင်ကန့်လန့်ငယ်ရေစီး အခြား တည်း ။

ဆောမြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ဝက်ပုတ်ချောင်း ဖျား လုလင်စုံဝက်ချောင်း
ကျောက်လေး တိုင် ၊ တောင်ကိုတောင်ကန့်လန့်ချောင်း ငယ်ရေစီး အခြား အ
နောက် ၊ အနောက်ကား ချင်း တို့သင်္ချိုင်း တောင် ၊ မြောက်ကိုရှေ့မြေကလယ်လှတော
တည်း ။

လောင်ရှည်မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်နွား တက်ကန်ရှချောင်း ၊ အရှေ့တောင်
ခြေရသော် နှင်းလောင်း တော်မှောက် ၊ တောင်ဩအင်း နက်ရေကန်စလင်း
ချောင်း ငါး ရွာထိ ၊ အနောက်ကိုရခိုင်မြေဩချမရတိုင်တိုင်တွင်း လဟာတွင် တောင်
စွာ နေသည့်သစ်ပင်လေး ခွနယ်ဆိုင် ၊ မြောက်ကိုလား သော်ဆောမြို့တောင်ပါး
တောင်ကန့်လန့်ငယ်ရေစီး ဩအင်း တည်း ။

ဆောမြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ဝက်ပုတ်ချောင်း လုလင်စုံဝက်ချောင်း ကျောက်

လေး တိုင်၊ တောင်ကို တောင်ကန့်လန့်ချောင်း ငယ် ရေစီး ခြား ၊ အ နောက်ကား
ချင်း ဘုံသ ချိုင်း တောင်၊ မြောက်ကို ရှေ့ မြေကလယ်လှ တောတည်း ။

ယောဗြဲခတ် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် တောင်လှလင် စုံဆင် ရုပ်ဝက်ပုတ် ချောင်း
ရေထွက် မြေဆီစိဖြူ နှင့် လှောင်း ယော ညောင်ဖြူပင် ရောက်၏၊ ထန်း မြေဘက်ပင်
သန်နယ်လှိုင်တည်း ။ တောင်ကား သုံး ရွာပတ် တောင်မြစ်အငူမှ ချင်း မရုပ်နှင့်
ဘုရား မြေဝက် ချောင်း ဖျား ကခြေရတံ တော်ချင်း သံချိုင်း ကုန်း ဘိုး တောင်
ဆိုင်ဘုရား လက်ညှိုး ညွှန်သက်ကယ် တောင်ဘုရား ရှမ်း ရွှံ့ကြီး မှိုင်း မှိုင်း မှပုဂံ မင်း
သမီး သံချိုင်း လေး နက်ချွတ်ကို မိ လေ၏၊ ဆင် ကျောက်ရုပ် ၊ အ နောက်ကား ပ
တောင် သုံး ခုကုန်း သုံး ခုလယ်လှဖြူလှ နှင့် ချောင်း ဖျား ၊ မြောက်ကား တူရ
ဝေဘူလ တောင် ရိုး ၊ ခြေရင်း ထွင်ဥမင်ကိုး ထွင်း တိုင် အောင်အရှေ့အစဉ်သွား
ရေပ ချောင်း အဖျား မြောက် တောင်ပြည်ကြီး စစ်ပြင်လှ တောင်ဘီ ချောင်း ဖျား
ဝယ်အ နောက် တောင်ထိကုန်း အင်း ယင်း ကသည်အ နောက်ကို ကျောက်ဥ ဖွောင်း
တောင်စွပ်ပန်း ညိုလည်း ဆို၏၊ သည်ကတည်း ဇီဝက ကျောက်ပြင်ကြီး ၊ သည်ကတည်း
ယုန်လှဆင်အင်း မရင်း လယ်တရှည်း လုပ် တောင်ဘီလိူ တောင်ရွာ ညောင်မ မြေခံ
ချောင်း ယင်း ကသည် ရွှေကွန်အုပ်ဘုရား တံတိုင်း ရင်း ထိတည်း ။

ရှမ်း မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် တောင်ရှိ၏၊ တောင်ကား ကောက် ကောက်
စင်း စင်း ယုန်ဆင်း ချောင်း ငယ် ကျော ချောက် ချောင်း မနှင့်အင်ပ တောင်
လေး တောင်တရပ် မြောက် ချောင်း ပင်အထိပုံ တောင်အ နောက်ဖက် ခြေရင်း လှ
ငါး ရွာတွင် တောင်သမြစ် ကျောက်နဂါး မြီး ၊ အ နောက်ကား မော် ချောင်း ကြီး ၊
မြောက်ကား မော် ချောင်း လက်အရှေ့ဘီလိဝတ် ချောင်း အုတ် မြေထိတည်း ။

ထီး လင်း မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်တကွင်အင်း ပင်စဉ်ယုန်လှအင်း မရင်း
တလယ်လုပ်အ နောက် တောင်ဝက် ခေါင်း နယ်ချွတ်ယင်း ကသွား သော်ဘုရား ရွှေ
ကွန်အုပ် ။ တောင်ကိုလား သော် ယော မြေစပ် ရွှေကွန်အုပ်ဘုရား တံတိုင်း သိ၊ အ
နောက်ကို တောင်ကြီး တောင်မချင်း သုံး ရွာအလွန် မြေခမြစ်၊ မြောက်ကိုတံခါး မ
ဟေသရက် တောင်စွန်း နား မဟေသရက် ကောင်း မှုသရက်ဘဏ္ဍာဂီရီဘုရား တည်း ။
ကလေး မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်တိန်ညင် မြေအခြား ၊ တောင်ကိုလား သော်

ယောမြေနယ်ဆုံး ထွင်တောင်ကျောက်ဆုံး ယင်းကတောင်ဘီလိမြောက်ချောင်း၊
အနောက်ကိုညောင်ပင်ကျောင်းလတောင်ကပိထောက်ဆုံး ခွက္ခန်းလွှဲအကုန်
အနောက်ကိုတည်း အတောတယ်လယ်တောကြီး၊ မြောက်ကိုတရုတ်ကသည်း လေးရွာ
မြေစပ်၊ အရှေ့မြောက်ကိုသေင်သွတ်မြေစပ်တည်း။

ကသည်းလေးရပ်မြေချုပ်စပ်ကား အရှေ့ကိုလား သော်အေးကင်းတပ်စဲမူး ဝ
ကုလီးရွှံအင်းခေါင်းမြောက်တူးဖြူမြေအစပ်အခြား၊ တောင်ကိုကလေးမြေအခြား၊
အနောက်ကိုတက်ငါးငါးကုလီးမြေစပ်၊ မြောက်ချင်းဂိုးတောင်အခြားတည်း။
သေင်သွတ်မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကုလီးရွာကသည်း ရွာကသည်း မကြီး
ချောင်းအခြား၊ တောင်ကိုကျော့ပန်ချောင်းသစ်စေးတော၊ အနောက်
ကားတမူး ဝကောက်ကစင်းချောင်း၊ မြောက်ကိုသွားသော်ကသည်း သင်္ချင်း
ကသည်းလေးခုမြေကျော့ခိုင်းတည်း။

တိမ်ညင်မြေကား နရမ္မရသမြစ်သအနီးအပါး (သတည်း)။

ကမ်းနီမြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ဝန်သိုမှိုင်းစုရွာတပယင်းမြေအခြား၊
အရှေ့တောင်ပခုံမြေစပ်တောင်ပန်းချီမြေနတ်လျှို့ကျော့ခိုင်း၊ အနောက်
တောင်ကားလျှို့လွှာတောင်တလုံးအခြား၊ အနောက်ကိုတောင်ထွင်းချောင်း
တောင်ဂိုးအခြား၊ မြောက်မင်းကင်းမြေကျော့ခိုင်းတည်း။
ပန်းချီမြေကား အရှေ့မြောက်လား သော်ကျောက်မြက်ရွာကြံတိုက်လက်ပံတောင်
ဆားထုံးဆားလင်းချောင်း၊ အရှေ့အရောင်၊ အရှေ့တောင်ငခုံးရွာအ
ခြား၊ တောင်ယမားချောင်း၊ အနောက်တောင်ဝါးရုံရွာအခြား၊ အ
နောက်ဘောက်ဂိုးနား၊ အနောက်မြောက်ချောင်းဆုံအခြား၊ မြောက်ယ
မားချောင်းတည်း။

(ကျောက်မြက်) မြေကား အရှေ့မြောက်လား သော်မူတူစပ်ဖြူ၊ အရှေ့ကားချင်း
ထွင်းတဘက်ကမ်းအထိအခြား၊ အရှေ့တောင်ဆိုက်နဂါးဆန်လိုလိုက်၊ တောင်နှင်
အနောက်တောင်မန်းကျည်းတထောင်ရသေ့ချောင်း၊ အနောက်ကိုသေလမ်း
ချောင်းအိုဝသမင်ကိုအခြား၊ အနောက်မြောက်နှာချေတောင်ရင်းယုန်တ
လင်း၊ မြောက်ကိုတမူးချောင်းကြီးမြေစပ်တည်း။

အမြင့်မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ဝန်လှရွာကြီး ဘုရား တံတိုင်း ၊ တောင်ကို
ပရိမ္မအခြား ၊ အနောက်ကား ချင်း တွင်း မြစ်၊ မြောက်မျက်နှာပခံ မြေကျော
ခိုင်း တည်း ။

ပခံမြေကား အရှေ့မြောက်ကိုလား သော်လမ်း ရွာတောင်ချောင်း ထိ၊ အရှေ့
ကား သခန်အစည်ဆင်း ရွှံ့တပယင်း မြေနှင့်ကျောခိုင်း ၊ တောင်ကား ငွေသချည်
သပြေပင်ချောင်း အခြား ၊ အနောက်ကား ကမ်း နီမြေစကား နတ်ကြီး မြေတွင်
ဝန်လိုကျရင်း ချင်း တွင်း မြစ်၊ မြောက်ကား ရွာမွဲအနောက်မြောက်စောင်း အ
ပေါင်း တည်း ။

တပယင်း မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မူး ကောက်ကောက်စင်း စင်း ၊ အရှေ့
တောင်ရပ်သမန်သွာ မြေစပ်၊ တောင်ကား ဂွမ်း လေး ရွာ၊ အနောက်ကား
ဝန်သိုရှိုင်း စုရွာပန် မြေနှင့်ကျောခိုင်း ၊ မြောက်မှာ တောင်ပို့လှ မြေတူး မြေ
နှင့်ကျောခိုင်း တည်း ။

(သမန်သွာ မြေကား) အရှေ့ကိုလား သော်ထောက်ရွာနတ်ကြီး တောင်ပုလူတောင်
ရိုး တောင်စည်စု၊ တောင်သို့လား သော်ကြက်ငှက်ခါး ခေါင်း ညောင်သစ်ပြင်စပ်
စက္ကပါ မြေခြား အနောက်တောင်တလွှား တပယင်း မြေခြား အနောက်ဝန်သိုဖုတ်
ပုတိပြောင်း သွယ်၊ မြောက်ကား နယ်ခြား ပြင်ပင်ရွာတောင်ခြား တည်း ။

ငါး စိုင့်က ပျောတိုင် မြေကား အရှေ့ဧရာဝတီ၊ တောင်ကား ယသဘီရင်သည့်
မြေခြား ချွန်း တောင်မြေတောင်၊ အနောက်တကွင်း စည်ခိုင်ခံတွင်း ၊ မြောက်
ကိုကျောက်တောင်ထင်း ကြောင်း ကြောင်း အရှေ့သစ်တောလေး ရပ်ကလံသည့်
ချောင်း တောင်ကိုတဖက်မြစ်ငယ်ချောင်း တွက်တည်း ။

ခေါသန္တီ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ညောင်ပင်တိုင် မြေခြား ၊ တောင်ကား
ငရဲနဲ မြေထိချောင်း ကြောင်သား၊ အနောက်ကား စက္ကပါ မြေခြား ၊ မြောက်ကို
ညောင်လေး ပင်အခြား တည်း ။

ငရဲနဲ မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ကသတ်ညောင်ပင်တိုင် မြေစပ်၊ တောင်ကား
အိုင်လတ်ချောင်း မြေခြား၊ တောင်အင်ကြင်း ပင်စက်ထိ၊ အနောက်ကား စက္ကပါ
မြေစပ်၊ မြောက်ကို ကြောင်ဘီး မြေထိတည်း ။

စက္ကပါမြေကား အရှေ့လား သော် ခေါသန္တီငရဲအခြား ၊ တောင်ကိုငရဲနဲ့ အ
နောက်ကား မူး ချောင်း ကောက် ကောက်စင်း စင်း ၊ မြောက်ကိုမြေတူး ချက်
စပ်တည်း ။

ကျောက်မြေင်း မြေကား အရှေ့ငရဲဝတီ၊ တောင်ငရဲတို့ကို ၊ အနောက်ပိတ်
တောတောင်ကန်သုံး ကန်၊ မြောက်အလား မြစ်ကူး ချောင်း ငယ်ထိပ်အခြား တည်း ။
စည်သာ မြေကား အရှေ့လား သော် ကျောက်ချောင်း နယ်ရောက် ကျောက်တူတော၊
တောင်ကား ပန်း တော်ပြင်၊ အနောက်ကား သစ်ယာပင်ကြီး ကျောက်တိုင်၊
(မြောက်ကား) မူကုက္ကန် တော် ချောင်း အခြား တည်း ။

ဟန်လင်း မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် မီး ထုပ်ပင်ကြီး ကျောက်ပုံ၊ တောင်
ကျောက်ဖြူနန်း ကြီး ၊ အနောက်ညောင်သပြာ၊ မြောက်မုတ်ဆိုး ချုံအခြား တည်း ။
ဝမ်း ပြည့်တိုက် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် မူး ၊ တောင်ကိုအမြဲဝတီမြေစပ်၊ အ
နောက်ကား မတောင်မကြီး မြေတူး ၊ မြောက်ကား ပန်း တောပြင်ယဉ်တောင်
သာ မြေစပ်တည်း ။

ဥယျာဉ်တိုက် မြေကား အရှေ့မြောက်ကိုလား သော် လက်ရွေး ငယ်မြင်း မြေခိုက်
ညောင်စောက်ပင်အခိုက်၊ အရှေ့ကား မင်း စစ်ကဲသည့်မည်သရီပင်ခိုက်၊ အရှေ့
တောင်ကား ညောင်ကုက်ကား ၊ တောင်ကား ဟန်လင်း တိန်ရွာရင်း စစ်ဝန်
ဆယ်နယ်ချောင်း မြေအခိုက်၊ အနောက်တောင်ကိုသစ်တောက် မြေခိုက်၊ အနောက်တွဲပြား
ရွှံ၊ အနောက် မြေခိုက်အစောင့်ပြေလမ်း ထွင်သီ၊ မြေခိုက် ပန်း တော်ပြင် မြေစပ်ငှင်းထွင်
မည်သရီဆင်စွယ်ချောင်း၊ အရှေ့မြေခိုက်လက်ရွေး ငယ်မြင်း မြေခိုက် ညောင်စောက်ပင်
အခိုက်တည်း ။

တောင်ဘက်တိုက် မြေကားအရှေ့ကိုလား သော် . . . ရွှံ့ရွှံ့ကတေ နှောင်း ပင်၊ တောင်ကား
လမ်း၊ အနောက်ပန်း တောပြင်၊ မြေခိုက်ဥယျာဉ်တိုက် မြေခိုက်တည်း ။

စစ်တောင်ငယ်တိုက် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် တောင်ဘက်တိုက် မြေအခိုက်၊
တောင်ကား ပန်း တောပြင် မြေအခိုက်၊ အနောက်ကား ပန်း တောပြင် မြေအ
ခိုက်၊ မြောက်ကိုဥယျာဉ်ငယ် မြေအခြား တည်း ။

စောမကျည်း တိုက် မြေကား အရှေ့ကိုလား သော် ထိန်တိုင်း ရွာရင်း ခိုက်၊ အရှေ့

တောင်ကိုမတောင်တမြေအိုင်ကို။ တောင်ကိုမတောင်တွင်းတိုက်။ အနောက်ကို
 --- မြောက်ကို ---

--- မြောက်ကား အရှေ့ကိုလား သော်စစ်ကိုင်း တောင်သစ်တောင်တိုက်မြေအိုင်ကို။

တောင်ကား နယ်ခြား ပျက်နပ်ပင်အနား ၊ အနောက်တောင်သစ်ငနီသာစေ
 မျိုး မယ်အင်း ။ မြောက်ကိုအစစ်တောင်ပင်သို့သွား (သောလမ်းတည်း ။)

အင်း ငုံတိုက်မြေကား အရှေ့ကိုယံသား လေမြေအိုင်ကို။ တောင်ကိုထန်း ပဲမြေအ
 ခိုက်။ အနောက်တောင်ကိုဘုမ္မဒေဝသမီး ခမက်မြေအိုင်ကိုစသောရွှေကျောင်း
 ဝတ်မြေညောင်ပင်ကြီး အိုင်ကိုယင်းကသည် ---

စား တော်ကန်မြေကား (အရှေ့ကိုလား သော်) သရက်လေး မြေ (တောင်ကား) ၊
 ညောင်လှလေး မြေ (အနောက်) ငနီသာစေမျိုး မယ်မြေနယ်ချစ်စပ် ။ (မြောက်)
 မတောင်တယ်မြေစပ်တည်း ။

တောင်စစ် . . . တိုက်မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်စစ်ကိုင်း တောင်သစ်သက်
 မြေအိုင်ကို။ အရှေ့တောင်ကား မူး တိမ်အခြား ၊ တောင်ကား အင်း ငုံမြေစပ် ၊
 အနောက်ကား . . . မြောက်ကား မူး တောင်ကတောင်စင်း စင်းတည်း ။

မတောင်တကြီး တိုက်မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်ပန်း တောင်ပြင်မြေအိုင်ကို။
 အရှေ့တောင်ကား ဝမ်း ပြေမြေအိုင်ကို။ တောင်ကိုမူး တောင်ဘက်ကန် ၊ အ
 နောက်ကိုမူး အနောက်ဝန်ပိုမြေအခြား ၊ အနောက်မြောက်ကိုလောလဟာရန်
 ပိုင်တာရိုး ၊ မြောက်ကိုတလွှောက်ချောင်း ၊ အရှေ့မြောက်ကိုသုံး ပြည်ပါဆည်အ
 ရှေ့လိမ်ပင်ကြီး ယင်းကသည်မျှအနောက်ချောင်း ယင်းကသည်တောင်သို့ပို့
 တောင်သို့ပြေး၏။

စသောတိုက်မြေကား အရှေ့သို့လား သော်မုံညင်ပြင်သည်မြေအိုင်လမ်း မကြောင်း
 ကြာခိုက် ၊ အရှေ့တောင်ကိုညောင်ကြပ်ပင်အိုင်ကို။ တောင်ကိုအခြား ပုတိုင်ကြည်
 အင်း နား ယင်းကမုံတိုင်ပြည်ရွာငယ်လည်း ကြောင်ကြောင်တိုင် ၊ အနောက်ကို
 . . . မြောက်ကို . . .

တပယ်လင်း ရွှေမြေကား အရှေ့မြောက်ကိုလား သော်ကလိပ်တောင်ကူးလမ်း မ ၊ အ
 ရှေ့ကား . . . တောင်ကား မြေစပ်ပြား ဝါမြေလည်း တသက် ၊ အနောက်တောင်

ကား စရက်မြင်း မြေအခြား ၊ အနောက်ကား မူး တောင်လက်ကန်တလွှာက
မူး ကောက်ကောက်စင်း စင်း ၊ အနောက်မြောက်ကား မူး အနောက်ဘက်ကသည်
ပင်စည်ချောင်း အင်ဘက်လက်၊ မြောက်ကိုဝက် . . .

အုတ်မှုန်ကြီး တိုက်မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်လက်ရွေး မြစ်ငယ်မြင်း စောင့်ကီး
ပြန့်ခိုင်ရင်း မာတောစပ်ကျောက်တိုင်၊ အနောက်ကား မြေစပ်ကျောက်တိုင်၊
မြောက်ကိုလက်ရွေး ငယ်မြေစပ်ကျောက်တိုင်တည်း ။

ဟင်း သာတိုက်မြေကား အရှေ့မြောက်ကိုလား သော်ဟန်လင်း မြေအခြား ၊ အ
ရှေ့ကား စိတ်ထိန်း ကြိုင်မြေအခိုက်၊ အရှေ့တောင်ကိုပိဋကတ်ပါမြောက်တို့တော
တိုင်လက်မြေခိုက်၊ တောင်ကိုအစေ့မကျည်း မြေခိုက်၊ အနောက်ကိုမြစ်ထိ၊ အနောက်
မြောက်ကိုဝမ်း ပြည့်မြေအထိ၊ မြောက်ကိုပန်း တောပြင်တည်း ။

မြဝတီတိုက်မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မူး အခိုက်၊ အရှေ့တောင်ကိုအစေ့မကျည်း
အခိုက်ဟံသာ မြေသံပုတ်မြေ၊ တောင်ကိုကောင်စစ်မင်း ရွာအရှေ့လယ်ပျက်ကြီး သာ
ကောင်စစ်မင်း ရွာရင်း ဟင်း သာလေး မြေအစပ်၊ အနောက်ကား ဟင်း သာ
သေး မြေအခြား ၊ အနောက်မြောက်ကိုစစ်တုံမှတ်တောမြေအစပ်၊ မြောက်ကား
မူး ကောက်ကောက်စင်း စင်း တည်း ။

အုပါရုံဘုရား ဂုဏ်နာဗီမာန်ကျောင်း မြေကား မြို့ကြီး တခွင်သံခံပြင်ရွာအ
နောက်တိုက်ရှင် ညောင်ကြွတ်ပင်နှင့်လက်ဆည်ကန်ငယ်ကန်ပိုင်တတန်ပုစွန်လွန်ရောက်
ထုတ်ခြင်း ပေါက်မှမြစ်အောက်တခွင်မန်ကျည်း ပင်ငယ်သံသတ်ပင်နှင့် ပေါက်ပင်အ
စဉ်အလျား ၎င်း ကမြောက်ကိုရွှေစါရေး ချောင်း အနောက်ကား ရွှေစါရေး
ကစသည့်ကောက်ကွေ့အရှေ့တောင်မြောက်မူး ကောက်ကောက်စင်း စင်း ပတ်
သာရွာတောင်ညောင်ပင်တိုင်အောက်တလွှာ ညောင်ပင်ကြီး ကစီး လေတ
ချောင်း တောင်လွှဲမြောက်တိုင် ပေါက်ပင်စောင်း မြောက် ပါး ကျောက်ရင်း
လယ်ကျောက်တော်မြေလက်နား ထိုမှဖြူး ဖြူး တောင်စူး စူး ကား အိုင်ဘူး လယ်မ
စ၍သွား လေမိထိမြေလွှင်အခြား ဖြောင့်တကူး မူး ကိုကူး ၍ မူး အရှေ့ဘက်အခက်
ပေါက်ပင်ကုက်ကအရှေ့တလွှာ ထိုကသွား သော်ရင်း တိုက်ရင်စတေမြို့လွှဲမြေနှင့်
မင်း တရား ဆရာ မြေအခြား ၊ အစလပလယ်ငါး ပယ်လယ်ချောင်း နား မင်း

တရား ဆရာ မြေအနောက်ကန်ကြီး ကန်ကြီး မြေအနောက်ကန်ပိုင်ရိုး အောင်း
သည့်ပုံရတောင့်စါး ပင်ထိုတွင်အခက်များ လျား ထိုအနောက်တွင်သင်ကန်း ပြင်
မြေအနောက်တိုင်လေ၏။ တိုင်သေမြောက်ချောင်း ရိုး တလျှောက်ရောက်လေ
သေသလျှင် သွေ့သင်အနောက် မြေရှင်သစ်ပုတ်ပင်အခြား ထိုမှအနောက်မှူး ထိပ်ရိုး
တလျှောက်ညောင်ကြွတ်ပင်စကား စိမ်း အာအာထိုသို့မြေခြား ထိပ်မှတ်ထား သည်
လမ်း သာ မြေရိုး တာထိုး တထောင်အကုန်စကိုင်း ကိုကမြောက်သို့မကွည်း ပင်စည်း
စစ်ကိုင်း ချောင်း စင်လမ်း မသာရှည်အရှေ့ကိုတချက်ရောက်တောင်စင်း ဤ
ထက်တောင်ကား ဧရာဝတီအနောက်ကွက်မိချောင်း တက်တည်း။

ရွှေစံကြီး မြေကီး အရှေ့ကိုလား သော်ထောင့်မအင်း ၊ တောင်ကား ဧရာဝတီ၊
အနောက်ကား ဆင်ဖြူတက်ရှမ်း ထန်း ကုန်း စကိုင်း ကနန်း တော်ရသ မြေရတနာ
မူနီစေတီတော် မြေအရှေ့မီး ချောင်း တက်ချောင်း ထူပါပုံဝတ်မြေနှင့်ကျော
ခိုင်း ယင်း ကအနောက်သွားထန်း ချောင်း ၊ မြောက်ကား ညောင်ပင်ကုတ်ကား
တည်း။ ငါး ထပ်ဝေဠုဝန်ရုပ်ထုတော်ကြီး အနောက်ဘုံသဘာဝလွတ်ကျောင်း တော်
ဇေတဝန်သုံး ထပ်ကျောင်း တော်ဆင်ကပ်ပတ်လည်စောင်း တန်း ငါး ဆူမှန်ကင်း
သုံး ဆင့်ရသပလ္လင်ဥကင်ရှင်တင်ရှင်ရှင်ရှင်ရှင်ရှင်ရှင်ရှင်ရှင်ရှင်ရှင်ရှင်ရှင်
ညောင်ရွက်သုံး ဆင့်လေး ဆင့်သေလက်ပင့်ထီး ဖြူကျင်း ပလ္လက်သား အစဉ်တံဆိပ်
တော်ဒါဌာနဂမဟာဓမ္မရသပလ္လင်ရှင်တံဆိပ်တော်ရသရသတော်အဆက်ဆက်စစ်
ကြောစီရင်သည့်ထန်း ၇၀၀၀ ညောင်ရဝပြင်ဝန်လက်ဆိပ်တလျှောက်မြောက်
ဘက်ကုတ်ကုသသယုန်း စုစချီမွန်ကန်သဘာဝသုတ်တတို့နှင့်ဦး ရေနှစ်ဆယ်တို့
ကိုစီးကွက်စီး ကျင်း ပေး ချသနား တော်မူသည့်ကား အရှေ့ကိုလား သော်စည်သာ
လိုင်တော်မြေအစပ် ၊ တောင်ကျောင်း သင်လေး မြေကျောခိုင်း ၊ အနောက်
ရတနာဗိမာန်ကျောင်း မြေထိ၊ မြောက်ရတနာမြစည်း ခုံမြေနှင့်ကျောခိုင်း
၄င်း နယ်လေး ရပ်သတ်၍ ကျောင်း တော်ကိုရွှေကရား နှင့်ရေစက်သွန်း ချ၍
ပျံတော်မူသည်။ ငါး ထပ်ဝေဠုဝန်ကျောင်း တော်လည်း ငမူခန်း မယား ၊ ခိုင်
ဝယ်ရှမ်း ကျော်မိမိပုံတို့နှင့်လူပေါင်း ငါး ဆယ်တို့ကိုလည်း သင်ပုတ်တော်ကပ်ရွှေ
ကရား နှင့်ရေစက်ချ၍ပျံတော်မူသည်။

မြင်း မှ မြေကား အရွှေ့ကိုလား သော် ရွာသစ်ကြီး ရွာ တောင် ဇေယျာဝတီအနောက်
ဆင်ဖြူတက် မေဓာန် ကျောက်လှည်း ၊ မြေဘက် . . . တည်း ။

ကျောက်ရစ်နဘက် မြေကား အရွှေ့ကိုလား သော် ဆင်ပြာတုန်း အခြား ။ အရွှေ့
တောင် ဇေယျာဝတီ ၊ တောင်ကိုပင်စုတ်ပင်လှအခြား ။ အနောက်ကား နန်း
ကိုင် ၊ မြေဘက်ကား ကျောက်လေး တိုင်တည်း ။

ကူး ခန်း ကြီး မြေကား အရွှေ့ကိုလား သော် မြစ်မ ၊ အရွှေ့တောင် ဇေယျာဝတီ ၊
တောင်ကား ဖြစ်သီး လင်ကတောတဆယ်နှစ်တရား ဝကိုခန့်ပန်း ခြံမြေစပ် ၊
အနောက်တောင်ကား လယ်ယာချောင်း ခြား ညောင်ရွာ ၊ အနောက်ယော
မြေအစပ် ၊ မြေဘက်ကား မယား မုံညင်း ရွာတည်း ။

ငကျော မြေကား အရွှေ့ကိုလား သော် ပင်လယ်ရသမြေရွာချောင်း နတ်ကောင်း
စင်ငရိုင်လက်တံခါး ဖြင့်အခြား ၊ တောင်ကား နေရသရသချောင်း အခြား ၊
အနောက်ကား အရသတော်စိုင်းဖြူထန်း ပင်ခွထန်း ပင်လှ ၊ မြေဘက်ကား ကုဘ
ရား တည်း ။

မုဆိုး ဘို မြေကား အရွှေ့မြစ်ကောက်ကောက်စင်း စင်း ၊ တောင်ကိုလား သော်
ထွက်တက်ရွာထိ ၊ အနောက်ပလိုင်း ကန်ဖူး မပြည်သမာ ။ မြေဘက်ကား ငပြေရင် ၊
ငစိုင်းရင် တောတည်း ၊ မုဆိုး ဘိုနယ်ကား သမြင်တိုက် (အဝင်တည်း) ။

မိုင်း ပွန် မြေကား အရွှေ့ကိုလား သော် ပန်း လိင်မြစ်ငယ်ထိ ၊ အရွှေ့တောင်ကား
တက်မဆွဲပန်း လောင်မြစ်ကောက်ကောက်စင်း စင်း ၊ တောင်ကား ပန်း လိင်
မြစ်ကောက်ကောက်စင်း စင်း ၊ အနောက်တောင်ကား သပေါက်မူတူသည့်ချောင်း
ဝ ၊ အနောက်ကိုတန်တား ဦး ရွာရွှေဆောက်ရှည်ကန်ရိုး အုန်း ထန်း သီး ၊ အ
နောက် မြေဘက်ကား ဆောက်ရှည်ကန်ရိုး စရပ်ဖြူထိ ၊ မြေဘက်ကား ထုံး ချောင်း
မြစ်ပေါက်ကောက်ကောက်ကောက်ကောက်တည်း ။

ငဘတ်ချောင်း ထွင်မိုး ညင်း မင်း တရား ကောင်း မှုတဲတော်ရသဘုရား ကိုယူ
တော်မူသော မြေကား အရွှေ့ကိုလား သော် သမန်ဘုရား တောင်လှည်း ဘီး ချောင်း ၊
အရွှေ့တောင်ကား တောင်စင်း မြေနှင်ကျောခိုင်း ၊ တောင်ကား ဖြူပြည်မြေ
နှင်ကျောခိုင်း ၊ အနောက်တောင်ငဘတ်ချောင်း မြေနှင်ကျောခိုင်း ၊ အနောက်

ပြီမြို့ကျောက်တိုင်၊ မြောက်ကား ကွန်း၊ ရာသက်န်း၊ စား၊ ခေမိန္ဒရစီရင်သည့် မြေနှင့်
ကျောခိုင်း တည်း။ ။

မိုး နဲ့ မြေကား အရှေ့မြောက်ကိုလား သော်ကျိုင်း တုံ့ မြေနှင့် ကျောခိုင်း ၊ အရှေ့
ကား သံလွင်မိုင်း စိတ်မြေနှင့် ကျောခိုင်း ၊ တောင်ကား . . . ၊ အနောက် . . . ၊
အနောက် မြောက်ကား ညောင်ရွှေ မြေနှင့် ကျောခိုင်း ၊ မြောက်ကား လဲချား
သိန္နီ မြေနှင့် ကျောခိုင်း တည်း။ ။ ယခုအုတ်မြို့သည်လော ခန့်စေဘွား တည်သောမြို့၊
အရှေ့တံခါး တဆူ၊ တောင်နှစ်ဆူ၊ အနောက်သုံး ဆူ၊ မြောက်တဆူတို့ပိုင်နက် ။
နောင်လွန်နတ်သမီး ၁၊ စစ်ရေး ဂြိုဟ် ရေတွင်း ထဲမှ သက်ကယ်ဆုံ၍ မြေပေ ၇
မြို့မိုး နေတိန်နီမိတ်တည်း။ ။

စစ်ကိုင်း မြေကား အရှေ့ကိုလား သော်မြစ်ငယ်တဖက်သ ပြေပင်။ ။ တောင်ဇေယျာ
ဝတီ၊ အနောက် တောင်မ၊ မြောက်တိုင်ဥပဒေတည်း။ ။

အော်ခဲ ပေါက် မြေကား အရှေ့မြောက်ကိုလား သော်ကပ် အောမြယ်စရွန် မြေနှင့်
ကျောခိုင်း၊ အရှေ့ကား သံများ လဟာသရ၊ အရှေ့တောင် တောင်ပင်တစုဘုရား ၊
တောင်များ ချောင်း ၊ အနောက်ကား ထိန်ငါး ပင်ပင်လယ်၊ မြောက်စူး စူး
ကား ကန်လေး ပင်မူး ရင်ကပ်လဟာတည်း။ ။ ကျိုက်တောဘုရား အား လုံး ကျောင်း
ထိန်း နတ်ကွန်း လည်တော်ဒဝယ်နယ်ခရိုင်အိုး ငါး နတ်ကွန်း သမိန်ဂသူ၊ အိုး ငါး
နတ်ထိန်း ဒေယူသဘတရိုး ငညိုငှင်း သား ငကော်မ။ ။

စစ်ကိုင်း ဘုံကျော်တုလွတ် ကျောင်း တော်ကိုငါး ထပ်ဒါယကာမင်း တရား ဂျာတော်
မူသည့်ကဏ္ဍဂူကုန်ယွန်း စုစချီအမွန်ကွန်၊ မယား ခုချင်၊ သား ငစံ၊ မယား တု
ချား ၊ သား ငကုလား ၊ ညီငခဲ၊ ညီငချစ်စွေး ၊ မိသွေအိမ် ပေါက်၊ ညီမအိမ်ရုံ၊
ညီမအိမ်ခွဲ၊ ညီမမိဆိုင်၊ ညီမအိမ်မူ၊ သား ငပေါင်၊ ညီငသောခိုင်၊ အိမ်မူလင်င
ရွှေသောနှမအိမ်ပေါ်၊ ညီမအိမ်မိ၊ ညီမအိမ်ကျော်ဘီး ၊ ညီမအိမ်တဲ၊ အိမ်ပေါက်၊
လင်ငရဲနိုင်၊ ငနော်လော၊ ငပုအဲ၊ ငပိုင်၊ နှမအိမ်နှင်း ဝေါသည့်ငခဲသား ငသော
ပုံညီငပေါက်တင်၊ ညီငပေါက်ကွန်း ၊ ငချစ်စွေး ၊ သား ငသည့်၊ သား ငရွှေဘက်၊
သား ငဏှာဘော်၊ ငသူတ္တဘ၊ သား ငဖြူ၊ နှမအိမ်ပြည့်၊ ညီမအိမ်မုတ်၊ ညီမအိမ်သ
ရီ၊ အိမ်မက်၊ သား ငထွန်း ပုံ၊ ညီငပေါင်၊ ညီငမျက်ဂျ၊ နှမအိမ်ပုံ၊ သား ငတုတ်

ခိုင်း၊ ညီမညီမ၊ သား ဝ ရွှေခဲ၊ သတ္တဝါ ဇာတိ ဇာတိ ရင်း၊ တော်ဝင် ကျောင်း (1637)
သံဃိကလူ ရွှေကရား နှင့် ရေစက်ချ၍ ဖျာတော် မူ သော အရံ စေတီ (အရံ) ထိန်း တို့
စီရင်း ။

ပင်လယ် ရွာ သည် တရုတ် မြို့နယ် မဟုတ် သိဘုရား၊ ရှု တော်ဘုရား၊ ညောင်ပိုဘုရား၊
ခွန်ကျောင်း၊ ဘုရား၊ လေး၊ ဆူဘုရား၊ ရှင်သံဃိကဝတ် မြေမင်း၊ ကြီး၊ စွာ စေတီကဲ
ဖျာတော် မူသည့်ကား၊ မြို့ချောင်း၊ မြေဘက်ဘက်ပန်း၊ ရတက်သောဘုရား၊ ဝတ်မြေ
ချောင်း၊ တော်တက်ရန် အောင်မြင်ဘုရား၊ ဝတ်မြေ ။

တရုတ် မြေကား၊ အရှေ့မြေဘက်ကိုလား၊ သော် ရွှေလင်ပန်း၊ ချောင်း၊ ကိုး၊ ဆယ်ကိုး
ရွာတိုက်၊ အရှေ့စူး၊ စူး၊ ချောင်း၊ ဘီလူး၊ အရှေ့တောင် တောင်ဆက်သမား၊ ကျောံ
စု၊ တောင်ကန် လေး၊ ရွာအတွင်း၊ အနောက် တောင် ချွေမသာ ညောင်သည့်ဦး၊
အနောက် ဇရပ် ဝတ်မြစ် ကျော၊ အနောက် မြေဘက် ထောက်ကြံ့ဦး၊ ဝဲပ၊ မြေဘက်
ကား . . . တည်း ။

ပင်လယ် ရွာ မြေကား၊ အရှေ့ကိုလား၊ သော် ကုန်း၊ တောင်ဆင် ရွာသံရွာ မြေနှင့်
ကျောခိုင်း၊ တောင်ကား၊ ပိုကြား၊ တရုတ် မြေနှင့် ကျောခိုင်း၊ အနောက်ကား
. . . ! မြေဘက်ကား၊ ညောင်စင် ချောင်း၊ သံရွာ မြေနှင့် ကျောခိုင်း၊ တည်း ။

ပင်လယ် ရွာတွင် ရှု တော်ဘုရား၊ သံဃိကလေး၊ ဒယား၊ လေမတို့ကိုချ (ထား) တော်
မူသည်၊ ပင်လယ် ရွာကိုမင်း၊ ကြီး၊ စွာ စေတီကဲတည် ထောင်ပြုစု တော်မူသည် ။ လေး
ဆူသောဘုရား၊ ရှင်တို့၏ ဝတ္ထုကံ မြေတည်း ။

ဇင်း၊ မယ် မြေကား၊ အရှေ့ကိုလား၊ သော် ကျော်ကသည်း၊ မြေနှင့် ကျောခိုင်း၊ အ
ရှေ့တောင်ကား၊ စန္ဒာပူရီ မြေနှင့် ကျောခိုင်း၊ တောင်ကား၊ ချီရပ် ဝတ်ယိုး၊ ဒ
ယား၊ မြေနှင့် ကျောခိုင်း၊ အနောက် တောင်ကား၊ မုတ္တမ မြေနှင့် ကျောခိုင်း၊
အနောက်ကား၊ မိုး၊ ဗြဲ မြေနှင့် ကျောခိုင်း၊ အနောက် မြေဘက်ကား၊ ကျိုင်း၊ ထုံ မြေ
နှင့် ကျောခိုင်း၊ မြေဘက်ကား၊ ကျိုင်း၊ သည်လူး၊ တဆယ်နှစ်ပန်နား၊ မြေတရုတ်ဦး
တည် မြေနှင့် ကျောခိုင်း၊ တည်း ။

ကုန်း တောင် မြေကား အရှေ့တိုင် နှင့် (တာ) ၄၅၀၊ အနောက်တိုင် နှင့် (တာ) ၇၀၀၊ မြောက်တိုင် (နှင့်) တာ ၅၀၀၊ (တောင်တိုင် နှင့် တာ) . . .၊ ရတနာမြစ်စဉ်း ခုံ မြေအခြား တည်း။

သီဟတောဘုရား ရှင်ကအ နောက်ဘက် တောင်သို့လား သော်ပိုက် တောင်ကြီး ၊ ၎င်း ကတောင်ကိုလား သော်ပိုက် တောင်ငယ်၊ ၎င်း ကလား သော်မြစ်မနား ကျောက်ဆောင်။ ၎င်း ကအ နောက်သို့လား သော်သိမ် ကျောက်တိုင်၊ ၎င်း ကအ နောက်သို့လား သော်နွား ကူး ဆိပ်၊ ၎င်း ကလား သော်လန်ကန် တောင်ထိ၊ ၎င်း အရှေ့တောင်သို့လား သော်နဂါး ဂူဝဲ၊ ၎င်း ကလား သော်ဝဲမလမ်း ချောင်း ၊ အနောက်ကို ကျောက်တိုင်၊ ၎င်း ကလား သော်ကျီး မင်း တရား ၊ ၎င်း ကလား သော်ဂွား တိုင် ရေသွား တိုင်၊ ၎င်း ကအ နောက်သို့လား သော် ပေါက်ဆိုင် ရွှေတန်ဆာဘုရား ရှင် မြေနှင့် ကျောခိုင်း ၊ ၎င်း မြောက်သို့လား သော်ချောင်း လောင်း ပင် အောက် ကျောက်တိုင်၊ ၎င်း ကလား သော်လှည်း ပွဲတပျက်၊ ၎င်း ကအရှေ့သို့လား သော်တိန်ညက်ရိုး ၊ ၎င်း ကရှေ့သို့လား သော် ချောင်း ငယ် ကျောက်ဖျာ၊ ၎င်း ကအရှေ့သို့လား သော်မြစ်နား ကျောက်မည်း ၊ ၎င်း မြစ်အရှေ့ဖက်ပန်း ဝဲရွာ၊ အရှေ့လား သော်အင်တိုက်သာ ကျောက်တိုင်၊ ၎င်း ကလား သော်ကျောက်ပုထိုး ၊ ၎င်း ကလား သော်ကျောက်ကွဲ၊ ၎င်း ကတောင်သို့လား သော်ကျောက်စုတင်၊ ၎င်း ကတောင်သို့လား သော်ညောင်စဉ်း ကြီး စွဲ၊ ၎င်း ကလား သော်ဂွမ်း သံတောင်၊ ၎င်း ကလား သော်ရှင်ငယ်လက် ကြွပ်၊ ၎င်း ကတောင်သို့လား သော်ကျွင်း ကြီး ငါး ပင် တောင်လယ်ပြင်၊ တောင် ကအ နောက်သို့လား သော်ချောင်း ကောက်ကောက်စင်း စင်း ၊ ၎င်း ကလား သော်ဇေယျဝတီ။

အင်္ဂတိသုကြီး လုပ်နက်ကား မြေရိုး ကုန်း၊ တောင်ကို တောင်မချောင်း ကအ နောက်သို့လား သော်ဇေယျဝတီ ကြောဆပ်ပြာကျင်း မြေတိုင် မိခြစ်တိုင်နက်၊ မြောက်သို့လား သော်ပိတ်ဆွယ်ဝ၊ အရှေ့သို့လား သော်အင်ကြင်း ပင်ကြီး တောလမ်း မတောင် ရေဖြူချောင်း တရုတ်သရက်အ နောက် ကျောက်ဆုံတိုင်၊ အနောက်အစဉ်သို့ မြောက် တောင်၊ အနောက် မြောက် ထောင် ရေဝင်ကျကန် ပေါက်ရသန့်သုကြီး တိုင်နက်၊

၇၀၀၀ပြင်ပတ်ဝန်းလမ်းဆိပ်တလျှောက်မြောက်ဘက်ကန္တာရွာသယံဇာတများ စုစုပေါင်း
မွန်ကွန်သယံဇာတတို့နှင့်ဦးရေယောက်ျား ၂၀၊ မိန်းမ ၄၀တို့ကိုအင်္ဂလိပ်စောင့်ရှောက်
ကရားဖြင့်ရေစက်ချ၍မဟာပထဝီကိုသက်သေမှုလျက်မြေစောင့်နတ်အားတိုင်ကြား
၍လျှောက်တော်မူသည်။

ပေါင်းပြန်ကန္တာနယ်ကားအရှေ့စည်သွားမြို့လှိုင်းတော်မြေနှင့်ကျော
ခိုင်း၊ တောင်ဇရဘဝတီ၊ အနောက်ရတနာဗိမာန်မြေနှင့်ကျောခိုင်း၊
မြောက်ရတနာမြစ်စဉ်းခုံမြေနှင့်ကျောခိုင်း၊ အရှေ့သုံးတိုင်၊ အနောက်သုံး
တိုင်ကျောက်တိုင်စိုက်ထောင်၍နယ်မှန်လျှောက်တော်မူ၏။ ဆရာတော်တံဆိပ်အဋ္ဌဂရဘ
ဇဂုရု။

တံတားဦးမင်္ဂလာစေတီတော်မြကားအရှေ့တဘက် ၁၀၀၊ တောင်တဘက်
၁၀၀၊ အနောက်တဘက် ၁၀၀၊ မြောက်တဘက် ၁၀၀အထွင်းကိုဘေးမဲ့လျှောက်တော်မူသည်။
တန်ဆောင်းကကိုးကွန်း၍တစဉ်စေ။

(ရှေးဟောင်းစာပေသုတေသီစာစု)

အမိန့်တော်ရှိသည်။ သစ်ဝါး ရေခင်း သစ်သစ် ဆေး လိုက်နာလိုက်သောမ ရေခင်း
 ဤ။ ဆေး နာကိုဖျက်၍အဘိုး မကြီး တန်ခိုးကြီး အောင် ရေခင်း ဝယ်ကြသည်ပြုကြလျှင်
 ရေခင်း သူဝယ်သူကိုဝတ်စစ် ကြောင့်၍ နှုတ်သီး ကိုလှီး၊ လက်ကိုဝတ်ဖြတ်။

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၄ ခု နယုန်လဆန်း ၆ ရက် ၃ နေ့အမိန့်တော်။^{10 May}

1692

(မျိုး ကြည့် ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

17 November 1322

11 February 1323

သက္ကရာဇ် ၆၈၄ ခုနှစ် တော်လဆန်း ၉ ရက် ၆ နေ့နံနက်တချက်တီး ကျော် ၂ နာရီ
ဝါဒိဌဗီဇနာပြည်တွင်ဥဇနာမင်း ကြီး ရွှေနန်း တော်တက်သည်။ တပေါင်း
လဆန်း ရက်ဝါ ၆ နေ့တောင်ဘက်ကုန်း တောင်မြင်း ၃၀၊ အင်း ကန်းမြင်း ၃၀၊
ဆံမြိတ်ရှည်မြင်း ၃၀၊ လှူမြင်း ၃၀၊ မင်း ဂွန်ကုန်း မြင်း ၃၀၊ တောင်ပို
မြင်း ၃၀၊ ရဝေမြင်း ၅၀။ အင်း ယင်မြင်း ၅၀၊ ခြံကြီး မြင်း ၅၀၊ ဇာန် ဆောင်းမြင်း ၅၀၊
စည်မြင်း ၅၀၊ ညောင်ရွှေမြင်း ၅၀၊ ထရံကတမြင်း ၅၀၊ ကျောက်ဆောက်မြို့ပါ
မြင်း ၄၄၊ ပြင်စည်မြင်း ၃၆၊ တလုပ်မြို့ပါမြင်း ၅၀၊ သင်တောင်းမြင်း ၁ ပင်
လယ်မြင်း ၁၊ မြင်း စီး မြင်း ခေါင်း တို့နှင်တကွအရိမဒ္ဒနာ ပေါက်ရသမထင်ကွမ်း
ထမ်း ရာဇာမင်း လက်ထက်မှစ၍အသီး အသီး အမှုတော်ကိုထမ်း ရွက်သယုတို့ကိုမြင်
စိုင်း ပန်း ရထင်ထမ်း ရွက်သည့်အတိုင်း မတည် ဆင်္ဂါ၍တစုက သည်တစုကပို
ဝင်ထွက်ပေါင်း ရှက်၍ထမ်း ရွက်မိရာ နေ၍စိတ် နေစိတ်သား ခြား ဖြဲပြား ဖြဲ
ရာတွင်တရုံး တစည်း တည်း ဖြစ်၍အသီး အသီး အမှုတော်ကိုထမ်း ရွက်စီမံသောငှာ
မိတ္တိလာမြို့ယင်း တော်မြို့ဆံမြိတ်ရှည်မြို့ ညောင်ရမ်းမြို့နယ်တွင် မြေကိုနှုတ်ငင် တော်
မူ၍သင်းကြီးမြင်းတို့ကိုချမ်း သနား တော်မူသည်။ ခမည်း တော်ဘုရားဖွဲ့ တော်မူ
သည်။

ပန်းရသေနတ်၊ တံတားဦး သေနတ်၊ အတွင်းဝန်းကျင် သေနတ်၊ သူငယ်
တော် သေနတ်၊ (ဘ) ရင်ကျို သေနတ်များမှာ ခမည်း တော်ဘုရားဖွဲ့ တော်မူသည့်
အတိုင်းတည်စေ၊ နေ မြေလုပ် မြေစား မြေပေးချသနား တော်မူသည့်အရာများလည်း
ရှေး အတိုင်း တည်စေ။

ကုန်း တောင်မြင်း စု၃၀တို့မှာကုန်း တောင်ရွာမကိုပကတူပဖြစ်
စေ၍အရှေ့တိုင်နှင်တော ၄၅၀၊ တောင်သုံး တိုင်နှင်တော ၃၅၀၊ အနောက်
တိုင်နှင်တော ၃၀၀၊ မြောက်တိုင်နှင်တော ၅၀၀၊ မိတ္တိလာမြို့အဝင်အပါနယ်က
နှုတ်တော်မူသော မြေတွင်ကုန်း တောင်မြင်း ၃၀တို့ကိုချမ်း သနား တော်မူ
သည်။

ထိုမှတပါး ယခင် ရေထွက်သောစီး မြင်း ခေါင်း တို့မှာလည်း အသီး အ
သီး ချမ်း သနား တော်မူသည့်မြို့ပါမြင်း တို့ကိုမြို့တွင်ချမ်း သနား တော်မူသည်။ ကာ

၆၀၀၊ ဣ၁း ၆၀၀ ဖွဲ့တော်မူသည့်အတိုင်း အမှုတော်ကိုဆိုင်သင့်ရ၁အသီး အသီး
19 April 1323
ထမ်း ရွက်ရသည်။ သက္ကရာဇ် ၆၀၅ ခုကဆုန်လပြည့်နေ့ ရွှေတိုက်တော်စီရင်း သွင်း
ရသည်။ ရွှေတိုက်တွင် ဝန်စါရေး သူဌေး ခြေး ခတ်ခြေး မှတ်သေ့၁ ကိုစီတိုက်စေ၍
ခန့်တော်မူသည်။

သက္ကရာဇ် ၇၀၄ ခုတွင်ညီမင်း ရဲကျော်စွာ ရွှေနန်း တော်တက်သည်။
သမီး တော် ရွှေအိမ်သည်ကို ပေါက်မြိုင်မင်း ပုလဲနှင့်စုံဘက်တော်မူရ၁တွင်သမက်
တော်ကိုကုန်း တောင်သင်း ကြီး မြင်း ကိုအပ်တော်မူသည်။ အိမ်ရှေ့နေဂြိုဟ်နန်း
စဉ်မှတ်ရသည့် ရွှေတိုက်စီရင်း ဟောင်း ။

သက္ကရာဇ် ၁၀၁၀ ပြည့်ကဆုန်လပြည့်နေ့၊ မနေ့သီတလကျီ၁၊ လကျီ၁တု
26 April 1648
9 May 1692
ရင်မှူး ကြီး တို့ကိုခန့်ပါး၍တိုင်းတည်း။ သက္ကရာဇ် ၁၀၁၄ ခုနယုန်လဆန်း ၅ ရက် နေ့နန္ဒ
ပစ္စည်းအိမ်ရှေ့ထောင်မှူး စက္ကဒိုင်မှူးတို့ကိုခန့်ပါး တော်မူ၍တိုင်း တါစေရ၁တွင်ဥဇ
နာမင်း ကြီး ဖွဲ့တော်မူရင်း မြေကား ဂြိုဟ်မြင်း စီး မြင်း သည်မဂြိုဟ်စစ်လျှင်မြင်းတ
စီး ကသည်မြင်း တစီး သို့ကပ်ခို(ဝင်) နေပေါင်း ဂျက်ထမ်း ရွက်သည်အရ၁များ
နှင့်အစစ်ခံချက်ထွက်သည့်အတိုင်း ဂြိုဟ်း သံတော်ဦး တင်စာနှင့်လွှတ်တော်မှ၁လျှောက်
သည်။ ရွှေနား တော်ကြား တော်မူရ၁တွင်ဥဇနာမင်း ကြီး ဖွဲ့တော်မူသည့်အစဉ်
အဆက်ဆက်တည်သည်။ တည်သောမြင်း စုကိုယိုယွင်း ပျက်စီး အောင်စီစား သည်မြင်း
စီး ငယ်တို့သည်မိုက်မဲ၍တိုး ဝင်သော်လည်း လက်ခံသည်။ မြင်း စီး ငယ်တို့နှင့်ထွေး
ရ၁ပေါင်း ဂျက်၍ဖွဲ့ရင်း စီရင်း တော်ကိုပျက်စေလိုသည့်အကြောင်း လည်း အစု
ရေး ငယ်တို့သဘောတူဖြစ်သည်။ ကပ်ခိုသူလက်ခံသူရေး မှတ်သူတို့ကို နေ၁င်မဝန့်
အောင်အချက်၁၀၀စီ ဂိုက်။ သင်းတို့စီး စီး သည်မြေတွင် နေထိုင်လုပ်ဆောင်စီး
သောက်စေ။ မြေဆီမြေခွန်မှ၁သင်းတို့အမှုတော်ကိုထမ်းရွက်မှရှေးစီး ငါးသည့်အရိုးအ
မည်အတိုင်း စီး စေ။ မထမ်း လျှင်မြင်း ပျက်အခွန်တော်လွှတ်ကအမှူး အကြီး သွေး
သောက်စုမြင်း တော်သည်လွှတ်လုလင်ပြေ၁ကြီး တုရင်စမြေ၁င်တို့ကိုခန့်ထား ရေး
မှတ်စေ။ ဥဇနာမင်း ကြီး ဖွဲ့တော်မူသည့်မြင်း စုသင်းစုဝင်း စုက၁စုလေး စုအ
မှထမ်း တို့မှ၁တစုကသည်စုမြင်း မှ၁လည်း တစီး ကသည်တစီး ၊ ကူး သန်း ဝင်ထွက်
ပေါင်းဂျက်၍မထမ်း စေနှင့်။ ချထား တော်မူရင်း အတိုင်း စီး စား သည်မြေတွင်

စေ၍ နေစေ။ နေ၍တစုကသည်တစုတစီး ကသည်တစီး ပေါင်း ရှက်၍ထမ်း ရွက်
 ဖြောင်း ကို ရွှေ နား တော်ကြား ပြန်လှည့် နှစ်ခွန်း ချေရမည် မမှတ်နှင့်။ ဆိုင်ရ၍
 ခေ၍ ဝန်တိုက်ပြန်ဆိုရမည်။

ရှေး ဘွဲ့ဘက်၍ အစုချုပ်အစုကို နှင့် ဂြိုဟ်သည့်အရာများ မှာလည်း အနိမ့်
 ကသည်အမြင့်သို့၊ အမြင့်ကသည်အနိမ့်သို့ မတက်မသက် စေနှင့်။ ဘေး ဘိုး ဘတိုက်ထမ်း ရွက်
 သည့်အစုတွင် သဘာဝထမ်း ရွက်မြဲထမ်း ရွက်စေ။ ဝန်တိုက်စစ် ဖြောင့်စီရင်။

11 May

1692

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၄ ခု နယုန်လဆန်း ၇ ရက် ၄ နေ့နား ခံစမြေ၍ ငါးမျိုး
 ထုတ်၍ လွှတ်ထွင်ပြန်သည့်အမိန့်တော်။

(သုတေသီစာ၊ ဝက်မစွတ် ဝါစု)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှ သော အသွင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ငဝဉ်ကုအသည်တိုင် ခေါင်း တိုင် နှင့်အလိကပွား တိုင်ထမင်း လုံ့တိုး ဖြောင့်အချင်း များ ချ်အသည်ဝန် ဇေယျ ကျော်ထင် ရှေ့ထွင်ဆိုသည်အသည်ဝန်မှာထ မင်း ဘိုး ဖြေး ၅၀၀၀ တောင်းထွက်သင့်သည်ဟူ၍ ဆိုသည်ဖြစ် သော ဖြောင့် ၂၅၀ ကိုင်အလိကပွား တို့က ပေး စေစီရင်သည်ကို အလိကပွား တို့က ခေါင်း ပြု၍ဆိုသည့်ကို သည်မပြီး ပါရှိခိုး ရိသံ တော်ဦး တင်ပါမည်ဆိုသည်ကို ရှေ့နေစာမှတ်မခံပါလို နေခဲ့သည်။ ဝန်တိုင်ကို အစီရင်ခံ၍ ဝန်တိုင်ကဖြစ်စာအစောင့်စောင့်ရှိ၍ ရှေ့ နေစာမှတ်မခံဝန်သည်ကို စာမှတ်ခံ ကောင်း သည်ဆိုသောမည်လေ။ ဆိုက် ဖြောင့် နားခံတိုင်ရှိခိုရိသံ တော်ဦး တင်၍ ရွှေနား တော်ကြား တော်မူသော ဖြောင့် အမိန့်တော်တမ်း ဖြစ်စာစီရင်ချက် ချောက်လဲဘက်ကိုသွင်း ၍ နာတော်မူသော် မညီမညွတ်ခ ပေါက်ချီခ ပေါက်ချရှိ လေသည်။ သိုက်ဖြစ် သော ဖြောင့်ဘကြီး တော်ဘုရား အမိန့်တော် ၁၀၂၀ ခုထွင် ရှိသည်။ ရှိသည့်အတိုင်း အိမ်ဆောက်ခြံပြင်ဆင်တင်း ကုတ် မြင်း ဆောင်လုပ်မြီတက်ရွာတက်တိုင်အသည်တဝက်အလွတ်တဝက်ဖြင့် သေနတ်သည်တ ဝက်ဒိုင်း သူရဲတိုင် ပေး စေ။ အမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း တည်စေ။ မြိတ်မြို့ရွာမှာ ထမင်း ရွေး သေဆည်တိုင်နည်း တန်များ ရွှောက်သောအလွတ်ပွား တိုင်တိုင် ပေး စေ။ အမိန့်တော်ရှိသည့်အရမှာ အိမ်ဆောက်ခြံပြင်တင်း ကုတ်မြို့ စောင့်မြီတက်ရွာ တက်သို့မကူရဖြစ်သည်။ အဖြောင့် လည်း မြိတ်ရွာတွင်အသည်နည်း ၍အလိကပွား သာ များ ၍ထမင်း ရွေး သေတည်မှာလူအင်တိုင် ကောက်၍ ၂အိမ် ၃အိမ်တစု၊ ၄အိမ် ၅အိမ်တစု၊ ၉အိမ် ၁၀အိမ်တစုသာ ချက်၍ ပေး ရပိုင်ရသည်ဖြစ် သော ဖြောင့်နည်း တန်များ ရွှောက်မဆိုသောပြီ။ အသည်တိုင် နှင့် ပေး ဆုံစေ။ လဲဝါမီး သွေး သရေ ၁၆၇၆ ရှောင်ပွဲရက်တိုင်မူကား ၁၀၃၀ ခုထွင် အမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း အသည်တိုင်ကသာ ပေး စေ။ ဝင်း တော်သစ်ခုတ်ဆင်ကုချောပိုင်ဝန်ထမ်း ကစ၍မြိတ်မြို့ရွာမှာ ၁၆၈၀ မူကား အခြား မြိတ်ရွာတက်နည်းကူပံ့စေ။ ၁၀၄၂ ခုကစ၍ထမင်း လုံး ဘိုင်း ထွက် ကပွား တိုင်မှာ ဖြေး ၅၀၀၀သင့်သည်ကို ၅၀၀၀ ပေး စေ။ အသည်ဝန်စီရင်သည် ကပွား တိုင်သည်ထမင်း ဘိုင်း ဆိုင်လေပြီး သည်အတိုင်း ပေး စေ။ ကပွား တိုင်တွင် ခေါင်း ပြု၍ဆိုသည့် သင်းတိုင်သည်ဘကြီး တော်ဘုရား လက်ထက် တော်ကမှစ၍ င

လက်ထက် တော်တိုင် အောင်ထမင်း လုံး သေတည်ကိုယ်သိပြီး လက်သင်းတိုက်သစ်ကပွါး အ
 လိတိုက်ကို ရှေး ထွား အောင် ချွေငှက်ပြုသသူဖြစ် သောကြောင့် ခြေနှင်းလက်ကို
 တုတ်၍ နာလှ အောင်အချက်ရဝစီရှိက်၊ လဲဝါမီး သွေး သရေရှင်ပွဲ ရက်ဝန်တိုက်က
 အလိုရှိသည်တူ၍ တောင်း ဖျင်ပြည်စိုက်သူကြီး ငယ်တိုက်သည်အများ အပြား တောင်း
 ၍ ဖြေး ငွေစား ယူသည်ကြား တော်မူသည်၊ နောင်အလိုရှိ၍ ဝန်တိုက်က တောင်း
 ဖျင်လည်း မြိုင်အင် ရွာအင်ကို ထောက်၍ မှာထား တောင်း ရမည်၊ တောင်း ဖျင်
 လည်း သူကြီး ငယ်တိုက်တိုင် ရမည်မဟုတ်၊ မြိုင်ကို ရွာကို အသည်တိုင် ခေါင်း ငယ်တိုက်
 နှင့်အသိအမြင် မည်သည့် ရွာမှ မည်မျှသင့်သည် မည်သည့်သူမှ မည်မျှသင့်သည်တူ၍
 တောင်း စေ၊ တောင်း သမျှကိုယ်သာ ပေး စေ၊ သူကြီး ပြည်စိုက် ငယ်တိုက် ချည်း
 သာမခန့်မ တောင်း မယူ စေ နှင့်တူ၍ ဆိုက်သင့်သည်မြိုင် ရွာတိုင်း ကိုယ်ပင် ခါစီ၍
 ပေး ။

ဇင်း မယ်မှ ဝန်တိုက်ကသည်အတိုင်း မှာထား မည်ဆိုသည်၊ သင့်လေ
 ပြီ၊ သံလျှင်မှ ဂွေဝန်စစ်ကဲမသင့်ရှိကြ ရာမှလည်း သင့်အောင်စီရင်စီမံမည်၊
 အကြောင်း ကိုယ်ဝန်တိုက်ကမှ ။

13 July

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၄ ခု ဝါခေါင်လဆန်း ၁၁ ရက် ၄ နေ့အမိန့်တော် ။

1692

(မျိုး ကြည့် ၉၈ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး ဖြစ်တော်မူလှသောအညှင်ဘဝ၌ ဂင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ဝင်း တော်လေး မျက်နှာမှစ၍ ဒိုင်း သူရဲကောင်း ဟန်သေ နတ်လုလင်အ မြောက်သမား တို့ပျံ့များ သည်မကုံ၍ ကြေး နှင်နေရသည်။ သား ခြင်း ဆွေမျိုးတို့ဖြစ် စေသွေး သောက်ခြင်း ဖြစ်စေ၊ အဘိုး ကြေး ကိုပေး ရွေး ချီးမြှင့်စား ထမ်း စေသည်ကိုဝင်း များ ဝင်း စချီဒိုင်း ဝန်သူရဲဝန် ကောင်း ဟန် ဝန်သေ နတ်ဝန်အ မြောက်ဝန်အစု ရေး တိုက်သည်ဝန်စာ ရေး အရဟူ၍သလူလ ဘက်ချောင်း ပေး ရသည်။ ဝန်စုမှလည်း သလူလဘက် ချောင်း ပေး ရသည်။ ကြေး ပေး ရသည်။ ဝန်စုမှလည်း ကြေး ပေး ရသည်။ ခေါင်း ဝန်သွေး သောက် ကြီး ၊ ဆဆော်သွေး သောက်ခြင်း တိုက်တိုက်လည်း ကြေး ပေး ရသည်။ သိုပေး ကမ်း ရသော ကြောင့် ငွေအများ ကုန်သည်ဟူ၍ ဘေး တော်မူသည်။ သည်ကဲ့သို့အများ ကုန် သည်မည်မဟုတ်သုဏ္ဍန်ဖြစ်သည်ကိုယ် နေသူတို့အရှင်ကထုတ်၍ ပေး နိုင်သည်ဖြစ် စေ၊ မိဘသား ခြင်း ဆွေမျိုး တိုက်ကထုတ်၍ ပေး နိုင်သည်ဖြစ် စေသိုပေး ချီးမြှင့်ထမ်း ဝင်သည်ဖြစ်လျှင် ဝင်း များ ဝင်း စာချီဝင်း စာရေး တိုက်တိုက် ဆေး တံကတေ့လက် ဘက်ကထုတ် နှင့်သတိုင် စေ၊ သွေး သောက်ခြင်း ကိုယ်စား တယ်စေ၊ ပေး ရွေး သော်မူကား ကြေး ၌မှအလျောက် ပေး ရွေး ကြီး မှကိုယ်စား ထမ်း မည်အ ကြောင်း ကိုဝင်း တော်မှလည်း ဝင်း များ ကိုယ်ဖျင်စေ၊ ဝင်း စချီတိုက်ပု ဆိုင်း ဖြူတထည် နှင့်လဲဆိုက်၍ ထမ်း စေ၊ အမှုကိုမူကား ဆေး တံကတေ့လက်ဘက်ကထုတ် နှင့်သတိုင် စေ၊ ဝင်း စာရေး ဝင်း ဆော်ခေါင်း အဝန်း သွေး သောက်ခြင်း တိုက်တိုက် ကြွေး မွေး စရဘိုး ကြေး ဝတ်နံသည် ဝတ်နံသည်သော ပေး စေ၊ ဒိုင်း သူ ရဲကောင်း ဟန်သေ နတ်လုလင်အ မြောက်သမား တိုက်မှလည်း ဝန်သိုက်ဖျင်စေ၊ စာရေး တိုက်တိုက်ပုဆိုင်း ဖြူတထည် နှင့်လဲဆိုက်၍ ထမ်း စေ၊ ဒိုင်း များ သူရဲကောင်း ဟန်မျှသေ နတ်သွေး သောက်ကြီး အမြောက်များ တိုက်မှ ဆေး တံကတေ့လက်ဘက် ကထုတ် နှင့်သတိုင် စေ၊ အဆော်ခေါင်း အကြီး သွေး သောက်ကြီး သွေး သောက်ခြင်း တိုက်တိုက် ကြွေး မွေး စရဘိုး မှာ ကြေး ဝတ်နံသည် ဝတ်နံသည်သော ပေး စေ။

ဝါအမိန့်တော်အတိုင်း ကိုက်တည် အောင်စီရင်။

16 July

1692

သက္ကရာဇ် ၁၁၅၄ ခု ဝါခေါင်လဆန်း ၁၄ ရက် ဝါနေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည် ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအရှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ စတုရင်္ဂသုရဘဇာတိရိတိုဝ် နှင့်သက်တော်ရှည်ကတော်အမွေစကား ဆိုက်ကြသည်ကို ဂြိုဟ်ခိုဝ်သံတော်ဦး တင်ရခဲမှတရား သူကြီး တိုက်သည်စစ်ဝတ်စစ်စား ကစ၍အင်ဂျီဗေင်း ထုတ်တိုင် အောင်ကိုက်တစုံစီဆိုက်သည်။ ဓမ္မသတ်လည်း တရား သူကြီး တိုက်ဆိုက်သည်အတိုင်း မထွက်၊ မိစုံကစုံသား ကိုဝံသအဘသေလျှင်အမိနှင့်သား ကိုဝံသဆိုက်သည်။ အမိသေလျှင်အဘမယား ငယ်နေ၍အဘသေပြန်သော်မိစွေး နှင့်လင်သား မှာစစ်ဝတ်စစ်စား ယောကျ်ား တံဆာကိုက်မည်ဆိုဝံ ဝေစေတူ၍ စာမဆိုက်၊ စာပင်မဆိုက်သော်လည်း စစ်ဝတ်စစ်စား ယောကျ်ား တံဆာသည် အမျှထမ်း မည်ကိုက်ရည်၍ ဂြိုဟ်သည့်သဘာဝဖြစ်သော ခြေငါးအဘကပါရင်း စစ်ဝတ်ပါး စုံထွင်ပွား သည့်စစ်ဝတ်ဆိုက်ရမည်မဟုတ်၊ အမျှထမ်း ကိုက်ရည်၍ ဂြိုဟ်သည့်ဖြစ်သော ခြေငါးအဘကပါသည့်စစ်ဝတ်စစ်စား ယောကျ်ား တန်ဆာမိစွေး နှင့်နေပြီ မှဖြစ်သည့်စစ်ဝတ်စစ်စား မှစ၍ ချွန်းနှင့်သား လှံယောကျ်ား တန်ဆာထွင် အမျှထမ်း တယောကျ်ားကိုဝံသတစုံစီသဘာဝစေသည်။ ယောကျ်ား တန်ဆာအဘကပါ သည့်အရကုန်လျှင်အဘကပါသည့်ဥစ္စာပုံဆိုက်သသွင်း ၍ ဝေစေ။ သည်အမိန့်တော်ရှိသည်အတိုင်း နည်း ကျအောင်စီရင်။

11 August 1692

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၄ ခုတော်သလင်း လဆန်း ၁၁ ရက်၌ နေအမိန့်တော်။

(မျိုး ဩဇာ ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအရှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ကြွယ်လူး မှူး မယား ကိုယ်စေပါစီမံမည်ပေး တော်မူသည်လူတိုက် ကိုယ်ပြင်ဦး စား ကအစုရင်းသိုဝင်၍သူကောင်း ဖြစ်ပါစီမံမည်အရှေး မခံယူ၍ ဝန်တိုက်တိုက်ပြင်ဦး စား ကအစီရင်ခံသည်ကိုဝင်း တော်ကိုယ်ရံတော်ဖြစ်သည်။ အမိန့်တော်အတိုင်း တန်ဖိုး ပေး စေ၊ ပေး သော်မူကား စေပါစီမံမည်ပေး တော်မူသည်လူစုဖြစ်သည်ကြွယ်လူး မှူးမယား မှာလူရည်တူရသောခါတံ့ဦး ပြင်ဦး စား ကပေး စေ၊ စီရင်မှာပြီး သည်ဟူ၍ဖြစ်စေသည်လေ။ အခြင်း အရသာများ မည် အကြောင်း သာဖြစ်သည်။ ကျန်တော်မျှတိုက် စေပါစီမံမည်ပေး တော်မူပါသည်လူ စုတို့သည်ကိုယ်ထွင်ဥစ္စာပရိက္ခရာရှိ၍ ပေး ရွေး သည်ဖြစ်စေ၊ မိဘသား ချင်း ဆွေ မျှော်တို့ပေး ရွေး သည်ဖြစ်စေ၊ အစုအဝန်း ရှိသမျှဖြစ်လျှင်တံ့ဦး ပေး ရွေး စေ၊ ပေး တော်မူသောခါတိုက်တစုသာဥစ္စာပရိက္ခရာမရှိအရှင်လက်သိုဝ်ရောက်မှ ဥစ္စာပရိက္ခရာရှိ၍ ပေး ရွေး လိုသည်ဖြစ်သော်မူကား ဓမ္မသတ်ထွင်ဆိုသည်အတိုင်း ဥစ္စာပရိက္ခရာကိုသိမ်း စေပြီး မှတ်တိုး တိုက်ပေး စေ၊ မပျော်တူ၍တ ရှင်ပြောင်း သော်တကိုယ်ကိုနှစ်ကိုယ်တိုး ပေး စေ၊ အရှင်သည်နှိပ်စက်ညှင်း ပန်း သည်မှန်၍အတိုး ပေး ရွေး လျှင်မူကား ဓမ္မသတ်ထွင်ဆင်ခြင်၍ယူစေသည်အတိုင်း တံ ဘိုး ထွင်လျှော့ညံ့ဆင်ခြင်၍ယူစေ၊ ပေး စေ၊ ပေး တော်မူသည်လူအစိုက်အဝန်း မ ရှိကုန်သပေါက်ဖြစ်၍ကိုယ်ထွင်ဥစ္စာပရိက္ခရာရှိ၍ ပေး ရွေး လိုသည်ဖြစ်စေ၊ မိဘ ဆွေမျှော်သား ခြင်း ပေး ရွေး သည်ဖြစ်စေ၊ မပျော်၍အရှင်ပြောင်း သည်ဖြစ် စေ၊ တကိုယ်ကိုနှစ်ကိုယ်တိုး ပေး စေ၊ ပေး တော်မူရင်း တကိုယ်တစုသာဥစ္စာပရိက္ခရာမရှိ၊ အရှင်လက်သိုဝ်ရောက်မှဥစ္စာပရိက္ခရာရှိ၍ ပေး ရွေး လိုက်သော် ဓမ္မသတ်ထွင်ဆိုသည်အတိုင်း ဥစ္စာပရိက္ခရာကိုသိမ်း ယူစေပြီး မှတ်တိုးကိုနှစ်ကိုယ် တိုး ပေး စေ၊ အရှင်သည်နှိပ်စက်ညှင်း ပန်း သည်မှန်၍အတိုး ပေး ရွေး လျှင်မူ ကား ဓမ္မသတ်ထွင်ဆင်ခြင်၍ယူစေ၊ ဆိုသည်အတိုင်း တံဘိုး ထွင်လျှော့ညံ့ဆင်ခြင်၍ ပေး စေ၊ ယူစေ၊ သည်အတိုင်း နည်း ကျအောင်စီရင်။

5 September 1692

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၄ ခုသတင်း ကွတ်လဆန်း ၆ ရက် ၂ နေ့ပြီတိုက်တော်သို့ရ
 ထွက်ရသကဲ့သို့အမိန့်တော်။
 (မျိုး ကြည် ၉၀ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

ဘုန်း တော်အလှူနိဗ္ဗာန် မြတ်တော်မူလှသော အသွင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ကုလား ငါးဆူဥစ္စာပရိက္ခရာ ရွှေငွေ ၂၊ ကျော်လူလယ်စပါး ၂၀၀၀ ကျော်ရှိသည်ကန့်ကုလား စား ငယ်သိမ်း ယူဘိသည် အစီရင်ခံစာခင်မမင်း ဝန်တိုက်ကရှိခိုး သံတော်ဦး တင်၍ ရွှေနား တော်ကြား တော်မူသည်။ အမိန့်တော်အမှာတော်လည်း ကျွန်တော်မျိုး တို့ထွင်အရသွာ နမရှိသသူတိုက်သေ၍ အမွေခံသား ရင်း သမီး ရင်း မြေး ရင်း မရှိလျှင် ဝန်စုရှင်မြို့စား ရွာစား တိုက်သည်သိမ်း ယူသည်ကြား တော်မူသည်ဖြစ်သော ကြောင့်စည်း စီမံဥစ္စာလူသူအများ မရှိလျှင်လယ်ယာကွဲနား မျှသောရှိလျှင် ဝန်တိုက်တိုက်အစီရင်ခံစာစေ့ငံသား ခြင်း အစီရင်ညီစွာမတူမမင်း သမီး မင်း သား ရကောင်း သည်ရသင့်သည် သူတိုက်ဝေယူကြစေ။

တရား မဖြစ်သည်တိုက်လည်း ရာလိုက်ဆယ်လိုက်မယူစေ့ငံသေသူထွင် ဥစ္စာပရိက္ခရာ ရွှေငွေ ကျေး ကျွန်လူသူအများ အပြား ရှိလျှင် ဝန်တိုက်တိုက်အစီရင်ခံစာအမိန့်တော်ရှိသည်။ အမိန့်တော်ဝင် သေသသူတိုက်ထွင်ဥစ္စာပရိက္ခရာတိုက်တိုက် အလျောက်ဝေယူသည် ဝန်စုရှင်မြို့စား ရွာစား တိုက်အလျောက်ခွဲဝေသိမ်း ယူကြသည်ဟူ၍အကြိမ်ကြိမ်ကြား တော်မူသည်အမိန့်တော်အတိုင်း ဆိုင်ရသများ ကသော်လည်း အစီရင်ခံစာဝန်တိုက်သည်ကြား သိလျက်မစစ်မကြောအမွေခံတောင်း သည်ခံသင့်သူရှိခိုက်သို့အမိန့်တော်တိုက်ဆန်လွန်၍သိနိုင်မြင်နိုင်မည်လောကြောင်း ရှည်၍ပြောသင့်သည်။ အထက်အမိန့်တော်ရှိရာထွင်အသည်ဘဏ္ဍာတိုက်သေ၍သား ရင်း သမီး ရင်း မရှိတရား ဝင်အမွေခံလည်း မရှိတရား ဝင်ဖြင့်ဆွေစပ်မျိုး လည်မျှသဖြစ်၍လုပ် ကျွေး သင်္ကြာပါသည်ဆိုလျှင် မျက်စာစိုက်စည်မျှသပေး ၍ဥစ္စာပရိက္ခရာ သက်ရှိသက်မဲ့တိုက်အသည်နှင်ဆိုသည်သူကြီး ဒိုင်း ခေါင်း တိုက်မှသိမ်း ၍အသည်အမှုနှင်စပ်ဆိုသည်တိုက်တောင်တောင်တောင် ကြေး တိုက်ပေး ၊ ဘဏ္ဍာမှလည်း ဘဏ္ဍာခေါင်း တိုက်မှသိမ်း ၍ဘဏ္ဍာစေလ်တိုက်နှင်ဆိုသင့်သည်တိုက်တောင်တောင်တိုက်ပေးစေ။ မည်သည့်သေ၍သိမ်း ကြောင်း မည်သည့် ကျေး ဇူး ရှိကြောင်း တိုက်လည်း ဝန်တိုက်တိုက်အစီရင်ခံစေ။ အမိန့်တော်ရှိသည်အတိုင်း မစီရင်။ ထိမ်ချန်သုံး စား သော်ထိမ်ချန်သောဥစ္စာတိုက်ဆယ်တက်လျော်စေ။ ကိုယ်ကစ၍မယား သား သမီး

အသစ်ငယ်တိုက်ကို မပြောမဆိုတိုက် ငြေးတား ငြေး ဂြိုသစ်ကို မပေး မဆက်သူ
 ကြီး ပြည်စိုး ဒိုင်း ခေါင်း နယ်တိုက်သည်သိမ်း ချီစား ယူသည်ကို ရွှေနား တော်ကြား
 တော် မူရသွင်ကိုယ်ကစ၍သား မယား ဘုံတိုက်ကြီး စွာ သေအတွက် တော်တိုက်တွက်
 တော် မူရမည်၊ သေသူထွင် သေသူ၏အစုထွင်တိုင် ငြေး ငါး ငြေး မရှိလျှင်အစုခြင်း သား
 တိုက်ကို ပေး၍ယူစေ။ သေသူထွင် ဥစ္စာပာရိသေဝါလယ်ယာမိုး မြေ ငြေး ၂၀၀၀
 ဝင်ကသာ ချီဥစ္စာပာရိသေဝါလယ်ယာမှကား တဝက်တိုက်ကစ၍ တော်ဖြစ်စေ။
 တဝက်တိုက်အမိန့်တော်ရင်း အတိုင်း တိုင်း ငြေး ငါး ငြေး ရှိလျှင် ပေး ဆက်စေ။
 မရှိလျှင် ပေး၍ယူစေ။ နန္ဒယိရိသွေး သေဘက်ကစ၍ ကိုင်း သည်သူကောင်း စုတိုင်
 သွေး သေဘက်စုတို့မှကား သူကောင်း စုဖြစ်သည်အရ နှင့်မိက သေလျှင်အမွေ
 ဥစ္စာပာရိသေဝါတိုက်ကို စစ်ကြော၍ ဆိုင်သင့်သည်သို့ မြေ ဖြစ်လျှင်သနား တော်မူသည်၊
 သည်သူတိုက်ထွင်အမျိုး အကြီး ဖြစ်သသူတိုက်မှလည်း သေလျှင်အမွေဝန်ကစစ် ကြော၍
 သံကော်ဦး တင်ရသည်၊ အရကအထူး မရှိသေး သည်သည့်အစုထွင် သေ၍သား မြေ
 အမွေခံ မရှိလျှင် ဝန်စုဝန်စုဆိုင်သသူတိုက်ကစစ် ကြော၍ စီရင်း ပေရင်း နှင့်ဝန်
 တိုက်တိုက်အစီရင်ခံစေသည်၊ အမိန့်တော်အတိုင်း တည်အောင်နည်း ဤအောင်စီရင်၊
 အမိန့်တော်အတိုင်း မတည်ရလျှင် ဝန်စာရေး တိုက်သည်အချေရှိမည်မမှတ်နှင့်။

5 October 1692

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၄ ခုတစ်ဆောင် မုန်း လဆန်း ရက် ၄ နေ့ထွင်အမိန့်တော်

(မိုး ဩဂုတ် - ၁၇၁ - ရပေ)

ဘုန်း တော်အဖွဲ့နိဗ္ဗာန် မြတ်တော် နှလှ သော အသွင်တဝှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ကျောက်သွေး ရိုး မိန်း မငယ်သေသည်ကို အမွေ ကျေး ဣန္ဒလူ သူပရိက္ခရာတိုက်ကို သား ရင်း မြေး ရင်း အဆွေခံ မရှိဟူ၍ အချိန်တော်သုတေတိ ဦး ငယ်က နေထိုင်သည်။ ဝန်တုရင် ကျော်သူထွင်အခြင်း များ ဖြစ်၍ ဆိုက်ကြသည်ကို အချိန်အဆွေ တော်သည်ဟူ၍ မိန်း မငယ်ထွင်ရှိသည် ကျေး ဣန္ဒဥစ္စာပရိက္ခရာတိုက်ကို ဝေမျှ၍ယူစေ။ စီရင်သည့်သား ပြုမြေး ပြုဘိုး ပေး စေ။ ကောင်းသည့်ဝန်ထွင်ဆို ကြပြန်သော်လည်း စုဆ၍ ဝေစုကျစီရင်ပြန်၍တရား သိုက် ရေဘက်သည့်တရား သူကြီး ထိုဝန်တုရင် ကျော်သူတိုက် စီရင်သည့်အတိုင်း စီရင်သည့်ကို ငတော်ဦး ငယ်ကမပြီး ဟူ၍ ဝန်တိုက်ကို အစီရင်ခံပြန်သည်။ ဝန်တိုက်စစ် ကြော၍သံတော်ဦး တင်၍ ရွှေ နား တော်ကြား တော်မူသည်။ မြင်း တော်သည် ရွှေပန်း ပန်ကစ၍ ဆေးသမား မန္တန်ရွက်တိုက်အစုသား တိုက်သေ၍သား ရင်း မြေး ရင်း အမွေခံ မရှိလျှင်ဥစ္စာ ပရိက္ခရာတိုက်ကို သွေး သောက်ခြင်း တိုက်ကို ဝေ၍ယူစေ။ ကျေး ဣန္ဒရှိလည်း အစုရှိသသူကို အစုရင်း မှာဝင်၍ထမ်း စေ။ အစုမရှိချင်ကုလား ဣန္ဒရိုင်း သပေါက် ဖြစ်လျှင် ဝန်တိုက်သိုက်အစု စေ။ ဝင်း တော်သား ကစ၍ အနောက်ဝန်စီရင်နက်အ ကြမ်း နုတိုက်ထွင်သေ၍သား ရင်း မြေး ရင်း အမွေခံ မရှိလျှင်ဥစ္စာပရိက္ခရာကို သွေး သောက်ခြင်း တိုက်ကို ဝေ၍ယူစေ။ ကျေး ဣန္ဒရှိလည်း အစုရှိသသူကို အစုရင်း မှာထမ်း စေ။ အစုမရှိချင် ကုလား ဣန္ဒရိုင်း သပေါက်ဖြစ်သော်မူကား သေ သူတိုက်အစုထွင်ထမ်း စေ။ အသည့်ဘဏ္ဍာတိုက်မှာလည်း သေသူတိုက်ထွင်အမွေခံသား ရင်း မြေး ရင်း မရှိလျှင် ကျေး ဣန္ဒလူတိုက်အစုရှိလျှင်အစုမှာဝင်၍ထမ်း စေ။ အစုမရှိလျှင်ရိုး ချင်း ကုလား ဖြစ်လျှင် သေသူ၏အစုထွင်တိုင်ပင်၍ထမ်း စေ။ ဥစ္စာ ပရိက္ခရာလယ်ယာမိုး မြေဥယျာဉ်ကန်ချောင်း လုပ်ခင်း ဆောက်တံများ မှာမူ ကား မြှုပ်စား ရွာစား ရှိသည့်မြို့ရွာဖြစ်လျှင် ဝဝဝကို ဝဝ ကောက်၍မြို့ရွာစား ရွာစား စီရင်သည့်ဝန်တိုက်ကို စား စေ။ ကြေး ဝဝဝ ကျော် ၂ဝဝဝ ခန့်ရှိလျှင် သေသူ တို့ထွင်ဖြစ် စေ သေသူ၏အစုထွင်ဖြစ် စေတိုင် ကြေး ကြေး ရှိသည့်များ ကိုက်အသစ်ကြီး ဒိုင်း ခေါင်း များ ကိုက်မေး ၍ရှိလျှင်ဆိုလျှင် စီရင်သသူတိုက် နှင့်အသိအမြင် ပေး စေအပ် စေ။ ပေး ဆပ် ကြောင်း ကိုလည်း အသစ်ငယ်တိုက်ကို သိအောင် ပြောစေ။

တိုက်ကိုင်ကြီး စွာ သော အကွပ် တော်ကိုင်ကွပ် တော် မူမည်။ သေ သော သူသည်သား ချင်း
 ဆွေမျှတိုက်ကိုင် ပေး ကမ်း မှာထား ခဲ့သည်အတိုင်း မှန် သော်ကား ပေး ကမ်း မှာ
 ထား ခဲ့သည်အတိုင်း ရ စေ။ ရာလိုက်ဆယ်လိုက်မဆိုက် စေနှင့်၊ သေသသူသား ရင်း သမီး
 ရင်း သွေး သောက်မရှိတရား ဝင်အ မွေခံ ကောင်း ခံသင့်သူတိုက်ရှိ၍ အမွေခံ
 မည်သူတိုက်သည်အနည်း ရသင့်အမျှား ရသင့်သည်ဆိုက်ပြုရ၍တရား ဖြစ်လျှင်လည်း ရာ
 လိုက်ဆယ်လိုက်မယူ စေနှင့်တရား ကွမ်း ဘိုး ကိုမျှသာယူ စေ။ သား ခြင်း တိုက်သည်သစ်
 တပင်ပါး ဝါး တပင်ရင်း အလျောက် ဝေစု၍ယူပြုလုပ်သည်တိုက်လည်ဝန်စုရှင်မြို့စား
 ရွာစား မြို့တိုက် ရွာတိုက်သူကြီး ပြည်စိုင်း တိုက်သည် ရာလိုက်ဆယ်လိုက်အစုအဆရွာစား
 ရကောင်း သည်ဟူ၍ မယူ စေနှင့်။ အမိန့် တော်အတိုင်း မတည်ရအမိန့် တော်တိုက်ဆန်
 ဖွန်၍ တောင်း ယူစား ယူသည်ဟူ၍ကြား ပြန် သော် ကိုယ်ကစ၍ မယား သား သမီး
 တိုက်ကိုင်မီး ပုံ၍တိုက်မည်။

5 October 1692

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၄ ခုတဆောင် မုန်း လဆန်း ရက် ၄ နေ့အမိန့် တော်။

(မျိုး ဩဇာ ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

၅၀၀ ဝင်း မှူး အစီရင်ခံချက်သံ တော်ဦး တင်ချက်အမိန့်တော်။ ၅၀၀ ဝင်း မှူး အစီရင်ခံသည်။ တလေဒိုင်း တော်သမ္မတလွတ်သူမိညိုဝင်း နှင့် မိန့်လည် နေငယ်လွှာထွန်ရိုင်း ငဘုန်း စား ငယ်နှင်းသင်းရတင်မြင်သား ၄ ယောက်ထွင်အကြီး သည်ရဟန်း ဖြစ်သည်။ အစုမဆိုင်သဘာဝေး၊ ညီ၃ ယောက်မှ အမိအလွတ်သူအစုအလတ်နှင့် အငယ်ကို ဖြစ်စေ။ ငဘုန်း စား အရှင်ငယ်လွှာအစုအလတ် အောက်ငပန်း ဖြူငယ်ကို အဘိုးပေး ပါမည်ဆိုမည်။ ငယ်လွှာလည်း ထွန်ရိုး သား အစုရလူဖြစ်သည်မရွေး စား သဘိုက်ကြသည်။ အမိန့်တော်တမ်း မှာထွန်တော် မျှော်တိုင် မကုံ၍ ထွန်ဖြစ်ရတင် ကျေးရှင်ထွန်နှင့် ထွန်ခြင်း အဖြစ်သင့် နေကြသည်မူကား ထွန်ရိုး နှင့်သင့်၍ မြင်သည်သား သမီး တိုင်ကို အမိထွန်ရိုး ဖြစ်သည်သမီး တိုင်ကို မရွေး စေနှင့် အာထွန်ရိုင်း ဖြစ်သည်သား ကို မရွေး စေနှင့် အမိန့်တော်တမ်း ဂြိုသည့်အမိအလွတ်သူနှင့် သူထွန် ယောကျ်ား သင့်၍ အလွတ်သူအစု ၂ စု ရသူတိုင်က ထွန်ရှင်အစု ၁ စု ခုတ် ရွှေထုတ်မည်မှာ မည်သို့ဖြစ် စေသင့်သည်မစီရင် ဝံ့ဟူ၍ အကြောင်း ကို ဘုရား ထွန်တော်တိုင်ကို အစီရင်ခံသည်။

ဘုရား အမိန့်တော်တမ်း မှာဒိုင်း တော်သား ဝင်း တော်သား တော်သား သူရဲကောင်း တန်အမြောက်သမား ၊ စား တော်သား ကျိုင်း တော်စွဲ ၅၀၀ တော်ပြေး ရုံး ဆော်စမြောက်တိုင်ရင် ပြေသား နေရာချပညာသည် မျက်ပါး သည် အမိန့်တော်သည်အမျှတမ်း ရည်တူအစုသား တိုင်သည်ထွန်ဖြစ် လေရတင်အခြား အစုနှင့် ယော်လည်း ဖြစ်စေ။ သင့်၍မြင်သည်သား သမီး တိုင်ကို မိဘဆွေမျှော်တိုင် တက်နိုင်ကုန်၍ ရွေး လျှင် ငါ့လက်ထက်ပွား ဟူ၍ မဆို စေနှင့် ဘုံတိုး ကို ပေး ရွေး စေ။ သည်အစုသား ထွန်ဖြစ်သည်တိုင်နှင့် ကျေး ရှင်ထွန်ရိုင်း နှင့် ယော်လည်း ဖြစ်စေ အစုအငန်း မရှိသည်ထွန်နှင့် ယော်လည်း ဖြစ်စေ။ သင့်၍မြင်သည်သား သမီး ကို မူကား အမိန့်တော် ဂြိုသည့်အစိုဝ်သား ယောကျ်ား ထွန်ဖြစ်လျှင်သား ယောကျ်ား ကို သဘံတိုး ပေး ရွေး စေ။ သား မိန်း မကို မရွေး စေနှင့် အမိန့်တော် ဂြိုသည်။ အစိုဝ်သား မိန်း မထွန်ဖြစ်လည်း သား သမိန်း မကို သဘံတိုး ရွေး စေ။ သား ယောကျ်ား ကို မရွေး စေနှင့် ဘုရား အမိန့်တော်တမ်း ထွက်သည်။ ယခု ၅၀၀ ဝင်း မှူး အစီရင်ခံသည်စကား မှာတလေဒိုင်း တော်သမ္မတလွတ်သူနှင့် ငယ်လွှာထွန်ရိုင်း နှင့်

သင့်ရသကဲ့သို့မြင်သည့်သား ကိုယ် ယောကျ်ား ဂွင်ရစုသင့်အစုရကိုယ်အမိအလွတ်သူကထုတ်
 ရှိအမှုထမ်း ဖြစ်ပါလိမ့်မည်ဆိုသည်စကား ဖြစ်သည်လည်းကဲ့သို့အခြင်း များ သည်စ
 ကား မှာ သည်စကား ကဲ့သို့ကိုယ်နည်းလည်းမရှိ၊ အမိန့်တော်တမ်း ထွင်လည်း မပါ၊
 အမိန့်တော်ကိုယ်ဦး ထိပ်ရွက်ရမှစီရင်သောမည်ဟူ၍ဝန်ကိုယ်ရွှေဘက်သည်။ ။ အ
 မိန့်တော်တမ်း ထွင်အောင်ရိုက် နှင့်သော်လည်း ဖြစ်စေ၊ အစုအငန်း မရှိ သည်
 အောင်နှင့်သော်လည်း ဖြစ်စေ၊ သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး ကိုယ်ကိုယ်မိန်း မ
 အောင်ရိုက် ဖြစ်လည်း မိန်း မကိုယ်မရွေး စေနှင့်၊ ယောကျ်ား ကိုယ်မရွေး စေ
 နှင့်၊ အမိန့်တော်ရှိ လေပြီး သည်၊ သို့သော်အမိန့်တော်ရှိလျှင်ပင်သော လေပြီး သည်
 ကိုယ်၊ အမိန့်တော်ရှိမှစီရင်သောသည် ရွှေဘက်သည်အရသည့် ရွှေဘက်သင့်သည်လေ၊
 အောင်တော်မျှင်ဒိုင်း တော်သား အလွတ်သူနှင့်အောင်ရိုက် နှင့်သင့်၍သား ယောကျ်ား
 ၄ ယောက်မွေး မြင်သည်၊ တယောက်မူကား ရဟန်း ဖြစ်၍မစီရင်သော၊ သုံး ယောက်
 ကိုယ်မူကား မိန်း မအလွတ်သူ၂စု၊ ယောကျ်ား အောင်ရိုက် ဂွင်ကိုယ်တစုရစေ၊ စီ
 ရင်လျှင်စိတ်တူပြီး ဩသည့်သိုဝ်ပြီး ဩပြီး လျှင်အောင်ရိုက် မှာရသည့်တယောက်ကိုယ်အ
 ဘိုး ပေး ၍ကိုယ်ရံတော်မှာတမ်း စီမံမည်ဆိုရသော အောင်ရိုက် ဂွင်ယူလိုက်မှ
 သာပေး ရမည်၊ အောင်ရိုက် ဂွင်မယူလိုက်လျှင် ပေး ရကောင်း ၍မဆိုသော။

9 December 1692

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၄ ခုပြာသိုလဆန်း ၁၃ ရက်နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ဩဠာ ၈ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

လမိုင်း တော်ငှာတိုး တူနှင်းငှာခိုင်ငှာတက်ညီအစ်ကိုရ်နှစ် ယောကကလည်း ရွှန်နိုဝ်တို့မိ
ဘုန်း တော်သည့်သူကောင်း များ တိုက်မိတကွင်ကုန်သည့်ဖြစ်၍ရွှန်ဖြစ်သည်။ ရွှန်
ဖြစ်ရကွင်အလွတ်လူလမိုင်း တော်သူကြီး နှင်းတချက်တလက်တည်း ရှိ၍ရွှန်ဝ်တို့ညီအစ်
ကိုကိုမွေး မြင်ပါသည်။ ငစံကြီး သား ရွှန်ဝ်တို့ညီအစ်ကိုရ်နှစ် ယောကမှန်ပါတော့
သည်ဆိုသည်။ ရွှန်ဖြစ်ရကွင်အလွတ်သူလမိုင်း တော်သူကြီး နှင်းတချက်တလက်တည်း
ရှိ၍ရွှန်ဝ်တို့ညီအစ်ကိုကိုမွေး မြင်ပါသည်။ ငစံကြီး သား ရွှန်ဝ်တို့ညီအစ်ကိုရ်နှစ်
ယောကမှန်ပါတော့သည်ဆိုသည်။

ငဘိုင်း တကလည်း ရွှန်ဝ်တိုက်ဘိုင်း မိဘရွှန်မိဘုန်း တော်ငှာတိုးထင်း
ခွေရေခတ်စေပါရကွင်အမှတ်မဲ့ဖြစ်၍ မွေး မြင်သည့်သား ဖြစ်သည်။ လမိုင်း တော်
ငစံကြီး သား မဟုတ်ငစံကြီး နှင်းရွှန်ဝ်တိုက်ရွှန်မိဘုန်း တော်ငှာတိုးနှင်းလင်မယား
မဖြစ်ဆိုသည်။ ။ သိုက်ဆိုက်ကွေ ယောကြောငှာငစံကြီး သား မှန်ကြောင်း ကိုရ်ပြပါ
ပေဆို၍ခိုင်ငှာတက်ကငစံကြီးသီး ဖြစ်ကြောငှာကိုရ်ချင်ရက်၍ငစံကြီး မယား ကြီး မိ
ဘွား နှင်းထက်ငတင်ငတိုင်း ပငချမ်း ပုံတိုက်ကိုရ်ပြ ယောကြောငှာသက်သေတိုက်ကို
ကျမ်း တိုက်မေး သော်၊ ငခိုင်ငှာတက်ညီအစ်ကိုရ်နှစ် ယောကသည်ငစံကြီး သား မှန်
၏။ ငစံကြီးသီးဖြစ်ကြောင်း ကိုရ်လည်း ရွှန်ဝ်တိုက်သိ၏ဟူ၍ဆိုလေသည်ဖြစ်သော
ကြောငှာငဘိုင်း တူ နှင်းဘိုင်း တူကိုရ်ရွှန်မိဘုန်း တော်နှင်းဆိုကြလျှင်ပြီး လေသည်
စီရင်ချက်စကောကိုရ်လည်း မယူသဘာအာမဲ့သား ဖြစ်ကောင်း ၏မဆိုသဘာလမိုင်း
တော်ငစံကြီး သား မှန်ခြေသည်ဖြစ်သောကြောငှာအာစုလမိုင်း တော်မှာထမ်း
စေစီရင်သည်။ ။ အမှသည်နှစ် ယောကသား အစီရင်ခံသည်စကား နောက်ဝင်း
မှူး သက်သေတိုက်ကိုရ်မေး စသည်စကား နောက်ဝင်း မှူး စီရင်သည့်စကား အ
ရကွင်များ ကိုရ်ထောက်ချင်းသော်၊ နန္ဒသီတလမိုင်း ဝန်ပြစဉ်ငတက်ငယ်ငခိုင်ငှာတိုးကို
ငစံကြီးသီးဖြစ်သည့်မဆိုသိချေစီရင်လျှင်အဘိုး ပေး ပါမည်လဲဆိုပြန်သောကြောငှာအ
ဘိုး ပေး စီရင်လျှင်စိတ်တုပြီး ၍ငတက်ငယ်တိုက်မိသည်စီရင်ချက်စကောကိုရ်ယူသည်ဆိုစ
ကား အရကိုထောက်လျှင်လင်မယား အဖြစ်အတည်အဂ္ဂါမနေ၊မယား ရှိလျှက်သူရွှန်
မကိုရ်ညီခံ၍မြင်သည့်သား ဖြစ်သည်လွတ်ကောင်း ၏မဆိုသဘာအဘိုး ပေး စီရင်
သည်လင်မယား အဖြစ်နေ၍သား မဟုတ်သည်ကိုရ်လိုက်၍စီရင်သည်ဖြစ်သည်။ နန္ဒ

သီဟစီရင်သည်အတိုင်း အဘိုး ခြွေး ကိုမပေး နေ၍အနောက်ဝင်း များ ထွင်ဆိုက်
ပြန်ရလျှင်ငစ်ကြီး သား အဖြစ်ကိုယ်သက် သေဆိုက်သည်ကိုလိုက်၍အဘသား ဖြစ်သည်၊
အမှုတော်ထမ်း ဖြစ် စေစီရင်သည်လည်း ဂုဏ်တော်ကိုယ် ထောက်၍ စီရင်သည်ဖြစ်သည်၊
ဘုရား အမိန့်တော်ကိုယ်ဦး ထိပ်ထက် ရွက်ရမှနည်း ဤအောင်စီရင်ရမည်အကြောင်း
ကိုယ်တော်ဦး တင်သင့်ဘုရား ။ ။ အကြောင်း နှင့်သံတော်ဦး တင်သော် ။ ။
ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှ သောအသွင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ လက်ယာရန္တမိတ်ဝန်လမှိုင်း ငဘိုး တူအစီရင်ခံသည်စကား မှာ
လမှိုင်း တော်သား အဖြစ်အနိမ့်ဖြစ် ကောင်း သည်မဟုတ်ချေ၊ အမှုတော်ထမ်း သား
ဖြစ် ကောင်း သည်အမိန့်တော်ထမ်း ကိုယ်မှီ၍စီရင်သည်ဖြစ် တော့သည်၊ အထက်ကလ
မှိုင်း ဝန်နန္ဒသီဟထွင်အစီရင်ခံ သောခါလည်း လင်မယား အဖြစ်ကိုယ်မဆိုက်နိုင် ချေ
၍ မွေး မြင်သည့်သား နှစ်ယောက်ကိုယ်အနိမ့်ဖြစ် စေစီရင် လေသည်၊ အနိမ့်ဖြစ် ကောင်း
သည်အမှုထမ်း ဖြစ် ကောင်း သည်ကိုယ်ဘုရား အမိန့်တော်ကိုယ်ဦး ထိပ် ရွက်ရမှနည်း
ဤအောင်စီရင်ရမည်ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ရမှာလည်း လင်စုံမယား စုံမွေး
မြင်သည့်သား ကိုယ်သောအမိန့်တော်ထမ်း ရှိသည်ရည်ငံဝင်ထွက်သွား လာရသကဲ့သို့ မွေး
မြင်သည့်သား ကိုယ်အမှုထမ်း ဖြစ် ကောင်း သည်ဟူ၍ နတ်ပေး ခဲ့သော် ငကွန်တော်
မျှော်အပေါင်း တိုက်သည် ကျေး အနိမ့်ဟူ၍ စေစကား ရသွယ်ပေ တော့မည်လေ၊ အမိန့်
တော်ရှိသည့်အတိုင်း ငတုတ်ငခိုင်ငယ်တိုက်ကိုယ်ငဘိုး တူအနိမ့်ဖြစ် လေဟူ၍ ၁၀၅၅ ခု
ပထမဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၆ ရက်နေ့မင်း စတုကတမဏီမင်း နေမျိုး ကျော်ထင်စီ
ရင်သည်။

(မျိုး ဩဠာ ၈ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော် မူလှ သောအံ့မျှင်ဘဝံရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ မြစ်တိုင်က တော်တိုက် ပေး တော်မူသည်။ ငချမ်း ဖြူငယ်အဘိုး ပေး သည်မယူလိုက်ဘူး ဝန်တိုက်ထွင်အစီရင်ခံ၍အမိန့်တော်တမ်း အတိုင်း နှစ်ကိုယ် ဘိုး ပေး စေ စီရင်သည်ကို ရွှေ နား တော်ကြား တော်မူ၍ စီရင်မည်သည် မမှန် သည်အထက်ကအမိန့်တော်တမ်း နှင့်ငှါခိုး သံတော်ဦး တင်အမိန့်တော်ရှိ၍ စီရင် ဖြောင့် နှင့်အမိန့်တော်တမ်း ကိုက်နာ တော်မူ သော်အမိန့်တော်တမ်း မှာလည်း ပေး တော်မူသည်လူအစုတိုက်ကို အမှား ဖြစ်ပါစိမ့်မည် သား ခြင်း ဆွေမျှင်မိ ဘကိုက်တက်ကို နိုင်၍ ပေး ရွေး သော်တံဘိုး ပေး ရွေး စေအစုမရှိ ပေး တော်မူ သည်လူအဘိုး ပေး လို သော်တကိုယ် ၂ ကိုယ်ဘိုး ပေး စေဟူ၍ အမိန့်တော်ရှိသည်အကြောင်း ကို ယောက်ျားတော် မူပြန် သော်အမိန့်တော်မျှင်တိုက်ကို အမှားတော်တမ်း ကုန်နိုင် အောင် စေပါး သုံး စွဲစိမ့်မည်သနား တော်မူသည်အရ ဖြစ်သည်။ အစုမရှိ ပေး တော်မူ သည်အဘိုး ပေး ရ သောအမိန့်တော် မျှင် တိုက်သည်။ ကျေး အမိန့် စေစရခက် လေသည်ဖြစ် သောကြောင့် ပေး တော်မူသည်လူအစုမရှိတိုက်ကို အဘိုး မပေး စေ နှင့်။ ငချမ်း ဖြူငယ်အဘိုး ပေး လိုက်သည် အစီရင်ခံရသောမှားလည်း အစုအငန်း ရှိ သည်ဖြစ်လျှင်အမိန့်တော်တမ်း အတိုင်း ပေး ရွေး စေ။ အစုမရှိလျှင် ပေး တော် မူသည်လူဖြစ် သောကြောင့် မြစ်တိုင်က တော်အဘိုး ခံလိုက်မှသာ ပေး ရွေး ရမည်။ မယူလိုက် သော်မပေး စေ နှင့်။

13 January 1694

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၅ ခုပြာသိုလပြည့် ကျော် ၁၃ ရက် ဝနေ ဇေယျတမန်ပြန် သည်အမိန့်တော်။

(မျိုး ကြည် ၉၀ - ၁၇၁ - ၇၀)

ဘုန်း တော်အဖွဲ့နိဗ္ဗာန် မြတ်တော် မူလ သောသမ္ဘာတဝဂ္ဂင်မင်း တရား ဦး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ နိဗ္ဗာန်ရတနာကို မြင်ရသည့်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ငြိမ်းချမ်းသာယာဝင်ကြ သည်များ သော ဧကရာဇ်သို့ဝင်ကြသဖြင့် နိဗ္ဗာန်သုတ္တံများ သူတို့၏ ဦးတော်မည် လေ။ တကြောင်း လည်း ဘေး လောင်း တော်မင်း မြတ်လက်ထက် တော်မှစ၍ ဧက ရာဇမင်း မြတ်အဆက်ဆက်ဝယ်က နိဗ္ဗာန်တော် မျှော်အပေါင်း တိုက်တိုက်မထွေး မရှက်စေ ကြောင်း လူကောင်း လူကောင်း အလိုက်လူလတ်လူလတ်လိုက်လူကြမ်း လူကြမ်း လိုက်အစုခြား ခွဲ၍ တော်မူသည်။ သို့တိုက်မစေသည့်မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို မသိမ်း မပိုက် စိတ်အလိုအတိုင်း သဘောတရားသော ဧကရာဇ်သို့ဝင်၍ ခုစီရင် တော်ဝင်သည့်တိုက်သော 1679 ကောင်း ရာဇငြိမ်း ရာဇအစုသို့ဝင်သောပါစေ။

၁၀၄၁ ခုစီရင် တော်မင်သည့်တိုက်တိုက် နိဗ္ဗာန်သို့ဝင်ချဉ်း ပါစေတူ 1679
 ၍ အမိန့်တော်ရှိသည်။ သို့ရှိသည့်အတိုင်း ယခုစီရင် တော်စစ်ရာထင်အရှက်ရှက် အထွေး ထွေး ရှိ၍မစောင့်မစည်း မသိမ်း မပိုက်သည့်တိုက်သည်မယား ကြောင့်လင် ကြောင့်သား သမီး ကြောင့်မြေး ကြောင့်မောင် ကြောင့်နှမ ကြောင့်အရှက်အတင် အကွဲခြင်း သို့ရောက်ကြ လေတော့မည်ဖြစ် သော ကြောင့်ယခုစီရင် တော်လည်း စစ်သည်တိုင် အောင်မယား ဖြစ်၍ မွေး မြင်သား သမီး တိုက်တိုက် မိလိုက်မိပါကလိုက် ဘဝဖြစ် စေစီရင် တော်ပေး သည် နောက်မှ သွေး သောက်စုမြင်း တော်သည် တိုက်မှစ၍ အစုကောင်းသူရှိခြင်း သူတိုက်သည်အိမ်ရာ နေကြမည်ဖြစ်လျှင် ဝန်စီရင် တိုက်တိုက်အကြောင်း တိုက်ဆိုစေ။ ဝန်စီရင် တိုက်သည်အကြောင်း တိုက်ဆိုလျှင် ဝန် စီရင် တိုက်လည်း အကြောင်း တိုက်စစ် ကြောင့် မေး မြန်း ၍ အစုရည်တူတိုက်မှသာ နေစေ။ ဝန်စီရင် တိုက်တိုက်အကြောင်း အရာမဆိုဘဲမနေစေနှင့်။ ဝန်စီရင် တိုက်လည်း အစုရည်မတူသည်တိုက်မနေစေနှင့်။ နိုင်အောင်တား ၊ ဝန်စီရင် တိုက် တား လျက် ဝန်စီရင် တိုက်တိုက်မတိုင်မစေသည့်အရာသည်တိုက်တိုက် နေလျှင် မွေး မြင်သည့်သား သမီး တိုက်တိုက် နိဗ္ဗာန်သို့ဝင်သောပါစေ။ ယခုစီရင် တော်စစ်သည် တိုက် အောင်လင်မယား ဖြစ် မွေး မြင်သည့်သား သမီး တိုက်တိုက် နိဗ္ဗာန်သို့ဝင်သောပါ စေ။ ယခုစီရင် တော်စစ်သည်တိုင် အောင်လင်မယား ဖြစ်၍ မွေး မြင်သည့်သား 1679 သမီး ၁၀၄၁ ခုစီရင် တော် နောက်မှ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တိုက်တိုက် မိလိုက်

မိပါကလိက်ဘပါဖြစ် စေ အမိန့်တော်ရှိပြီး မှဇကရ၁၁၆မင်း မြတ်အဆက်ဆက်မှစ၍
 ငါ့လက်ထက် တော်တိုင်အစုစုခြင်း သို့သော်ပါစေအမိန့်တော်ရှိပြီး ၍ပါရသည်။ အစုစုခြင်း
 တိုင်နှင်သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး ထွန် တော်မျိုး နှင်သုဏ္ဏန်သင့်၍ မွေး
 မြင်သည့်သား သမီး ဘုရား ထွန် တော်တိုင်နှင်သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တိုင်
 တိုင်မူကား အမိန့်တော်ရင်း အတိုင်း ဖြစ်ရလိမ့်မည်။ နေရ၁၁တိုင်မှ၁လည်း စါရင်း
 တော်စစ်သည့်တိုင် အောင်လင်မယား ဖြစ်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး အသိမ်း အ
 မြန်း ထွင်မြင်သည့်သား သမီး ၁၀၄၁ခု နောက်မှ မွေး မြင်သည့်သား သမီး တိုင်¹⁶⁷⁹
 တိုင်အာသည့် နေရ၁ နေအမတ်ဖြစ်သည့် သား သာအာဘပါဖြစ် လေသည်သမီး သည်အ
 မိပါကလိက်ဘပါလေသည်ဖြစ် လေ၁ ဖြောင့်တောင်တံခါး မှစ၍အခြား စုတိုင်ထွင်မြင်
 သည့်သား သမီး ဖြစ်သော်လည်း အာသိုဝ်သ၁ပါစေ။ စါရင်း တော်စစ်သည့် နောက်
 မှမစေ၁၁မစည်း ဤအရည်အထူးစုမဟုတ် နိမ့်သည့်အစုသား တိုင်တိုင်မယား ပြု၍
 မွေး မြင်သည့်သား သမီး သိမ်း မြန်း ၍သား သမီး တိုင်တိုင်မူကား နိမ့်ရ၁သိုဝ်ပါ
 စေ။ သွေး သေ၁ကစုမြင်း တော်သည်မှစ၍ထွန် တော်မျိုး အပေါင်း တိုင်တိုင်အ
 စုရင်း ကနုတ်တော်မူလျှင်သား ခြင်း ဆွေမျိုး တစုလုံး တိုင်နုတ်တော်မူသည့်အမိန့်
 တော်ရှိမှသာအမိအာအစစ်ကိုညီနမယား ခြင်း မြေး တော်တိုင်တိုင်ပါစေ။ ကိုယ်တိုင်
 သ၁နုတ်တော်မူလျှင်ကိုယ်အစုခြင်း မယား နှင့်သား သမီး တိုင်တိုင်သ၁ပါစေအမိ
 အာအစစ်ကိုညီနမယား ခြင်း မြေး တော်တိုင်တိုင်မပါစေနှင်အစုရင်း ကနုတ်
 တော်မူလျှင်လည်း အစုရင်း ထွင်နှုတ်တော်မူသည့်တိုင်တိုင်စါရင်း မရှိစေနှင့်။
 သည်ငါ့အမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း တည်အောင်ဝန်စါရေး တို့သည်စစ် ဖြောင့်၍စါ
 ရင်း ပေး သွင်း။ ငါ့အမိန့်တော်အတိုင်း မတည်ရလျှင်ဝန်စါရေး တိုင်သည်ပြီး
 စွ၁သေ၁အပြစ် တော်တိုင်ခံရလိမ့်မည်။ ၊ မြင်း တော်သည်တိုင်ထွင်မြင်း စီး
 လူစကား အခြင်း များ ၍ဆိုဝ်ပြု၁ထွင်အာအရ၁တိုင်သား ဆက်၍မစီး မထမ်း
 သား ညီရှိလျှင်ညီတိုင်သ၁ဆက်၍စီး ထမ်း စေ ခမည်း တော်ဘုရား အမိန့်တော်
 ရှိသည့်အမိန့်တော်အရတိုင် ထေ၁ကံ၍တော်မူသော်မြင်း စီး ရင်း မရှိလျှင်ညီသည်
 အဆွေဖြစ်သည့်စုချာမစ၁ရံကိုလိုက်၍ညီမစီး ထမ်း ရသားစီထမ်း ရလျှင်အဆွေသည်
 မလပ်လေကောင်း သည်တိုင်ရည် တော်မှ၍အမိန့်တော်ရှိသည်။ သိုဝ်အမိန့်တော်ရှိ

သော်လည်း အမိန့်ရသည်ညီလည်းကမ်း ရွက်ရည်ရှည်ရှိမည်ထမ်း ရွက်ကုံမည်ညီဖြစ်သည်
 ကိုရ်ရည်၍သဘာအမိန့်တော်ရှိလေသည်သဘောဖြစ်သည်။ ညီတိုက်ကိုဝံသဘက်၍အစည်
 အကိုင်း စီးထား စေဟူ၍မယူသဘာညီလည်း အရည်အခြင်း တမ်း ရည်ရွက်ရည်ရှိသည်
 ညီစီး ထမ်း ရလိမ့်မည်။ သဘာ အရည်အခြင်း ထမ်း ရည်ရွက်ရည်ရှိလည်း သဘာ စီး
 ထမ်း ရလိမ့်မည်။ သဘာ ကိုဝံမထမ်း စေနှင့်ညီကိုဝံသဘက်ထမ်း စေမစီရင်သဘာရွှေ
 သိုဝံအမှုတော်ကိုဝံမထမ်း စေနှင့်ညီကိုဝံသဘက်ထမ်း စေမစီရင်သဘာ။ ရွှေသိုဝံအမှု
 တော်ကိုဝံထမ်း ရွက်နိုင်မည်သူကိုဝံထောက်ချင့်၍သဘာစီး သင့်သည်ညီစီး ထမ်း သင့်
 သည်ကိုဝံဆိုင်သင့်ရဘာစီး ထမ်း စေစီရင်ရမည်။ ဝန်တိုက်မှာဆိုင်သင့် ရဘာစီရင်၊
 မြင်း ဝန်မြင်း စါရေး တိုက်ကိုဝံလည်း ပြန်။

8 July

1694

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၆ ခု ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၁၂ ရက် ၁ နေ့အမိန့်တော်။

(မျိုး ဩဠာ ၈ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အဖွဲ့နံကြီး မြတ်တော်မူလှသောအချွင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ အမိန့်တော်စစ်တရား သူကြီး တရား စစ်မြှုပ်ဝန်ဝန်စုတိုင် ထွင်တရား စကား ဆိုင်ဆိုင်လျှင်လက်ဘက်ထုတ်အများ ပေး ရသည်စီရင်၍ပြီး လျှင်လည်း ပြီး လက်ဘက် ကြေး ၁၀၊ ၁၀ ကျော်တိုင်ဝယ်၍ ပေး ရသည်မှန်သည်။ ဤဘုရား တော်မူသော ဤသို့စစ်မေး သော်တရား ဆိုင်လက်ဘက်ထုတ်အများ ပေး ရသည် ပြီး လက်ဘက်မှလည်း ကြေး ၁၀၊ ၁၀ ကျော်ဘိုး ဝယ်၍ ပေး ရသည်မှန်သည်။ သည်အတိုင်း မပေး စေ၍မြှုပ်စား ရွာစား တိုင်ထွင်ဆိုင်ဆိုင်လျှင်တရား ဆိုင်လက်ဘက် ကြေး ၂၅ဘိုး မြှုပ်စား ရွာစား မှာတထုတ်တရား ခုံတထုတ်စား တထုတ် ရှေ့နေ တထုတ်မင်း စေတထုတ်သည်သာ ပေး ၊ သည်ပြင်မပေး စေ၍တရား ပြီး လက်ဘက်မှလည်း စီရင်၍ပြီး လျှင်နိုင်သသူ ကြေး ၅ဘိုး လက်ဘက်သား တိုင်ချိန်၍ ပေး စေသန်၍မချိန်စေ၍မင်း စေစား ဟူ၍လည်း မပေး စေ၍၎င်း သူတိုင်ကလည်း ပြီး လက်ဘက်မပေး စေ၍၎င်း ၅ဘိုး ထက်လွန်၍ဝယ်စေရသော် ရောင်း သူတိုင်တိုင်လည်း လွန်၍ ရောင်း စေရသော်အချေရှိမည်မှတ်၍။ တရား တဘောင်ဆိုင် ဤရမှာအမှသည်မပါတရား ခံ၍မဆိုင်စေ၍။ ခေါင်း ရင်လည်း မလိုက်စေ၍ရှေ့နေနှစ်ယောက်မခေါ် စေ၍ဝန်စုမြှုပ်စား ရွာစား ဆိုင်ရဆိုင်စေ။ မပြီး လျှင်ဆိုင်သည့်အရာသို့ပိုင်စေအမိန့်တော်ရှိလေပြီး သည်တိုင်ဆန်လွန်၍မတည်ရလျှင်ဝန်စုမြှုပ်စား ရွာစား တိုင်လည်း ရင်မည်၊ ခုံတိုင်လည်း သတ်၍ပြစ်မည်။

4 May

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၉ ခုကဆုန်လပြည့် ကျော် ၁၀ ရက် ၁၆၉၇ ခုနှစ်အမိန့်တော်။

(ချီး ကြည့် ၉၀ - ၁၇၁ - ၇ ပေ)

ကုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရား
 အမိန့်တော်ရှိသည်။ မုတ္တမတောင်ငူရွှေခွန်ငွေခွန်မှစ၍အရပ်ရပ်အခွန်တော်
 ကိုမျိုးဆော်စီရင်၍ဆက်ရမည်။ မုတ္တမအခွန်ဝန်တောင်ငူအခွန်ဝန်ခန့်ထားတော်
 မူလေပြီးသည်။ ငွေခွန်ဝန်ကမစီမရင်မချီးမဆော်သင့်ပြီ။ ငွေခွန်ဝန်မှာ
 ရှမ်းပြည်မြစ်ညာအကြွေရွှာအညာ၉ရွာတူးရွင်းတိုင်တောင်ငူမုတ္တမပြင်ရွှေ
 နန်းဂိုးငွေခွန်ဝန်ခန့်ထားတော်မူသည်။ အခွန်ကိုဆက်သွင်းစေ။ မုတ္တမတောင်
 ငူအခွန်မှာအခွန်ဝန်ခန့်ထား၍ရှိလေပြီးသည်။ မုတ္တမတောင်ငူအခွန်ဝန်က
 ဆက်သွင်းစေ။ ဝန်ကိုကငွေခွန်ဝန်မုတ္တမအခွန်ဝန်တောင်ငူအခွန်ဝန်ကိုကိုပြန်။
 သက္ကရာဇ်၁၀၆၁ခုတော်သလင်းလပြည့်ကျော်၅ရက်နေ့ရွှေလွှတ်တော်
 2 September 1699
 သို့နားခံပြောကြီးမျိုးတမန်သဘာဝပြန်သည်အမိန့်တော်။
 (စမ္မုဒီပဥဆောင်း၊ မျက်ဂ၂)

သက္ကရာဇ် ၁၀၆၁ ခုဘုန်း တော်အဖွဲ့ကြီး မြတ်တော် မူလှ သောအညွှတ်ဝှင်မင်း¹⁶⁹⁹
 တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ဆင်ကြည်တိုက်အဝင်မြကန်သည် တော်အောင်
 ပင်လယ်ကန် အောက် ရေသောက်နား ချောင်း ကျဆည် ရေသောက်လုပ်သား ရွှေ့ရှည်
 လယ်ပယ်နယ်စစ်တမ်း စစ်ချက်ဆင်ကြည်တိုက်အဝင်ဆည်ကြီး ငါးကျော်ထွန်း ဘေး ငါးသက်
 ပုံဘိုး ငါးရွှေအိုး ဘွား မမိတော်ဦး တိုင်ဆော်သည် ကျေး ရွာမြေပယ်နယ်ခြား နား
 ရွှံ့နယ်သီး မြို့ကျေး လုပ်သား ရွှေ့ရှည် ရွှေ့တိုက်တော်ဝင်ပယ်၁၀၀၀ ကျော်အနက်စု¹⁵³⁸
 ခြား ငါးခြား လူတို့ကိုလုပ် မြေနေမြေပေး ချသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၀ ကျော်ကနှုတ်¹⁵³⁸
 မြေပေး ချသည်ပြင်ကျန် မြေပယ်၁၀၀အနက်မြကန်သည်နား ချောင်း ကျဆည် ရေ
 သောက်တမုတ်ဆိုး စို့ရွာ ရေလောင်ရွာကြွန်း ရွာထွန်း ဝှေ့ရွာပုတ်သက်ငယ်ကျင်း
 ရွာကန်ကြီး ရွာသတလွှဲနား ဘီး အရတော်ချောင်း စောက်လက်ပံစည်း အုံး ကွမ်း
 ရွာအရတော်ငှက်ကြီး သိုက်ဆင်အိုင်ပိဉ္စင်း ခေါင်း မိကြောင်း မီး
 လက်ကောင်း အိုင်ပင်လယ် ရေသောက်မှစ၍ မျိုး ကျပယ်နယ်ဦး ရေစာရင်း ဒိုင်း
 သူရင်း စပါး လုပ်သား ရွှေ့ရှည် ကိုတော်ဝင် မြေမျိုး ကျဆက်သွင်း သည်ပြင်ရတနာ
 ဘုရား ရှင်ဝတ်တော် မြေ၄၂ပယ်ဒီသစ္စာ(၇)ဘုရား ဝတ်တော် မြေ၃၉ပယ်၂
 နှစ်ချ၍ထား သည်ပြင်ကျန် မြေကား သူရဲ မြေဒိုင်း မြေဘဏ္ဍာ မြေဝင်(မြေဘက်
 ကီး) မြေဝတ် မြေသုံး တောင်လှော်ကား မြေတံခါး နီမြေအစုစု မြေကိုနှုတ်ပေး
 သည် မြေသည်ပယ် ပေါင်း ၅၂၀ပြင်ကျန်၁၂၀ မြေကိုအဘိုး တော်အခွန် တော်ကိုရှေး
 မင်း ဇေယျာဇိတလက်ထက်ဆက်သွင်း သည်နည်း သက္ကရာဇ် ၁၀၆၁ ခုနှစ် တော်လဆန်း
 ၇ရက် နေ့ရွှေတိုက်တော်အင်း စာရင်း ကိုဆည်ကြီး ငါးကျော်ထွန်း ဘေး ငါးသက်ပုံဘိုး
 ရွှေအိုး ဘွား မမိတော်ဦး တိုင်ဆော်နက် မြေသည်ဆင်ကြည်တိုက်အဝင်လုပ်သား ငါးပါ
 ငါးပေါငါးရှင်း ငါးအိုင်ငါးတော်သိုက်ကိုနှင်လုပ်သီး ၇၉မြကန်သည် ရေသောက်နား ချောင်း
 ကျဆည် ရေသောက် အောင်ပင်လယ်ကန် ရေသောက်ပယ်နယ်မျိုး ကျလယ်တကိုယ်စပါး ၂၃
 ကိုထွက်၍ထီး မ၊ ပုဆိန်၊ ထူး ရွင်း၊ အစွတ်အခြောက်၊ မြေလုပ်သမျှအဘိုး တော်အခွန်
 တော်၅ပယ်ကိုစပါး ၁၀ကျီ တော်ဝင်ကင်း စား ဆည်ကြီး ငါးကျော်ထွန်း ဘေး ငါးသက်
 ပုံဘိုး ငါးရွှေအိုး ဘွား မမိတော်ဦး တိုင်ဆော်နက် မျိုး ကျမြို့ကျေး ရွာပယ်နယ်ကိုသီး
 သန့်ကန့်ထွက်၍တိုင်သူရင်း ကိုယ်တိုင်ကိုတည်ညွှတ်၍တလုံး တဝဘည်း သိမ်း ခံတိုင်ဆော်၍

17 November 1699

ဆက်သွင်း စေ။

17 November 1699

သက္ကရာဇ် ၁၀၆၁ ခု နှစ် ဧကန်လဆန်း ရက်နေ့ ရွှေလွှတ် တော်သို့ နား

ခံ နန္ဒတမ နိဗ္ဗန်သည့်အ မိန့်တော်။

(စမ္ဘဒီပဥဆောင် ၊ မျက်ရင်)

မိတ္တီလၢသြိုစး နေမျိုး စည်သူမယး ဂွမြတ်စံသည့်အစုရင်း သဘင်ကဖြစ်သည်။ ဦး ရိုး
 တော် နှင့်ကံစပ်၍လင်မယး ဖြစ်ရသကဲ့သို့ ငဉကကို မွေး မြင်သည်။ ငဉက
 ကိုလည်း ဩပန်း ညိုရွာကိုသနား တော်မူ၍ ချီးမြှင့်တော်မူသည်။ နေမျိုး စည်သူ
 မယး ဂွမြတ်စံကို ရွှေပါကွမ်း ခွက်ရှစ် ထောင့်လောက်ဆိုး တကောင်း ပိတ်မိုး ကြီး
 ထွေး အင်သနား ငော်မူသည်။ နေမျိုး စည်သူက တော်ထွင်စေ။

4 January 1715

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၆ ခုတပို့တွဲလဆန်း ၁၂ ရက် (၃) နေ့နား ခံပြောကြီး

အိုး ပြန်။

(ငက်မပွတ်စီစု)

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၆ ခုတပို့တွဲလပြည့်ကျော် ၇ ရက် သောကြာ နေ့တွင် ဘုန်းတော်အလွန်
 19 January 1715
 ဤမြတ်တော်မူလှသောအချိန်တွင် မင်းတရားကြီး ဘုရားအမိန့်တော်ရှိသည့်၊
 ဆင်ကြည်တိုက်အဝင်၊ အရံတော်အံ့၊ ကွမ်း၊ ငှက်ကြီး၊ သိုက်ရွာမြေပယ်၅၀၀၊ အ
 ရံတော်ချောင်း၊ စောက်လက်ပံပယ်၈၀၀၊ အရံတော်အင်းလျားပယ်၅၂၀
 မြေနယ်ရွာသည်အရှေ့ကိုလီး၊ သော်၂တိုင်ကျော်ခန့်ကွာဆင်ဖြူချောင်းအတင်တော်
 နင်းမြေနှင့်ကျောခိုင်း၊ အရှေ့တောင်ကိုလား၊ သော်၃တိုင်ကျော်ခန့်ကွာခရိုင်
 ချောင်းမြစ်ငယ်ထိတောက်ရက်မန်ရက်ဆားမြေနှင့်ကျောခိုင်း၊ တောင်ကိုလား
 သော်၂တိုင်ကျော်ခန့်ကွာမြစ်ငယ်အလယ်ကြောတောက်ရက်မန်းရက်ဆားမြေနှင့်
 ကျောခိုင်း၊ အနောက်တောင်ကိုလား၊ သော်၂တိုင်ကျော်ခန့်ကွာတနေငါ့ပုတ်
 ချောင်း၊ ဝမြစ်ငယ်ထိတောက်သတိကွဲနား၊ မြေနှင့်ကျောခိုင်း၊ အနောက်ကိုလား
 သော်၂တိုင်ကျော်ခန့်ကွာနွားဘို့တောင်ခြေရင်းတနေငါ့ပုတ်ချောင်းဖျား
 ကျောက်ပုံထိတောက်သတိကွဲနားဘီးရွာမြေနှင့်ကျောခိုင်း၊ အနောက်မြောက်ကို
 လီး၊ သော်၂တိုင်ကျော်ခန့်ကွာမင်းစံချောင်းကြက်ခေါင်းတင်ညောင်ပင်ရွာ
 ထိတောက်သတိကွဲနားဘီးရွာအရံတော်မြေနှင့်ကျောခိုင်း၊ မြောက်ကိုလီး၊ သော်
 ၂တိုင်ကျော်ခန့်ကွာလက်သေးချောင်းထိတောက်ဆင်ကြည်တိုက်ဆည်ကြီးငါ့ကျော်ထွန်း
 တိုင်ဆော်စီရင်နက်မြေနှင့်ကျောခိုင်း၊ အရှေ့မြောက်ကိုလား၊ သော်၃တိုင်ကျော်
 ခန့်ကွာဝါးဖြူတောင်တင်ကျည်ကျပ်တောင်ထိတောက်တော်နင်းအရံတော်မြေ
 ဆည်ကြီးငါ့ကျော်ထွန်းတိုင်ဆော်စီရင်နက်မြေနှင့်ကျောခိုင်း၊ ငှင်းနယ်၄၇၇
 ၈၇၇အထွင်းထွင်အပေ ၁၀၆၀ အကျော်အစားတရားကွမ်းဘိုးအရံမြေပယ်နယ်
 ဦးရေတိုင်သူရင်းစာရင်းကျအိမ်ခြေကျားကြီးကျားငယ်မကြီးမငယ်တောက်
 နှိုးစားကြီးလုပ်သားလယ်ပယ်မျိုးကျရွာရှည်ပန်းသစ်သီးအခွန်တော်အရံတော်
 ကိုရှေးမင်းဧကရာဇ်လက်ထက်တော်တစီရင်သည်၊ သက္ကရာဇ် ၉၀၀ ကျော်ကဆက်
 သွင်းသည့်နည်းတစွာစီရင်အခွန်တော်၇၅၀ တောတိုင်ခံ(ယာတိုင်ခံ) အရံတော်
 ကွမ်းဘိုးတော်နှင့်စပ်ဆိုင်သမျှအခွန်တော်ကိုအုံးကွမ်းငှက်ကြီးသိုက်၅၀၀ အရံ
 တော်ချောင်း၊ စောက်လက်ပံပယ်နယ်၈၀၀ အရံတော်အင်းလျားပယ်၅၂၀ အ
 ဘိုးတော်အခွန်တော်ကိုတိုင်တတိုစစ်၊ လက်နက်တိုင်တိုင်သူရင်းမင်းမှနှင့်စပ်

ဆိုင်သမျှကိုဆင်ကြည်တိုက်အဝင် မြေ နယ်မြေကန်ဆည်နား နေ့၁င်း ကျဆည်လုပ်သား ဣ
 ရှည်း အိမ်ခြေဦး ရေစာရင်း ထမ်း သည်အတိုင်း ကင်း စား ငါ့ကျော်ထွန်း ဘေး
 ငါ့သက်ပုံဘိုး ငါ့ရွှေအိုး ဘွား မမိတော်ဦး တုံ့ကသည်ဆည်ကြီး ငါ့ကျော်ထွန်း တိုင်ဆော်
 ကောက်စား စီရင်သည်အတိုင်း တလုံး တဝတည်း တိုင်ဆော်၍အရသာ တော်နှင့်စပ်ဆိုင်
 သမျှကိုဆက်သွင်း စေ။

19 January 1715

သက္ကရာဇ်၁၀၇၆ ခုတပို့တွဲလပြည့်ကျော်၁၂ ရက်ဗုဒ္ဓဟူး နေ့ရွှေလွှတ်
 တော်သို့နားခံတမန်သဘာဝစည်ပြန်သည့်အမိန့်ဘော်တမ်း ။
 (စမ္မုဒီပဥဆေ၁င်း ၊ မျက်၇၉ - ၈၀)

မြင်း ပျက်လယ် ခွန် တော်ကိုလွှတ် တော်က ခန့်သည်ကား အမှူး အကြီး ၊ သွေး သောက်
စု၊ မြင်း တော်သည်၊ ရွှေပန်း ပန်လွှတ် စေလုလင်၊ လုလင် တော်မှူး ၊ လုလင် စါ
ရေး ၊ ဆင်း ရဲလှ၍လွှတ်ရုံး မတက်နိုင်အိပ်လှည့်အိပ် ဖန်မဝင် မထွက်နိုင်၊ အမှူးထမ်း
ကိုအ ဂ္ဏေဘက်အ နောက်ဘက် တောင်ဘက် မြေဘက်ဘက်၊ အခွန် တော်တနှစ်တကြိမ်အ
ရေး အစစ်ခန့်တော် မူသည်၊ လူဦး ရေ ၆၀၀၀၊ အ နောက်ဘက်မြင်း ပျက်လယ် ခွန်
တော်ကိုစစ်သည်ကား ဆား တောင်မဒီး တုပ်ရွာ ချာသယာမြင်း စီး ၊ ကုက္ကိုလှ
မြင်း စီး ၊ ပေါက် တောင်မြင်း စီး ၊ သရစိမ်း မြင်း စီး ၊ ကူခေါင်း မြင်း စီး ၊
တွတ်သင်ဘိုမြင်း စီး ၊ လိတ်ခြင်း မြင်း စီး ၊ ယင်း တော၊ မုဆိုး ဘို၊ သမြင်း တိုင်
နက်၊ အဲထဲ မဲမွန်တို့ မြေရပ်လည်း ရှိသည်၊ စည်သင်္ဘော၊ မအူ၊ လယ်စင်၊ ကဲပါ၊ တလဲပါ၊
လယ်ကြီး ၊ မှူး နား ၊ ပွတ်လှိုင်၊ ရင်း မာကန်၊ ရွာသစ်ကြီး ၊ ကျောက်ကော၊ ပတပ်
ကိုင်၊ ပဲတူ၊ ပဲတောင်၊ ဒုံဇာစ်၊ ဒုံဇာရစ်မှစ၍မြင်း ပျက်အခွန် တော်ရှိအရွာရွာအ
မြို့မြို့ကိုလယ် ခွန် တော် ရေး စစ်သိမ်း ခံသည်၊ လယ်ခွန် တော် ခြေး ကိုအရံ တော်မှတ်
သား ၍မြင်း စီး တို့မှအာဝံသား ခဲ့သည်၊ ဤကား အ နောက်ဘက်မြင်း ပျက်လယ် ခွန်
တော် ရေး ခန့်တော် မူသည့်စာရင်း တော်၊ ဤသို့ သောအရံတို့ကိုပထမမင်း ခေါင်
ကြီး လက်ထက် ရွှေတိုက် တော်ဝင်စာရင်း တော်တည်း ၊

သက္ကရာဇ် ၇၆၅ ခုနယုန်လဆန်း ၁၀ ရက် နေ့ရတနာ ပူရတွင် ပထမမင်း ခေါင်ကြီး
30 April 1403
ဘွဲ့တော် မူသည်ကား တောင်ငူတွင် ရဲ ရေ ငါးမြန်မာသည်သူ ကောင်း စုသား မြေး
တို့ကို ရွေး ကောက်၍ နတ်မြင်း တစု၊ တံဆောင်း မြင်း တစု၊ လက်ဝဲမြင်း ကိုး စု၊
လက်ဝဲမင်း ခုနစ်စုကိုဘွဲ့ တော် မူသည်၊ ကေတုမတီမြင်း တည်း ၊ နောင် မဟာသီရိ
ဇေယျသူရထပ်၍ဘွဲ့ တော် မူသည်၊

23 December 1541
သက္ကရာဇ် ၉၀၃ ခုပြာသိုလဆန်း ၇ ရက် နေ့သိုဟံဘွား သလ္လဝတီမြစ်မှာ မဟာသင်္ကြံ
တော် ခေ၍ တော် မူရံတွင် နတ်ရှင်၊ မင်း တရား ၊ ရဲ ဘော်၊ နန်း တွင်း ၊
နန်း ဦး ၊ ရှမ်း တဆယ်စီး မြင်း ၊ ရွှေပြည်မြင်း ၊ ရတနာတော် မူသည်၊ နတ်
ရှင် ၂၀၊ မင်း တရား ၂၀၊ ရဲ ဘော် ၂၀၊ (နန်း တွင်း ၂၀)၊ နန်း ဦး ၂၀၊
2 December 1593
ရှမ်း တဆယ်စီး မြင်း ၂၀၊ ရွှေပြည် ၂၀၊ သက္ကရာဇ် ၉၅၅ ခုနတ် တော်လပြည့်ကျော်
22 November 1593
၅ ရက် နေ့မြင်း ခင်း ထွက်မည်အခါ တော်ရှိသည်၊ ၎င်း လဆန်း ၁၀ ရက် နေ့ဦး သူ

မြင်း ဘွဲ့တော် မူ၍ပြည်မြို့မှာပြင်စည်မြင်း ၊ ဝရင်း တုတ်မြင်း ၂ စုကိုထား တော်
မူသည် ၊ ပြည်မြို့တွင် နေရသည် ၊

ငါး ဆူဒါယကဘွဲ့တော် မူသည်ကား ခမည်း တော်ဟံသာဝတီဆင်ဖြူရှင်ဘွဲ့တော် မူ
သော ဒိုင်း ကိုင်အင်တရော် လေး ထောင် ၊ ဒိုင်း တရားလှိုင်အမှူး တစ် ၊ ဒိုင်း
ကိုင်း လေး ထောင်အမှူး လေး ရာတို့ကိုသက္ကရာဇ် ၉၅၉ ခုပြာသိုလဆန်း ၁၀ ရက်
နေ့ထပ်၍ဘွဲ့တော် မူသည် ၊ အစုရင်း ကား မိုး ကောင်း နှင့်ခန့်တီစပ်ကြား တွင်
နေသည့်လူစုတို့ကိုဘွဲ့တော် မူသည် ၊ ဗန်း မော်နှင့်မိုး ဝန်း စပ်ကြား ရှိသည့်လူစု
မိုး ကောင်း နှင့်မိုး ညှင်း စပ်ကြား တွင်ရှိသည့်လူ ၊ ဟူလေ ၊ ပလောင် ၊ ကချင် ၊
ကရင် ၊ လူမည်း ၊ လဝ ၊ လဝိုက် ၊ အင်ဗြယ် ၊ ဂွမ်း ၊ ယွန်း ၊ တရုတ် ၊ တရုတ်တို့မှစ၍
လူစုတို့ကိုဒိုင်း ကိုင်ထပ်၍ဘွဲ့တော် မူသည် ၊ ရတနာပူရအင်း ဝတွင် ခြေး စား သင်း
မှူး သား မြေး မြစ်တို့ကိုနတ်ရှင်မြင်း စု၁၀၀ ဘွဲ့တော် မူ၍ ရှိရင်း နတ်ရှင်မြင်း စု
၂၀ နှင့် ပေါင်း ရွက်ထမ်း ရွက်ရသည် ၊

သက္ကရာဇ် ၉၆၉ ခု ဝါခေါင်လပြည့် ကျော် ၃ ရက် နေ့ညောင်ရမ်း မြင်း ၃၀၀ ၊ ပင်
လယ်မြင်း စုတို့နှင့် ပေါင်း ရွက်ထမ်း ကုန်နိုင်မည့်လူအဝတွင်အမည်ရမှူး မတ်သား
မြေး တို့ကို ညောင်ရမ်း မြင်း ၊ ပင်လယ်မြင်း စုမှာသွင်း ၍ ပေါင်း ရွက်ထမ်း ရွက်
ရသည် ၊

ရတနာပူရအဝတွင်သတိုး မင်း စောဆွေသား မျိုး သား တို့ကိုသတိုး ဆွေသား မျိုး
သား မြင်း ဘွဲ့တော် မူ၍အနောက်ကမ်း ရသည် ၊

မိုး ကောင်း မင်း သမီး ၊ မိုး ညှင်း မင်း သမီး တို့နှင့်ပါသည့်ဂွမ်း စုကိုမှာမြို့ရွာ
ပြန်၍ ပုန်း ရွှေောင်ရတင်လက်မ ထောက်အစုဘွဲ့တော် မူ၍ ရွှေရုံး တော်တွင်အမြဲ
နေ၍ထမ်း ရွက်ရသည် ၊

ဘုံစံတုလွတ်ဆရာ တော် နှင့်စလင်း မြို့ကျေး တောစိမ်း ရွာပြည်စိုး ၊ ကိုရွာပြည်စိုး ၊
ဥယျာဉ်ကိုရွာပြည်စိုး တို့သည်ဝိနည်း ဗိုလ်ဆရာ တော် ရွှေအက္ခရာ နှစ်ပြင် နှင့်ဆိုကြသည်
စကား ဆရာ တော် ကောက်တန်း တွင် ရွှေဂူစား လူငရွှေထီး ၊ ငသော်တုလား
ရွာစား လူငဘိုညို ၊ ပင်သင်္ကြာညှပ်စား လူင ကော်စံနှင့် ၃၀ အိမ် ၊ စသိမ်စား လူ
ငဘိုး ညိုနှင့် ၉ အိမ် ၊ သတိုး သီဟသူခံ ငဘုန်း ထင်လူစု ၊ ငရွှေနှိုင်း ငရွှေ ကျေး ငရွှေ

အောင်တို့နှင့်၅၁အိမ်၊ ကျား၊ ငြိုး၊ မငြိုး၊ ကျား၊ ငယ်မငယ်အပုအရွှေထိုင်တတ်သွား
 တတ်သော ယောက်ျား၊ မိန်းမတို့ကိုသက္ကရာဇ် ၁၀၃၉ခုတော်ကြီး၊ ဘိုး၊ တော်ဘုရား¹⁶⁷⁷
 ရွှေကရား၊ နှင့် ရေစင်တော်သွန်း၊ ရွှေအင်္ဂု စောင့်လှူတော်မူသည်။
 သက္ကရာဇ် ၁၀၄၂ ခု ရွှေဥမင်တော်သဘဓမ္မ ခေတ်ရတနာထွင်တော်ကြီး ရေစင်တော်¹⁶⁸⁰
 သွန်း၊ ရွှေလှူတော်မူသည်။
 ဘုံစံတုလွတ်ကျောင်း အင်္ဂု စောင့်အပေါင်း အစုတို့တွင် တောစိမ်း၊ ရွှေကျီရွှေဥယျာဉ်
 ကျီရွှေပြည်စိုး၊ ငယ်တို့ကအသည်စုလူမည်သူဟူ၍ ဂဏန်း၊ ကောက်နှုတ်စေ၊ ကောက်နှုတ်
 သည်လူတို့နှင့်ပြည်စိုး၊ ငယ်တို့ကို ရေဖြိုင်စေ၊ ရေဖြိုင်ရတနာထွင်အင်္ဂု စောင့်လူတို့က
 ပေ၀လျှင်၊ ဘုံစံတုလွတ်ဆရာ တော်ကိုမအပ်သဘာ၊ ပြည်စိုး၊ ငယ်တို့က ပေ၀လျှင်ရတနာ
 ဝတ်ကိုထင်ရှား၊ အောင်စီရင်ရမည်၊ ကျောင်း လူတို့ကိုဆရာ တော်ကိုအပ်ရမည်၊
 ဝန်တို့စီရင်။

15 February

1716

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၇ ခုတော် ပေါင်း လဆန်း ၅ ရက် နေ့နား ခံစ မြေခင်းမှူး

ထွင်ပြန်။

(ဝက်မစွတ် စာစု၊ သုတေသီ စာစု)

ဘုရား ၏ နတ် ဝန်တို့ရှိခိုး သံ နတ်ဦး တင် ပါသည်ဘုရား ၊ ဘုံစံတုလွှတ် ကျောင်း
 ဆရာ နတ် နှင့် နေဝ စိမ်း ရွာ ကျီရွာ ဥယျာဉ် ကျီရွာ ပြည်စိုး ငယ်တို့ကိုဘုရား အမိန့်
 နတ်မြတ်အတိုင်း ပြန်လွှတ် ရွှေဂူစား လူငယ် ရွှေထီး တို့နှင့် ရေ မပြိုင် ဝံ့ပါ။ ဝန်ချ
 ထွက်ဆို သော ခြေ ခြေ နှင့် အဝင် အပါအရံ နတ် စောင့် နှစ်ထပ်လှူ နတ်
 မူရား ပါဝင်သည့်တို့ကို ကျား ကြီး မကြီး ကျား ငယ် မငယ် စာရင်း နတ် နှင့် တကွ ဘုံ
 စံတုလွှတ်ဆရာ နတ်ကို အပ် ပါသည်အ ခြေ ခြေ ကို ရှိခိုး သံ နတ်ဦး တင် ပါသည်ဘုရား
 အတွင်း နတ်သို့ ရွှေဘက်စာသွင်း ရာတွင် ဝန်တို့ စီရင်သည်။ သင့်ပြီ။

20 February

1716

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၇ ခုတ ပေါင်း လဆန်း ၁၀ ရက် နေ့နား ခံ ပြောကြား မှား
 ထင်ပြန်။

(ဝက်မစွတ် စိစု ၊ သု နေသီ စိစု)

ဘုန်း တော်အဖွဲ့ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအချင်းတဝှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ မုတ္တမအခွန်တော်ဆက်ကျန်တော်မျိုး ဆင်းရဲသား တို့သည်အသွယ် သွယ်အဝဝရှိကြောင်း ကိုရွှေနား တော်ကြား တော်မူရသည်။ တောင်ငူမုတ္တမမြို့ ဝန်အခွန်ဝန်သီးခြား ခန့်တား ချီရှိလေပြီး သည်ကိုအသွယ်သွယ်အဝဝမရှိစေနှင့်။ အခွန်တော်နှင့်စပ်ဆိုင်သည်ကိုမြို့ဝန်အခွန်ဝန်တို့ကကြည့်ရှု၍အခွန်စာရေး ဘုံက ဆက်မြဲအစဉ်ရှိသည်အတိုင်း ရွှေဘဝါး တော်မြတ်အောက်ရွှေတိုက်တော်မှဘွင်း စေ။

14 February 1715

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၆ ခုတပေါင်း လပြည့်ကျော်၉ ရက်နေ့နား ခံသစဉ် တမန်ရွှေလွှတ်တော်သို့ပြန်သည်။

ညောင်ရွှေတပ်ပေါင်း စား ဇာပေါင်း စား အဝင်အပါစီး စား ချီ စေနှင့်နေထမ်း ရွက်ရသည်။

(စမ္မဒီပဥဆောင်း ၊ မျက်၉၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ရွှေနန်း ရိုး ငွေခွန်ဝန်မုတ္တမအခွန်ဝန် တောင်ငူအခွန်ဝန် တို့မှဘေး လောင်း တော်ဘိုး လောင်း တော်ခမည်း တော်တို့လက်ထက် တော်အစဉ်ရှိသည်အတိုင်း ၊ အခွန်တော်ကိုဆက်သွင်း စေ၊ တောင်ငူမုတ္တမမှဘေးအခွန်ဝန် ခန့်ထား ရှိလေပြီး သည်အခွန်ဝန်တို့ကနှိုး ဆော်၍ဆက်သွင်း စေ၊ ငွေခွန်မှဘေး အထက်မင်း ဇေယျာဇာတိတို့လက်ထက် တော်ကနှိုး ဆော်စီရင်ရသည့်အတိုင်း အခွန်တော် ကိုဆက်သွင်း စေ၊ အခွန်ဝန်တို့ကသဘာဝစီရင်အုပ်ချုပ်ထား ရှိစေ၊ ဝန်တို့က ငွေခွန် ဝန်တောင်ငူမုတ္တမအခွန်ဝန်တို့ပြန်။

24 November 1716

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၇ ခုနှစ် တော်လဆန်း ၁၀ ရက် နေ့နားခံ ဇေယျာဇာတိ

ပြန်။

တောင်ငူကရင်မျိုး ဖဲဇံ ကျော် နှင့်ဖဲကမန် ပိုက်တို့၏ တောင်ငူနယ်မှ ငွေခွန်တော် 1724
ခွန်သေဆက်ရပုံ ၁၀၀ ဖဲခုစစ်တမ်း ထွက်ချက်ကိုပူး ထွဲဖော်ပြပါသည်။

ကရင်မျိုး ၊ ဖဲဇံ ကျော် ၊ နံ၊ ဩသပတေး ၊ အသက် ၆၆ ဖဲကမန် ပိုက်ကရင်မျိုး နံ
စနေအသက် ၇၅ သူတို့ကိုနယ်သေပယ်သေဦး ရေစာရင်း အတိုင်း ထမ်း ရသည်။ သိန်း
ခံဆက်သွင်း သည်ကလ၊ အကဲ အပိုထမ်း စား ၊ ရေး စား ကျပြင်တစ်ခုကို ၁၆ အခွန်
မ ၂၀ ၊ ပန်း သစ်သီး တောစိမ်း ၊ မြက်မည်း ခုတ်လုပ်တီထွင်သမျှအစွတ်အခြောက်
အဘို့တော်အခွန်တော်ကို၊ ငွေခွန်တော်သား ငှက်ခွဲ လုံငှက်ခွဲ သည်တို့ကိုခန့်၍
ဆက်စေသည့်စာတမ်း ၊ ပယ်သေဦး ရေစာရင်း ၁၀၀ ဝိတထောင်၊ အခွန်တော်
ငွေ ၇၅ ဝိ။ ဆက်သွင်း ရိုး ကရင် ၂၊ သွေး သောက်ငှင်း ၊ ခေါင်း တို့မှခံ၍၊
တောင်ငူ ရွှေနန်း မဂ်လာ ငွေခွန်တော်ကိုဆက်ပါရသည်။

(စမူဒီပဥဆောင်း ၊ မျက် ၂-၃၊ အုပ်ချုပ်ပုံ၊ စ၊ ၁၃၇၆၊ ပိုဒ် ၅၂၀/၄၊

စ၊ ၂၀၇)

ဘုံသဘာဝလွတ်ဆရာတော်ကောင်း သည် မေတ္တာစာတွင် ဝေဇ္ဇဝန်ကျောင်း တော်
 ဒီဃကသညာဝါး ထပ်ရပ်တော်ကြီး ကို တည်တော်မူရာတွင် ငမူ
 ခမ်း မယား စိုက်ထွယ်၊ ငဘယ်ကျော်မယား ဇံပုံတို့နှင့်အဝင်အပါလူဦး ရေဝဝ
 ကျော်ယွန်း စုသား တို့ကိုယ်ပုတ်တော်ကပ်အလှူတော်အသိမ်း အဆည်း ခန့်ထား ချီ
 ကာလအရှည်ရှိသည်။ ယခုမှအရှင်တဗြား ရှိသည်အစုချုပ်အစုကို ရှိသည်ဆို၍ ကျောင်း
 တော်တွင်အစောင့်အနေ နေ့ညညီမရှိ၍ ရပ်တော်တွင်ကိုယ် တော် ရွှေကျောင်း
 တော် ရွှေမျှား ကိုခိုး သူတို့ကယူ၍ မရှုသာ မတင့်တယ်ရှိသည်အကြောင်း ကိုသွင်း သည်။
 ဘေး တော်ဝါး ထပ် ဝေဇ္ဇဝန် ဒီဃကသလကိထကိဝါး ထပ်ဘုရား ကိုတည်တော်မူရာ
 တွင်သင်ပုတ်တော်ကပ်အလှူတော်အသိမ်း အဆည်း ငမူခမ်း မယား စိုက်ထွယ်၊ ငဘယ်
 ကျော်မယား ဇံပုံတို့နှင့်လူဦး ရေဝဝ ကျော်တို့သည်အရှင်ရှိသည်အစုချုပ်အစုကို
 ရှိသည်ဆို၍ဘုရား မှာအစောင့်အရှောက်မရှိ၍ ခိုး သူတို့သည်ကိုယ် တော် ရွှေကျောင်း
 တော် ရွှေတို့ကိုတိုက်ယူ၍ မရှုသာ မတင့်တယ်ရှိပါသည်။ သင်ပုတ်တော်ကပ်အလှူတော်အသိမ်း
 မြဲငမူခမ်း လင်မယား ၊ ငဘယ်ကျော်လင်မယား တို့ကိုဝန်တို့မေး မြန်း စစ်ကြော
 ၍မှန်လျှင် ဝါး ထပ် ဝေဇ္ဇဝန် ကျောင်း မှာ စောင့်မြဲ စောင့်စေ၊ ဘုံသဘာဝလွတ်
 ကျောင်း ဆရာတော်သင်္ဃာစစ်သည့်စာရင်း ကိုအပ်ရသည်။

20 June

1718

သက္ကရာဇ် ၁၀၈၀ ဖြည့်ဝါဆိုလဆန်း ၅ ရက်နေ့နား ခံပြောကြီး မှူး ပြန်။

(သုတေသီစာ၊ ဝက်မစွတ် စာ)

ဘုံသဘာဝလွတ်ကျောင်း ဆရာတော် နှင့် ထူပါရုံ စေတီတော်သိမ်း တို့စကား မှာ ဝိနည်း
 ၁၁ February 1654
 မိုရ်ဇီ နှစ်စက္ကပါလဆရာတော် ကောက်ယူသည့် စာတမ်း ထွင်သက္ကရာဇ် ၁၀၁၅ ခုတ
 ပေါင်း လဆန်း ၆ ရက် နေ့ငါး ထပ်ဘုရား ဒါယကာတော် မင်း တရား ဘုံသဘာဝ
 1655
 လွတ်ကျောင်း ကို ဆောက်သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၁၇ ခုသဒ္ဒမေတ္ထသီရိပုဂ္ဂိုလ် တော်မြတ်
 အား ဒါဠာ ချီဂရုဇာရုံသံတံဆိပ် တော်အပ်၍ ကျောင်း တော်ကိုတင်၍ သောအခါ
 ထန်းရံဝယ် ချောင်ရံဝယ် ပြင်ပတ်ဝန်းမြစ်ဆိပ်တလျှောက် မြေခံဘက်ကုက္ကိုဌာနား ယွန်း စု
 အမွန်ကွန်သံး ငစံပေထွေး ငသုတ်တဘို့ နှင့် လူဦး ရေ ၂၀ ပေါင်းများ ကိုအရံတော်
 စောင့်ရွှေ တရား နှင့် ရေစက်တော်သွန်း ချ၍ တော်မူသည်။ စာဟောင်း
 လက်စွဲတင်ပြသည့် ထူပါရုံ စေတီတော်တံသိမ်း တို့ကလည်း သက္ကရာဇ် ၁၀၆၃ ခုထူပါရုံ
 1444
 စေတီတော်ကိုတည်ရာတွင် အရှေ့သံလျက်ဦး၊ ကျော်မြစ်ငယ် ကျောက်ချမ်း၊ အနောက်
 မိချောင်း တက်ချောင်း၊ မြောက်စင်္ကြံချောင်း ကျန်၍ ကျောက်စာတော် နယ်အပိုင်း
 အခြား ကိုပြသည့်အတိုင်း မိကျောင်း တက်ချောင်း ကိုစာတမ်း စာဟောင်း ကိုကြည့်
 ရာတွင် နန္ဒဝန်ဥယျာဉ် တော်အနောက်တောင် ယောင့်က ရေဝင်သည့်ချောင်း
 ရိုး တောင်သို့သွား ၍ နတ်စက်ရောင်ဒိုင်း စုသား တို့နေသည့်အတွက်သို့ ရွာလယ်ကို
 (ဖြတ်လျက်) အိမ်ရှေ့တော်ပါပိန္နဲဥယျာဉ် တော်ကို ဘောက်၍ ဇေယျဝတီမြစ်သို့ ချောင်း
 ရိုး ဆင်း သည့်အတိုင်း အရှေ့ဘက်ထူပါရုံ စေတီဝတ္ထုကံသိမ်း တို့ကပိုင်စေ၊ ရစေ၊ ဘုံ
 သဘာဝလွတ်ကျောင်း ဆရာတော် မှာ မြေကိုတော်မူသည် မဟုတ်ပြင် ပတ်ဝန်း မြစ်
 ဆိပ်တလျှောက်ကို သဘာဝတော်မူသည်။ မြောက်ဘက်ကုက္ကိုဌာနကို မြေနှင့်တကွ တော်မူ
 သည်။ ဆိပ်တလျှောက်မှာ အပေ ၇၀ နီးပါး ဆရာတော်က ရေပိုင်စေ၊ မြောက်ကုက္ကို
 ၇၁ မှာ ရွာနှင့်လူအမွန်ကွန်သံး ငစံပေထွေး ငသုတ်တဘို့ နှင့် ပေါင်း ဦး ရေ ၂၀၊
 စား တွက်စား ကျင်း သစ်တောအင်းလယ်သာ မြေတို့ကို ရစေ၊ ပိုင်စေ၊ စာဟောင်း
 စာတမ်း ရှိလေပြီး သည်။ အထူး မစီရင်သာ၊ ဝိနည်း မိုရ်ဆရာတော် စီရင် ကောက်
 ယူသည့်အတိုင်း တည်၍ပြီး ပြတ်စေရမည်။ သင့်ကြို၊ ဝန်တို့စီရင်။

သက္ကရာဇ် ၁၀၀၂ ခု နယုန်လပြည့်ကျော် ၅ ရက် နေ့နား ခံ ပြောကြား မှား
 14 May 1720

ပြန်။
 (သုတေသီစာ၊ ဝက်မစွတ် စာ)

အညာသီဟ ဟောဝတ်သီမ်း နှင့်သဘာဝစိုး တို့သည် ဝဏ္ဏကံ မြေကြောင်း ဝိနည်း
 မိုရ်ဆရာတော် ရွှေဆိုကြသည့်စကား မှာဆရာတော် ကောက်ယူသည့်အရာတွင်
 သီဟဟောဝတ်သီမ်း ကနယ်အပိုင်း အခြား ကိုပြစေ။ စာတန်း ထားသည့်အတိုင်း
 ဝတ်သီမ်း ပြသည့်နယ်သည်ကား ဘုရားရင်း ကအနောက်ဘက်သို့လား သော်ပိုက်
 ထောင်ကြီး ၊ ၎င်းကတောင်သို့လား သော်ပိုက်ထောင်ငယ် ၊ ၎င်းကတောင်
 သို့လား သော်မြစ်မနား ကျောက်ဆောင် ၊ ၎င်းကအနောက်သို့လား သော်သီမ်
 ကျောက်တိုင် ၊ ၎င်းကအနောက်သို့လား သော်နွား ကူးဆိပ် ၊ ၎င်းကတောင်
 သို့လား သော်ကန့်လန့်တောင်ဆီး ၊ ၎င်းကအရှေ့တောင်သို့လား သော်နဂါး
 သူငယ် ၊ ၎င်းကလား သော်ဝဲမချောင်း အနောက်ကိုကျောက်တိုင် ၊ ၎င်းက
 တောင်ကိုလား သော်ကြီးမင်းတရား ၊ ၎င်းကလား သော်ရှားတိုင်သေ
 ရှားတိုင်ရှင် ၊ ၎င်းကအနောက်သို့သီးသော်ပေါက်အိုင် ရွှေတန်ဆာဘုရား ရှင်
 မြေနှင့်ကျောခိုင်း ၊ ၎င်းကမြောက်သို့လား သော်ချောင်း လောင်းပင်အောက်
 ကျောက်တိုင် ၊ ၎င်းကလား သော်လှည်းပွဲစခန်းပျက် ၊ ၎င်းကအရှေ့သို့လား
 သော်တိန်းညှက်လျှို ၊ ၎င်းကအရှေ့သို့လား သော်ချောင်းငယ် ကျောက်ဖျာ ၊
 ၎င်းကအရှေ့သို့လား သော်မြစ်နား ကျောက်မည်း ၊ ၎င်းကမြစ်အရှေ့ဘက်
 ပန်းဘဲရွာအရှေ့သို့လား သော်အင်တိုက်သဘာကျောက်တိုင် ၊ ၎င်းကလား သော်
 ကျောက်ပုတီး ၊ ၎င်းကလား သော်ကျောက်ကွဲ ၊ ၎င်းကအနောက်တောင်သို့
 လား သော်ကျောက်စုပန်းတင် ၊ ၎င်းကတောင်သို့လား သော်ညောင်ပင်
 စည်ကြီးဆွဲ ၊ ၎င်းကလား သော်ရှမ်းသံတောင် ၊ ရှင်လယ်လက်ကြပ် ၊ ၎င်းက
 တောင်သို့လား သော်ကျွန်းကြီးငါးပင်တောင်လယ်ပြင် ၊ ၎င်းကအနောက်
 သို့လား သော်ချောင်းကောက်ကောက်စင်းစင်း ၊ ၎င်းကလား သော်ဇေရာ
 ဝတီအင်ကတီသုဏ္ဏယ်လုပ်နက်ကမြောက်သို့လား သော်လေးတာတောင် ၊ ၎င်းက
 အရှေ့သို့လား သော်နွယ်တန်းကြီးနွယ်တန်းငယ်မြေရိုးကုန်းတောင်ကိုထောက်
 မချောင်း ၊ ၎င်းကအရှေ့သို့လား သော်ဇေရာဝတီကြောဆယ်ဖျားကျင်းမြေ
 တိုင်မိချင်းတိုက်နက်မြောက်သို့လား သော်ပိတ်သွယ်ဝ ၊ အရှေ့သို့လား သော်အင်
 ပင်ကြီးတောမင်းလမ်းတောင်ရေဖြူချောင်း တရုတ်တရက်အနောက်ကျောက်

၃တိုင်အ နေ၁က်စည်သူ မြေ၁င်း ပေါင်၊ အ နေ၁က် မြေ၁က် ထေ၁င်၊ ရေ၀င်
 ရေကျကန် ပေါက်ရွာသန်သူကြီး တိုင်နက် မြေ၁က်ကိုကျည် စေ၁င် ကျေ၁က်တိုင်၊
 ရှေး ကျေ၁က်ကုန်း ကျေ၁က်ဖျာ စေ၁င်ကိုဝဲချေ၁င်း အ နေ၁က်ကုန်း တန်း
 စည်သ၁ရှင်မကန် နတ်ကြီး အေ၁က် ကျေ၁က်တိုင်၊ စည်သ၁ကန်ဖျား ဆင်ဦး တိုက်
 လယ်သဖန်း အင်း ဆုံလယ်ကဆင်ထိုး အိုင်အ နေ၁က်ဆင်အင်း ဆုံလမ်း ခြား စေ၁င်
 တမခါး မြို့ပင်တင်သူကြီး တိုင်နက် သိမ်ကန်သင်ပုတ်လယ်ဝစုံ ကြောမ ဖော်သထာ
 ရေကန် ဆေ၁က်ကန်တူ၍သီး သန့်ပိုင်း ခြား ၍ပြသည်၊ သ၁သန၁စိုး ကမ္ဘာသ၁
 သန၁ပိုင်အရ၁နှင့်ဆိုသည်ကို ထေ၁က်လျှင်တူရှင်း စေ၁င် ခြေ၁ွဲသတင်း သုံး သေ၁
 ဝိနည်း ဓိုရိုဟိသ၁သနဓရသ မြွေ၁မိဆရ၁ ဖော် ကေ၁က်ယူချက်အတိုင်း သီဟ စေ၁
 ဝတ်သိမ်း ငြောကရ စေ၊ ပိုင် စေ၊ ဝန်တို့စီရင်။

20 October

1721

သက္ကရာဇ်၁၀၈၃ခုတန်ဆေ၁င်မုန်း လဆန်း ၁၂ရက် နေ့နား ခံ

ပြေ၁ကြီး မှူး တွင်ပြန်။

(ဝက်မစွတ် စါစု)

ရတနာမုနိစေတီဝတ်သိမ်း ကေတုဓမ္မနန္ဒမင်း ရဲကျော်စွာမယား ရွှေပန်း
 တောစား ဆိုဩသည့်စက်း မှာဝိနည်း မိုရ်ဇီနစက္ကပါလဆရာတော် ကောကယူရာ
 ထွင် ကေတုဓမ္မနန္ဒမာအရှေ့မီး ချောင်း တက်ချောင်း အရှေ့ဘက်ထူပါရုံမြေ
 နှင့်ကျောခိုင်း ၊ အနောက်သဘာဝန်း ရွာချောင်း အရှေ့ဖက်၊ တောင်ဇရာ
 ဝတီမြစ် ကျောတခြမ်း ၊ မြောက်ညောင်ပင်ကုက္ကာ၊ နယ်လေး ရပ်သတ်၍ပြသည့်
 အတိုင်း စီရင် ကောကယူသည်ကို ရွှေပန်း တောစား ကသဘောမတူကြောင်း နှင့်
 မဟာဒါဏ်ဝန်စာရေး တို့ကရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ရာမှာရတနာမုနိစေတီတော်
 ကိုဒုတိယမင်း ခေါင်တည်သည်။ မင်း ဇေတုရာဇ် ကောင်း မှုတော်ဖြစ်၍ နယ်လေး
 ရပ်နှင့်ရှုတော်မူလေပြီး သည်။ ရွှေပန်း တောစား စေတီဗညား ကျန်း တော
 ကိုဘေး တော်ငါး ထပ်ဒါယကာသည်သိမ်သမုတ်ရာထွင် နယ်သတ်၍ ပေး သည်ဆို၏။
 နယ်အပိုင်း အခြား ကား သိသာအောင်သတ်၍ ပေး သနား တော်မူသည်မဟုတ်ချေ။
 သိမ်သမုတ်ရုံမျှ ပေး တော်မူသည့်စာဟောင်း စာတမ်း ကို ရွှေပန်း တောစား က
 ပြစေ။ မပြမဆိုနိုင်ရတနာမုနိစေတီသိမ်း ကေတုဓမ္မနန္ဒမင်းပိုင်စေ၊ဝန်တို့စီရင်။
 သက္ကရာဇ် ၁၀၈၃ ခုတပေါင်း လပြည့်ကျော် ၅ ရက် ၆ နေ့နား ခံစမြှောင်

23 February 1722

မျှ ပြန်။
 (သုတေသီစာ၊ ဝက်မစွတ် စာစု)

ဦး ရိုး တော် နေမျိုး စည်သူကိုယ်မ်း တလဲဇဝန်း ပေါင်း သင်း ကျစ် လေး မျက်နှာ
 စလွယ်ဝတ်ကြီး ဇေယျာကျင်း ကြီး ဆင်စွယ်ချက်ပြည့်ကျင်း ငယ်ဆင်စွယ်ချက်ပြည့်ဆောင်
 ထား မည်သရီအိပ်သွတ်ကွမ်း ခွက်ရှစ် ထောင့်ပယ်င်း တပ်ပတ္တမြား တရစ်စုံ၊ လ
 ဘက်အိုး တကောင်း ပိတ်၊ အထွင်း ပတ္တမြား အပြည့်စုံ၊ ထွေး အင်ရွှေမိုး ကြိုး ၊
 ခြေဆေး အင်ဂွေကီး သစ်ကျစ်ပါငှက်ဦး ၃၂ ရွှေ နောက်တိုင်ဆိုင်၊ ခင်တရင်
 အမွန်း ပြောက်ထူမိုး နီ၊ အိမ်ရွှေမာရဘင်ဆီ၊ စင်္ကြာလေး ပွင့်မြင်း ကတ္တီပါ
 တင်ရန်း စက်ရွန်း ၃ဆင့်၊ ကတောင်ရွှေပိန်း စက်ပါး ကလကွင်း ဝမ်း ပတ်
 မြီး ဖြန်း ထိပ်ရွှေပွေ့ဘက်ရွက်၊ ရွှေကြိုး ရွှေကရွှေကြယ်စီ၊ ရွှေပေခမောက်၊
 စည်ဖြူ၅၊ ပုံသင်္ကန်းကြီး ငယ်၃၊ ခရ၃၂၊ စည်ပလုတ်လင်း ကွင်း သနား တော်မူသည်။
 ဆိုင်ရတုတိုက်မှာယူစေ။

6 March

1725

သက္ကရာဇ် ၁၀၈၆ ခု (နှောင်း) တန်ခူး လဆန်း ၅ ရက် နေ့နား ခံ

ပြေကြီး မှူး ပြန်။

(ဝက်မစွတ်စိစု)

ဘုံသဘာဝလွတ်ကျောင်း ဆရာတော် နှင့် ရတနာမြစည်း ခုံဘုရား ဝတ်သိမ်း တို့ဝတ္ထု
 ကံမြေကြောင်း ဝိနည်း မှီရိဆရာတော် ရွှေဆိုကြသည့်စကား မှာ ဝိနည်း လိုနည်း
 မလိုစကား နှစ်ပြင်ထွင်ဆရာတော် ကောက်ယူသည့်အတိုင်း ဘုံသဘာဝလွတ်ဆရာတော်
 ကနယ်ပြည်ကဏ္ဍဝှာကိုပမာ နပြု၍ အရှေ့စည်သဘိုက် တော် မြေနှင့် ကျောခိုင်း ၊
 အနောက်ရတနာဗိမာန် ကျောင်း မြေနှင့် ကျောခိုင်း ၊ တောင်ကြောင်သင်း
 လေး မြေနှင့် ကျောခိုင်း ၊ မြောက်ရတနာမြစည်း ခုံဝတ် မြေနှင့် ကျောခိုင်း
 ဟူ၍ပြ ခြေသည် ၊ ရတနာမြစည်း ခုံ စေတီဝတ်သိမ်း ကပြဆိုချက်မှာ ပြီပြီသသမရှိ ၊
 သဘောသက်မကျမရောက် ၊ ထူပါရှုံသသနာပိုင်စာတမ်း နှင့်သာ ပေါင်း ရှက်ဆို
 သည် ၊ ကဏ္ဍဝှာကိုဘေး တော်ငါး ထပ်ဒါယကာမင်း တရား ဘုံသဘာဝလွတ် ကျောင်း
 တော်ကိုတင်၍ တော်မူသောအခါ ရွှေကရား နှင့် ရေစင် တော်ချစ်၍ တော်မူသည်
 ဖြစ်သည် ၊ ကဏ္ဍဝှာနယ်လေး ရပ်ပြည်အတိုင်း ဘုံသဘာဝလွတ် ကျောင်း ဆရာတော်
 ကရစေ ၊ ပိုင်စေ ၊ ဝန်တို့စီရင် ။

29 January 1726

သက္ကရာဇ် ၁၀၀၇ ခုတ ပေါင်း လဆန်း ၁၀ ရက် ဝနေနား ခံစ မြေခင်

မှူး ဦး ပြန် ။

(သုတေသီစာစု ၊ ဝက် မစွတ် စာစု)

သဒ္ဓါသတိဟိ ဂိဋ္ဌတ္တပ္ပစ သောဋ္ဌတ္တက္ခာဓု ခွါနုဿတိ ဒသဓမ္မာအပရိဟာရိယတရား တို့
 နှင့်လျော်စွာ ခပ်သိမ်း သောရတနာ မျိုး ရောက်၍ ရန်မာန်အပေါင်း တို့ကို အောင်
 စေ သောဟုမှန်စီ ကျောင်း ဆရာတော် မေတ္တာစာသွင်း သည်တရား မင်း မြတ်၊
 ဆရာတော် ပေါက်ဘော် ဆွေသား မျိုး သား တို့သည်အရပ်ရပ်မြို့ရွာများ မှာစွဲပြား
 ဂြိုသည့်ဦး ရေ၃၀ ကျော်တို့ကိုအသည်မှ နှုတ်၍ ရွှေဘိုဆက်၍သီးခြား ထမ်း ရွက်ပါရ
 မည့်အကြောင်း ကိုသွင်း ပါသည်စာတွင် ပါသည့်ဆရာတော် ပေါက်ဘော်တို့နှင့်ရင်း
 ချာနီး စပ်သည့်ဆွေသား မျိုး သား ၃၇ ယောက်တို့မှာတိုင်စာရင်း ခွဲဘက်ခင်
 သော်လည်း အသည်စုမှာ နှုတ်ရမည့်၃၀ ကျော်စာရင်း ပါသူတို့မှာတိုင်စာရင်း ခွဲ
 ဘက်ဂြိုသည့်အတိုင်း အစုရှင်မှာထမ်း ရွက်စေ။

သက္ကရာဇ် ၁၀၈၉ ခုနယုန်လပြည့်ကျော် ၅ ရက် ၁ နေ့နား ခေမေြာင်^{28 May 1727}

မှူး ပြန်။

(သုတေသီစာ)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသွင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ။ ၏န့်တော်မျိုး အပေါင်း ဝန်စုသား မြို့ဝှာအသည်အလာတိုက် သေ၍အမွေခံသား ရင်း သမီး ရင်း ဟူ၍စစ်ကြောသိမ်း ခံသည်တိုက်အမွေခံသား ရင်း သမီး ရင်း မြေရင်း မရှိလှသေးသေး ခြင်း အစကိုရည်နှမမင်း သမီး မင်း သား တိုက်ရှိသော်လည်း စည်း စိမ်ဥစ္စာ ရွှေငွေဝဝအများ အပြား ရှိလှစစ် ကြော၍လွတ်တော်မူဘဲအစီရင်ခံစေ။ စည်း စိမ်ဥစ္စာလူသူအများ မရှိလှသော ၏န့်ကွဲနွား မှုသဘာရှိလှလွတ်တော်မူဘဲအစီရင်ခံစေ။ သေသူထင်အမွေခံသား ရင်း မြေ ရင်း မရှိသော်လည်း သား ခြင်း အစကိုရည်နှမတူမမင်း သမီး မင်း သား ရကောင်း ရသင့်သူတိုက်တိုက်အလျောက်ဝေယူပစေ။ အခြင်း အရသာများ တရား တဘောင်မဖြစ်သည်တိုက်ဝန်ရှင်မြို့စား ရွာစား တိုက်သည်မစစ်မကြော နှင့်အမိန့်တော်ရှိသည်။ ၏န့်တော်ရှိသည်အတိုင်း တည်အောင်စီရင်။ သေသူ တိုက်အမွေခံသား ရင်း မြေ ရင်း မရှိဥစ္စာပရိစ္ဆာရကား ၏န့်လူသူအများ ရှိ လျက်ဝန်တိုက်တိုက်အစီရင်ခံစေသင့်သူတို့ ထင်သောစစ်ကြောသည်။ ဥစ္စာပရိစ္ဆာရ ကား ၏န့်လူသူအနည်း ငယ်မှသဘာရှိ၍သား ချင်း ဆွေမျိုးတိုက်သင့်သူတိုက်သည်အ လျောက်အမွေခံရမည် အရသာဖြစ်လျက်တိုက်လည်း မြို့တိုက်ရွာတိုက် ရွှေတည်ခေါင်း ရပ်ပြုသူတိုက်သည်ခွဲထွင် မွေ နှောကံ၍ ဝန်စုရှင်တိုက်တိုက်ဆိုင်လှအမိန့်တော်ရှိ ခြေပြီး သည်မကောက်မယူသဘာရှိ၍ နေရမည်အရသာဖြစ်သည်တိုက်ဝန်စုရှင်မြို့ စား ရွာစား တိုက်သည်လက်ဆောင်ပန္နာအများ ခံ၍စစ်ကြောသည်။ အကောက် အစား ယူသည်ရှေး ရိုး ရှေး ကတည်း ကပြုသောသူတိုက်တိုက်လည်း ပေး ကမ်း ရသည့် လက်ဆောင်ပန္နာ ပေး ကမ်းရသည့်နှင်အရပ်ရပ် ကြေး ငွေအကုန်အကြံများ ၍အ မွေခံရသူတိုက်သည်စိုး စည်သောရသည့်လည်း ရသည့်မရသည့်လည်း မရအရင်း ပင် စိုက်ပြန်ရသည်ဟူ၍ကြား တော်မူသည်။ ၏အမိန့်တော်ရှိကြောင်း ကိုလည်း ၏န့်တော် မျှော်ဆင်း ရဲသား တိုက်အမွေအနှစ်ဖြစ်သည်တိုက်ထောက်ရှုတော်မူသည်။ ၏အမိန့် တော်ရှိသည်တိုက်အမိန့်တော်အတိုင်း မစီရင်ဆင်း ရဲသား တိုက်ကြေး ငွေလက် ဆောင်ပန္နာတိုက်ခံ၍အရှင်အကြာစစ်ကြောသည်အရသာသိနိုင်မြင်နိုင်မည်လေ။ အကြောင်း တိုက်ရည်၍အမှုတော်ထမ်း ဆင်း ရဲသား ၏န့်တော်မျိုးတိုက်တိုက်ရိပွတ်

အောင်ချဲ့ထွင် မွေ့နှောင့်၍ စစ်ကြော ကောကယ်ယူကြသည်။ နေဝင်သည်ကဲ့သို့ ဖြိုဝှဲသွားသည့် ဝန်စုသား တိုက်ကိုယ် သေ၍ အမွေခံသား ရင်း မြေး ရင်း မရှိ ဥစ္စာပရိက္ခရာ အများ ရှိလျက် တော်မှ အစီရင်ခံစာ နေသော် ဥစ္စာပရိက္ခရာ ကျေးဇူးအနည်း သာ ဖြစ်၍ သား ချင်း ဆွေမျိုး အမွေခံ ကောင်း ခံသင့်သူ တိုက်သည်တရား တကောင်း မဖြစ်အလျောက် ဝေယူကြသည်ကို ဝန်စုရှင်မြို့စား ရွာစား တိုက်သည်ချဲ့ထွင် မွေ့နှောင့်၍ ဆိုက်သည်စကား ကိုလက်ဆောင် ပန္နာအများ ခံ၍ စစ်ကြော ကောကယ် စား သော်ကြီး စွာ သောအတွက် တော်ကို ခံရလိမ့်မည်။ ။ ဝန်စုတိုက်မှ စ၍ ဝန်စုရှင်မြို့စား ရွာစား အမှူး အကြီး တိုက်ထွင်တရား စကား ကို စီရင်သည်များ မှာသူတို့ အသေသတ်၍ လျော် ကောင်း လျော်သင့်သည်တရား နှုတ်လွန် ခွန်ဆွန် ခေါင်း ကွဲနံ ပေါက်သတ်ကြ ရာတွင် အချင်း များ သည်စကား၊ သူအိမ်သူ ရာကို မှား သည်စကား၊ ဥစ္စာ ရွှေငွေကို ခိုက်ယူသည်စကား၊ သည်တရား တိုက်ကို တက်၍ မဆိုက် စေနှင့်၊ ဓမ္မသတ်ထင်ထက်သည်ကို အမှသည်တိုက်သည်ဆိုလိုသည်ဟူ၍ ချဉ်းရောက်ရာ သော်လည်း ဆက်၍ မဆိုက် စေနှင့်၊ မစီရင်နှင့်၊ ပျောက်စေ။ ။

သုဉ္စန္ဒာကို ဂုဏ်ထူးရသော အခြင်း ဖြစ်သည့် စကား၊ အမွေ စကား၊ ကျောင်း၊ သီတင်းသုံး ဖြစ်စကား၊ ကျွန်ုပ်တို့ စကား၊ သည်စကား တို့ကို ရှိသည့်အတိုင်း ဖော်ပြရန် အရေးကြီးသည်။ အထူးသဖြင့် အခြေခံကျမ်းဂန်များကို အတိုင်းအတာတိုင်း ဖော်ပြရန် အရေးကြီးသည်။ အထူးသဖြင့် အခြေခံကျမ်းဂန်များကို အတိုင်းအတာတိုင်း ဖော်ပြရန် အရေးကြီးသည်။

မည်နေ့ရက်ကိုယ်ထောက်၍ ငြိမ်း ၇၊ ၈၊ ၉၊ ၁၀၊ ၁၁၊ ၂၅ တန်ခိုက်ပေး စေ၊
ယူစေအမှုသည်တိုက်ကိုယ်ခေတ်ချီလည်း ခေတ်သေသူတိုက်ကိုယ်ပါအောင်ခေတ်
ချစေ၊ အမှုသည်တိုက်သည်မပါဟူ၍ထပ်၍ ခေတ်ချပြန်ရလျှင် ငြိမ်း ငွေထပ်၍မပေး
စေနှင့်တခြား ကိုယ်ပြောင်း ၍ ခေတ်ချစေလျှင်အလျင်ပံ့သည် ငြိမ်း ကိုယ်ထုတ်၍ နောက်
ချသသူတိုက်ပေး စေ၊ အမှုသည်တိုက်ကတခြား မပံ့စေနှင့်အမှုသည်တိုက်နှင့်သည်မည်
သည်နေ့ရက်ကိုယ်လာမည်ဆို၍မလာသောကြောင့်ထပ်၍ ခေတ်ချပြန်ရလျှင်အမှုသည်
နှစ်ဘက်ကခြေစပ်က ငြိမ်း ကိုယ်တံစီပေး ပံ့စေ၊ သက်သေတိုက်သည်ရှောင်လွှဲရိုး
ဖယ်၍နေသော်ဝန်တိုက်သိုက်အစီရင်ခံစေ၊ အမှုသည်တိုက်ခြေစပ်အပံ့ပေး ရသည်
ကိုလည်း သက်သေကပေး စေ၊ အမှုသည်တိုက်သည်ခေတ်ချသသူလုပ်တိုက်ကိုယ် ငြိမ်း ငွေ
ပေး ၍ရိုး မယ်ရှောင်လွှဲနေလျှင်လည်း ပံ့သည် ငြိမ်း ကိုယ်ခေတ်ချသသူတိုက်ထုတ်၍ပေး
စေ၊ ယိုး မယ်နေသည့်အမှုသည်တိုက်နှင့်ခေတ်ချသသူတိုက်ကိုယ်လည်း နာကျင်လှအောင်
ကွပ်လှတယောက်ကိုယ်လေး ငါး ခြောက်ယောက်တဆယ်အံ့ညီ၍သက်ပုတ်သည်အမှုဖြစ်စေ၊
တခြား အမှုဖြစ်စေခေတ်ချပါစေလဲဆို၍အမှုတည်း တရားတည်း တအိမ်တည်း နေဖြစ်
လျှင်ချစေခြား တစောင်စီမပေး နှင့်တစောင်တည်း သာပေး ၍ခေတ်ချစေ
ဟူ၍ဘုန်း တော်အဖွဲ့နိဗ္ဗာန် မြတ်တော်မူလှသောခမည်း တော်ဘဝရှင်မင်း တရား
ကြီး သည်ဆင်း ရဲသမှုကိုယ်ထောက်ရှုတော်မူ၍အမိန့်တော်ရှိသည်ဖြစ်သောကြောင့်
အမိန့်တော်ရှိသည်အတိုင်း တည်အောင်စီရင်အမိန့်တော်ရှိသည်အတိုင်း မတည်သော်
မူကား ဝန်စုရှင်မြို့စား ရွာစား တို့သည်ကြီး စွာသောအကွပ်တော်ကိုခံရလိမ့်မည်။

28 April

1728

သက္ကရာဇ် ၁၀၉၀ ခုနယုန်လဆန်း ၂ ရက်နေ့အမိန့်တော်။

(ချီး ဩဠာ - ၁၇၁ - ၇၆၀)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအသျှင်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ။ ၏န့်တော်မျိုး အပေါင်း တို့ကိုဝန်အချွတ်အကိုင်ခန့်တော်မူ၍ စီရင်ရသည့်ဝန်စုတို့မှာခမည်း တော်ဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး လက်ထက်တော် တောင်တံခါး မှစ၍အစုကြမ်း တို့ကိုရှင်ပဉ္စင်း မခံစေနှင့်ရှင်ပဉ္စင်း ဖြစ်ခင်လေ ပြီး သည်ကိုမဆိုသဘောသွေး သောက်စုမှစ၍မြင်း တော်သည်တို့နှင့်သင့်၍ မွေး မြင် သည်သား သမီး တို့ကိုအမိပါအဘပါဖြစ် စေယခုစာရင်း တော်ဝင်ပြီး သည်နောက် သည်အစုသား တို့နှင့်အတင်တော်ကိုငါကစ၍ ဆေး သမား မန္တနိသမား တို့နှင့်သင့် ၍ မွေး မြင်သည်သား သမီး သည်အစုသား တို့နှင့်ဝင်း တော်သား မှစ၍ဘဏ္ဍာ အသစ်တို့နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သည်သား သမီး တို့ကိုအကောင်း အလတ်အညံ့ဟူ၍ ဧကရာဇ် မင်း မြတ်အဆက်ဆက်ပိုင်း ခြား တော်မူလျက်မစောင့်မစီး ဤသည်ကိုရည်၍အမိပါ အဘပါမဆိုသဘည့်ရအစုသို့သဘာဝစေ။ အကြမ်း စုနှင့်သင့်သမျှကိုလည်း အကြမ်း စုသို့ သဘာဝစေ။ သံဃိကကျောင်း စဉ်လူဘုရား ၏န့်နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သမျှကိုလည်း 1685 ဝဝ၅ရခုစာရင်း တော်ဝင်လေပြီး သည်စာရင်း တော်ဝင်မဝင်သော်လည်း ဝင်း ကိုယ်ရံလက်နက်ကိုငြိမ်း၍အရှည်အကြာအမျှတော်ကိုထမ်း ရွက်လေပြီး သည်ဖြစ်လျှင် 1666 ထမ်း ခင်သည်အတိုင်း ထမ်း စေ။ ဝဝ၂၀ခုအမိန့်တော်ရှိသည် နောက်မွေး မြင် သမျှကိုမူကား ဘုရား သို့သဘာဝစေ။ သွေး သောက်စုမှစ၍၏န့်တော်မျိုး မိန်း မတို့နှင့်သူ၏န့် ယောကျ်ား နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သည်သား သမီး တို့ကိုအလွတ်သူ၂စု သူ၏န့်၁စုရစေ။ အစုရသည့်၏န့် တော်မျိုး တို့သား သမီး အစုများ ရာအလွတ် သူက၏န့်ရှင်ကိုတစုထွက်ရကိုပေး စေ၍အမျှတော်ကိုထမ်း စေ။ သွေး သောက်စု မြင်း တော်သည်ဖြစ်သော်မူကား သူ၏န့်ဖြစ်လေသသူတို့သည်အရည်တူဖြစ်လျှင်လည်း သွေး သောက်စုမြင်း စုအဖြစ်ထမ်း စေ။ အရည်တူအစုမဟုတ်သော်ကား အပေါင်း အဖက်သား ဆုံပုံစေ။ သူ၏န့် ယောကျ်ား သည်အစုမရှိ၏န့်ရိုး ဖြစ်၍၏န့်၏အစုသင် ကြေး စုသမကလူစုသား ယောကျ်ား ကိုရသော်မူကား အရှင်အဘိုး ကိုယုလိုမှသာ အဘိုး ကိုပေး ရွေး စေ။ ကိုယ်ရံတော်မှစ၍လက်နက်ကိုငါအမျှထမ်း သား ဖြစ်သော် ကား သူကောင်း ဖြစ်ရမည်မှန်လျှင်တန်ဖိုး ပေး ၍အမျှတော်ကိုထမ်း စေ။ သွေး သောက်စုမြင်း တော်သည် သေနတ်လုလင်အသည်ဘဏ္ဍာတို့နှင့်သင့်၍ မွေး မြင်သည်။

သား သမီး တို့မှ ခမာ ဆွေမျှင်တတ်ကုံ နိုင်၍သူ ကောင်း ဖြစ် ပေး ရွေး စေ။ ကျွန်
 တော် မျှင် သွေး သောက် စုမှ စ၍ အစုကြမ်း သား တို့သူ ကျွန် ဖိုင်း မနှင်သင့်၍ မွေး
 မြင်သည့်သား သမီး တို့မှ ယောက်ျား လိုက် ယောက်ျား ပါမိန်း မလိုက်မိန်း မပါ
 ဖြစ် စေသည်သမီး တို့ သွေး သောက်စုမြင်း တော်သည်တို့အရည်တူသူ ကျွန်ဖြစ်မှသာ
 သား တို့ သွေး သောက်စုမြင်း စုအဖြစ်ထမ်း စေ။ အစုရည်တူမဟုတ် သော် မူကား
 အပေါင်း အဖက်အဖြစ်ဆုံပုံ၍ထမ်း ရွက် စေ။ ။ မြင်း စီး သေ၍မြင်း စီး အရ
 ထမ်း ရွက်မည်လူမှ ဝလည်း မြင်း စီး ရင်း ညီဂိုရှင်ညီကိုထမ်း စေ။ ထမ်း သူညီတို့ သေ
 မှမြင်း စီး ရင်း အစ်ကိုအကြီး သား ကိုထမ်း စေ။ မြင်း စီး ရင်း ညီမရှိမှသာ
 ကိုထမ်း စေ။ မြင်း ထွင်အပေါင်း အဘက်မျှား ၍စီး ကောင်း စီး သင့်သူဟူ၍
 ဇွဲပြား ဖျင်မြင်း စီး မင်စိတ်တူ သော်လည်း မြင်း ရင်း မှာတစီး သေတစီး ရှင်
 ထမ်း နိုင်သည်ဖြစ်မှထမ်း စေ။ မြင်း စီး ရင်း နှင့်ဇွဲ၍စီး ထမ်း ကောင်း သသူ
 တို့သည်အပေါင်း အဘက်အမျှား ရှိလျှင်အရှင် ဧကရာဇ်အမှု တော်ကိုမထမ်း လို၍ မဇွဲ
 မပြား နေလျှင်မြင်း စီး ရင်း ထွင်တစီး သေတစီး ရှင်ဇွဲ၍ထမ်း သူတို့မှ ဝလည်း
 တစီး သေတစီး ရှင်ထမ်း စေ။ မြင်း ကသည် နေရာသို့ ရောက်သသူမှ တမ်း သင့်
 သသူရှိလျှင်အရာကိုထမ်း စေ။ နေရာသို့ ရောက်သသူမှ တမ်း သင့်သူရှိလျှင်အရာ
 ကိုထမ်း စေ။ နေရာသို့ ရောက်သသူတို့သား မြေး တို့သည်မြင်း စုကနုတ်၍ သွေး သောက်
 စုသို့ ရောက်ပြီး သည်သား တို့မှ အပေါင်း အဖက်မရှိသား ကျွန် ကောင်း ဖြစ်၍
 ကျွန် ပေါင်း ဖြစ်မူကား သား မြေး တို့ထွင်စီရင်း ရှိ စေ။ သွေး သောက်စုမြင်း
 တော်သည်တို့ထွင်အဘိုး အဘသား စာရင်း ရှိ၍သား မြေး တို့သည်သူ ကျေး သူကျွန်
 ဖြစ်၍ သော်လည်း ဖြစ် စေ။ စီရင်း ပေရင်း ကျန်၍ သော်လည်း ဖြစ် စေ။ စီရင်း
 ပေရင်း မရှိသသူတို့သား မြေး သည်အစုရင်း ထွင်ထမ်း ပါမည်အစီရင်ခံလျှင်ဘိုး
 ဘတို့စီရင်း ရှိသည်မှန်သည်မမှန်သည်စီရင်း ရှိသသူတို့သား မြေး မှန်သည်မမှန်
 သည်ကိုသိမီသသူတို့ကိုပြသ စေ၍ မေး စစ်စီရင်း ရှိသသူတို့သား မြေး မှန်မှစီရင်း
 ထွင်ထမ်း စေ။ အစုကြမ်း သား မိန်း မနှင်သူ ကျွန်သင့်၍ မွေး မြင်သမျှကိုအမိသို့သ
 ပါစေ။ ကျောင်း မှီနှင်သင့်ရာမှ ဝလည်း ကျောင်း မှီအရည်ကို ထောက်ရှ၍အစု
 အရည်တူဖြစ်လျှင် မိန်း မလိုက်မိန်း မပါ ယောက်ျား လိုက် ယောက်ျား ပါဖြစ် စေ။

သဃီက နှင့် သွေး သေဘက် စုမှ စ၍ အသဉ်းတစွာ ဆိုင်သင့်၍ မွေး မြင်သည့်သား သမီး
တို့ကို သဃီက သို့သော်ပါစေ၊ သဃီက ကျောင်း ကျန် နှင့် ဘုရား ကျန် သင့်၍ မွေး မြင်သည့်
သား သမီး တို့ကို ဘုရား သို့သော်ပါစေ၊ တစုက သဉ်တစု ဝင်၍ မထမ်း စေ နှင့်။

1686

၁၀၄၇ ခု ဗါရင်း တော် ဝင်၍ ထမ်း ခင် လေပြီး သည်သူ ဝန်စုတို့ စီရင်
၍ ထမ်း ခင် လေပြီး သည်သူတို့ကို သဘမ်း ခင် လေပြီး သည်အတိုင်း အညံ့က သဉ်အလတ်
အလတ်က သဉ်အသဘာဝ ထမ်း စေ၊ အမိန့် တော် ဂြိုသည့် မှစ၍ မထမ်း စေ နှင့်၊ သွေး
သေဘက် စုမှ စ၍ မြင်း သေ နတ်လက် နက်ကို ကိုယ်ရံ တော် ဒိုင်း ဝင်း သူရဲတပ်သား
ပညာသဉ် ယေဘကျား အမှုထမ်း တို့ကို မင်း သား မင်း သမီး တို့တွင် ကျန် မဖြစ် စေ
နှင့်၊ မူး တော် မတ် တော် အမှု အကြီး ကျေး စား ရွာစား ကျန် တော် မျှော်တို့တွင် အဘိုး
ကို ပြောင်း လွဲ၍ ပေး စေ၊ အဝေး မြို့ဝှံမှ ခန့်တော် မူ၍ ဂြိုသည့်တို့မှ ခေ၍ တော်
မူ၍ ရောက်မှ ပြောင်း လွဲ၍ အဘိုး ကို ပေး စေ၊ အစုကြမ်း သား အမှု တော်ထမ်း
ရက်ကန်းဗိုင်း တီး သဘင် တော်သဉ် ငွေ ငွေ ဝှံစည်တီး မထောင် ချင်တို့ကို ကျန် မဖြစ်
စေ နှင့်၊ ထုတ်၍ ကိုရ် နေ ကြေး ကို ဝန်စီရင်း တို့က ဖြည့်ဖြည့် သဘာဝ ကျန် ဂှင်တို့ကို ပေး
စေ၊ ဧကရ ဝှံ မင်း မြတ်ကျန် တော် မျှော် တို့ကို စေပါစီ မည် ပေး တော် မူသည့်
ကျန်တို့သဉ်အဘိုး ပေး ရွေး ဖွင့်အစုအဝန်း ဂြိုသည့်သူတိုင်း အဘိုး ကိုတံဘိုး ပေး စေ၊
ပေး တော် မူရင်း ကဥစ္စာ ပရိက္ခရာ၊ အရှင်သို့ ရောက်မှ ဥစ္စာ ပရိက္ခရာ ဂြို၍
ပေး ဖွင့်ဥစ္စာ ပရိက္ခရာ ကိုသိမ်း ဝေပြီး မှတံဘိုး ကို ပေး စေ၊ တရှင်က သဉ်တ
ရှင် ပြောင်း ဖွင့်တ ယေဘက် နှစ် ယေဘက်ဘိုး ပေး စေ၊ အရှင်သဉ် နှိပ်စက်ညှင်း
ပန်း ၍ အဘိုး ပေး လိုဖွင့်တံဘိုး တွင် လျော့ညံ့ဆင်ခြင်၍ ယူ စေ၊ ပေး တော် မူသည့်
လူစု မဂြိုကျန် သပေါက်ဖြစ်၍ ကိုယ်တွင် ဥစ္စာ နှင့် ပေး ရွေး သဉ်ဖြစ် စေသား ချင်း
ဆွေမျိုး တို့တတ်ကုန် နိုင်၍ ပေး ရသဉ်ဖြစ် စေမ ဖျော်၍ ပြောင်း သဉ်ဖြစ် စေ
အဘိုး ပေး လိုသော် မပေး စေ နှင့်၊ အရှင်အဘိုး လိုမှ သဘာဝ ပေး ရွေး စေ၊ အရှင်
ကိုအဘိုး ပေး ၍ နှု ကောင်း ဖြစ်သည့် အရှင် ဖွတ်၍ ဖွတ်သည့်တို့သဉ် အစုအဝန်း ဂြိုလျက်
အစုအဝန်း သို့ ဝင်၍ မထမ်း ကပ်ယာ၍ နေ သော် စစ် ကြော၍ အစုအဝန်း မှန်ရသ
ထမ်း စေ၊ အစုအဝန်း မဂြိုဖွင့် ဝန်တို့သို့ အပ် စေ၊ တရား စကား ဂြိုဖွင့်ဆိုင်ရသ
ဝန်မှ ချော်ဖွင့် နေ့ရက် မရှည် စေ ကြောင်း အပံ့ ကြေး ငွေကို နေ့ရက် ခရီး ကိုထောင်

ဤမည်မျှမည်မျှပုံပေးစေ။ ပုံစံရေးခန်းဖြစ်စေ၊ခရီးမထင်ခဲခက်သည်ဖြစ်စေ၊
 ကျွန်တော်မျိုးအပေါင်းဆင်းရဲသားတို့ကိုစရိတ်ကြေးငွေမကုန်စေကြောင်း
 လက်ဘက်ထုတ်လက်ဘက်အောင်ဆင်ခြေခရစာရေးစားမင်းစေတို့အစာကိုမည်
 သို့သဘာဝဖြစ်စေခြေမျှရေးအရိုးအစဉ်စကားဖြစ်လျှင်ကျောက်စိလက်စွဲရွှေတိုက်
 တော်အစဉ်စာပေရှိသည်အတိုင်းသဘာဝဖြစ်စေ၊ခံယူဘူးသည်တူမျှမဆိုစေနှင့်အစဉ်
 စာပေကျောက်စိလက်စွဲရှိရသီရင်။ သူကြီးမြေတိုင်ပွဲတည်မှစ၍အရိုးမှလည်းအ
 ရိုးသဘာဝဖြစ်စေ။ အရိုးကိုနှစ်ရိုးမဖြစ်စေနှင့်၊ဆီဆိုင်နီးသည်သူတို့တည်းစိုးစေ။
 ဖြတ်စေ။ ကောက်စေ၊ဖြတ်ရင်းကောက်ရင်းလူသေလျှင်အမွေဥစ္စာကဲ့သို့သားသ
 မီးတို့ခွဲဝေ၍အသီးသီးပွား၍မစားမကောက်စေနှင့်၊ဆီဆိုင်နီးသသူကိုသဘာဝယောင်
 တည်းဖြစ်ကောက်စားစေ။ မြို့နေရွာနေအသည်တို့သည်မြို့ရွာမှလုပ်ငန်း
 ဆောင်တာလုပ်ခိုက်အမှုအခင်းဖြစ်လျှင်လုပ်ငန်းဆောင်တာရှိရအမှုအခင်း
 ဖြစ်ရသို့စောင့်မြို့ရွာအသည်အလှဖြစ်မဆိုစေနှင့်၊အမွေဥစ္စာစကားဖြစ်သော်
 မူကားနေရင်းမြို့စားရွာမှသို့စောင့်ကျွန်တော်မျိုးအမှုအခင်းမှစ၍အသည်အ
 လှသေ၍တရားမဖြစ်သားခြင်းတို့အလျောက်ခွဲဝေလျှင်မြို့စားရွာစားဝန်စီ
 ရေးတိုင်သည်အရအတူမကောက်မယူစေနှင့်၊တရားဖြစ်၍စီရင်မှသာဆီရသီ
 ရင်၍ကောက်စားစေ၊အမွေဥစ္စာထင်လှသဘာဝဖြစ်မှလူတယောက်ကွဲနားတစုကောက်
 စေတကဲ့သို့ဝေမပြည့်သမျှကိုလူတယောက်လျှင်ကွဲတစုလျှင်ဝေသဘာဝကောက်စေ၊အမွေ
 ခံသားရင်းသမီးရင်းမရှိလျှင်မေးမြန်း၍ဝန်တို့ကိုအစီရင်ခံစေ။ မြို့ရွာသ
 နားတော်မူ၍မြို့တက်ရွာတက်တောင်းလျှင်အသည်အခံကိုမည်မျှကိုယ်ရံတော်လက်နက်
 ကိုင်သူရဲတပ်သားတို့ကိုမည်မျှသွေးသောက်စုမြင်းတော်သည်မှစ၍ကျောင်းမှီ
 ဘုရားကိုမည်မျှသဘာဝစေ။ အစုအကွက်ချကိုယ်ရံတော်တို့ကိုမတောင်းမခံမယူစေ
 နှင့်၊အစုအကွက်စုထင်ဝင်နေကပွားရှိမှဝင်နေကပွားကိုတောင်းစေ။ အစုအကွက်
 ရှိသသူတို့သည်အစုအကွက်ထင်မနေတရပ်တကွက်မှပြောင်းနေလျှင်အစုအကွက်ချမဆို
 သဘာဝမိန့်တော်ထမ်းအတိုင်းပေးဆုံးပေးပြောင်းသည်။ အရပ်အနီးအစပ်
 ဖြစ်သော်မူကားပြောင်း၍နေသည်မဆိုသဘာဝ။ အစုအကွက်ချအပြစ်ထွက်မြို့လွတ်စေ။
 မြို့စားရွာစားတို့အိမ်ခြံတင်းကုတ်မြင်းဆောင်မကောင်း၍ဖြစ်လျှင်တဝက်လုပ်

ပြင်စေ။ မကောင်း၍ အသစ်ဆောက်ရလျှင် မြို့အင်္ဂါအင်္ဂါကို ထောက်၍ ကောက်စေ။
 အသစ်ရင်း မရှိမြို့ငယ်ရွာငယ်သဘာဝဖြစ် ဆောက်လုပ်ရမည်အိမ်အင်္ဂါနှင့် မတန်အိမ်ခြေ
 နည်းလျှင် မြို့စား ရွာစား တို့ကသုံး စုစုတန်သတ်တက်တန်သတ်ကုန်စေ။ အိမ်ထွင်
 တိုက်ကိုမြို့သား ရွာသား တို့မဆောက်မလုပ်စေနှင့် မြို့ရွာမှ ခုတ်သတ်အခွန်ကိုမြို့ရွာ
 မှာသွင်းထား စရင် ကျိန်ဖြစ်မှသာ မြို့သား ရွာသား တို့ကို ဆောက်လုပ်စေ။ ခမည်း
 တော်တဝှင်မင်း တရား ငြီး ဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည့်အတိုင်း တည်အောင်စီ
 ရင်။ သည်အမိန့်တော်အတိုင်း မတည်ရအစွေစွေလက်ဆောင်ပန် ဝင်၍ စီရင်
 ဖြောင့် ကိုဩား တော်မူပြန်လျှင် ဝန်စီရေး တို့သည်အပြစ်တော်တင်ကိုခံရလိမ့်မည်။
 သည်အတိုင်း ဝန်စီရေး တို့ကိုပြန်၍ အမိန့်တော်ကိုရေး ကူးစေ။

8 June

1728

သက္ကရာဇ် ၁၀၉၀ ပထမဝါဆိုလဆန်း ၁၄ ရက် ၆ နေ့အမိန့်တော်။

(မိုး ဩဂုတ် - ၁၇၁ - ၇၆၀)

သား တော်ပင်း တလဲမင်း သား ကိုအိမ် ရွှေတော် ဝေါကြီး ကျင်း ရွှေချက် ၄၊ ထား
 လိုက်လုလင်စည် ၂၊ စား တော်ကွမ်း ရေကိုင်မှစ၍၊ အိမ် ရွှေမင်း တို့ဆောင်ရိုး စီး
 ရိုးချွေခံစုမြင်း စုမှစ၍၊ အိမ် ရွှေမင်း ဆောင်ရွက်သမျှတို့ကိုသနား တော်မူသည်။
 လှော်ကား ရွှေစက်ကွင်း ပြည်ခင်တယ် ရွှေဗိုလ်နွှင်စမြဲအနီအစွမ်းပြောင်ကု၊ ထု
 ရင်တက်အမိုး ရွှေပွင့်ဝမ်း ဘဲတောင် ခေါင်အုပ် ခေါင်သန်ကြက် ပေါ်ရွှေဗိုလ်အိမ်
 ရွှေဆောင် ဆောင် တော်အစုံသနား တော်မူသည်။ အိမ် ရွှေအိမ် တော်မဆောင်စေ
 နှင့်၊ နေမြဲအိမ်ကွင် ရွှေနေဘက်မာ ရဘင်ဆီး ၍ နေနှင့်စေ၊ ဝင်း မြင်း ကပ်အတက်
 ကွပ်ပစ်စီ၊ ပတ်လည် ကောင်ဟန်တန်းနှင့်စေ၊ နေစေအထွင်းမြဲမူသား မတ်သား တို့
 ကိုအိမ်ဂွဉ်၊ အိမ်ဖန်ဝင်း လွတ်စေ၊ နှင့်၊ နေစေ၊ ဝန် ၂၊ စား ရေး ကြီး ၂၊ ဝင်း မှူး ၁၊
 အနေဝန် ၂၊ အာဝန်စား ရေး ၂၊ တို့မှလည်း ဝင်း တော်အကွင်း ထွင်သင့်သောရုံစ
 ရေး ၁ ဆောင်၍ နေနှင့်စေ၊ စီရင်ကွယ်ရှိသည်များ ကိုစီစဉ်စေ၊ ဒီပဲရင်း မြို့
 တောင်ကွင်း ကြီး မြို့စည်ကုမြို့ကိုသနား တော်မူသည်။ သား တော်အသုံး တော်ကိုင်
 ခံစေ။

25 April

1729

သက္ကရာဇ် ၁၀၉၁ ခုကဆုန်လဆန်း ၁၀ ရက် နေ့နာခံ ပြောကြီး မှူး

ထုတ်၍ လွှတ်ထွင်ပြန်သည့်အမိန့် တော်။

(ဆင် ၃၃)

ဇေယျတူ။ ။ ရွေး ထုံး စံရှိသည့်အတိုင်း ၊ ငယား တော်စဉ်ကူး မင်း ကိုအိမ်ရှေ့
အရသဆောင်နှင်း တော်မူမည်အိမ်ရှေ့နှင်း စာတန်း ဟောင်း ကိုကြည့်၍သင်း
စုဝင်း စုရွေး ခြယ်ရန်ကား ရံအမျှ များ နှင့်ဆောင်လုပ်စီရင်ရံရှိသည့်များ ကို
စာဟောင်း ထုံး စံရှိသည့်နှင့်အညီမကွဲမကွင်းရအောင် နယခုက စေ့စေ့ငှ ငှပြန်ဆို
စီရင်၊ ဆောင်နှင်း တော်မူမည် နေ့လအခါနှစ်ရက်မှာလည်း April 1729
ကဆုန်လသင်္ကြန်ပြောင်း ကိုပညာရှိတို့က ရွှေသံသည့်အခါနေ့ရက်ကို ထောက်၍လည်း
စော်ပိုး မြို့စား အဝေး မြို့ဝန်စစ်ကဲတို့ကို စေ့ငှ အောင် စေပါပြန်ဆိုမှာထား မြို့
ပြန်ဆိုမှာထား ရမည်၊ ။ အမိန့်တော်အတိုင်း ပြန်ဆိုမှာထား ၍သက္ကဋ္ဌ ၁၀၉၁
ခုတော်သလင်း လဆန်း ၂ ရက်၅ တေး နေ့နံနက်၄ ချက်တီး ကျော်၁နာရီ၁ပါဒ် 13 August 1729
၁ဗီဇာပြည့်လွှင်အိမ်တော်ငြမ်း သစ်တူသည်၊ ငှိလဆန်း ၆ ရက်၂ပါဒ် 17 August 1729
တီး ကျော်၁နာရီ၂ပါဒ်၅ဗီဇာပြည့်လွှင်အိမ်တော်ထွင်းဝန်းသည်တိုင်တူသည်၊
အိမ်ရှေ့မင်း တို့လက်ဖွဲ့တော်မူရန် ရွေး ခြယ်ရံကား သည်မှာဝန်၂အတွင်း ဝန်၂
အနေဝန်၁၊ ဝင်း များ ၁၊ နားခံ၁၊ စာရေး ငြိး ၃၊ ဗြဟ္မာသံခံ၂၊ တလိုင်းသံ
ခံ၂၊ ရှမ်း သံခံ၁၊ စား တော်ကွမ်း ရေတိုင်ရံကား လိုက်၁၂၊ မြင်း စာရေး
၂၊ နေဝံတော်ပါမြင်း စုအုပ်၊ ဆင်မျှား ၁၊ ဆင်စချီ၂၊ ဆင်တော်သည်၁၂၊ လက်
ဆောင်ယူမျှား ၃၊ လက်ဆောင်ယူလိုက်စာရေး ၂၊ မြင်း လက်ဆောင်ရေး ၂၊ အ
သည်စာရေး ၁၊ အမြောက်စာရေး ၂၊ ၎င်း အစုသား ၁၀၀၊ သေနတ်စာ
ရေး ၂၊ သေနတ်စိုး ၂၊ စိုင်း အစုသား ၃၀၀၊ ဝေါမျှား ၁၊ ဝေါသွေခံ၊ ၎င်း
အမျှထမ်း ငယ်၅၀၊ ဤင်း တော်စွဲငယ်၂၀၊ အတွင်း အပြင်အမျှား အမက်အဆောင်
မြို့သွေခံစု၊ မြင်း တော်သည်အိမ်ရှေ့မင်း စား တော်ဆက်၊ အမြောက်စုသေနတ်
စုဝေါထမ်း ဤင်း တော်စွဲ၊ ဝေါတော်၁၊ ဤင်း တော်၆ချက်၊ အဆောင်ကွမ်း ခွက်
ရှစ်မြေ၁ငဲ့ပတ္တမြား ၃ရစ်စီလဘက်အိုးရှစ်ထောင်၊ ပတ္တမြား ၃ရစ်စီ၊ တခေါင်း
ဘုံရှစ်ငောင့်ပတ္တမြား ၃ရစ်စီ၊ ရွှေသား ထွေး အင်၊ ဆေး ဒါန်ပတ္တမြား စီ၊
ဆေး ဩဝါ ရွှေသား ပြေခံ၊ ရုပ်ရိုး ရှည်အရွက်အနား ရွှေထည်၊ အလယ်ရွှေလက်၊
အရိုး ရွှေအိမ်၊ အဆောင်နီတိုင်လူ၁၀၊ အဆောင်နီဝှံရှည်၊ နီး ပါး အိမ်သွေခံ
လွှင်၁၀၊ နီပါး ထည်အိမ်နှင့်သေနတ်နီပါး ထည်အိမ်သွေခံ၊ မေခံတို့အိမ်ပါအနီသုတ်၊

အတင် တော်၍၂၂ ရွှေပေခမောက်အတင် တော်အနီသုတ်၊ အတင် တော်၍၂၂၊ စစ်
 တည်ဘူး ၁၊ တမုတ်ကြီး မိုး နီကွန်ကြာ၁၅၀၊ ရတနာ ခြောင်အိမ်၊ ခြောင်နှင်ရ
 တနာပိုက်၊ ခြောင်အိမ်ပိုက်၊ သမီး ကညာရ၊ ရွှေတော်မြဲ၁၆၊ လေသ၁မြဲ၁၀၊
 ပရိတ်နာဘက်မြဲ၁၀၊ လွှတ် `တိုက်စိုး ၁၊ ၎င်း စာရေး ၂၊ ပန်း ပွတ်တိုက်စိုး ၁၊
 ၎င်း စာရေး ၂၊ လက်နက်တိုက်သား ၁၀၊ ဒိုင်းစာရေး ၂၊ ပန်း ပွတ်တိုက်သား
 ၁၀၊ ဒိုင်း၂၀၊ ရွှေကား နီ ရွှေလှ၊ သူရဲပလာပဝက်စု၊ ဒိုင်း၁၀၀၊ ရွှာ
 ၁၀၀၊ ကတုတ်၅၀၊ ရွှေလေး ၁၀၀၊ အမြေခံကြီး ငယ်၅၀၊ သေနတ်၁၀၀၊ အ
 မြေခံ များ နှင်တောင်အင်အမြေခံစု၊ ပြည်အမြေခံစု၊ မင်္ဂလာကျီ တော်၁၊ ကျီစိုး
 ၁၊ စာရေး ၂၊ ဖိုင်စု၁၀၊ မြင်း တော်၁၀၊ မြင်း များ ၁၊ မြင်း စချီ၂၊ မြင်း
 တော်စီး ၂၊ မြင်း ဆေးသမား ၁၊ မြင်း တော်ခံ၂၊ ဆင်ပေါ်၁၀၊ ဆင်မ၁၀၊
 စား တော်ခဲ၂၊ စား တော်ချက်၁၀၊ အနော်အသုံး တိုက်စိုး ၁၊ တိုင်စာရေး
 ၂၊ ရွှေတော် ပြေး များ ၁၊ အဝန်းငယ်သား ၁၀၀၊ မန္တန်သမား ၂၊ ဆေးသမား
 ၂၊ ပညာရှိ၂၊ ပရိတ်တော်ရွတ်၂၊ အပ်သမား ၁၀၊ ရွှာသမား ၁၀၊ စစ်စဉ်
 သမား ၂၊ ရွှေသမား ၅၊ ပဋိ၅၊ ပန်း ပု၅၊ ပယ်၅၊ နန်းပိဿက၂၊ လက်သမား
 ၁၀၊ ပန်ပွတ်၁၀၊ ဆင်စွယ်ပွတ်၅၊ ကျော်သွေး ၅၊ သေနတ်အိမ်လုပ်၅၊ လေလက်
 သမား ၅၊ ရွှေထေးသမား ၅၊ အချက်၅၊ စည်၁၂၊ ဘုံသ၁၁၀၊ စည်ဝန်၅၊
 မြေခံစည်လက်ချက်၅၊ ခရုသင်း ၁၊ တံပိုး တန်၅၂၂၀၊ နိမ္မိတခရ၁၂၀၊ ပိုး ၂
 ကြီး သပြေ၁၊ ဗြဟ္မာပတ်ဆိုင် ၁၊ တလိုင်းပတ်ဆိုင် ၁အက၁၀၊ အဆော်၂၊
 အကအငြိမ့်၂၀၊ တေး ဆိုမိန်း မပညာသညာစာရေး ၂၊ မျက်နှာခြင်ကြိတ်မိန်မရ၊
 အိမ်ပရိတ်ခြင်စိတ်မိန်မ၅၊ အိမ်ခေါရက်ယောက်ျား ၂၊ အိမ်ထောင့်ချင်၂ရအိမ်၊
 ကွမ်စဉ်မိမ္မကလပ်စေ၁၀၊ အိပ်ရတော်ခင်း မိမ္မ၁၀၊ ဝတ်လဲတော်သိမ်း မိမ္မ
 ၁၀၊ စား တော်ပြင်မိမ္မ၂၀၊ လက်ပါး တော်စေမိမ္မ၁၀၊ ပွဲတော်ကော်မိမ္မ၁၀၊
 အချီတော်၂၊ အထိန်း တော်၄၊ အပျိုတော်၁၀၊ အော်အစေခသူငယ်တော်၁၀၊
 ရေတော်ခပ်၁၀၊ နို့ညစ်နွား ၁၀၀၊ ယွန်စုကောင်း တံ၅၊ ငါးအိုး စား၊ မှုံ
 မန်ကောင်တံ၁၂၊ ဗိုလ်သား အရွှေတံခါး များ ၉၁၀၊ အနော်တံခါး များ ၉၁၀၊
 ကံကျွေး ခံစည်ကုမ္ပဏီဒီပဲယင်း မြို့တောင်တွင်း ကြီး မြို့မုတ္တမကျေး ပစ္စာ၊ သဏ္ဌာ

ငရုတ်ပစ္စာ၅၊ ပဝါတိုး ၅၊ နှုံး လွတ်ရွက်၅၊ ခဝါပွတ်၅၊ ပန်ဒီနီ၁၀၊ ရွှေရုံး စေ
 ၅၊ နေဝံရုံး စေ၅၊ စါး တော်ဆံပွတ်၅၊ ရွှေချီနီ၁၀၊ ငွေချီနီ၁၀၀၊ ရွှေထည်
 ငွေထည်အုပ်မျိုး ထည်မျိုး အသုံး အဆောင်အကုံလက်ဖွဲ့တော်မူရုံယွန် ပေါင်ပုလပိုက်
 ထွင်ရေး သည် ၁၀၉၁ ခုကဆုံလပြည့်ကျော်၁၀ရက်၅ တေး နေ့နက်၁ချက်တီး ကျော်^{10 May 1729}
 ၄နာရီ၂ပါဒ်၅ဗီဇနာပြည့်လျှင်အိမ်ရှေ့ရှင်း အခါတော်ရသည့်အတိုင်း ဝန်ကြီး ဝန်
 ထောင်မှူး တော်မတ်ဘော်အပေါင်း တို့ဝင်ရသည့်အခါတော်မတိုင်မှီနန်း တော်ထွင်
 သား တော်စဉ်ကူး မင်း ကိုကောင်း မွ် ရွှေခံသည့်တံဆာပတ္တမြား ၊ ဆံစဉ်ဆင်ယင်
 ရှိပရိတ်တော်နာရသည့်၊ အိမ်ရှေ့ရှင်း တော်မူမည်၊ သင့် မြတ်သောမင်္ဂလာအ
 ခါတော်ပြည့်စုံပြီး ဘုရား နားခံပျော့ကြီး မှူး ရွှေခံရသည့်အိမ်ရှေ့ရှင်း သည်ယွန်း
 ပေါင်ပုလပိုက်အမိန့်တော်တမ်း ကိုဝန်ကြီး နေမျိုး ဇေယျ နော်ရထာပြန်ရသည့်။
 (ဆင်၃၃)

ဘုန်း တော်အလွန်ကြီး မြတ်တော်မူလှသောအချင်းဘဝရှင်မင်း တရား ကြီး ဘုရား
အမိန့်တော်ရှိသည်။ တောင်ငူမုတ္တမရွှေခွန်ငွေခွန်တော်ဆက်သား တို့ကိုငွေခွန်
ဝန်ကဆက်သွင်း ရကောင်း သည်နှိုး ဆော်သည်။ မြဝန်အခွန်ဝန်တို့ကနှိုး ဆော်၍
အခွန်တော်ကိုဆက်သောကွန်တော်မျိုး ဆင်း ရဲသား အပေါင်း တို့သည်မရပ်မခံ
နိုင်အောင်တယောက်ကိုတယောက်လွှတ်ရှိကြောင်း ကိုနား တော်ကြား တော်မူရ
သည်။ ငွေခွန်ဝန်မှာမြစ်စဉ်ညဘုရား ရှင်း တိုင်အကြွေရွာအညာရွာစီရင်
ဆော်နှိုး ရမည်ကိုတောင်ငူမုတ္တမအခွန်တော်ဆက်တို့ကိုဆွဲငင်၍အနာအကျင်ရှိရ
သည်မှာဆင်း ရဲသား တို့ငြိမ်ဝပ်မည်မဟုတ်။ တောင်ငူမုတ္တမမြွန်အခွန်ဝန်သီး
ခြား ခန့်ထား လေပြီး သည်။ တောင်ငူမုတ္တမမြွန်အခွန်ဝန်တို့ကနှိုး ဆော်ကော်
ခံ၍ဆက်မြဲအတိုင်း အခွန်စာရေး တို့ကြပ်မ၍ ရွှေဘဝါး တော်မြတ်အောက်တလုံး တ
ဝတည်း ဆက်သွင်း စေ။ ငွေခွန်ဝန်တောင်ငူမြွန်အခွန်ဝန်တို့ပြန်ဆို။

24 October 1736

သက္ကရာဇ် ၁၀၉၈ ခုတန်ဆောင်မုန်း လဆန်း ၂ ရက်နေ့နား ခံပြော

ကြီး မှား ရာဇတမန်ရွှေလွှတ်တော်သို့ပြန်သည်။

(ဇမ္ဗူဒီပဥဆောင်း ၊ မူကွဲ ၃)

ခံတောကျောင်း ဆရာတော် မေတ္တာစာသင်တန်း သင်တန်းသား မင်းမြတ်၊ ဆရာတော်
 မိဘပေါက်တော် ဆွေသား မျိုးသား ၄၅တို့သည်ခံတောရွာပြည်စိုး မြေတိုင်တို့စီရင်
 စုစည်းအသတ်မှတ်ထား ရသည်။ အမှုအခင်း အသွယ်သွယ်အဝဝများ ဂုဏ်ပေး ဆုံရ
 သည်။ ဆရာတော် မိဘပေါက်တော် ဆွေသား မျိုးသား ဦး ရေငှေ့လူတို့သည်။ ငြေး
 တင်ကျန်ဖြစ်သား နစ်မြေး မွန်း ဂြိုသည်။ ဘဝရှင်အသတ်ကနစ်၍ နစ်ရှင်မြင်း မှာ
 ထမ်း ပါရမည်အမှုတော် ပေ၇ထွက်သမျှတို့ရှိရင်း မြင်း စီး တို့နည်း ထမ်း ရွက်ပါရ
 စေမည်အကြောင်း ကိုမေတ္တာစာသင်တန်း သင်တန်းသား မင်းမြတ်၊ ခံတောဆရာတော်
 ကသွင်း သည်။ စာတွင်ဦး ရေငှေ့ပါသည်။ ဆရာတော် မိဘပေါက်တော် ဆွေရင်း မျိုး
 ခြာလူဦး ရေငှေ့တို့နစ်ရှင်မြင်း စုမှတ်ထား ရွက်စေ။ ခံတောရွာပြည်စိုး မြေ
 တိုင်တို့အုပ်စုခေါင်း နက်အသတ်မှတ်တိုင်စာရင်း ဘွဲ့ဘက်ခင် သော်လည်း ဆရာတော်
 မိဘပေါက်တော် ဆွေရင်း မျိုး ခြာဦး ရေငှေ့တို့နစ်ရမည်။

16 April 1743

သက္ကရာဇ် ၁၁၀၅ ခုကဆုန်လဆန်း ၅ ရက် ဝ နေ့နား ခံစမြေတိုင်မျိုး ပြန်။

(ဝက်မစွတ်စာ)

အောင် မြေစံလွှတ်ဆရာ တော် မေတ္တာ စာသွင်း သည် မဟာ ဓမ္မ ရာဇိတ ရာ မင်း
 မြတ်၊ ရေ မြေသခင်ဘဝ ဂွင်ဘိုး တော် မာန် အောင် ရတနာ ဒါယကာ တော်လက်ထက်
 ဆရာ တော်ကိုပထမဦး အထူး ချီး မြှင့်တော် မူ၍ မိဘ ဆွေသား ချင်း တို့ကိုမင်း ရဲ
 မြင်း မှာထမ်း ရွက် စေအမိန့် တော်ကိုဦး ထိပ် ရွက်ရသည့်အတိုင်း ဆရာ တော် မိဘ
 နှမညီမ ဆွေသား မျိုး သား ဦး ရေ၅၅တို့ကိုထမ်း ရွက်ပါသည်ကို မင်း ဝံ လေး
 ဘဝဆရာ တော်ထွင်ဘိုး ဘေး မိဘတို့လက်ထက် ကျောင်း မှီစာရင်း မ ဖြေဆို၍ဆရာ
 တော်သား ချင်း တို့ကို ခေင် ချ၍ ဂြိုဟ် နိရသည့်၊ ရေ မြေဂွင်လက်ထက်ဆရာ တော်ထွင်
 ဘေး ဘိုး တို့ကိုမင်း ဝံ လေး ထပ် ကျောင်း ဆရာ တော် ရေး ထား သည်စီရင်း နှစ်
 ပါသည်ကို ဖျက် ချေပါရမှဘိုး တော်ဘဝ ဂွင်မင်း တရား အမိန့် တော်အတိုင်း တည်၍
 အဂ္ဂည်သား ကသည် မြေး ၊ မြေး ကသည်မြစ်၊ မြစ်ကသည်အဆက်အနွယ်တိုင်း မင်း ရဲ
 မြင်း မှာထမ်း ရွက်မြဲထမ်း ရွက်ပါရမည့်အ ကြောင်း ကို မေတ္တာ စာသွင်း ပါသည်တ
 ရာ မင်း မြတ်။

အောင် မြေစံလွှတ်ဆရာ တော်ကိုဘိုး တော်ဘုရား လက်ထက်ပဉ္စင်း တော်ပထမဦး
 ဖြစ်၍အထူး ချီး မြှင့်တော် မူရသကဲ့သို့ မိဘ ဆွေသား မျိုး သား တို့ကိုမင်း ဝံ လေး ထပ်
 ဆရာ တော်စီရင်စုက နှုတ်၍ မင်း ရဲမြင်း စုမှာသွင်း သည်၊ စာရင်း ဂြိုဟ် မင်း
 ဝံ လေး ထပ်ဆရာ တော်ထွင် ဂြိုသည့်လက်စွဲ စာကိုကြည့်၍ အောင် မြေစံလွှတ်ဆရာ တော်
 မိဘ ပေါက် ဘော် ဆွေသား မျိုး သား တို့စာရင်း ကိုဝန်တို့က ချေစေရမည်။

သက္ကရာဇ် ၁၁၀၅ ခု ကဆုန်လဆန်း ၁၀ ရက်၅ နေ့နား ခံ
 စ မြေ ဘင် မှူး ငြီး ပြန်။
 (သူ တေသီ စာစု၊ ဝက် မ စွတ် စာစု)

မှန်စီ ကျောင်း ပထမဆရာတော် ဆွေသား မျိုး သား ငရန် အောင်၊ ငပြည်စုံ၊
 ငဆုပေါင်း၊ ငလှကျော်တို့လေး ယောက်ကအမှုတော်ကောင်း ရာထမ်း ရွက်ပါ
 မညီအကြောင်း ကိုလက်ဝဲဝင်း များ နန္ဒသူရိယကရှိခိုး သံတော်ဦး တင်သည့်အတိုင်း
 လက်ဝဲဝင်း တော်ဒိုင်း လေး စုံသို့သွင်း၍ လေး ခေါင်း သား တို့ကိုရှိရင်း ဒိုင်း
 သား တို့နည်း ညီမျှအောင် ဝင်ထွက်အိပ် နေစေ၊ အမှုတော်ကောင်း ရာထမ်း
 ရွက်စေ၊ ငရန်အောင် ခေါင်း စု၊ ငပြည်စုံ ခေါင်း စု၊ ငဆုပေါင်း ခေါင်း စု၊
 ငလှကျော် ခေါင်း စု၊ ဦး ရေစာရင်း ကိုလက်ဝဲဝင်း များ နန္ဒသူရိယကို ခေ၍ ဝန်
 တိုက်အပ်ရမည်။

16 April

1743

သက္ကရာဇ် ၁၁၀၅ ခုကဆုန်လဆန်း ၅ ရက် ဝနေနား ခံစမြေောင် များ

ပြန်။

(သုတေသီစာ၊ ဝက်မစွတ် စာ)

ဘုရား ကျွန်တော်ဝန်တို့ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ပါသည်ဘုရား ၊ မဟာမုနိနေဘက်
 လေး ထပ်ကျောင်း မဟာသံဃနာယကဘုရား တော် နှင့် ကျောက်မျက်ပြည်စိုး တို့တိဿာ
 သနဝရသမ္ဗောဓိသဘုရား တော် ရွှေသဘုရား တော်ကလည်း အဲဒါကဲ့သို့ နှင့်အဝင်အပါ
 လူပေါင်း ၁၅၀တို့ကို ညောင်ရမ်း မင်း တရား ထွက်တော်မူရသဖြင့် ရွှေကရား
 နှင့် ရေစင်တော်သွန်း ချစ်မျှတော်မူသည်။ ရွာလေး ထောင့်တို့အဲဒါကဲ့သို့ တို့က
 စောင့်နေ၍ ရွာနှင့်တကွမျှတော်မူသောလူတို့ကဆင်း သက်ဆက် နှစ်သမျှတို့ကို ကျောင်း
 တော်ကသာဆိုင်သည်ဆိုသည်။ ကျောက်မြက်သုက္ကီး လည်း ကျောက်မြက်ရွာဆိုင်သည့်အသည်
 ဆိုပြုရသဖြင့် ဝိနည်း မှီရိသဘုရား တော် ကောက်ချက်ထွင်လေး ထပ်သဘုရား တော်ကအမည်
 အမှတ်ပြု၍ ကျောက်မြက်ရွာလေး ထောင့်ကစ၍ အဲဒါကဲ့သို့မျှတော်မူသည်ဆိုချက်
 အတိုင်း ကျောင်း တော်ကဆိုင်သမျှမိမ္မ ယောကျ်ား တို့ထွင် ကျောက်မြက်သုက္ကီး ကတဇာ
 ပြု၍ ကောက်နှုတ်စေ။ ကောက်နှုတ်သည်လူတို့နှင့် ကျောက်မြက်သုက္ကီး ရေပြိုင်စေ။ လူတစ်ဦး
 ဖြစ်လျှင် စီရင်ရမည်လူတစ်ဦးကတံဆိပ်ရသဘုရား တော် ၊ တတက်ကရွာသုက္ကီး ဖြစ်သည်။ ဝန်
 ရှင်တော်တို့စီရင်ရသဖြင့် ပြတ်စေ။ ကောက်ယူတော်မူချက်ကိုလွှတ်တော်သို့တင်ရသဖြင့်
 ဝိနည်း မှီရိသဘုရား တော် ကောက်ချက်အတိုင်း အဲဒါကဲ့သို့အဆက်အဝင်အပါဝသဘုရား
 နှင့် ကျောက်မြက်ပြည်စိုး ကို ရေပြိုင်စေ။ ဘုရား ကျွန်တော်တို့ ကောက်ယူပါစေသည်
 ဘုရား အမိန့်တော်မြတ်ကိုဦး ထိပ်ရွက်ပါသည်ဘုရား ၊ ဝိနည်း မှီရိသဘုရား တော်
 ကောက်တမ်း အတိုင်း ဝန်တို့စီရင်သည်။ သင့်ပြီ။

21 May

1743

သက္ကရာဇ် ၁၁၀၅ ခုနယုန်လဆန်း ၁၀ ရက် ဝနေနား ခံစမြေောင်မျှ

ပြန်။

(သုတေသီစာစု ၊ ဝက်မစွတ် စာစု)

ဘုရား၊ ဣန်တော်ဝန်တို့ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ပါသည်ဘုရား ၊ ဝိနည်း မိုရ်ဆရာ
 တော်မဟာမြတ်မုနိ နေဘက်လေး ထပ်ကျောင်း ဆရာတော် နှင့် ကျောက်မျက်သူကြီး
 ဝိနည်း မိုရ်ဆရာ တော် ရွှေဆိုသည့်စကား ထွင် ကောက်တမ်း ထား သည့်အချက်ကိုဘု
 ရား၊ ဣန်တော်တို့ရှိခိုး သံတော်ဦး တင်ရာတွင်သင့်ပြီ ၊ အမိန့်တော်မြတ်ကိုဦး ထိပ်
 ထက်ရွက်ရသည့်အတိုင်း ကျောက်မျက်သူကြီး က ကောက်နှုတ်သည့်အတိုင်း ဆိုသူငယ် ခုနှစ်
 ကျောက်မျက်သူကြီး ကို ရေဖြိုင်စစ်မည်နှစ်ဘက်သား တို့ကို ရေဆိပ်သို့ ရောက်အောင်
 သွား စေရာတွင် ကျောက်မျက်သူကြီး ရေမဖြိုင်ဝံ့ရှိရာတွင်ငယ်ငယ်ကိုလေး ထပ်
 ကျောင်း ဆရာတော်ကိုစာရင်း ကျယ်စာရင်း ချုပ်နှံဦး ရော၍ ၀ ၊ သက္ကရာဇ်
 ၁၁၀၅ ခု နယုန်လဆန်း ၁၂ ရက် ၂ နေ့အပ်ပါသည့်အကြောင်း ကိုရှိခိုး သံတော်ဦး တင်
 ပါသည်ဘုရား ၊ ဝန်တို့လျှောက်သည် ၊ သင့်ပြီ ။

23 May

1743

သက္ကရာဇ် ၁၁၀၅ ခု နယုန်လဆန်း ၁၂ ရက် ၂ နေ့နား ခံစမြေောင် ၅

ပြန် ။

(သုတေသီစာ၊ ဝက်မစွတ် စာ)

အိမ်ရှေ့ကျောင်း တော်သီရိမဟာမင်္ဂလဇေဆရာတော် မေတ္တာမပြတ်ပို့အပ်သော
မဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိဘွဲ့ရသော မင်းမြတ်၊ ဆရာတော် ဆွေသား မျိုးသား မဟာပိန္နဲ
ဆောင်တော်ထမ်း ၊ လက်ပံဖျားစား ၊ မဆုတ်စား ၊ မကျိုးစား ၊ ငရွှေမုံ၊
စစ်ကိုင်း ရွာသစ်ထောင်မျိုးတို့ကို နောက်တော်ပါတန့်ကျည်စား သွေးသောက်လုံ
ပေါက်မြင်း စုမှာထမ်း ပါရမည့်အကြောင်း အစုရင်း သူငယ်တော်ဆင်တော်တလိုင်း
လုပ်ပန်း ပုဂ္ဂိုလ် မှအုတ်တော်မူပါမည့်အကြောင်း ကိုမေတ္တာစာသွင်း သည်တရား
မင်းမြတ်၊ ဆရာတော်ကသွင်း သည်လက်ပန်စား ၊ မဆုတ်စား ၊ မန့်ကျည်းစား
ငရွှေပုံတို့ကိုလုံပေါက်မြင်း စုမြေမှာထမ်း စေ၊ နောက်ဝန်စီရင်စုသူငယ်တော်
ဆင်ဝန်စီရင်စုသူရဲစုအစုရင်း ကအုတ်တော်မူသည်၊ ဘွဲ့ဘက်တော်မူသည့်လုံပေါက်မြင်း
စုမှာထမ်း ရွက်စေ၊ တလိုင်း ဂိုးပန်း ပုစုစစ်ကိုင်း ထောင်မျိုး ငထွန်း ကျော်ကို
နောက်တော်ပါတန့်ကျည်စား သွေးသောက်မှာထမ်း ရွက်စေ၊ ပန်းပုတလိုင်း အ
ဂိုး အစည်ကအုတ်တော်မူသည်၊ သွင်းသည်၊ သွေးသောက်မှာထမ်း ရွက်စေ။

31 May 1743

သက္ကရာဇ် ၁၁၀၅ ခုနယုန်လပြည့်ကျော် ၅ ရက် ၃ နေ့နား ခံစမြှောင်

မျိုးပြန်။

(သုတေသီစာစု၊ ဝက်မစွတ် စာစု)